

Sue Grafton

"A" kao Alibi

Sa "A" kao Alibi ona predstavlja jednu novu zagonetnu misteriju Kinsey Millhone, kao nekadašnji policajac koja voli svoj rad i radi sama.

Misterije Kinsey Millhone:

"A" kao Alibi

"B" kao Bjegunac

"D" kao Dokaz

"M" kao Mrtvac

"N" kao Nevin

"P" kao Priveden

"P" kao Provalnik

"U" kao Umorstvo

"U" kao Usud

Keziah Dane

Rat Loly Madonne

Zovem se Kinsey Millhone. Privatni sam istražitelj s ovlaštenjem Države California. Imam trideset dvije godine, dvaput sam razvedena, nemam djece.

Prekjučer sam nekoga ubila što mi teško opterećuje savjest. Dobar sam čovjek pa imam mnogo prijatelja. Stanujem u malenu stanu, ali volim stiješnjen prostor. Veći dio života stanovala sam u kućicama na kotačima, ali su u posljednje vrijeme previše usavršene za moj ukus, pa sad stanujem u jednoj sobi, "garsonjeri". Nemam kućne ljubimce. Nemam sobno bilje. Provodim mnogo vremena na terenu, a ne volim ostavljati stvari nekome na brizi. Izuzev opasnosti koje uključuje struka, život mi je uvijek bio normalan, miran i dobar.

Čudna je spoznaja da sam ubila i nisam se još sasvim pomirila s njom. Dala sam izjavu policiji, parafirala stranicu po stranicu i na kraju potpisala sve.

Slično izvješće sastavila sam i za uredsku dokumentaciju. Jezik je u oba dokumenta neupravan, terminologija neodređena, u jednom i u drugom nedorečena.

Nikki Fife je prvi put došla u moj ured pred tri tjedna. Zaposjela sam ugaoni dio u nizu uredskih prostorija u kojima se smjestilo osiguravajuće društvo California Fidelity, za koje sam nekoć radila. Naša povezanost je sada prilično labava. Obavljam još za njih neke poslice u zamjenu za dvije prostorije s posebnim ulazom i malim balkonom s pogledom na glavnu ulicu Santa Terese.

Imam automatsku sekretaricu da prima pozive dok me nema i sama vodim knjigovodstvo. Ne zarađujem puno, ali sastavljam kraj s krajem.

Izbivala sam cijelo jutro i svratila u ured samo po kameru. Nikki Fife je stajala u hodniku ispred vrata mog ureda. Ustvari je nikad nisam upoznala samo sam bila prisutna suđenju pred osam godina kada je proglašena krivom za ubojstvo svog supruga, Laurencea, uvažena odvjetnika, stručnjaka za brakorazvodne parnice u ovome gradu. U to vrijeme Nikki je bila nadomak tridesete, s upadljivo pepeljastom kosom, tamnim očima i besprijekornim tenom. Lice joj

se u međuvremenu malčice popunilo, vjerojatno posljedica zatvorske hrane s puno škroba, ali je svejedno zadržala eteričnost koja je svojedobno i optužbu za ubojstvo učinila neprimjerenom. Kosa joj je izrasla u prirodnu boju, tako svijetlu smeđu da se doimala bezbojnom. Možda je imala trideset pet, trideset šest. Godine provedene u kalifornijskom zatvoru za žene nisu ostavile vidljiv trag.

U prvi tren nisam kazala ništa; samo sam otvorila vrata i propustila ju.

– Vi znate tko sam –, rekla je.

– Radila sam u nekoliko navrata za vašeg muža. Pažljivo me proučavala. – I to je bilo sve?

Znala sam na što cilja. – Bila sam i u sudnici kad su vas preslušavali –, rekoše. – Ali ako me pitate jesam li osobno bila upetljana s njim, odgovor je NE. Nije bio moj tip. Bez uvrede. Jeste li za kavu?

Kimnula je opustivši se jedva primjetno. Izvukla sam lonac za kavu s dna ormara za spise i napunila ga yodom, iz plastične boce iza vrata. Bilo mi je drago što nije osobito marila za svu tu moju muku. Umetnula sam filter i grubo mljevenu kavu i gurnula utikač. Kloktanje je djelovalo umirujuće, poput sisaljke u akvariju. Nikki je sjedila vrlo mirno, kao da je potpuno lišena emocija. Nije bilo neurotične izvještačenosti, nije pušila, niti uvertala kosu. Sjela sam u stolac na okretanje.

– Kada ste pušteni?

– Pred tjedan dana.

– Kako se osjećate na slobodi?

Slegnula je ramenima. – Dobro je, valjda, ali može se preživjeti i onako. Bolje nego što mislite.

Izvadila sam iz hladnjaka malu kocku polumasna mlijeka. Čiste šalice stajale su na vrhu. Okrenula sam dvije šalice i utočila kavu. Nikki je uzela svoju i promrmljala hvala.

– Možda vam nije novost –, nastavila je, – ali ja nisam ubila Laurencea i željela bih da utvrdite tko jest.

– Što ste čekali toliko dugo? Mogli ste iz zatvora pokrenuti istragu i možda si prištedjeti koju godinu.

Blijedo se osmjehnula. – Godinama tvrdim da sam nedužna. Tko bi mi povjerovao? Čim sam bila optužena izgubila sam ugled. Želim ga povratiti. I želim znati tko mi je to namjestio.

Bila sam uvjerenjena da ima crne oči, ali sad sam vidjela da su metalno sive.

Pogled joj je bio ravnodušan, ispijen, kao da je potamnijelo neko unutrašnje svjetlo. Činilo se da ne gaji previše nade. Nisam ni za trenutak pomislila da je kriva, ali se nisam više mogla sjetiti što me je ponukalo na taj zaključak. Doimala se bezosjećajnom i naprosto nisam mogla zamisliti da bi joj do bilo čega bilo stalo dovoljno da ubije.

– Kako bi bilo da me uputite u neke pojedinosti? Popila je gutljaj kave i odložila šalicu na rub mog radnog stola.

– Bila sam udata za Laurencea četiri godine, nešto malo više. Prevario me poslije prvih šest mjeseci. Ne znam zašto me je to toliko šokiralo. Ustvari sam na taj način i ja počela s njim... dok je bio s prvom ženom i varao je sa mnom. Čini se da ima doza uobraženosti vezana uz status ljubavnice. Bilo kako bilo, nisam ni pomišljala da bih se mogla naći u njezinoj koži i nije mi se baš dopalo.

– Prema riječima tužitelja, zato ste ga ubili.

– Čujte, nekoga su trebali proglasiti krivim. Po uvjerenju sam to bila ja, – izgovorila je tek s naznakom ljutnje. – Netom sam provela osam godina života u zatvoru, među ubojicama ove ili one vrste i, vjerujte mi, ni kod jednog motiv nije bila apatija. Ubijate ljude koje mrzite ili ubijate u bijesu ili da sravnite račun, ali ne ubijate čovjeka kojemu ste ravnodušni. U vrijeme kad je Laurence umro, meni se živo fućkalo za nj. Prestala sam ga voljeti kad sam prvi puta otkrila da ima druge žene. Trebalo mi je dosta vremena da sve to izbacim iz sustava...

– U to ste vrijeme vodili dnevnik? – upitala sam.

– Jasno, u početku sam ga progonila. Bilježila sam svaki preljub.

Prisluškivala sam telefonske razgovore. Slijedila sam ga po gradu. Onda je u svemu tome postao oprezniji, a ja sam izgubila volju. Jednostavno mi nije bilo stalo. Rumenilo joj je obojilo obraze pa sam joj dala trenutak da se pribere.

– Znam da je izgledalo kao da sam ga ubila iz ljubomore ili srdžbe, ali ja uistinu više nisam marila. U to vrijeme pokušavala sam srediti svoj život.

On je išao svojim putem, a ja svojim... – Glas joj je napukao.

– Tko ga je po vama ubio?

– Mnogi su to priželjkivali. Druga je stvar jesu li to učinili ili ne. Prema tome, mogu samo naslućivati, ali ni za što nemam dokaza. Radi toga sam ovdje.

– Zašto baš ja?

Ponovno je malo pocrvenjela. – Pokušala sam kod dvije velike agencije u gradu, ali su me odbili.. U Laurenceovu starom Rolodexu sam naišla na vaše ime. Učinilo mi se ironijom sudbine da unajmim nekoga tko je svojedobno radio za njega. Raspitala sam se o vama. Kod Cona Dolana u Odjelu za umorstva.

Namrštila sam se. – Zar to nije bio njegov slučaj?

Nikki je kimnula. – Jest. Kazao je da imate dobro pamćenje. Ne da mi se objašnjavati sve od samog početka.

– Kako stoji stvar s Dolanom? Drži li on da ste čisti?

– Dvojim, ali odsjedila sam svoje pa ga se ne tiče. Pomno sam je promatrala. Bila je otvorena i imalo je logike to što govori. Laurence Fife je bio težak čovjek. Ni meni baš nije bio osobito drag. Ako jest bila kriva, nisam mogla dokučiti zašto bi ponovo dizala prašinu. Njezinim patnjama je bio kraj, a takozvani dug društvu bio je iskupljen uz izuzetak možda kakove obveze časnom riječju.

– Dopustite mi da razmislim –, rekla sam. – Mogu vam se javiti tijekom dana da vam priopćim odluku.

– Bila bih vam zahvalna. Novac nije u pitanju. Koliko god treba.

– Ne želim da me plaćate za žvakanje starih stvari, gospođo Fife. Čak i ako otkrijemo počinitelja, moramo imati čvrste dokaze, a to bi moglo biti teško poslije toliko vremena. Rado bih stoga prije pogledala spise, da vidim kako stoje stvari.

Iz velike kožnate torbe izvadila je fascikl. – Imam neke izreske iz novina.

Ako želite, mogu vam ih ostaviti. Možete me naći na ovom telefonskom broju.

Rukovale smo se. Imala je hladnu i tanku ruku, ali joj je stisak bio čvrst.

– Zovite me Nikki. Molim vas.

– Javit ću se –, rekla sam.

Imala sam u planu snimiti napuklinu na nogostupu, radi jednog odštetnog zahtjeva, pa sam otišla iz ureda brzo poslije nje. Volim nagušvane automobile, pa je i moj VW bio pun dosjea i zakonika, bila je tu torba za spise u kojoj sam držala automat, nekakve kartonske

kutije i karton motornog ulja kojim me obdario jedan klijent. Nasamarila su ga dva dovitljiva tipa "dopustivši" mu da uloži dvije tisuće u njihovu naftnu kompaniju. Motorno ulje je bilo pravo, samo ne proizvod njihove kompanije; bilo je to Searsovo pakovanje od 15, kila Samo s novim naljepnicama. Potrošila sam dan i pol da im uđem u trag. Osim kojekakva smeća, u autu uvijek držim spakiran kovčeg za bogznakakvu hitnju.

Ustvari, ne bih prihvatila posao za nekog tko me treba toliko hitno. Ipak mi ulijeva sigurnost spoznaja da pri ruci imam spavaćicu, četkicu za zube i čisto donje rublje. Svatko ima svoje radosti. VW je proizvodnja godine '68, jedan od onih modela blijede žutosive boje, ulubljen sa svih strana. Vapi za podešavanjem, ali nikada ne nalazim dovoljno vremena za to.

Tijekom vožnje razmišljala sam o Nikki. Bacila sam mapu punu novinskih izrezaka na sjedište, ali nije bilo potrebe da ih pregledavam. Laurence Fife je obavio mnogo brakorazvoda i bio je razvikano ubojit u sudnici.

Hladnokrvan, metodičan i bezobziran, koristio je sva moguća sredstva sebi u prilog. U mnogim Državama, pa i Californiji, jedini osnovi za razvod jesu nepomirljive različitosti naravi ili neizlječivo ludilo koje isključuje rastrubljene optužbe za preljub koje su prijašnjih godina bile glavno uporište advokata i privatnih njuškala. Ostalo je pitanje bračne tečevine i starateljstva – novac i djeca – a Laurence Fife je svojim klijentima mogao osigurati sve. Uglavnom su mu dolazile žene. Izvan sudnice bio ga je glas ubojice druge vrste. Govorkalo se da je zaliječio mnoga slomljena srca u mučnim razdobljima između privremene i konačne presude.

Smatrala sam ga oštroumnim, doduše bez duha, ali zahtjevnim, čovjekom za kojega je bilo lako raditi jer su mu upute bile precizne i jasne, a plaćao je unaprijed. Mnogi su ga očigledno mrzili: muškarci radi cijene koju je uspijevaio izvući, žene radi izdaje njihova povjerenja. Umro je s trideset devet godina. To što je Nikki optužena, izvedena pred sud i osuđena na zatvor, samo je loša sreća. Osim u slučajevima gdje je jasno da se radi o ubilačkom manijaku, policija je sklona vjerovanju da su počinitelji oni koje poznajemo i volimo. U većini slučajeva su u pravu – prilično obeshrabrujuća pomisao kad sjedate za večeru s peteročlanom obitelji.

Potencijalni ubojice jedni drugima dodaju tanjure.

Koliko sam se mogla prisjetiti, Laurence Fife je bio na piću s kolegom odvjetnikom Charliejem Scorsonijem baš u večer ubojstva. Nikki je bila na sastanku Junior League. Došla je kući prije Laurencea koji je stigao oko ponoći. Pio je lijekove za brojne alergije, pa je i te večeri, prije nego je legao, popio uobičajenu kapsulu. Probudio se dva sata kasnije – s mučninom, povraćanjem, previjajući se od žestokih grčeva u želucu. Do jutra je bio mrtav. Autopsija i laboratorijski testovi pokazali su da je uzrok smrti oleander smljeven u sitan prah i zamijenjen za lijek u kapsuli koju je popio: plan nije vrhunski, ali se pokazao učinkovitim. Oleander je čest grm u Californiji. Ustvari, bilo ga je i u Fifeovu stražnjem dvorištu. Uz njegove, na ovojnici su nađeni Nikkini otisci prstiju. Među njezinim stvarima pronađen je dnevnik. U nekim zabilješkama do tančina je razrađivala otkrića njegovih nevjera obojena ogorčenim bijesom i povrijeđenom taštinom, razmišljanjima o razvodu. Okružni tužilac nepobitno je dokazao da razvod od Laurencea Fifea ne prolazi bez kazne.

Imao je iza sebe jedan razvod braka i premda je drugi odvjetnik vodio parnicu Fifeov upliv je bio očevidan. Dobio je nadzor nad djecom, a uspio je i financijski proći bolje. (Država California je vrlo savjesna pri podjeli imovine, ali je Laurence Fife iznašao način da nasamari porotnike te je čak i razdiobom pola-pola dobio lavlji dio. Činilo se da je Nikki bila suviše razborita da bi ga se pokušala osloboditi zakonskim putem. Radije je potražila drugi način.

Motiv je imala. Imala je i dostup. Istražni sud je saslušao dokaze i digao optužnicu. Kad je dospjela u sudnicu, ostalo je samo pitanje tko će u što uvjeriti dvanaest članova porote. Očito je D. A. uspješno obavio 'zadatak.

Nikki je unajmila Wilfreda Brentnella iz Los Angelesa: pravničko zujalo kojega su proglasili svecem zaštitnikom za izgubljene slučajeve. U stanovitom smislu bilo je to ravno priznanju krivnje. Cijeli sudbeni postupak pobuđivao je pozornost. Nikki je bila mlada. Lijepa. Bogata.

Javnost je bila znatiželjna, a grad malen. Sve je zvučalo suviše dobro da bi se propustilo.

2.

Santa Teresa je južnokaliifornijski grad od osamdeset tisuća žitelja, zgodno utisnut između Sierra Madre i Pacifika – pravi raj za razmažene bogataše.

Javne građevine podsjećaju na stara španjolska poslanstva, privatne kuće su kao skinute sa slika u časopisu, s palmi su potkresane ružne požutjele lepeze, a marina je savršena kao na razglednici, s plavo-sivkastim brežuljcima u pozadini i snježno bijelim čamcima koji se ljuljuškaju na suncu. Središte grada sastavljeno je od dvo- i trokatnih građevina od bijele žbuke i crvena crijepa, sa širokim vijugavim prilazima i ogradama obraslim puzavcima žarkih boja. Čak se i sirotinjske drvenjare teško mogu nazvati bijednima.

Zgrada policije smještena je u blizini samog centra grada, u jednoj od pokrajnjih ulica s kućama obojenim u zelenu boju metvice, niskim kamenim ogradama i stablima jakarande s kojih su se trusile latice blijede ljubičastoplave boje. Zima u južnoj Californiji je tmurna i ne navješćuje ju jesen nego vatra. Poslije sezone paljenja dolaze odroni zemlje. Potom se uspostavlja status kvo i život se odvija kap prije. Sada je mjesec svibanj.

Ostavivši rolu filma na razvijanju, otišla sam u Odjel za umorstva do višeg inspektora Dolana. Con je bio na kraju pedesetih, već sa zadahom zapuštenosti: vrećice ispod očiju, siva bodljikava brada ili njen privid, ovješeno lice i kosa premazana nekakvim proizvodom za muškarce i začesljana preko sjajne čelenke. Reklo bi se da zaudara na Thunderbird, stanuje pod mostovima i bljuje po vlastitim cipelama. Sve to nema nikakve veze s njegovom Oštroumnošću. Con Dolan je mnogo prepredeniji od prosječna lopova. Rame uz rame s ubojicama. U većini slučajeva ih ulovi, a procjene su mu vrlo rijetko bile pogrešne. Malo tko ga može nadmašiti u zaključivanju, ne mogu dokučiti radi čega je tako, osim što ima izuzetnu moć koncentracije, a pamćenje mu je oštro i nesmiljeno. Znao je radi čega sam došla i bez riječi mi je mahnuo da uđem u njegov ured.

Ono što Con Dolan naziva uredom bilo gdje drugdje bi moglo proći pod prijemni ured. Ne voli biti isključen i nije mu previše stalo do privatnosti.

Rado obavlja posao zavaljen u stolcu, s pola pozornosti na događanjima u okruženju. Na taj način skupi puno informacija i pošteđuje se suvišna razgovora sa svojim ljudima. Točno zna kada

njegovi detektivi dolaze i odlaze, zna koga su doveli na ispitivanje, zna kada i zašto izvješća nisu završena na vrijeme.

– Mogu li čime pomoći? – upitao je tonom koji uopće nije odražavao želju da pomogne.

– Željela bih pregledati dokumentaciju Laurencea Fifea.

Jedva primjetno je izvio obrvu.

– To se kosi s našim propisima. Ovo nije gradska knjižnica.

– Nisam zamolila da je nosim sobom. Želim samo baciti pogled. Prije mi je to bilo dopušteno.

– Samo jednom.

– Kao što znaš, u više navrata sam ti davala dragocjene informacije –, rekoh. – Čemu sad kolebanje?

– Slučaj je zaključen.

– Razlog više da nemaš ništa protiv. U ovom slučaju ne ugrožava se ničija privatnost.

Razvukao je usta u nešto nalik osmijehu, lupkajući dokono olovkom po stolu i, učinilo mi se, uživajući u svojoj moći da mi osujeti plan. – Ona ga je ubila, Kinsey. Nemaš što čačkati po tome.

– Ti si je uputio na mene. Čemu i taj trud ako i sam nemaš dvojbe?

– Laurence Fife nema nikakve veze s mojim dvojbama –, odbrusio je.

– Nego?

– Postoje stvari koje se ne vide na prvi pogled –, kazao je neodređeno.

– Možda nam je u interesu da zaštitimo svoja saznanja.

– Da to "mi" ne čuvamo neke tajne?

– Ah, ima više tajni negoli možeš zamisliti –, rekao je.

– I ja ih imam. Dokle ćemo se dakle igrati skrivača?

Pogled koji mi je uputio mogao je značiti da mu dodijavam, a mogao je biti i nešto drugo. Toga čovjeka je teško pročitati. – Ti znaš što mislim o tebi sličnima. i – Slušaj, što se mene tiče, u istom smo poslu. Ja igram otvoreno. Nemam pojma kakve ti muke zadaju Ostali privatni istražitelji u gradu, ali ja ti se ne petljam U posao osim što prema njemu gajim samo izuzetno poštovanje. Ne shvaćam zašto ne možemo surađivati.

Trenutak je zurio u mene rezignirano napućenih usta.

– Izvukla bi iz mene puno više kad bi naučila koketirati –, izgovorio je čangrizavo.

– Ne bih zasigurno. Sve žene držiš za glupače i zanovijetala. Da sam koketirala, očinski bi me pomilovao po kosi i otpravio.

Ne vjerujem da je zagrizao, ali je ipak digao slušalicu i okrenuo broj Arhive.

– Dolan. Neka mi Emerald donese dosje Laurencea Fife. – Spustio je slušalicu i ponovo se naslonio promatrajući me mješavinom umovanja i gnušanja.

– Pobrini se da ne čujem nikakove primjedbe na tvoj način rada. Dopre li mi do ušiju pritužba – mislim na svjedoka kojega salijećeš ili bilo kog drugog, uključiv moje ljude ili neke druge – slomit ću ti šiju. Jesmo li se razumjeli?

Pokorno sam stavila tri prsta na sljepoočnicu. – Časna skautska.

– Kad si ti bila skautkinja?

– Bila sam članica juniorka skoro cijeli jedan tjedan –, odgovorila sam ljubezno. – Za Majčin dan smo morali namaljati ružu na rupčić. Meni je to bilo glupo, pa sam prekinula.

Nije se nasmijao. – Možeš sjesti u ured inspektora Beckera –, rekao je kad su donijeli spise. – I... izbjegavaj neprilike.

Otišla sam u Beckerov ured.

Trebalo mi je dva sata da prelistam svu silu papira, ali sam počela uviđati radi čega je Con oklijevao s dopuštenjem da pregledam dokumentaciju.

Među prvim stvarima upalo mi je u oči niz teleksa iz policijske postaje West Los Angeles o jednom drugom ubojstvu. U prvi tren sam pomislila da je posrijedi zabuna -nehotično krivo odložene službene obavijesti o drugom slučaju. Pojednosti su međutim upravo bole oči. Srce mi je uzbuđeno lupalo. Knjigovotkinja Libby Glass, Kavkažanka, žensko, dob dvadeset četiri, umrla je od uzimanja mljevena oleandera četiri dana poslije smrti Laurencea Fife. Bila je zaposlena u agenturi Haycraft and McNiece koja je vodila knjigovodstveno poslovanje za Fifeovu advokaturu. Što je sad ovo?

Preletjela sam pogledom kroz prijepise izvješća istražitelja i pokušavala sastaviti priču iz kratkih policijskih podsjetnika i olovkom bilježenih sažetaka učestalih telefonskih razgovora između policijskih postaja Santa Teresa i West Los Angeles. Između ostalog ključ njezina stana nađen je na kolutu za ključeve u ladici Fifeova uredskog radnog stola. Iz podugačka razgovora s njezinim roditeljima nije se doznalo ništa. Obavljen je i razgovor s očito mrzovoljnim bivšim

dečkom, imenom Lyle Abernathy, koji je bio uvjeren da je bila u romantičnoj vezi s "nekim njemu neznanim odvjetnikom iz Santa Terese", ali više od toga kao da nitko nije znao. Veza je svejedno bila kobna i upućivala je na zaključak da je Nikki Fife u svoje ljubomorno mahnitanje uključila i objekt muževljeve nevjere, a ne samo njega. Jedino što nije bilo dokaza. Napravila sam bilješke, popisala adrese i telefonske brojeve makar i dvojbene upotrebljivosti nakon tolikih godina, a onda sam odgurnula stolac i prišla vratima, Con je razgovarao s inspektorom Beckerom, ali je morao osjetiti što me muči jer se odmah ispričao primjetno zadovoljan što nisam promašila u prelistavanju. Čekala sam ga naslonjena na dovrtak. Vukao se poput puža, uživajući u mojoj zbunjenosti.

– Hoćeš li mi reći o čemu se tu radi?

Hinio je zbunjenost, ali nije uspio sakriti gorčinu. – Nismo imali dokaza – kazao je ravnodušno.

– Misliš da je Nikki ubila i nju?

– Mogao bih se kladiti –, odbrusio je.

– Čini se da D. A. nije bio tog uvjerenja. Tutnuo je ruke u džepove i nehajno slegnuo ramenima. – Znam čitati Zakon Države Californije jednako kao on. Moji momci su opozvani sa zadatka.

– Svi su dokazi na temelju indicija.

– Točno.

Zašutjela sam zureći u prozore koji su vapili za čišćenjem. Nov obrat događaja mi se nimalo nije sviđao. Imala sam dojam da on to zna.

Prebacio je težinu na drugu nogu.

– Mislim da sam je mogao raskrinkati, ali D. A. je bio u velikoj žurbi i nipošto nije htio dovesti u opasnost svoj slučaj. Politička taktika. Loša, dakako. Radi toga nisi htjela u policajce, Kinsey. Radimo s uzicom oko vrata.

– Ni sada to ne podnosim.

– Možda ti pomažem baš radi toga –, rekao je, a oči mu zaiskriše prepredeno.

– Jeste li slijedili taj trag?

– Ma kako ne! Mjesecima smo, prigodice, obrađivali slučaj Libby Glass.

Kolege iz policijskog odjela West Los Angelesa također. Ništa nije iskrsnulo. Nije bilo svjedoka. Nema dojavljivača. Nema otisaka koji

bi stavili Nikki Fife na pravo mjesto. Čak nismo uspjeli dokazati da je Nikki Fife poznavala Libby Glass.

– Kao da očekuješ od mene da ti pomognem dokazati nešto.

– To ne znam. Možda hoćeš. Vjerovala ili ne, ne mislim da si loš istražitelj. Još si mlada, katkada bi htjela glavom kroza zid, ali u suštini poštena. Ako otkriješ dokaz koji upućuje na Nikki, nadam se da ga nećeš prešutjeti, zar ne?

– Ako je to učinila.

– Ako nije, nemaš brige.

– Cone, ako Nikki nešto krije, zašto bi ponovo pokretala cijelu stvar?

Nemoguće je da bi bila baš toliko glupa. Što bi time dobila?

– Nemam pojma.

– Slušaj, najprije uopće ne vjerujem da je ubila Laurencea, tako da ćeš se vraški namučiti da me uvjeriš kako je ubila još nekog.

Dva stola dalje zazvonio je telefon. Inspektor Becker je podigao prst gledajući u Cona. Udaljio se uputivši mi usputan osmijeh.

– Uživaj –, dobacio mi je.

Još sam jednom na brzinu prelistala dokumentaciju da provjerim je li mi štogod promaklo. Potom sam sklopila dosje i ostavila ga na stolu. Con je ponovo duboko zagrezo u razgovor s Beckerom i ni jedan od njih me nije ni pogledao dok sam prolazila. Zbunila me, ali i zainteresirala, Libby Glass. Možda će to biti nešto više nego podgrijana kaša, možda će izaći na vidjelo više nego u sudbenoj istrazi pred osam godina.

Dok sam stigla do svog ureda bilo je već četiri sata i petnaest minuta.

Morala sam nešto popiti. Iz malog hladnjaka sam izvadila bocu chabisa i potražila vadičep. Dvije šalice za kavu još su uvijek stajale na mom stolu.

Isprala sam ih obje i napunila svoju vinom dovoljno kiselim da sam se stresla. Izišla sam na balkon na drugom katu i pogledala niz State Street koja presijeca samo središte Santa Terese i na svom kraju u velikom luku zavija u ulici s drugim imenom. Čak su i balkon na kojem sam stajala krasile španjolske opeke i žbukani lukovi, a bougainvilleja je puzala posvuda. Vjerojatno je Santa Teresa jedini grad na svijetu u kojemu je glavna ulica sužena, drveće je sađeno umjesto da se zauzdaje i čupa, postavljene su i privlačne telefonske

govornice koje podsjećaju na male ispovjedaonice. Nasjela sam na podvoj prozora i pijuckala vino. Miris oceana draškao mi je nosnice. Pustila sam mozak na pašu i promatrala pješake dolje na ulici. Već sam znala da ću raditi za Nikki, ali mi je trebalo samo još ovih nekoliko minuta za sebe, prije nego se potpuno predam predstojećem poslu.

U pet sati sam otišla kući.

Od svih prostora u kojima sam stanovala u Santa Teresi, sadašnja rupa je bila najbolja. Bijedni sobičak smješten je u skromnoj ulici koja teče paralelno sa širokim bulevarom uz obalu. Vlasnici većine susjednih kuća su umirovljenici koji pamte vremena kada su Santa Teresu činili samo hoteli i nasadi citrusa. Moj stanodavac je bivši pekar koji, u dobi od osamdeset i jedne, ubija vrijeme smišljajući ubitačno teške križaljke koje rado provjerava na meni. Druga razbibriga Henryja Pittsa jest izrada mamutskih količina tijesta za kruh koje ostavlja da se diže u staroj drvenoj zipki na sunčanoj strani verandi pokraj moje sobice. Henry zamjenjuje kruh i razna peciva za obroke u susjednoj gostionici. U posljednje vrijeme počeo je revno izrezivati reklamne kupone koji ga pozivaju da u određen dan može kupiti artikle vrijedne 50 \$ za samo 6,98 \$. Ne znam kako, ali ispada da se čist dobitak od tih njegovih potrošačkih pohoda svodi na hulahopke koje poklanja meni. Već sam na pola puta da se zacopam u Henryja Pittsa.

Moj sobičak zaprema nešto manje od pet kvadratnih metara, opremljenih kao dnevni boravak, spavaonice, kuhinja, kupaonica, zahod i praonica rublja. Prvobitno je to bila Henryjeva garaža, pa srećom po mene nije ukrašena žbukom, crvenom španjolskom opekom ili penjačicama bilo koje vrste. Sklepana je od aluminijskih ploča i drugih patvorina koje su postojane na atmosferilije i ne treba ih nikada ličiti. Graditeljski stil je naprosto neopisiv. Poslije naporna posla bježim u tu ugodnu izbu. Odavde sam nazvala Nikki i zamolila je da se sastanemo.

Ako hoću nekamo izaći, obično vraćam u obližnju gostionicu "K Rosie".

To je lokal u kojemu je uputno prije sjedanja pogledati stolac. Plastični stolci puni su malih raspuklina za koje rado zapinju niti na čarapama, a stolove prevučene crnom Formicom krasili su ručno urezani pozdravi razdraganih gostiju. Na lijevoj strani ponad točionika visi prašnjava meta.

Kad se gosti napiju, Rosie im dopušta da dječjim pištoljem ispaljuju strelice s gumenim vrškom i tako prazne iz sebe provale nasilja koje bi inače mogle buknuti u žestoke okršaje.

Gostionica mi je prirasla srcu iz nekoliko razloga. Ne samo što mi je blizu kuće, nego nije privlačna za turiste što znači da je pretežno poluprazna i kao stvorena za povjerljiv razgovor.

Rosieno kuhanje je također maštovito. Neka vrsta vrag-zna-čije kuhinje s izrazito mađarskom žicom. Rosie i Henry Pitts razmjenjuju jestvine, tako da i ja uživam u njegovim pitama i pecivima, koristeći svoj udio u dobitku.

Rosie je prevalila šezdesetu. Ima nos koji se gotovo spaja s gornjom usnicom, nisko čelo i kosu obojenu u neobičnu nijansu rđe, više nalik boji jeftina pokućstva od sekvoje. I s krejonom izvodi čuda pa joj oči izgledaju sitne i sumnjičave.

Nikki je zastala na vratima, oklijevajući i pažljivo motreći oko sebe. Čim me spazila, krenula je između praznih stolova do odjeljka u kojemu obično sjedim. Spuznula je na klupu meni nasuprot i svukla jaknu. Rosie je dogejala do stola mjerkajući Nikki nepovjerljivo. Rosie je bila uvjerena da poslujem s mafijašima i narkomanima, pa je očigledno pokušavala procijeniti u koju bi od dvije kategorije svrstala Nikki Fife.

– Onda, hoćete li nešto jesti ili što ćete? – upitala je Rosie bez uvijanja.

Pogledala sam Nikki. – Jesi li večerala? Zavrtjela je glavom. Rosie je svrnula pogled s Nikki na mene kao da sam prevoditelj za gluhoonijeme.

– Što večeras nudiš, Rosie?

– Teleći perkelt. Kockice teletine, puno luka, paprika i kaša od rajčica.

Svidjet će ti se. Poludjet ćeš. Najbolje pirjano jelo u jelovniku. Henryjeve zemičke i krušćići, a posebno ću vam na tanjur staviti malo finog svježeg sira i par krastavaca.

Govorila je i pisala narudžbu ne ostavljajući nam prostora za pristanak. – Treba vam i vino. Ja ću odabrati vrstu.

Čim se Rosie udaljila, izvijestila sam Nikki o novim saznanjima iz dokumentacije o ubojstvu Libby Glass, uključiv telefonske pozive s Laurenceova kućnog telefona.

– Jesi li ti znala za nju?

Nikki je zanijekala. – Čula sam to ime, ali čini mi se od advokata negdje tijekom suđenja. Čak se više ne mogu sjetiti što je rekao.

– Zar je Laurence nikada nije spomenuo? Nikada nisi negdje zamijetila zapisano njezino ime?

– Nikakvu ljubavnu zabilješku, ako na to misliš. U tim je stvarima bio prava cjepidlaka. Jednom je bio suoptuženik u brakorazvodnoj parnici baš radi pisama. Poslije toga je rijetko kada bilježio nešto povjerljivo. Obično sam znala kad se upleo s nekim, ali nikada zato što je ostavljao pisani trag iza sebe, kao ni telefonske brojeve na blokovima ili stolnom kalendaru.

Trenutak sam razmišljala. – A što je s telefonskim računima? Zašto je njih ostavljao?

– Nije. Sve račune slali su u direkciju u Los Angelesu.

– U kojoj je Libby Glass vodila knjigovodstvo?

– Očigledno jest.

– Onda ju je možda zvao u svezi posla.

Nikki je slegnula ramenima. Bila je nešto manje odsutna duhom nego prije, ali sam još uvijek imala dojam da je barem jedan korak izvan zbivanja oko sebe. – Imao je vezu s nekim.

– Kako znaš?

– Po izlascima. Izražaju lica. – Prekinula se kao da se prisjeća. – Ponekad je mirisao na tuđ sapun. Naposljetku sam mu to predbacila pa je kasnije dao ugraditi tuš u uredu, koristeći ondje isti sapun kakav smo upotrebljavali doma.

– Zar se u uredu sastajao sa ženskama?

– Upitaj njegova ortaka –, izgovorila je s jedva zamjetljivom gorčinom.

– Nemam pojma, možda ih je i ševio na uredskom kauču. Znala sam to po sitnicama. Sad to zvuči glupo, ali jednom je došao kući sa

zavrnutom čarapom. Bilo je ljeto i rekao je da je igrao tenis. Imao je na sebi teniske kratke hlače i uznojio se, doduše, ali ne na teniskom igralištu. Taj puta sam zbilja podivljala.

– Kako se ponašao kad bi ga suočila s time?

– Kadikad je priznao. Zašto ne? Nisam imala nikakva dokaza, a preljub u ovoj zemlji i tako nije povod za razvod braka.

Stigla je Rosie noseći vino i pribor za jelo umotan u dvije papirnate salвете. Nikki i ja smo šutjele dok se nije udaljila.

– Zašto si ostala u braku kad je bio takva hulja?

– Kukavičluk, rekla bih. Kad tad bih se razvela, ali nisam smjela ulaziti u rizik.

– Radi sina?

– Da. – Izbacila je bradu, od ponosa ili u obrambenom porivu, nisam bila sigurna. – Zove se Colin. Ima dvanaest godina. Dala sam ga u internat u blizini Montereyja.

– I Laurenceova djeca su u ono vrijeme bila s vama, je li tako?

– Istina je. Dječak i djevojčica, oboje školarci.

– Gdje su sada?

– Nemam pojma. Njegova bivša žena je ovdje u gradu. Ako te baš zanima, možeš upitati nju. Meni se ne javljaju.

«Zar su tebi pripisali krivicu za njegovu smrt?»

Nagnula se napeto. – Svi su me krivili. Svi su vjerovali da sam ga ubila.

Sad mogu pretpostaviti da me Con Dolan okrivljuje i za ubojstvo Libby Glass. Jesi li mi to htjela priopćiti?

– Baš me briga za Dolanovo mišljenje. Ja ne vjerujem da si to učinila i to bi trebalo biti važno radi naše suradnje. Kad smo već kod toga, valjalo bi raščistiti financijsku stranu. Naplaćujem trideset dolara po satu plus kilometražu. Željela bih imati barem tisuću dolara predujma. Od tjedna slat ću ti podroban izvještaj o učinjenom, s naznakom utrošena vremena.

Također želim da se unaprijed zna da moje usluge nisu isključive. Ponekad radim na nekoliko slučajeva istodobno.

Nikki je već posegnula za torbicom. Izvadila je čekovnu knjižicu i penkalo. Čak i naopačke mogla sam vidjeti da je ček bio na pet tisuća.

Morala sam se zadiviti nehaju kojim je pohitala da obavi taj dio obveze.

Nije čak trebala najprije provjeriti stanje na računu. Gurnula je ček preko stola, a ja sam ga spremila kao da je meni to uzgredno pitanje.

Rosie se pojavila ponovo, noseći nam sad večeru. Spustila je tanjur ispred svake od nas i ostala stajati dok nismo počele jesti. – Mmmm, ovo je izvrsno, Rosie –, rekla sam.

Malčice se pomaknula amo tamo, ali nije napustila položaj.

– Možda tvojoj prijateljici ne prija –, rekla je gledajući u mene, ne u Nikki.

– Prekrasno –, promrmljala je Nikki. – Doista jest.

– Jako joj se sviđa –, odgovorila sam. Rosie je spustila pogled na Nikkino lice i napokon se činilo da je zadovoljna što je Nikkino zadovoljstvo jelom izjednačeno s mojim.

Pustila sam da razgovor za vrijeme jela teče nevezano. Uz dobro jelo i vino Nikkina budnost je popuštala. Ispod hladna i staložena držanja počeli su izbijati znakovi života, kao da se netom budi iz višegodišnja prokletstva koje ju je učinilo obamrlom.

– Gdje bih prema tvom mišljenju trebala početi? – upitala sam.

– Pa ne znam ni sama. U ono vrijeme me je zanimala njegova tajnica.

Zove se Sharon Napier. Već je radila kod njega kad smo se nas dvoje upoznali, ali s njom nešto nije bilo u redu, bilo je nečeg čudnog u njezinu držanju.

– Je li ljubakala s njim?

– Dvojim. Uistinu ne bih znala reći što je to bilo. Mogla bih dati ruku u vatru da nisu imali seksualnu vezu, ali nešto je bilo. Znala je biti sarkastična, što Laurence nije trpio ni od koga. Prvi put kad sam to čula, pomislila sam da će je pokositi, ali nije ni trepnuo okom. Uopće se nije dala zbuniti, nije htjela ostati poslije uredovnog vremena, niti uskočiti vikendom kad bi imao kakvu veliku parnicu. Čak se nije nikada potužio na nju, jednostavno je unajmio privremenu pomoć kad god bi mu ustrebalo.

To mu uopće nije bilo svojstveno[^] ali kad bih upitala, ponašao se kao da sam šenula umom, da izmišljam i pravim od buhe slona. Uza sve je bilo jako zgodna, nipošto prosječan uredski tip ženske.

– Znaš li možda gdje je sad?

Nikki je zatresla glavom. – Stanovala je gore na Rivieri, ali više nije tamo. Barem je nema u telefonskoj knjizi.

Pribilježila sam zadnju poznatu adresu. – Pretpostavljam da je nisi dobro poznavala.

Nikki je nehajno slegnula ramenima. – Izmijenile bi par standardnih fraza kad bih nazvala muža, ali ništa dublje.

– Prijatelji ili mjesta na kojima se zadržavala?

– Ne znam. Mislim da je živjela daleko izvan svojih mogućnosti.

Putovala je kad god joj se ukazala prilika, a i oblačila se mnogo bolje nego ja u ono vrijeme.

– Svjedočila je na suđenju, nije li?

– Na žalost jest. Bila je očevidac nekoliko naših gadnih svađa i to mi nije pomoglo.

– Svejedno. Isplati se vidjeti. Pokušat ću joj ući u trag. Ima li još nešto vezano uz nj? Je li u vrijeme smrti bio u kakvoj gužvi? U svađi s kim ili u kakvoj velikoj parnici?

– Ništa što bih ja mogla znati. On je stalno bio u žarištu velikih procesa.

– Sve mi se čini da ću prije svega razgovarati s Charlijem Scorsonijem da vidim što će on reći. Tek ću tada napraviti plan za dalje.

Ostavila sam na stolu novac za večeru i zajedno smo izašle van. Nikkin tamnozeleni već deset godina demodiran oldsmobile bio je parkiran u blizini. Pričekala sam da se odveze, a onda sam prošetala do kuće.

Kad sam stigla, natočila sam čašu vina i sjela sređivati do sada prikupljene informacije. Imam razrađen sistem odlaganja podataka u kartoteku. Većina mojih zabilješki odnosi se na svjedoke: tko su, u kakvoj su vezi s istragom, datumi razgovora, promatranje. Neke kartice sadrže pomoćne podatke koje valja provjeriti, a na nekima su zakonske procedure. Kartice su učinkovit način pohranjivanja podataka za pismene izvještaje. Prikucam ih čavlicima na veliku ploču iznad mog pisaćeg stola, buljim u njih i razvijam priču onako kako ju ja doživljavam. Izlaze pritom na vidjelo zapanjujuća protuslovlja, iznenada praznine, pitanja koja sam previdjela.

Za Nikki Fife nisam imala puno kartica, a namjerno se nisam trudila da procjenjujem informacije koje sam imala. Nisam željela prerano postaviti hipotezu, od straha da ne oboji cijeli tijek istrage. Bilo je sasvim jasno da se radi o ubojstvu u kojemu alibi znači malo ili ništa. Ako se netko potruži da otrov zamijeni za lijek u kapsulama

antihistaminika, poslije može samo sjediti i čekati. Ne želi li i ostale ukućane izvrgnuti opasnosti, mora jedino voditi računa da samo predviđena žrtva uzme taj određeni lijek. Ima čitav niz tableta koje mogu udovoljiti tom zahtjevu: lijek za reguliranje tlaka, antibiotici, čak možda i pilule za spavanje. Nije ustvari važan direktan pristup ormariću s lijekovima. Možda će žrtvi trebati dva dana ili dva tjedna, ali na kraju će popiti dovoljnu dozu, a vama još uvijek ostaje dovoljno vremena da odigrate iznenađenje i bol. Dodatna prednost plana jest da ne trebate ustvari biti na licu mjesta, pucati, mlatiti, komadati ili golim rukama daviti dotičnu Žrtvu. Čak i u slučajevima gdje je prisutna snažna motivacija, za pretpostaviti je da nije lako gledati kako nekome ispadaju oči i slušati nečiji samrtni hroptaj. Uza sve to, kad to čovjek izvodi izravno, uvijek postoji mogućnost da mu sreća okrene leđa i da sam završi na drvenoj dasci u mrtvačnici.

Kad se bolje promisli, varijanta s oleanderom uopće nije loša. U Santa Teresi ga ima posvuda, ponegdje grm izraste i do tri metra, obasut ružičastim ili bijelim cvjetovima i uskim, lijepim listovima. Čovjek se ne mora izlagati neugodnostima da traži otrov za štakore u gradu u kojemu ih uopće nema, niti da lijepi lažne brkove kada kreće u potragu za djelotvornim pesticidom. I povrh svega toga, čovjeku ne ostaje gorak okus.

Ukratko, način na koji je ubijen Laurence Fife, a očito i Libby Glass, bio je jeftin, dostupan i lako primjenjiv. Nametnulo mi se nekoliko pitanja koja sam pribilježila prije nego sam ugasila svjetlo. Zaspala sam dobrano iza ponoći.

4.

Rano sam otišla u ured da bih pretipkala početne zabilješke za Nikkin fascikl, uz kratak opis njena zahtjeva i primitka čeka od pet tisuća dolara.

Nazvala sam Charlieja Scorsonija. Tajnica me obavijestila da ima nešto slobodna vremena u rano poslijepodne, pa sam najavila svoj dolazak u tri sata i petnaest minuta. Ostatak jutra provela sam u provjerama. Ako se nekome prvi puta ide na razgovor, nije na odmet imati koju skrivenu, ali za upotrebu spremnu kartu. Posjet gradskom tajniku, kreditnom odsjeku i novinskom arhivu pružio mi je dovoljno

podataka da na brzinu stvorim predodžbu o negdašnjem kolegi Laurencea Fifea. Charlie Scorsoni je očito bio samac, imao je kuću, redovno je plaćao račune, povremeno je davao štire iskaze za javnost, nikada nije bio uhićen niti suđen – ukratko, prilično konzervativan sredovječan muškarac koji ne kocka, ne špekulira na burzi niti ugrožava svoj ugled na bilo koji način. Opazila sam ga na suđenju i upamtila da je malo deblji nego bi trebao biti.

Zgrada je podsjećala na maurski dvorac: dvokatnica od nepečene opeke s pola metra dubokim pločama prozora, umetnutim zajedno s rešetkama od kovanog željeza i ugaonim tornjem u kojemu su se vjerojatno nalazili zahodi i krpe za pranje poda. Odvjetnička kancelarija Scorsoni i Powers nalazila se na drugom katu. Gurnula sam masivna, izrezbarena drvena vrata i ušla u ugodan prijemni ured s tepihom mekim poput mahovine i otprilike iste boje. Po bijelim zidovima ovješeni su akvareli pastelnih boja, odreda apstraktni, tu i tamo bila je i pokoja biljka. Ispod niza uskih prozora, pod pravim kutom su bile složene dvije zaobljene sofe presvučene debelim rebrastim samtom boje asparagusa.

Tajnica je zagazila u sedamdesete, pa sam u prvi tren pomislila da su je uzeli na posudbu iz jedne od gerijatrijskih ustanova. Bila je koštunjava i energična, kratko ošišane kose u stilu dvadesetih godina ovog stoljeća i "modernim" očalama ukrašenim leptirićem u dnu jednog stakla. Imala je na sebi vunenu suknju i vestu boje sljeza koju je vidljivo plela sama, jer je to bilo remek djelo raznovrsnih mustri!

Postale smo prijateljice od trenutka kada sam izustila priznanje prethodno spomenutom djelu – i to zahvaljujući mojoj tetki koja me je odgajala na režimu unapređenja takvih znanja. Vrlo brzo poslije toga preskočile smo formalnosti. Imala je krasno biblijsko ime – Ruth.

Bila je to brbljiva ženica, puna elana. Učinila mi se upravo izmišljenom za Henryja Pittsa. S obzirom da me je Charlie Scorsoni ostavio da čekam, osvetila sam mu se cijedeći iz Ruth što sam više mogla a da ne ispadnem neuljudna. Priznala mi je da radi za tvrtku Scorsoni i Powers od njihova udruživanja pred sedam godina. Muž ju je napustio radi mlade ženske (pedeset pet godina) pa je Ruth, ostavši prepuštena sama sebi, po prvi put nakon toliko godina počela očajavati u strahu da nikada neće naći posao.

Tada je već imala šezdeset dvije godine "mada u izvrsnu zdravlju", pričala je. Iako okretljiva i sposobna, jasno da su je na svakom koraku

izgurale žene jedva jednu trećinu njezine dobi. K tome privlačne umjesto sposobne.

– Jedini rascjepak koji mi je ostao koristim za sjedenje –, smijala se na svoj račun. Scorsoni i Powers su porasli u mojim očima radi izuzetna dara opažanja. Ruth je imala puna usta pohvala za obojicu. Sve njezino ushićenje nije me međutim pripremio za susret s muškarcem koji mi je pružio ruku preko svog pisaćeg stola kada sam konačno uvedena u njegov ured s četrdeset pet minuta zakašnjenja.

Charlie Scorsoni je ostao krupan, ali prekomjerna tjelesna težina koju sam upamtila, sasvim je okopnila. Imao je gustu kosu boje pijeska začesljanu s lica, čvrstu vilicu, rupicu na bradi, plave oči uvećane radi očala bez okvira.

Ovratnik raskopčan, kravata ukošena, rukavi smotani koliko su dopuštale mišićave podlaktice. Bio je naslonjen u stolcu na okretanje s nogama dignutim na rub stola, s osmijehom koji se rađao sporo, ali je iz njega tinjala zatomljena seksualnost. Držanje mu je bilo oprezno, zbunjujuće.

Promatrao me s gotovo nepriličnom sitničavošću. Isprepleo je prste na vrhu glave. – Ruth mi kaže da vam zanima Laurence Fife. Što vas muči u vezi s njim?

– Još ne znam. Istražujem njegovu smrt i činilo mi se da je ovo logičan početak. Smijem li sjesti?

Gotovo je nehajno mahnuo rukom, ali izražaj njegova lica se promijenio.

Sjela sam, a Scorsoni je spustio noge i uspravio se u stolcu.

– Čuo sam da je Nikki uvjetno puštena na slobodu. Šašava je ako misli da će netko povjerovati da ga nije ubila.

– Ne sjećam se da sam spomenula da radim za nju.

– Prokleta je jasno da se nitko drugi ne bi gnjavio.

– Možda. Kao da vam baš nije drago.

– Slušajte. Laurence Fife je bio moj najbolji prijatelj. Za njega sam bio spreman skočiti u vatru. – Pomalo nakostriješeno je zurio u mene – od tuge, krivo usmjerene srdžbe? Teško je reći.

– Jeste li dobro poznavali Nikki?

– Dovoljno, rekao bih. – Seksualnost koja je u početku tako napadno zračila iz njega počela je blijediti, pa mi se činilo da je može isključiti i uključiti kao grijalicu. Ostao je samo oprez u njegovu držanju.

– Kako ste upoznali Laurencea?

– Bili smo zajedno na Sveučilištu u Denveru. U istom udruženju studenata. Laurence je bio plejboj. Sve je dobivao na tanjuru. Nastavio je studij prava na Harvardu, a ja sam ostao na Arizona State. Njegovi su roditelji imali novca. Moji nisu. Nekoliko godina nisam čuo za njega, a onda sam doznao da je otvorio odvjetničku kancelariju u Santa Teresi.

Došao sam kod njega tražiti posao. Pristao je da me uzme za pripravnika. Dvije godine kasnije uzeo me za kompanjona.

– Je li već bio u braku s prvom ženom?

– Da, Gwen. Još je uvijek negdje u gradu, ali s njom valja oprezno. Bila je puna ogorčenja poslije razvoda, a čuo sam da raspreda ružne stvari o njemu. Negdje gore na State Streetu ima salon za dotjerivanje pasa, ako vam to može pomoći. Ja se čuvam susreta s njom.

Motrio me bez prestanka ostavljajući dojam da točno zna koliko će mi reći i jednako točno koliko neće.

– A Sharon Napier? Je li ona dugo radila za njega?

– Zatekao sam je ovdje premda se u njezinu slučaju teško može govoriti o radu. Na kraju sam morao potražiti drugu.

– Laurence se dobro slagao s njom?

– Jest koliko je meni poznato. Muvala se tu do kraja suđenja, a onda je nestala. Nasamarila me za novac koji sam joj dao unaprijed na račun plaće.

Ako slučajno naletite na nju, recite joj da mi se javi. Rado bih joj poslao bilo kakav podsjetnik na stara vremena.

– Zvuči li vam poznato ime Libby Glass?

– Kako?

– Bila je knjigovođa i za vas je obavljala sve poslove u agenturi u L. A.

Tvrtka Haycraft i McNiece.

Scorsoni je neko vrijeme pravio zabezegnuto lice, a potom je zavrtio glavom. – Kakve ona ima veze s ovim?

– Isto je ubijena oleanderom. U vrijeme kad je umro Laurence. – Nije reagirao osobito zaprepašteno niti zbunjeno. Sumnjičavo je uvukao donju usnu i Slegnuo ramenima.

– Meni je to prvi glas, ali vjerovat ću vam na riječ.

– Niste je nikada upoznali?

– Trebao sam. Laurence i ja smo dijelili papirnate poslove, ali glavninu izravnih kontakata s knjigovodstvenim poslovanjem obavljao je on.

Doduše, povremeno sam uskakao i ja tako da je moguće da sam negdje naletio na nju.

– Čula sam da je imao ljubavnu vezu s njom.

– O mrtvima sve najbolje. Ne volim raspredati tračeve.

– Ni ja, ali to je javna tajna –, ustrajala sam oprezno. – Ne bih željela biti nasilna, ali bilo je dosta žena koje su to posvjedočile na suđenju.

Scorsoni se smješкао kocki koju je crtao na svom bloku. Uputio mi je prepreden pogled.

– Reći ću vam nešto. Prvo, čovjek se nije nikada nikome naguravao, a drugo, ne vjerujem da bi se upuštao u vezu s poslovnim suradnikom. To naprosto nije bio njegov stil.

– A što je s klijenticama? Zar se ni s njima nije upuštao u vezu?

– Uzdržao bih se komentara.

– Biste li vi pošli u krevet s klijenticom?

– Sve moje su stare osamdeset godina, pa je odgovor "ne". Moja uža specijalnost su ostavštine. Njegovi su bili razvodi. – Pogledao je na sat i odgurnuo stolac. – Mrsko mi je prekinuti, ali već su četiri sata i petnaest minuta, a ja još moram sročiti pismenu uputu za kolegu.

– Oprostite. Nisam vam namjeravala oduzeti toliko vremena. Ljubazno je od vas što ste me uopće primili uz tako kratku najavu.

Scorsoni me je ispratio do vrata. Njegovo krupno tijelo isijavalo je toplinu.

Pridržao mi je vrata istegnuvši ruku visoko uz dovratnik. Opet mu je iz očiju virila s naporom obuzdavana muškost. – Sretno –, rekao je. – Bojim se da nećete polučiti bogzna što.

Podigla sam uvis uvećane fotografije raspukline na nogostupu koje sam snimala za California Fidelity. Šest snimaka napukla betona bili su dovoljno jasni. Podnositelj odštetnog zahtjeva, Marcia Threadgill, navela je u (pžbi da je nagazila na ispupčenu ploču nogostupa koja se nadigla pod pritiskom korijena obližnjeg drveta i pomicanje tla. Tužila je vlasnika pozamanterijske radnje posjed kojega je zahvaćao i komad raspucana pločnika. Odštetni zahtjev, slučaj "posrtanja i padanja" nije bio velik možda četiri tisuće osamsto dolara u koje su uključeni troškovi liječenja i naknada štete, skupa s nadoknadom za

razdoblje izbivanja s posla. Činilo se da je osiguravajuće društvo spremno platiti, ali sam zamoljena da letimično provjerim da zahtjev možda nije izmišljen.

Gospođica Threadgill je stanovala u nizu zgrada utisnutih u strminu okrenutu prema moru. Parkirala sam auto šest kuća dalje i izvadila dvogled iz pretinca za rukavicc. Bacivši se na hrptenjaču taman sam uspjela dovesti I njezinu verandu u žarište. Namjestila sam tako jasnu sliku da se vidjelo kako ne zalijeva paprat kako bi trebala. Ne razumijem se osobito u sobno bilje, ali kad nešto zeleno postaje smeđe i ja bih shvatila znak. Jedna od lončanica bila je ona odvratna paprat što pušta male sive dlakave cape koje malo pomalo počinju izlaziti iz lonca. Svatko tko uzgaja takvo čudovište vjerojatno je sklon prijevari i ja sam je već zamišljala kako tegli vreću od dvanaest kila stelje od paprati, sve to s navodno oštećenim križima.

Motрила sam kuću sat i pol, ali se ona nije pojavila. Jedna od mojih školskih kolegica je tvrdila da su jedino muškarci pogodni kandidati za pratnju jer mogu satima sjediti u parkiranoj automobilu i diskretno pišati u limenu kutiju za tenis loptice, izbjegavajući bespotrebna udaljavanja s radnog mjesta. Već sam gubila zanimanje za Marciu Threadgill, a usto mi je bilo grozno sila piškiti. Spremila sam dvogled i stala kod prve benzinske crpke na putu u grad.

Svratila sam ponovno u glavni kontrolni kreditni odsjek i porazgovarala s prijateljem koji mi dopušta da zavirim u papire koji obično nisu dostupni svima. Zamolila sam ga da malo pročeslja Sharon Napier. Obećao je pogledati i javiti mi se. Obavila sam još par poslića i vratila se kući. Dan mi nije bio osobito uspješan, ali svi moji dani su manje više isti: provjeravanje i trčkanje, popunjavanje praznina, opširna obrada neophodna za posao, sve u svemu opširna obrada podataka nužna za posao, ali rijetko kad uzbudljiva. Osnovni preduvjeti za dobra privatnog istražitelja jesu spremnost za naporan rad i beskrajno strpljenje. Društvo je godinama nehotično pripremalo žene za taj poziv. Sjela sam za radni stol i upisala Charlieja Scarsonija na nekoliko kartica. Razgovor s njim je bio zbunjujući imala sam dojam da nisam skončala s njim.

Život u klimi Santa Terese nalik je radu u prostoriji pod rasvjetom koja visi tik nad glavom. Osvjetljenje je jednoliko – dovoljno jasno i blještavo iščezle su jedino sjene, a preostalo je uznemirujuće pomanjkanje dimenzije. Dani su puni sunca. Često temperatura iznosi dvadeset stupnjeva i vedro je. Noći su uvijek hladne. Kiša pada sezonski, sve ostalo vrijeme jedan dan je vrlo nalik drugome, a vječno plavo nebo bez oblačka ima osebujan učinak zbunjivanja koji onemogućuje da se čovjek podsjeti u kojem je dobu godine. Boravak u prostoru bez vanjskih prostora pruža isti osjećaj: krajnju zagušljivost kao da je dio, ne sve, kisika uklonjen iz zraka.

Izašla sam iz stana u devet sati i krenula na sjever prema Chapelu. Stala sam da natočim benzin, pomislivši kao obično koliko je neobjašnjivo silno zadovoljstvo koje me ispunja jer to znam obaviti sama. Bilo je već devet sati i petnaest minuta kad sam pronašla K-9 Kornera. Neupadljiva tabla u izlogu je upućivala da radno vrijeme počinje u osam. Salon za dotjerivanje pasa bio je spojen s veterinarskom ambulantom iza ugla na State Streetu.

Zgrada je bila oličena bojom flaminga. U jednom krilu bile su smještene prodavaonice opreme za boravak u prirodi. U izlogu je visjela mumificirana torba a voštana lutka pod punom spremom za kampiranje bezizražajno je zurila u motku šatora.

Pokušavala sam se probiti u unutrašnjost salona K-9 Kornera u pratnji čopora razlajanih pasa. Psi i ja nikada nismo išli skupa. Obvezatno mi gurkaju njušku u međunožje, ponekad mi se zakače za nogu i izvode neki svoj glupi dvonožni ples. U određenim prilikama hrabro bih nastavila hramati, s psom na nozi zakačenim poput čička i opetovanim nedjelotvornim uzvicima njegova vlasnika kao "Sjaši, Hamlete! Što ti je!?" Teško je takovu psu pogledati u lice pa se radije držim podalje od cijele vrste.

Uza zid je stajala vitrina puna pomagala za njegu pasa, a po zidovima su ovješene brojne fotografije pasa i mačaka. Meni zdesna bila su polu-vrata čija je gornja polovica pružala pogled u prijemni ured uokolo kojega je bilo nekoliko manjih prostora za dotjerivanje. Zavirivši iza dovratka vidjela sam nekoliko pasa u različitim fazama obrade. Većina ih se tresla tužno kolutajući očima. Jednome su svezali crvenu vrpцу na čuperak između ušiju. Na radnom stolu ostalo je nekoliko malih smeđih kupova koji su mi se činili prepoznatljivi. Timariteljica je podigla pogled.

– Cime vas mogu uslužiti?

– Pas je netom ugazio u taj smeđi kup –, rekoh. Spustila je pogled na stol. – Ah, Dashiell, zar opet! Oprostite trenutak. – Dashiell je ostao na stolu, drhtureći, dok je ona dohvatila nekoliko papirnatih ručnika i šutke počistila Dashiellovu sitnu nezgodu. Primila je to vrlo dobrodušno. Bila je žena srednjih četrdesetih, krupnih smeđih očiju i sijede kose do ramena, povučena s lica i zavezana maramom. Imala je na sebi odoru boje trule višnje, ali se vidjelo da je visoka i vitka.

– Jeste li vi Gwen?

Ovlaš me je pogledala i osmjehnula se. – Jesam.

– Zovem se Kinsey Millhone. Ovlašteni sam privatni istražitelj.

Gwen se glasno nasmijala. – Mili Bože, što sam zgriješila? – Bacila je papirnati ručnik i otvorila mi vrata svog ureda. – Uđite. Odmah ću doći.

– Podigla je Dashiella sa stola i odnijela ga u susjednu prostoriju.

Nekoliko pasa odmah je počelo lajati, a čula sam da je isključeno sušilo.

Ozračje je bilo zagušljivo vruće, prožeto vonjem mokre dlake i neobičnom kombinacijom sredstva protiv buha i mirisa za pse. Pod od smeđih ploča linoleuma bio je pokriven pripadajućim ostrišcima kao u brijačnici. U susjednoj sobi mlada je djevojka kupala psića nagnuta nad podzidanu povišenu kadu. Meni slijeva nekoliko je pasa s rahitičnim nogama u kavezima čekalo na svoj red. Druga mlada djevojka šišala je pudla na drugom stolu. Odmjerala me s neskrivenom znatiželjom. Gwen se vratila noseći pod rukom sivog psića.

– Ovo je Wuffles –, kazala je stisnuvši mu njušku. Čim je odmaknula ruku, Wuffles ju je par puta liznuo preko usta. Samo je odmaknula glavu smijući se.

– Nadam se da vas neće smetati ako ga završim. Sjednite –, dometnula je prijazno, pokazujući na metalni stolac. Sjela sam požalivši što moram spomenuti Laurencea Fifea. Charlie Scorsoni ju je opisao kao oštrokondžu kojoj bi takovo pitanje trebalo barem pokvariti dobro raspoloženje.

Gwen je počela Waffleu obrezivati nokte pritisnuvši ga uza se da spriječi nagle trzaje. – Pretpostavljam da ste odavde –, kazala je.

– Da. Imam ured u centru –, odgovorila sam i automatski izvukla iskaznicu. Gurnula sam ju je pod nos da bi mogla pročitati. Ovlaš ju je

pogledala prihvaćajući je bez mnogo sumnjičavosti ili zabrinutosti. Uvijek me iznova čudilo povjerenje koje mi ukazuju ljudi.

– Čujem da ste bili udati za Laurencea Fifea –, počela sam.

– Jest, istina je. Niste valjda došli zbog njega? Pa mrtav je godinama.

– Znam. Proces se otvara ponovno.

– Ma nemojte! Zanimljivo. Na čiji zahtjev?

– Nikki. Tko bi drugi? – odgovorila sam mirno. – U Odjelu za ubojstva upućeni su da sam preuzela slučaj i spremni su na suradnju ako vam to nešto znači. Možete li mi odgovoriti na neka pitanja?

– Dobro. – Njezin glas je bio oprezan, ali s prizvukom zanimanja kao da to smatra neobičnim, ali ne nužno i bezveznim pitanjem.

– Kao da niste iznenađeni.

– Zapravo jesam. Mislila sam da je to završena stvar.

– Zapravo tek počinjem raditi na tome. Može se pokazati da je to pucanj u prazno. Ne moramo razgovarati ovdje ako vam to ne odgovara. Ne bih željela smetati u poslu.

– Meni ne smeta, ako vi možete podnijeti da usput ošišam nekoliko pasa.

Trenutačno zaista ne mogu odvojiti vrijeme da izađemo. Danas smo krcati.

Čekajte malo. Kathy, možeš li mi dodati sprej za buhe? Čini mi se da su nam neke promakle.

Tamnokosa djevojka ostavila je pudla toliko da dohvati sprej. Pružila ga je Gwen.

– Ovo je Kathy kao što ste već zaključili –, rekla je Gwen. – Jan je do laktova u sapunici.

Gwen je počela špricati Wufflesa okrenuvši lice da izbjegne pare. – Oprostite za upadicu. Nastavite samo.

– Koliko ste dugo bili u braku s Fifeom?

– Trinaest godina. Upoznali smo se na koledžu, on je bio na trećoj ja na prvoj godini. Čini mi se da smo hodali nekih šest mjeseci.

– Jesu li to bila dobra vremena? Loša vremena?

– U međuvremenu sam malo splasnula na tu temu. Jedno vrijeme sam držala da je sve to bilo veliko traćenje vremena. Sad više nisam sigurna.

Jeste li osobno poznavali Laurencea?

– Sreli smo se nekoliko puta, dakle površno. Gwen je nakrivila glavu. – Kad je htio, znao je biti divan, ali u duši je bio prava ništarija.

Kathy ju je letimično pogledala i nasmiješila se. Gwen je prasnula u smijeh. – Njih dvije su već stotinu puta čule moju verziju –, objasnila mi je. – Ni jedna još nije bila u braku pa im ne bih htjela učiniti medvjedu uslugu. Bilo kako bilo, u to vrijeme sam bila pokorna ženica. Predanost kojom sam igrala ulogu domaćice malo je s čime bila mjerljiva.

Pripravljala sam prvorazredna jela. Slušala ga. Čistila kuću. Odgajala djecu. Ne tvrdim da sam jedinstvena u tome, osim što sam ja to primila k srcu. Nosila sam besprijeckorno složenu punđu, svaka je vlas bila na svom mjestu i imala raskošnu garderobu poput Barbie. – Prekinula se i nasmijala rugajući se svojoj predodžbi, pretvarajući se da poteže nevidljive konce na vratu. – Halo, ja sam Gwen. Ja sam dobra ženica –, mrmljala je kroz nos kao papiga. Držanje joj je bilo blagonaklono kao da je umrla ona a ne Laurence, pa je se dragi prijatelji prisjećaju s nježnošću. Malo je gledala u mene, malo je vraćala pozornost na psa kojega je češljala i šišala na stolu ispred sebe, ali je u svakom slučaju njezino držanje bilo dobrohotno – daleko od ogorčena, suzdržana iskaza kakav sam očekivala.

– Kad je sve propalo, bila sam grozno ljuta – ne toliko na njega koliko na sebe što sam sjela u taj jednopreg. Nemojte me krivo shvatiti. U ono vrijeme mi je to odgovaralo i bila sam sretna, ali takvim načinom života otupe osjetila. Kad se brak raspao, bila sam potpuno nespriprema, za uključivanje u stvaran svijet. Moj muž je vodio novčane poslove. On je potezao konce. On je donosio glavne odluke, poglavito vezane za djecu.

Moje je bilo da ih kupam, odijevam i hranim, a on im je oblikovao živote.

U to vrijeme toga nisam bila svjesna jer sam trčkarala oko njega u želji da im udovoljim što nije bilo nimalo lako. Kad se danas osvrnem na sve, bilo je zajebano.

Pogledala me da vidi reakciju na prostakluk, ali sam joj NC osmjehnula.

– Zato danas zvučim kao sve rastavljene žene. Sve smo pomalo čangrizave jer se osjećamo iskorištene.

– Spomenuli ste da ste se smekšali. Kako vam se to dogodilo?

– Terapija vrijedna šest tisuća dolara –, izgovorila je mirno.

Morala sam se nasmijati. – Zašto se brak raspao?

Obrazi su joj se jedva primjetno zarumenjeli, ali joj je pogled ostao iskren.

– Taj dio bih radije ostavila za kasnije ako vas baš zanima.

– Sjajno. Dapače. I tako nisam namjeravala smetati.

– Iskreno rečeno nije on bio kriv za sve. Međutim, nisam ni ja, a svejedno me dotukao s razvodom. Smrvio me.

– Kako?

– Zar ima više načina? Bila sam uplašena, ali i naivna. Željela sam izbaciti Laurencea iz svog života i zapravo nisam ni marila koliko će me to stajati. Osim djece. Očajnički sam se borila i odupirala, ali što da vam kažem? Izgubila sam. Nikada se nisam potpuno oporavila od toga.

Htjela sam je pitati o razlozima za natezanje oko djece, ali sam imala dojam da je to škakljiva tema. Bolje da to za sada ostavim pa ću se kasnije vratiti na to. – Svejedno su djeca poslije njegove smrti pripala vama.

Posebice kad je njegova druga žena morala na izdržavanje kazne.

Gwen je činilo se zlatnom rukom sklonila pramen sive kose. – U to vrijeme su već stasali do koledža. Ustvari, Gregory je otišao iste jeseni, a Diane godinu dana kasnije. Oboje su bili prilično smušeni. Laurence je bio strogi pristalica stega. Ne da imam nešto protiv toga – vjerujem da je djeci potrebna stega – ali on je sve držao pod nadzorom, potpuno lišen osjećaja, prilično naprasit u ophođenju bilo s kim, napose s djecom. Poslije pet godina takova režima oboje su postali povučeni i zatvoreni.

Vječito u obrambenom stavu, nerazgovorljivi. Sudeći po svemu njegov odnos s njima temeljio se na napadu, jer se smatrao odgovornim... uglavnom isto što je radio sa mnom. Ma da, viđala sam ih svaki drugi vikend i te gluposti, a dolazili su mi i na ljetovanje. Nisam imala pojma da je to otišlo toliko duboko. Na sve to, njegova smrt bila je kap u punu čašu. Uvjerena sam da su oboje imali puno nerazjašnjenih dilema. Diane je smjesta krenula na psihoterapiju. Gregory se također liječi mada ne redovito.

– Trenutak se zamislila. – Čini mi se da sam preopširna.

– O, nipošto. Cijenim vašu otvorenost. Jesu li djeca također u gradu?

– Greg živi južno od Palm Springsa. Salton Sea. Dolje ima brod.

– Čime se bavi?

– Ne mora ništa raditi. Laurence ih je novčano osigurao. Ne znam jeste li već provjerili, ali njegovo imanje je podijeljeno na jednake dijelove između troje djece – Grega, Diane i Nikkina sina Colina.

– A Diane? Gdje je ona?

– U Claremontu, na školovanju. Zanima je rad s gluhom djecom i čini se da joj to ide dobro. U početku me je brinula ta odluka jer sam se bojala da je, duboko u njezinoj podsvijesti, vezana za sve stresove – moj razvod, Nikki, Colina, njezin osjećaj odgovornosti -makar ona s time nema nikakve veze.

– Čekajte malo. Ne razumijem na što ciljate. Gwen me je iznenađeno pogledala. – Mislila sam da ste već razgovarali s Nikki.

– Pa jesam... jednom.

– Zar vam nije rekla da je Colin gluh? Od rođenja. Ne mogu se više sjetiti što je bio uzrok, ali očito se ništa nije moglo poduzeti. Diane je bila silno uzbuđena. Mislim da joj je bilo trinaest godina kad je dijete rođeno i možda je bila kivna na novog člana. Ne bih htjela ulaziti u duboke analize svake sitnice, ali nešto od njezinih trauma izbilo je na površinu kod psihijatra i činilo se bitnim. Danas može i sama govoriti o tome -ustvari to i čini – pa ne mislim da sam iznevjerila povjerenje.

Izvukla je nekoliko strukova vrpce iz dvije od dvadesetak špula ovješanih na zidu iznad radnog stola. Položila je plavu i narančastu na Wuffleovu glavu. – Što ti se čini, Wuff? Plava ili narančasta?

Wuffles je podigla oči (ipak mislim da je ona) i radosno zadahtala na što se Gwen odlučila za narančasto, što je, moram priznati unijelo štih razdraganosti u Wufflesovu srebrnosivu grivu. Pas je bio poslušan, pun povjerenja, vidljivo je uživao u svakom pokretu makar je Gwen pola pažnje poklanjala meni.

– Gregory se jedno vrijeme odao uživanju droge – nastavila je Gwen pričljivo. – Izgleda da je to uobičajeno za njegovu generaciju, moja je brinula druge brige. Ipak je dobar momak i vjerujem da se izvukao. Koliko se to može, dakako. Zadovoljan je, što je više nego što mnogi od nas mogu reći – hoću reći, ja jesam zadovoljna, ali poznam mnoge koji nisu.

– Neće li mu dojaditi jedrenje?

– Nadam se da hoće –, bezbrižno će Gwen. – Dečko sebi može priuštiti da radi što god ga je volja. Ako jedrenje izgubi draž, smislit će

nešto drugo. Vrlo je bistar i okretan mladić bez obzira na trenutačno ljenčarenje. Ponekad sam mu i zavidna.

– Mislite li da bi ih uzrujalo da porazgovaram s njima?

Gwen se malčice lecnula. Prvi put ju je nešto zbunilo. – Zar o njihovu ocu?

– Ne mogu ga zaobići. Ne bih to željela činiti bez vašeg znanja, ali moglo bi mi pomoći.

– Mislim da možete –, izgovorila je, ali s prizvukom bojazni u glasu.

– O tome možemo i kasnije. Možda čak i neće biti potrebno.

– Ma, u redu je. Ne vidim da bi nekome štetilo. Jedino moram priznati da uopće ne razumijem zašto se ponovno čačka po pepelu.

– Valjda da se provjeri je li pravda uistinu zadovoljena. Možda zvuči melodramatično, ali svodi se na to.

– Pravda. Za Laurencea ili Nikki?

– Možda ne bi bilo loše da čujemo vaše mišljenje. Jasno je da ste se ljubili kroz kamiš, ali ipak... mislite li da je dobio "prema zaslugama"?

– Dakako. Zašto ne? Ne znam za nju. Mogu samo pretpostaviti da je suđenje bilo pošteno i ako je ishod takav kakav je bio, valjda je to učinila. Bilo je trenutaka kad bih ga i sama najradije ubila da sam mogla smisliti način.

– Znači da joj ne biste zamjerali ako je to učinila?

– Ni ja niti mnogi drugi. Laurence je udaljio od sebe mnoge ljude – , govorila je nehajno. – Mogli smo osnovati klub i izdavati mjesečni bilten. Još i danas susrećem ljude koji uzdišu "Hvala Bogu da je mrtav." Doslovce. Uzela sam im riječi iz usta. – Ponovo se nasmijala. – Žao mi je ako vam zvuči kao neukazivanje poštovanja, ali Laurence zaista nije bio dobar čovjek.

– Tko to kaže?

Stavila je prst na usta i umorno me pogledala.

– Ako imate još sat vremena, dat ću vam popis –, rekla je.

Morala sam se nasmijati. Njezin smisao za humor bio je neukrotiv ili se možda osjećala nelagodno. Razgovor s privatnim istražiteljem ljudima je često obeshrabrujući.

Gwen je smjestila Wufflesa u prazan kavez, a onda je iz susjedne prostorije dovela velikog engleskog ovčara. Najprije mu je podigla

prednje cape i postavila ih na stol, a onda je podigla i stražnji dio. Pas je cijelo vrijeme cvilio.

– Oh, prestani, Duke, – prasnula je. – Pravi mekušac.

– Možemo li uskoro nastaviti razgovor?

– Dapače. Zatvaram u šest. Ako ste u to vrijeme slobodni, mogli bismo nešto popiti. Potkraj radnog dana obično mi prija piće.

– I meni. Dakle, vidimo se.

Skočila sam s visoka stolca i izašla. Čula sam je kako ćaska s psom. Pokušavala sam dokučiti koliko još zna i koliko je spremna reći. Pritom sam poželjela da za deset godina izgledam kao Gwen.

6

Stala sam kod telefonske govornice da nazovem Nikki. Odgovorila je na treće zvono.

– Nikki? Ovdje je Kinsey. Imam molbu. Postoji li ikakav način da uđem u kuću u kojoj ste živjeli ti i Lawrence?

– Kako ne. Još uvijek je u moje vlasništvo. Upravo se spremam u Monterey da dovedem Colina, ali to mi je usput. Ako želiš, možemo se naći tamo.

Dala mi je adresu uz napomenu da će biti tamo za petnaestak minuta. Spustila sam slušalicu i krenula prema kolima. Nisam bila sigurna što hoću, ali željela sam prošetati po kući da dobijem osjećaj kako ja bilo živjeti u njoj. Kuća je bila u Montebellu, u dijelu grada za koji se govorkalo da ima više milijunaša po kvadratnoj milji nego bilo gdje. Većina kuća čak se ni ne vidi s ceste. Tu i tamo može se zamijetiti dio crijepom pokrivena krova sakrivena krošnjama maslina i hrasta. Mnoge parcele su ograđene kamenim zidovima obraslim divljim ružama i potočarkama. Golema stabla eukaliptusa pomiješana s palmama obrubljuju cestu.

Kuća Fifeovih smjestila se na uglu dviju uskih ulica. Od pogleda s ceste štitila ju je živica visoka tri metra, prosječna radi uska, popločena prilaza. Bila je to velika dvokatnica od žućkasta štuka s bijelim uresom. S lijeve strane glatke fasade nalazio se natkriven trijem. Okoliš je također bio običan, bez ukrasa osim površina zasađenih kalifornijskim makom i nijansama svijetlo ružičaste i jasno žute, zlatne i tamno ružičaste. Iza kuće se nazirala dvostruka garaža

iznad koje je bio stan, valjda nadzornika kuće. Travnjaci su bili njegovani, a ni kuća, mada nenastanjena, nije se doimala napuštenom. Parkirala sam auto na kružnom toku koji je omogućavao lakši izlaz. Usprkos krovu od crvene opeke kuća je više podsjećala na francuski nego španjolski stil: prozori bez vijenca, ulazna vrata na jednakoj razini s kolnikom.

Izašla sam iz kola i krenula prema desnoj strani kuće. Moji koraci su bili nečujni na svijetloružičastoj cigli. Otraga su se nazirali obrisi bazena i po prvi put sam osjetila nešto grozno i neprimjereno. Bazen je bio do ruba zatrpan zemljom i granjem. Metalni stolac napola je utonuo u zemlju. Kroz njegove prečke rastao je korov. Odskočna daska protezala se sad preko neravne površine od rezotina trave i suha lišća, kao da se voda zgusnula i zaledila. Stube s rukohvatima iščezle su u dubini, a betonski rub bio je zasut tamnim mrljama.

Koračala sam s rastućim osjećajem nelagode iz koje me iznenada trglo zloslutno psikanje. Prema meni su zapanjujućom brzinom gegale dvije krupne bijele guske s isturenim glavama i otvorenim kljunovima iz kojih je izvirivao jezik kao u zmije i dopirao zastrašujući zvuk. Prigušeno sam kriknula i počela se povlačiti prema autu, ne skidajući pogled s njih. Brzina njihova napredovanja natjerala me u trk.

Dokopala sam se auta trenutak prije nego su me sustigle. Silom sam otvorila vrata i ponovno ih zatvorila u paničnom strahu kakvoga nisam osjetila godinama. Zaključala sam oboja vrata, u bezrazložnom strahu da će zmijske ptice lupati po prozorima sve dok ih ne slome. Nekoliko trenutaka su se njihale na vršcima lepezastih prstiju, lamatajući krilima, crnih očiju sjajnim od zlonamjernosti, siktavih glava u ravnini s mojom. A onda su iznenada izgubile zanimanje i odgegale gaćući i psićući, bijesno cupkajući travu. Sve do tog trenutka nikada mi nije palo na pamet da pomahnitale guske uključim u svoje strahove, ali su odjednom izbile na sam vrh, odmah uz crve i pijavice.

Nikki je zaustavila auto iza mojega. Izišla je savršeno pribrana i krenula prema meni. Ja sam se tek tada odvažila spustiti prozor. Iza ugla kuće ponovo su se pojavile dvije guske i usmjerile svoj napad prema listovima njezinih nogu.

Dokono ih je pogledala i nasmijala se. Obje su se ponovo podigle uzaludno lamatajući kratkim krilima, odjednom neopasne. Nikki je uza se imala vrećicu s kruhom, pa im je bacila nešto mrvica.

– Kakve su to živine dovraga? – ohrabrila sam se upitati iz sigurnosti svog auta, makar se guske više nisu obazirale na mene.

– Ivica i Marica – odgovorila je Nikki prijazno. – Gusan i guska.

– Vrstu sam prepoznala, ali što im je? Zar su trenirane da ubijaju?

– Čuvaju posjed od najeзде djece. Dođi sa mnom u kuću. – Umetnula je ključ i vrata su se Širom otvorila. Nikki se sagnula da pokupi prospektne materijale ubačene kroz prorez za poštu. – Poštar im daje slance – dometnula je kao primisao. – Grozno su proždrljive.

– Tko je još imao ključeve od kuće? – Spazila sam ploču alarmnog sustava koji je očito bio isključen.

Slegnula je ramenima. – Laurence i ja. Greg i Diane. Na mogu se sjetiti tko još.

– Možda vrtlar. Spremačice?

– Oboje sada imaju ključeve, ali dvojim da su imali u ono vrijeme. Imali smo stalnu domaćicu. Gospođu Voss. Ona je po svoj prilici imala ključ.

– Jeste li u to vrijeme imali sigurnosni sustav?

– Sad ga imamo, ali je ugrađen pred samo četiri godine. Trebala sam odavno prodati kuću, ali nisam htjela odlučivati o tome u zatvoru.

– Zacijelo vrijedi mnogo.

– O, da. Vrijednost nekretninama se utrostručila, a mi smo u ono vrijeme platili sedamsto pedeset tisuća. On ju je birao. Iz poslovnih razloga prenesena je na moje ime, ali meni se nikada nije osobito sviđala.

– Tko ju je uredio?

Nikki se plaho osmjehnula. – Ja. Ne vjerujem da se Laurence razumio bolje, ali bila je to moja potajna osveta. Inzistirao je da je kupimo, pa sam izostavila sve boje.

Sobe su bile velike, stropovi visoki, posvuda je bilo puno svjetla. Podovi su bili tamno obojene intarzije. Raspored sasvim uobičajen: dnevni boravak na desnoj Itrani, blagovaonica na lijevoj i kuhinja iza nje. Iza dnevnog boravka bila je obiteljska soba i na istoj strani ostakljena veranda po cijeloj dužini kuće.

Atmosfera u kući bila je neobična. Valjda zato što godinama tu nije Živio nitko, podsjećala je na izložbu posebno otmjena namještaja u robnoj kući.

Pokućstvo je još uvijek bilo na mjestu, nigdje traga prašini. Nije bilo bilja niti časopisa, ni traga životu. Čak je i tišina bila potpuna, sterilna i beživotna.

Cijela unutrašnjost bila je u neutralnim tonovima: sivim i sedefasto bijelim, boje lijeske i cimeta. Kauči i naslonjači bili su tapecirani sa zaobljenim naslonjačima za ruke i debelim jastucima, neka vrst umjetničke dekoracije bez razmetljive upadljivosti. Prisutna je bila fina kombinacija modernog i antiknog i bilo je posve jasno da je Nikki imala istančan ukus i dobro je znala što radi pa makar joj i nije bilo stalo.

Na katu je bilo pet spavaćih soba, sve s kaminima, sve s neobično velikim kupaonicama, dubokim prostorima za garderobu, sobama za presvlačenje, sve obloženo debelim vunanim tepihom svijetle žućkastosmeđe boje.

– Je li ovo bila njegova soba?

Nikki je kimnula. Slijedila sam je u kupaonicu. Pokraj umivaonika bili su naslagani debeli ručnici boje Čokolade. Cijela je kupaonica bila opločena keramičkim pločicama svijetle boje duhana. Sa strane je bio odvojen ostakljen prostor za tuširanje, opremljen kao parna kupelj. Sapun, toaletni papir, papirnate maramice.

– Boraviš li ovdje? – upitala sam kad smo sišle niz stubište.

– Do sada nisam, ali možda hoću. Imam ženu koja čisti kuću svaka dva tjedna i, dakako, vrtlara koji je cijelo vrijeme na posjedu. Ja stanujem u kući na obali.

– Zar tamo imaš još jednu kuću?

– Da. Ostavština Laurenceove majke.

– Kako tebi, a ne njemu?

Blijedo se nasmiješila. – Laurence se nije slagao s majkom. Jesi li možda za šalicu čaja?

– Nisi li spomenula da ideš na put?

– Imam dovoljno vremena.

Pošla sam za njom u kuhinju. U sredini je bio otok za kuhanje s ogromnom bakrenom kapom ponad plamenika, golema radna ploha i svakovrsne tave, košare i kuhinjski pribor koji je visio na metalnoj polici. Sve ostale radne površine bile su obložene bijelim keramičkim pločicama. U jednu je bio utisnut dvostruki sudoper od nerđajućeg čelika. Pored obične pećnice tu su bile konvekcijska i mikrovalna, hladnjak, dva zamrzivača i dojmljiv skladišni prostor.

Nikki je pristavila vodu za čaj i smjestila se na drven stolac. Ja sam se nasadila njoj sučelice, nas dvije nasred goleme prostorije koja je podsjećala na kemijski laboratorij koliko i na san svakog kuhara.

– S kim si do sada razgovarala? – upitala je. Ispričala sam joj razgovor sa Charlijem Scorsonijem.

– Meni ti njihovo prijateljstvo ne ide sasvim u glavu –, priznala sam. – Moje sjećanje na Laurencea prilično je mutno, ali uvijek je ostavljao dojam vrlo dotjerana i mozgovna muškarca. Scorsoni je tjelesan. Podsjeća me na tipa koji reklamira lančane motorne pile.

– Ah, Charlie je tipičan probisvijet. Koliko sam lula, podigao se ni iz čega, krčenjem puta kroz sve prepreke. Kao reklamni oglas na ovitku knjige: "gazio je preko leševa onih koje je volio..." Možda je Laurenceu to odgovaralo. Sjećam se da je o Charlieju uvijek govorio sa zavidljivim poštovanjem. Laurence mu je pomogao u svemu. Ne trebam spominjati da je Charlie Laurencea kovao u zvijezde, smatrao ga nepogrešivim.

– To mi je potpuno jasno. Ne bi se reklo da je on imao motiv za ubojstvo.

Jesi li ikada uopće i pomislila da je možda umiješan i on?

Nikki se nasmijala ustajući da dohvati šalice, tanjuriće i vrećice s čajem.

– Imala sam dovoljno vremena da promislim o svakome, ali Charlie mi zvuči nevjerovatno. Nipošto nije mogao imati novčane niti profesionalne koristi... – Ulila je vrelu vodu u šalice.

– Koliko se može vidjeti na prvi pogled, – rekla sam i uronila ponuđenu vrećicu čaja.

– Istina. Možda je postojao kakav skriveni dobitak, ali to bi jamačno već izašlo na vidjelo kroz proteklih osam godina.

– Trebalo je. – Prepričala sam joj razgovor s Gwen. Nikki je porumenjela jedva primjetno.

– Malo me peče savjest radi nje –, priznala je. – U vrijeme njihova razvoda Laurence ju je mrzio iz dna duše, a i ja sam pripomogla. Nije nikada priznao suodgovornost za raspad braka i naravno da je za sve morao okriviti i kazniti nju. Ja joj zbilja nisam pomogla. U početku sam vjerovala sve što je govorio o njoj. Hoću reći držala sam je vrlo sposobnom i bilo mi je jasno da je Laurence bio prilično ovisan o njoj, ali bilo mi je sigurnije da ga odbijem od nje, pa sam pothranjivala njegovu ozlojeđenost. Razumiješ što hoću reći? Na neki

način sva ta njegova silna mržnja nije bila nimalo drugačija od ljubavi, ali osjećala sam se sigurnijom produbljujući lom. Danas se toga stidim. Kad je puklo između nas i kad je na isti način počeo napadati mene, stil mi je najednom bio prepoznatljiv.

– Shvatila sam da si ti bila kamen spoticanja i konačna propast za taj brak –,rekoh motreći je pozorno kroz oblak pare iz šalice.

Nikki je provukla obje ruke kroz kosu, podigla ju i pustila da padne.

Pritom je lagano zanjihala glavom. – Ma kakvi. Prije bi se moglo reći da sam mu ja bila odmazda. Na stranu činjenica što se godinama kurvao dok je bio u braku s njom. Otkrio je da ona ima ljubavnika i našao je mene.

Zanimljivo, ha? Naravno da sam to doznala mnogo kasnije, ali tako je bilo.

– Čekaj malo da provjerim jesam li to sasvim dobro shvatila. Otkrio je da ona ima nekog, pa se spetljao s tobom i poslije se razveo od nje. Znači da ju je maknuo s puta.

– Da. Upravo to je učinio. Veza sa mnom bila je njegov način da dokaže kako mu nije stalo. Kaznio ju je oduzevši joj djecu i novac. Hlepio je za osvetom. Osvetoljubivost je jedan od razloga njegovoj odvjjetničkoj uspješnosti. Gorljivo se poistovjećivao sa svakim kome je nanesena šteta.

Znao se bjesomučno uhvatiti za najmanju sitnicu i koristiti je kao pogonsku snagu sve dok nije smlavio suprotnu stranu. Bio je nemilosrdan.

Krajnje beščutan.

– S kime je Gwen imala vezu?

– To moraš pitati nju. Nisam sigurna da sam to i znala. Ako da, sasvim pouzdano to nisam doznala od njega.

Upitala sam je o pojedinostima one večeri kada je Laurence umro.

– Na što je bio alergičan?

– Na životinjsku dlaku. Uglavnom pseću, ali i mačju. Dugo nije dopuštao kućne ljubimce, ali kad je Colin imao dvije godine, netko je predložio da mu pribavimo psa.

– Čujem da je Colin gluhočuj.

– Rodio se s gluhoćom. Novorođenčadi ispituju sluh tako da sam znala odmah, ali ništa se nije moglo učiniti. Navodno sam imala blaži

oblik ospica prije negoli Sam znala da sam trudna. Na sreću je to bilo jedino oštećenje. Ustvari smo imali sreću.

– Znači da je pas bio za Colina? Pas vodič ili čuvar?

– Tako nešto. Ne može se danonoćno paziti na dijete. Radi toga smo zatrpali i bazen. Bruno nam je bio velika pomoć.

– Njemački ovčar.

– Da –, kazala je Nikki i zašutjela kolebljivo. – Mrtav je jadnik. Udario ga je auto dolje na cesti. Bio je zbilja krasan pas. Vrlo bistar, privržen i Colinov veliki zaštitnik. Laurence je u svakom slučaju uvidio što za Colina znači takav pas, pa se vratio svojim lijekovima za alergiju. Colina je silno volio. Bez obzira na njegove mane, a vjeruj mi imao ih je bezbroj, tog dječaćića je zbilja volio.

Osmijeh joj je iščezao, a lice joj se neobično promijenilo. Bila je vidljivo odsutna duhom, otplovila je. Oči su joj bile bezizražajne, pogled koji mi je uputila bio je lišen emocija.

– Žao mi je, Nikki. Bila bih sretnija da nismo morale zalaziti u sve ovo.

Popile smo čaj i ustale. Pokupila je šalice i tanjuriće i tutnula ih u stroj za pranje posuđa. Pogledala me ponovo ravnodušnim, metalno sivim očima. – Nadam se da ćeš pronaći ubojicu. Neću se smiriti dok to ne saznam.

Ruke su mi obamrle od ledena prizvuka u njezinu glasu. Sijevanje u očima sličilo je onome u gusaka: zlonamjerno, bezumno. Bio je to samo bljesak koji je brzo iščezao.

– Ti se ne bi upuštala u izravnjanje računa, zar ne?

Odvratila je pogled. – Ne bih. U zatvoru sam puno razmišljala o tome, ali sada kad smo već na slobodi, ne čini mi se to toliko važnim. Trenutačno želim samo da mi se vrati sin. Želim ležati na plaži i pijuckati Perrier, nositi vlastitu odjeću.

Hraniti se po restoranima, a kad mi dojadi i to, želim kuhati. Spavati do kasna i uranjati u pjenušave kupke... – Prekinula se i nasmijala samoj sebi, a onda je duboko uzdahnula. – Dakle. Ne, ne želim tu svoju slobodu stavljati na kocku.

Pogledi nam se susretoše i ja joj uzvratih smiješkom. – Bolje da sad kreneš na put –, rekla sam.

Kad sam se već zatekla u blizini, svratila sam u Montebello Pharmacy.

Ljekarnik s pločicom na ime Carroll Sims bio je pedesetogodišnjak srednje visine s blagim smeđim očima iza okvira od kornjačevine. Upravo se silno trudio da jednoj bakici objasni za što je dobila lijek i kako ga treba uzimati. Bila je zbunjena i ogorčena njegovim tumačenjem, ali je Sims imao puno takta i strpljivo je odgovarao na njene uzrujane upite. Zamišljala sam kako mu ljudi preko tezge pokazuju bradavice i mačje ugrize, opisuju bolove u prsima i urinarne smetnje. Kad sam došla na red, bilo mi je krivo što nemam i ja bilo kakvu boljku. Ovako sam mu morala pokazati iskaznicu.

– Što bih mogao učiniti za vas?

– Jeste li možda radili ovdje pred osam godina, kad je umoren Laurence Fife?

– Jesam, naravno. Ljekarna je moje vlasništvo. Vi ste prijateljica?

– Ne. Unajmljena sam da ponovo istražim cijeli slučaj. Učinilo mi se logičnim da krenem odavde.

– Dvojim da ću vam biti od velike koristi. Mogu vam reći koje je lijekove uzimao, dozažu, količinu koju je imao u pričuvi, ime liječnika koji mu je propisao lijek, ali vam ne mogu reći na koji način je napravljena zamjena.

Naprosto ni sam ne mogu dokučiti tko je to učinio.

Većinu obavijesti koje mi je dao Sims već sam znala. Laurence je uzimao antihistaminik pod nazivom HistaDril koji je godinama prisutan na tržištu.

Jednom godišnje je odlazio liječniku na kontrolu, a sve ostalo vrijeme automatski je dobivao propisane lijekove. Jedina novost koju mi je Sims rekao bila je da je HistaDril nedavno povučen s tržišta radi mogućih karcinogenih nuspojava.

– Drugim riječima, da je Fife nastavio uzimati isti lijek još nekoliko godina, mogao je oboljeti od karcinoma i svejedno umrijeti.

– Možda –, odgovorio je ljekarnik. Nijemo smo se zagledali.

– Pretpostavljam da nemate pojma tko ga je ubio.

– Nemam.

– Onda bi to bilo sve. Jeste li bili u sudnici?

– Samo kad sam svjedočio. Prepoznao sam našu bočicu za lijek. Nešto prije toga je baš bila dopunjena. Fife je to činio sam dok smo

ćaskali. Uzimao je HistaDril toliko dugo da i nije bilo potrebe razgovarati o lijeku.

– Sjećate li se o čemu ste pričali?

– Ah, o običnim stvarima. Čini mi se da je u to vrijeme gorio požar duž zaleđa grada pa smo pričali o tome. Mnogi ljudi koji su patili od alergija plašili su se povećana zagađenja zraka.

– Je li njega to mučilo?

– Pomalo je mučilo svakoga, ali se ne sjećam da je to kod njega bilo izrazitije nego kod drugih.

– Zahvaljujem vam za utrošeno vrijeme. Ako se sjetite bilo čega, molim vas da me nazovete. Moj broj je u telefonskom imeniku.

– Učinit ću to ako se nečega sje|pn.

Bila je sredina poslijepodneva, a s Gwen sam imala dogovoren sastanak u šest sati. Bila sam nemirna i mrzovoljna. Malo pomalo sastavljala sam podatke iz prošlosti, ali još se zapravo ništa nije događalo i, koliko se meni činilo, iz svega možda neće ispasti ništa. Za Državu Californiju pravda je bila zadovoljena, protuslovila joj je jedino Nikki Fife. Nikki i bezimena, bezlična ubojica Laurencea Fifea koji je osam godina uživao imunitet od sudbenog progona, osam godina slobodine koju bih ja sada trebala narušiti. Prije ili kasnije nekome ću morati nagaziti na žulj, a taj netko neće to dočekati s radošću.

Odlučila sam se uhoditi Marciju Threadgill. U trenutku kad se spotaknula na izbočinu na pločniku, netom je izašla iz dućana u kojemu je nakupovala potrepštine za izradu jedne od onih groznih drvenih kutija s ukrasima od raznobojnih školjki. Mogla sam je zamisliti kako ukrašava letvarice u kojima su bile naranče, od kartonskih gnijezda za jaja izrađuje dovitljive viseće ukrase i kiti ih đurđicama od plastike. Marcia Threadgill je imala dvadeset šest godina i loš ukus kao kronično oboljenje. Vlasnik pozamanterijskog dućana pričao mi je o njezinim kreacijama koje su me u dlaku podsjećale na moju tetu. Marcia Threadgill je bila sitna duša. Pretvarala je obično, svagdanje smeće u božićne poklone. Po mom dubokom uvjerenju to je karakter sklon prijevari osiguravajućeg društva i drugim lukavstvima. To je osoba kadra pisati pritužbu u punionicu Pepsi-Cole i tvrditi da je u napitku pronašla mišju dlaku, samo da bi se ogrebla za sanduk sode.

Parkirala sam par kuća niže i izvukla dalekozor. Protegnula sam se da u žarište dobijem njezinu verandu, ali sam začas skočila kao oparena. – Dovraga, – protisnula sam u nevjerici.

Na mjestu ružne požutjele paprati visjela je biljka mamutskih razmjera teška najmanje deset kilograma. Kako je to mogla podići da bi je objesila na kuku ponad njene glave? Je li pomogao susjed? Ljubavnik? Ili je to možda ipak učinila sama? Na jednoj strani tegle još je visjela cedulja s cijenom. Kupila ju je u supermarketu Gateway za 29,95 \$ što je puno ako se uzme u obzir da je vjerojatno puna biljnih uši.

– Prokletstvo, – razljutila sam se na samu sebe. Gdje sam bila kad je podizala tog mamuta. Deset kilograma xlebelolisnate biljke i vlažne zemlje na lancu valjalo je podići u visinu ramena. Je li stajala na stolcu? Odvezla sam se do prvog Gateway supermarketa i krenula ravno u odjel botanike. Bilo je pet ili šest takvih lončanica – slonove uši ili jelenji jezik, nemam pojma kako li se zovu. Podigla sam jednu. Ljudi moji! Gore nego što sam mislila. Odvratno nespretna i teška, s njom se ne može ništa bez pomoći. Na blagajni iznad koje je pisalo "do deset artikala, gotovina", uzela sam film i napunila kameru. Pritom sam gukala, – Marcia, Irce slatko, raskrinkat ću ja tebe.

Vratila sam se do njena stana i ponovno izvukla dalekozor. Jedva sam se namjestila na hrptenjaču i uperila pogled na verandu, kad se pojavila gospođica Threadgill, vukući plastičnu cijev koja je morala biti pričvršćena za pipu u kuhinji. Škropila je, štrcala i zalijevala, vukla crijevo uokolo gurajući prst u zemlju, čupkala je požutjele listove s druge strane lončanice ovješene na ogradu verande. Kao opsjednuta prevrtala je lišće i pregledavala ga s donje strane tražeći sam Bog zna kakve štetočinke. Proučavala sam joj lice. Izgledala je kao da je potrošila oko četrdeset pet dolara na kozmetiku nakon besplatna šminkanja u nekoj robnoj kući. Boja moke i karamela na kopcima. Maline na jagodičnim kostima. Ruž boje čokolade. Dugački nokti bili su približno boje trešnjeva sirupa u čokoladnim bombonima iz bombonjere u koje obično pohlepno zagrizemo i požalimo.

Na terasi iznad Marcijine pojavila se vremešna žena u haljini od sintetičnog đerseja. Po njihovim licima činilo se da razgovor nije baš bio dobrosusjedski.

Prije neko prigovaranje. Marcia se napokon povukla. Starica je još nešto doviknula za njom što je i po pantomimi izgledalo prosto. Izašla sam iz auta i zaključala ga, ponijevši sobom blok i olovku.

Na popisu je Marcijin stan bio upisan pod 2-C, a Stan iznad nje vodio se na ime Auguste White. Prošla sam mimo dizala i krenula stubištem. Zastala sam ispred Marcijinih vrata. Glas Barryja Manilowa s najnovijeg albuma treštao je punom parom, čak mi se činilo dok sam slušala da ga je pojačala. Uspela sam se kat više i pokucala na Augustina vrata. U tren oka bila je na vratima, lica isturena kroz prostor koji je dopuštao sigurnosni lanac, njuška pekinezera s izbuljenim očima, malenim nosom i dlakama na bradi. – Da? – okosila se. – Imala je barem osamdeset proljeća.

– Ja sam iz susjedne zgrade –, rekoh. – Imali smo prigovore radi buke pa me nadstojnik zamolio da izvidim. Mogu li razgovarati s vama? – Malo sam gurnula blok da bih djelovala službenije.

– Čekajte.

Odmaknula se od vrata i odjurila u kuhinju po metlu. Čula sam kako drškom lupa po kuhinjskom podu. Odozdo je odjeknuo snažan udarac kao da je Marcia Threadgill bubnula o strop vojničkom čizmom.

Auguste White je dojurila natrag i upiljila se u mene kroz odškrinuta vrata. – Izgledate mi kao posrednik za kupnju i prodaju nekretnina –, izgovorila je sumnjičavo.

– Ali nisam. Poštena riječ.

– Svejedno. Tako izgledate i zato dalje od mene s tim papirima. Poznajem sve ljude u susjedstvu, vas nisam vidjela. – Tresnula je vratima i navukla zasun.

Stvar je okončana. Slegnula sam ramenima i krenula niz stube. Kad sam izašla, izbliza sam pregledala verande. Bile su poredane u cikcaku, a sve zajedno tvorile su piramidu. Pokušala sam sebe zamisliti kako se vežem po vanjskoj strani zgrade, poput drugorazrednog njuškala da bih iz neposredne blizine promatrala Marciju Threadgill. Istinski sam se nadala da ću moći predobiti čiju pomoć za izvještaj iz prve ruke, ali za sada ću to morati ostaviti na čekanju. Napravila sam nekoliko snimaka viseće biljke iz povoljna položaja koji mi je pružio auto, u nadi da će ista uskoro propasti i sasušiti radi nepredviđena truljenja korijena. Željela sam biti licu mjesta kad bude vješala novu. Vratila sam se u stan i napravila

bilješke. Bilo je četiri sata četrdeset pet minuta pa sam se preobukla u premu za trčanje: kratke hlače i staru pamučnu majicu s visokim ovratnikom. Ruku na srce, nisam zagovornik fitness programa. U pravoj kondiciji sam bila možda Jednom u životu kad sam se osposobljavala za policijsku akademiju, ali ima u trčanju nešto što zadovoljava mazohističku žicu. Boli i spora sam, ali imam dobre tenisice i volim miris vlastita znoja. Trčim milju i pol po pločniku koji prati obalu gdje je zrak obično malo vlažan i vrlo čist. Palme obrubljuju široku tratinu između pločnika i pijeska i tu uvijek ima trkača od kojih većina izgleda bolje nego ja.

Istrčala sam dvije milje, a onda sam prestala. Osjećala sam bolove u listovima.

U prsima mi je gorjelo. Disala sam isprekidano i zasopljeno, previjala se iz Struka umišljajući kako svi mogući otrovi na taj način izlaze iz mojih pluća i svih pora. Hodala sam pola bloka kad me prenela automobilska trublja.

Pogledala sam preko ceste. Charlie Scorsoni parkirao je uz rub kolnika svoj svjetloplavi 450 SL koji mu je vrlo dobro pristajao, Zavrnutim rukavom košulje obrisala sam znoj koji mi se slijevao niz lice i krenula na drugu stranu.

– Obrazi su ti jarko ružičasti –, opazio je.

– Uvijek kad trčim izgledam kao da imam srčani napadaj. Trebao si me vidjeti malo prije. Što te nosi u ovaj kraj?

– Grižnja savjesti. Zato što sam te jučer morao prekinuti. Uskoči.

– A, ne. – Nasmijala sam se još uvijek hvatajući dah. – Ne bih ti željela znojem zamrljati sjedalo.

– Smijem li te slijediti kući?

– Šališ se.

– Nipošto. Odlučio sam ti se umiliti da me ne bi stavila na popis "potencijalnih krivaca".

– To ti neće pomoći. Sumnjam u svakoga. Završila sam s tuširanjem i provirila kroz vrata kupaonice. Scorsoni je pregledavao knjige naslagane na mom pisaćem stolu. – Jesi li imao vremena da pretražiš i ladice? – upitala sam.

Osmjehnuo se dobroćudno. – Zaključane su.

Nasmijala sam se i ponovo zatvorila vrata da se obučem. Upalo mi je u oči da sam se obradovala susretu s njim što mi nije bilo svojstveno. Grozna sam kad su u pitanju muškarci. Ne događa mi se

baš često da četrdesetogodišnjaka smatram "zgodnim", ali on me se tako dojmio. Visok s lijepom kovrčavom kosom. Očale bez okvira činile su njegove plave oči blistavim. Rupica na bradi isto nije smetala.

Izišla sam iz kupaonice i bosonoga krenula u čajnu kuhinju. – Jesi li za pivo?

Sad je već sjedio na kauču i prelistavao knjigu o kradljivcima automobila. – Vrlo profinjen ukus –, rekao je. – Ne bi li radije dopustila da te počastim pićem?

– U šest moram biti na jednom mjestu.

– Onda molim pivo.

Otvorila sam bocu i pružila mu je, a onda se smjestila na drugi kraj kauča i podvila noge ispod sebe. – Ranije si izašao iz ureda. To mi laska.

– Vratit ću se. Moram nekoliko dana na put pa trebam spakirati torbu za spise i srediti još neke neriješene predmete za Ruth.

– Čemu si izdvajao vrijeme za mene kad si u gužvi?

Scorsoni se vragolasto nasmijao s jedva zamljetljivim tračkom razdraženosti. – Zaboga, što smo osjetljivi. A zašto ne izdvojiti vrijeme za tebe? Ako Nikki nije ubila Laurencea, zanima me kao i sve druge tko je to učinio. Recimo da je to sve.

– Ni za trenutak nisi povjerovao da je nedužna.

– Vjerujem da ti vjeruješ u to.

Pažljivije sam ga pogledala. – Ne mogu ti dati nikakve obavijesti. Nadam se da to razumiješ. Dobrodošla bi bila tvoja pomoć i ako imaš kakvu ideju rado ću je saslušati. To međutim ne može biti dvosmjerno.

– Da ne namjeravaš pravniku držati predavanje u pravima klijenta? Za ime svijeta, Millhone. Poštedi me.

– Dobro, dobro. Oprosti. – Pogledala sam njegove krupne šake, a onda opet u lice. – Ne želim da mi se kljuca po mozgu, to je sve.

Lice mu je opet poprimilo blagost, a usne je razvukao u lijen osmijeh. – I sama si kazala da se ništa ne znaš –, naglasio je. – Što se onda ima isključati? Ne priliči ti čangrizavost.

Morala sam se nasmiješiti. – Čuj, ne znam kakve su mi šanse u ovoj istrazi.

Još nemam cjelovitu predodžbu i to me čini nervoznom.

– Mogu misliti, a radiš na tome... koliko... već dva dana?

– Otprilike.
– Daj se, molim te, priberi. – Popio je gutljaj piva i odložio bocu na stolić. – Jučer nisam bio dokraja iskren –, dometnuo je.

– U čemu?

– Glede Libby Glass. Znao sam tko je i sumnjao da je zagrezao s njom u dublju vezu. Naprosto sam smatrao da te se to ne tiče.

– Ne vidim da bi to u ovoj fazi unijelo bitnu promjenu.

– Tako sam i ja razmišljao. Ali možda će se tijekom istrage pokazati važnim...

tko zna? S obzirom da je mrtav nastojao sam ga nadahnuti čednošću kakvu zapravo nikada nije imao. Bio je velik ženskar. Najčešće je imao bogate ljubavnice. Starije. Mršave i otmjene koje se udaju za elitu.

– Kakva je bila Libby?

– Zapravo ne znam. Naletio sam na nju nekoliko puta kada nam je sređivala porezne knjige. Sjećam se da je bila zgodna. Mlada. Nije mogla imati više od dvadeset pet ili dvadeset šest.

– Je li ti priznao da ima nešto s njom?

– On, ne. Nikada. Ne sjećam se da se ikada hvalisao.

– Pravi gospodin.

Scorsoni me prostrijelio opominjućim pogledom.

– Ne rugam se, – požurila sam. – Čula sam već da je šutio o ženama u svom životu. Samo to sam mislila.

– I to je istina. Sve je držao za sebe. Radi toga je bio vrhunski odvjetnik.

Nikada nije mahao rukama, nikada signalizirao. Zadnjih šest mjeseci prije smrti bio je nekako čudan. Bilo je trenutaka kad sam pomislio da mu je pozlilo, ali nije ga mučilo ništa tjelesno. Bila je to neka vrsta duševnog bola, nisam dokučio što.

– Tu večer si bio s njim na piću, zar ne?

– Večerali smo zajedno. U Bistrou. Nikki je negdje bila, a mi smo igrali tenis i poslije toga smo nešto pojeli. Bilo mu je dobro koliko ja mogu reći.

– Je li tada uza se imao lijek protiv alergije? Scorsoni je zatresao glavom. – Nije baš bio sklon uzimanju tableta. Možda Tylenol kad bi imao jaku glavobolju, ali i to je bilo rijetko. Čak je i Nikki priznala da je kapsulu antihistaminika uzeo kad je došao kući. Dakle počinitelj je morao biti netko tko je imao dostup lijekovima.

– Je li Libby Glass bila ovdje?

– Poslom ne koliko je meni poznato. Možda je došla na ljubavni sastanak, ali on mi ništa nije rekao. Zašto pitaš?

– Ne znam. Samo sam pomislila da ih je možda netko otrovao istovremeno.

Doduše umrla je tek četiri dana kasnije, ali to nije teško objasniti ako je sama uzimala antihistaminike.

– Ne sjećam se da sam čuo puno o njezinoj smrti. Mislim da ni novine nisu pisale o tome. Laurence je ustvari bio u Los Angelesu. Tjedan i pol prije svoje smrti.

– Zanimljivo. Spremam se dolje. Možda mogu provjeriti.

Pogledao je na sat. – Vrijeme je da te napustim –, rekao je ustajući. Ustala sam i ja i pošla s njim do vrata, začudno nesklona rastajanju s njim.

– Kako si uspio izgubiti kile?

– Ma koje? Zar ovo? – upitao je pljesnuvši se po trbuhu. Malo se nagnuo kao da mi namjerava povjeriti strahovit režim samoodricanja i tlapnje vlastita tijela.

– Odrekao sam se čokoladnih pločica. Obično sam ih držao u ladici pisaćeg stola –, mrmljao je zavjernički. – Snickers i Three Muskereers, Hershey's Kisses, srebrni omoti s celofanskom trakicom na vrhu. Stotinjak dnevno...

Osjetila sam da suspreže smijeh po prizvuku u glasu koji je zvučao kao da mi priznaje skrivenu sklonost da nosi hulahupke. Nisam ga htjela pogledati jer da sam okrenula lice bila bih mu bliža nego sam u ovom trenutku smjela dopustiti.

– Mars Bars? Baby Ruths? – upitala sam.

– Non stop –, priznao je. Gotovo sam osjećala toplinu njegova lica, pa sam ga pogledala iskosa. Uto se nasmijao samome sebi i raspršio čaroliju, a njegov se pogled zadržao na meni malo duže negoli jc trebalo. – Vidjet ćemo se –, protisnuo je.

Rukovali smo se na rastanku. Ne znam zašto -možda razlog da se dodirujemo.

Čak i od tog površnog dodira nadigle su mi se dlačice na rukama. Moj sustav upozoravanja mahnito je zvonio na uzbunu, a ja uopće nisam bila sigurna kako to trebam protumačiti. Isti osjećaj me ponekad obuzima kad se otvori prozor na dvadeset prvom katu... strahovito me privlači pomisao da ću se strmoglaviti. Imam velike

razmake između muškaraca, pa mi je možda došlo vrijeme. Nije dobro, pomislila sam, nikako nije dobro.

8.

Gwen je upravo zaključavala salon kada sam zaustavila auto ispred K-9 Kornera. Bilo je točno šest sati. Spustila sam prozor i nagnula se preko sjedišta. – Hoćete li sa mnom?

– Radije ću voziti iza vas –, odgovorila je. – Znate li gdje je Palm Garden? Odgovara vam?

– Naravno.

Otišla je do parkirališta i trenutak kasnije pojavila se na izlazu u jarko žutom Saabu. Restoran je bio samo nekoliko blokova dalje. Stale smo na parkiralištu jedna pokraj druge. Skinula je kutu i sad je nasumično čistila suknju.

– Oprostite, puna sam psećih dlaka. Obično idem ravno u kadu.

Palm Garden je smješten u srcu Santa Terese, utisnut u stražnji dio trgovačkog centra sa stolovima među neizbježnim palmama zasađenim u drvene bačve. Pronašle smo malen stol sa strane. Ja sam naručila bijelo vino, a ona Perrier.

– Zar ne pijete ništa?

– Malo. Prestala sam kad sam se rastala. Prije toga sam istrusila dosta skoča. Kako napredujete?

– Teško je reći. Koliko dugo se bavite dotjerivanjem pasa?

– Duže negoli bih htjela –, rekla je i nasmijala se.

Neko vrijeme smo ćaskale nepovezano. Htjela sam ustvari dobiti vremena da je pomno proučim u nadi da ću dokučiti što je imala zajedničkog s Nikki Fife kad su obje završile u braku s njim. Ona je, međutim, vratila razgovor na dogovorenu temu.

– Započni –, potaknula me U mislima sam joj se duboko poklonila. Bila je vrlo bistra. Nisam mogla ni sanjati da će mi toliko olakšati posao. – Nisam očekivala toliku susretljivost.

– Vidljivo je da si razgovarala s Charliejem Scorsonijem –, zaključila je smjesta.

– To mi se učinilo logičnim početkom –, odgovorila sam slegnuvši ramenima. – Je li on na tvom popisu?

– Sumnjivih lica za Laurenceovu smrt? Ne, mislim da nije. A ja na njegovom?

Zavrtjela sam glavom.

– Čudno.

– Što to?

Nagnula je glavu zamišljena izražaja na licu. – Uvjerena je da sam strašno ogorčena. To sam već čula s više strana. Živimo u malom mjestu.

Uz dovoljno strpljenja doprijet će ti do uha sve što ljudi misle o tebi.

– Reklo bi se da imaš pravo na dozu gorčine.

– Riješila sam se toga davnih dana. Usput, evo gdje možeš naći Grega i Diane ako te zanimaju. – Izvadila je posjetnicu s dva imena, adresama i telefonskim brojevima.

– Hvala na trudu. Postoji li neki naputak kako im treba prići? Nisam se šalila kad sam rekla da ih ne želim uznemiriti.

– Ne, ne. Oboje su otvoreni igrači. Ako išta, možda će ti se učiniti odviše drzoviti.

– Koliko sam razumjela, ne održavaju vezu s Nikki.

– Vjerojatno ne i to mi je žao. Imaju neke stare ljutnje. Bilo bi mi puno draže da to zaborave. Nikki im je bila jako dobra. – Podigla je ruku i skinula rubac. Blago je protresla glavu da kosa padne na mjesto. Gusta, neobične nijanse sive boje koja je mogla biti samo prirodna, padala joj je do ramena. Kontrast je bio izuzetan... siva kosa, smeđe oči. Imala je izražajne jagodične kosti, sitne bore oko usta, lijepe zube, ten koji je pjevao o zdravlju bez samodopadna šminkanja.

– Što misliš o Nikki? – upitala sam kad je već započeta tema.

– Nisam sigurna. Moram priznati da je u ono doba nisam mogla smisliti, ali rado bih sada porazgovarala s njom. Imam osjećaj da bismo se mogle razumjeti mnogo bolje. Zanima li te zašto sam se udala za nj?

– Zanimalo bi me.

– Imao je velik kurac –, ispalila je i đavolasto prasnula u smijeh. – Oprosti mi. Nisam mogla odoljeti. Ustvari je bio grozan u krevetu. Pravi jebački stroj; Super za seks radi seksa.

– Ni ja ne ludujem za takvim seksom –, priznala sam suho.

– Nisam bila ni ja, ali tek kad sam otkrila nešto drugo. Znaš li da sam bila djevica kad sam se udala za njega?

– Gospode Bože, pa to je grozno!

– U ono doba je bilo još veće zlo, ali je sve to spadalo u načela na kojima sam odgojena pa sam vjerovala da tako mora biti. Uvijek sam sebe krivila za neuspjeli seksualni život... – Zašutjela je i blago porumenjela.

– I tako sve do... – osmjehnula sam se ohrabrujući je.

– Možda bih i ja trebala popiti malo vina –, protisnuta je i mahnula konobarici. Naručila sam još jednu čašu. Gwen me pogledala.

– Imala sam ljubav kad sam napunila tridesetu.

– Dokaz da se u tebi probudio zdrav razum.

– Pa, jest i nije. Trajalo je samo šest tjedana, ali bilo je to najboljih šest tjedana u mom životu. Na neki način, bilo mi je drago kad je skončao.

Žestoki zanos sasvim bi mi izmijenio život. Za to još nisam bila spremna.

– Prekinula se kao da prebire po sjećanjima. – Laurence me je uvijek kritizirao pa sam već vjerovala da drugo i ne zavređujem. Onda sam naletjela na čovjeka koji je smatrao da ne mogu pogriješiti. U početku sam se opirala. Bilo mi je jasno što osjećam za tog muškarca, ali to je bilo zabranjeno voće. Naposljetku sam popustila. Jedno vrijeme sam vjerovala da je to dobrodošlo osvježenje za odnos s Laurenceom. Odjednom sam dobivala nešto za čime sam dugo čeznula, što me je učinilo popustljivijom kod kuće. A onda sam počela plaćati danak dvostrukom životu. Varala sam Laurencea koliko sam dugo mogla, ali je počeo sumnjati da se nešto događa. Došlo je do toga da nisam mogla podnositi njegov dodir – suviše je bilo napetosti, suviše varanja. I previše dobroga na drugom mjestu.

Mora da je uočio promjenu na meni jer me je počeo ispitivati, želio je znati gdje sam svaku minutu tijekom dana. Nazivao je u neobično vrijeme poslijepodneva i jasno da sam bila vani. Čak i kad sam bila s Laurenceom, u mislima sam bila na drugom mjestu. Priprijetio mi je razvodom pa sam se uplašila i sve priznala. Bila je to najveća pogreška u mom životu, jer smo se tako i tako rastali.

– Za kaznu?

– Samo je Laurence Fife znao kako se to radi. Na lopate.

– Gdje je on?

– Moj ljubavnik? Zašto pitaš?

Glas joj je odjednom postao oprezan, izražaj lica napet.

– Laurence je morao znati tko je on. Ako je kaznio tebe, radi čega ne i njega?

– Ne bih ga željela sumnjičiti. To bi bilo podlo. Taj čovjek nema veze s Laurenceovom smrću. Mogu ti dati pismeno jamstvo.

– Kako možeš biti sigurna? U to vrijeme su mnogi bili u zabludi, a Nikki je platila ceh za sve.

– Stani malo –, oštro će. – Nikki je zastupao najbolji odvjetnik u zemlji.

Možda je prošla loše, a možda i nije, ali nema svrhe da se pokušava kriviti netko tko s time nema ama baš ništa.

– Ne želim kriviti nikoga. Pokušavam samo odrediti smjernice u poslu. Ne mogu te prisiliti da mi kažeš tko je on...

– To je točno, a mislim da ćeš se vraški namučiti da to doznaš od nekog drugog.

– Čuj, nije mi do svađe. Oprosti što sam pitala. Preskočimo to za sada.

Na vratu joj se pojaviše dvije crvene mrlje. Borila se protiv srdžbe pokušavajući ponovo ovladati sobom. U jednom trenutku sam se uplašila da će odjuriti.

– Nemam namjeru iznuđivati. To je sasvim druga stvar, a ja sam došla razgovarati s tobom. Ne želiš govoriti o tome, nemam ništa protiv.

Činilo se da je još uvijek ratoborno raspoložena pa sam zašutjela i pustila je da to riješi sa sobom. Konačno sam opazila da se malo opustila. Tek sam tada postala svjesna da sam napeta kao i ona. Bila mi je odveć dragocjen izvor da bih ga izgubila.

– Vratimo se Laurenceu. Pričaj mi o njemu. O svim tim nevjerama.

Nasmijala se samosvjesno, popila gutljaj vina i zavrtjela glavom. – Oprosti, nisam se htjela raspaliti, ali si me iznenadila.

– Dogodi se. Ponekad iznenadim i samu sebe.

– Mislim da u suštini nije volio žene. Unaprijed je očekivao da će ga iznevjeriti. Žene su te koje varaju. Htio je to preduhitriti, barem se meni tako činilo. Bojim se da je svaka veza za njega bilo samodokazivanje nadmoći, u čemu je naravno prednjačio.

– Čini drugome da ne bi on učinio tebi?

– Upravo tako.

– Ali tko je uz njega takvoga mogao tražiti samo svoju korist? Tko ga je mogao toliko mrziti?

Nehajno je slegnula ramenima. Doimala se ponovo potpuno pribrana. – Razmišljala sam o tome cijelo poslijepodne i, začudo, kad dođem do same srži problema, prestajem biti sigurna. Imao je narušene odnose s mnogim ljudima. Odvjetnici za brakorazvode nigdje nisu obljubljeni, ali većina ih preživi.

– Možda nije vezano za posao. Možda ga nije ubio razjaren muž nezadovoljan visinom alimentacije koja mu je dodijeljena za ženu i dijete.

Možda je posrijedi nešto sasvim drugo – prezrena i napuštena žena na primjer?

– Dakle, takvih je bilo na pretek. Ipak mislim da je vrlo glatko kidao veze.

Ili su se žene same dovoljno oporavile da prepoznaju kraj odnosa i povuku se. Imao je velikih cirkusa sa suprugom gradskog suca, gospođom Charlotte Mercer. Da joj se ukazala zgoda ta bi ga pregazila kao štakora na cesti. Tako sam barem čula. Nije bila tip koji bi se mirno povukao.

– Kako si to otkrila?

– Nazvala me kad ju je ostavio.

– Prije ili poslije tvog razvoda?

– Svakako poslije. Upamtila sam to zato što sam požalila što nije zvala ranije. Bio bi mi to argument za sud. Ovako sam išla na sud bez ičega.

– Ne shvaćam. Kakve bi imala koristi? Čak ni u ono vrijeme nisi mogla dobiti razvod zbog preljuba.

– Nije ga dobio ni on, ali bi mi to bila psihološka podrška. Toliko me je pekla savjest radi toga što sam učinila da se nisam ni borila, osim za djecu, a i tu me prešao. Ako mu je htjela zapapriti, u to vrijeme smo uzajamno mogle pomoći. No, na svaki način Charlotte Mercer ti može reći štošta.

– Sjajno. Staviti ću je na popis kao prvoosumnjičenu.

Gwen se nasmijala. – Možeš joj mirne duše reći tko te poslao. To je najmanje što mogu učiniti.

Čim je Gwen otišla, potražila sam u telefonskoj knjizi adresu Charlotte Mercer. Gospođa je sa suprugom sucem živjela na predgorju ponad Santa Terese, u rastegnutoj jednokatnici. Isušena zemlja i makija bili su jedino okruženje. Sunce je upravo počelo

zalaziti pružajući čaroban vidik prema moru. Ocean je podsjećao na široku vrpču boje lavande prišivenu na ružičasto i plavo nebo.

Vrata mi je otvorila kućna pomoćnica u crnom. Ostavila me da čekam u prostranom hladnom predvorju dok je otišla po "missus". Iz stražnjeg dijela kuće čuli su se lako koraci. U prvi mah sam pomislila da se umjesto Charlotte pojavila njezina kćer (ako ju je imala).

– Što trebate?

Glas je bio dubok, hrapav i grub, pa je smjesta rastjerao prvi dojam o mladosti.

– Charlotte Mercier?

– Da, ja sam ta.

Bila je sitna poput vrapca, valjda sto pedeset četiri visoka i teška možda četrdeset pet kilograma. Ako i toliko. Sandalice, kratke bijele hlače, majica s dubokim izrezom, preplanule, lijepo oblikovane noge. Niti bore na licu.

Kratka ošišana kosa boje prašine i blaga šminka. Morala je imati pedeset pet godina, a samo je ekipa vrhunskih stručnjaka mogla stajati iza tog izgleda. Budno oko moglo je zamijetiti neprirodnu čvrstoću vilice i nategnuto glatku kožu obraza koja je u tim godinama mogla biti samo posljedica facelifta. Vrat joj je bio izboran a nadlanice prošarane žilama.

To su međutim bile jedine suprotnosti dojmu vitke, mladenačke svježine.

Blijedoplave oči doimale su se živahne zahvaljujući znalačkom nanošenju maskare i sjenila u dvije nijanse sive boje. Na ruci su joj zveckale zlatne narukvice.

– Zovem se Kinsey Millhone –, predstavila sam se. – Privatni sam istražitelj.

– Baš mi je drago. Što vas je dovelo ovamo?

– Istražujem smrt Laurencea Fife.

Osmijeh je u trenu iščezao s njena lica i ustupio mjesto nečemu što nije spadalo niti u osnove pristojnosti nego nešto okrutno. Ovlaš me odmjerila i odbacila istim tim pogledom. – Nadam se da neće trajati dugo –, kazala je osvrnuvši se. – Dođite sa mnom na terasu. Tamo sam ostavila piće.

Krenula sam za njom prema stražnjem dijelu kuće. Sobe kroz koje smo prolazili bile su prostrane, otmjeno namještene i neiskorištene. Prozori su blještali od čistoće, debeli plavkasti tepih još je bio

izbrazdan od usisavača za prašinu, ulaštene plohe stolova krasili su aranžmani od svježeg cvijeća.

Tapete i zavjese bile su beskrajno ponavljanje jednog te istog plavog cvjetnog uzorka, a cijela kuća mirisala je na sredstvo za održavanje namještaja s jakim mirisom limuna. Nisam bila sigurna je li to bio pokušaj da se prikrije miris burbona koji se širio iza nje. Prolazeći pokraj kuhinje osjetila sam miris pečene janjetine natrljane češnjakom.

Terasa je bila zaklonjena rešetkom. Namještaj od bijelo obojena pletena vrbova šiblja bio je ukrašen žarko zelenim platnenim jastucima. Uzela je piće sa staklena stolića na nogama od kovanog željeza, i ljesnula u obložen naslonjač. Nagonski je posegnula za cigaretama i uskim zlatnim upaljačem s naznakom Dunhilla. Činilo mi se da se dobro zabavlja kao da sam došla samo da je uveseljavam u trenucima dokolice.

– Tko vas je poslao ovamo? Nikki ili mala Gwen?

– Svrnula je pogled kao da je moj odgovor i ne zanima. Pripalila je cigaretu i privukla k sebi dopola punu pepeljaru. Kao da se prisjetila na mene, mahnula mi je rukom. – Sjednite.

Odabrala sam običan stolac blizu nje. Iza grmlja koje je okruživalo terasu nazirao se jajolik bazen. Charlotte je uhvatila moj pogled.

– Zar ste se došli okupati ili što?

Odlučila sam da to ne shvatim kao uvredu časti. Predosjetila sam da joj je zajedljivost bila svojstvena, automatska reakcija, poput pušačkog kašlja.

– Tko vas je, dakle, poslao ovamo? – ponovila je. Imala sam osjećaj da nije bila trijezna kako bi trebala biti u to doba dana.

– Priča se...

– Oh, mogu misliti i što –, puhnula je prezrivo.

– A ja ću ti nešto reći, draga. Tom sam čovjeku bila više nego jebaljka. Ni prva niti zadnja, ali sam bila najbolja.

– Zato je prekinuo?

– Ne budi kučka –, prosiktala je prostrijelivši me pogledom, ali se istovremeno nasmijala promuklo. Imala sam osjećaj da sam osvojila poen u njezinoj procjeni. Očito je bila sklona nadigravanju i nije se protivila kojoj vraćenoj loptici u ime poštene igre. – Jasno da je on prekinuo. Zašto bih to danas tajila? Ljubakali smo prije negoli se razveo od Gwen, a onda mi se opet vratio nekoliko mjeseci prije

smrti. Podsjećao je na mačka lualicu, uvijek je njuškao po starom dvorištu.

– Što se dogodilo da je opet puklo?

Uputila mi je izmoren pogled kao da je sve to bezvezna gnjavaža.
– Spetljao se s nekom drugom. Vrlo tajanstveno. Strastveno. Proklet bio!

Odbacio me kao jučerašnje gaće.

– Čudi me da niste bili osumnjičeni.

Podigla je obrve. – Ja? – Vidljivo me je popljuvala. – Supruga uvažena gradskog suca? Nisam ni pozvana na svjedočenje, a vraški dobro su svi znali da sam bila upetljana s njim. Murjaci su me zaobilazili na prstima kao da sam nervozno derište koje je jedva zadrijemalo. A mogla sam im štošta reći. Tko je to tražio? I meni se fućkalo, jer su već imali sumnjivo lice.

– Nikki?

– A tko drugi? – upitala je odjednom razgovorljivo. Pokreti su joj bili kao umrtvljeni, ruka u kojoj je držala cigaretu mlitavo se klatila. – Ako hoćeš moje mišljenje, draga, ona je bila preveliko mrtvo puhalo da bi mogla nekoga ubiti. Ali tko pita za moje mišljenje. Glasnogovornica Pijanac, to je moje ime i prezime za sve vas. Što ona zna? Tko će nju slušati? Mogla bih pričati priče o svakome u ovome gradu, a tko će obraćati pažnju na mene?

Znaš li kako sam otkrila svoj sistem dojavljivanja? Povjerit ću ti. Tebe će to zanimati jer se i ti baviš prikupljanjem informacija, čačkaš po ljudskim sudbinama, je li tako?

– Manje-više –, promrmljala sam u nastojanju da ne prekinem bujicu.

Charlotte Mercer je spadala u tipove koji će nastaviti trku sve dok ih netko ne skrene s puta. Duboko je povukla dim i u dva mlaza ga ispustila kroz nos. Zapala je u grčevit kašalj.

– Oprosti što se gušim –, protisnula je između dva napadaja. – Dakle, ispričaš neku tajnu –, nastavila je tamo gdje je stala. – Ispričaš najprljaviju stvar koja ti padne na pamet i devet– od deset puta jamačno ćeš doznati nešto još gore. Isprobaj. Ja pričam svašta. Pričam gluposti o sebi samo da čujem povratnu informaciju. Zanimaju li te tračevi, zlato, došla si na pravu adresu.

– Što se priča za Gwen? – upitala sam iskušavajući teren.

Charlotte se nasmijala. – Ne igraš, dušo. Nemaš što ponuditi u zamjenu.

– Istina je. Ne bih se dugo održala u svom poslu da ne držim jezik za zubima.

Ponovo se nasmijala. Dopalo joj se. Nisam se mogla oteti dojmu da se osjeća važnom što zna ono što je znala. Nadala sam se da je barem malo sklona hvastanju. Možda je i čula za Gweninu pustolovinu, a nisam je mogla pitati jer bi se odala. Stoga sam se zadovoljila čekanjem u nadi da ću slučajno doznati nešto značajno.

– Gwen je najveća glupača na kugli zemaljskoj –, izgovorila je prilično ravnodušno. – Ne podnosim taj tip žena i uopće mi nije jasno kako ga je mogla zadržati toliko dugo. Laurence Fife je bio odbojan tip ako to nisi znala i zato sam toliko ludovala za njim. Ne podnosim muškarca koji plazi oko mene, znaš što hoću reći? Ne mogu smisliti muškarca koji mi se ulaguje, a on me je znao povaliti na podu i ne bi me ni pogledao dok je zakopčavao hlače.

– Zvuči dosta grubo.

– Seks jest gruba igra i zato svi toliko jurimo za njim, zato sam mu toliko odgovala. Bio je grubijan koliko i pokvarenjak i to je njegova prava slika. Nikki je bila suviše ugladnena, sterilna. Gwen isto tako.

– Možda je čovjek bio sklon krajnostima.

– Kad malo razmislim, skoro bih se složila. Vjerojatno jest. Možda je ženio sante, a ludovao za vatrenim mačkama.

– A Libby Glass? Jeste li kad čuli za nju?

– Ne. Ni riječ. Tko još?

Bože, za ovu ženu sam trebala pripremiti popis imena. Grozničavo sam razmišljala u želji da je izmuzem dok je raspoložena. Bojala sam se da će trenutak proći, a ona će opet postati neprijazna.

– Sharon Napier –, bubnula sam kao da igram neku salonsku igru.

– Ah, da. Tu malu sam provjeravala i ja. Čim sam ugledala tu zmijicu, bilo mi je jasno da je posrijedi neka mućka.

– Zar mislite da je imao nešto s njom?

– Ma kakvi, još bolje. Ne s njom. S njenom mamom. Unajmila sam privatnog detektiva da to pronjuška. Uništio joj je život. Sharon je to znala.

Iznenada se pojavila mnogo godina kasnije i izvršila prepad na njega.

Laurence je bio razlogom rastavi njezinih roditelja. Majka joj je doživjela slom živaca ili je počela piti, nešto od toga dvoga. Ne znam sve pojedinosti osim da je sve i svakoga pošteno zajebao. Sharon je godinama naplaćivala ceh.

– Zar ga je ucjenjivala?

– Ne za lov. Za svoje uzdržavanje. Nije znala ni tipkati. Jedva je slovčala svoje ime. Išla je za osvetom. Samo zato se pojavljivala svaki dan na poslu, radila što je htjela i držala ga u šakama. Progutao je sve što mu je spremila.

– Je li ga ona mogla ubiti?

– Još te kako! Zašto ne? Možda su ostve otupjele ili je primanje plaće iz tjedna u tjedan nije ' više zadovoljavalo. – Prekinula se pokušavajući bezuspješnim lupkanjem skinuti žar s cigarete. Nasmiješila mi se izvještačeno.

– Nadam se da me ne smatraš neuljudnom –, rekla je pogledavši prema vratima. – Tvoje je vrijeme isteklo. Moj predragi muž, uvaženi gospon sudac treba svaki čas stići kući. Nije mi sila da se dovodim u situaciju da objašnjavam što radiš u mojoj kući.

– Pošteno –, rekla sam. – Izaći ću sama. Puno ste mi pomogli.

– Mogu misliti. – Ustala je i spustila čašu na stakleni stol tako da je odjeknulo. Provjerila je je li što puklo, a onda se uspravila vidljivo odahnuvši.

Na trenutak mi se pozorno zagledala u lice. – Još nekoliko godina i morat ćeš dati srediti bore oko očiju. Trenutačno si O.K.

Morala sam se nasmijati. – Volim bore –, rekla sam. – Svaku sam pošteno zaradila. U svakom slučaju hvala.

Ostavila sam je na terasi i krenula oko kuće do mjesta gdje sam ostavila auto. Razgovor mi nije osobito dobro sjeo. Bila sam sretna što je završen.

Charlotte Mercer je bila mudra i možda je lukavo iskorištavala sklonost alkoholu. Možda je govorila istinu, a možda nije. Na neki način je otkrivenje o Sharon Napier bilo izgovoreno s prizvukom pohvale. Kao objašnjenje slučaja činilo se odveć upadljivim. S druge pak strane, policajci su katkada u pravu. Ubojstvo najčešće nije zagonetno kakvim se čini i u većini slučajeva krivca ne treba tražiti daleko.

Utročila sam dan i pol da dođem do adrese Sharon Napier. Sredstvima i načinima o kojima radije ovdje ne bih, ubola sam u

tipkovnicu kompjutera u Odjelu za registraciju motornih vozila i ustanovila da joj je vozačka dozvola istekla prije šest godina. Tamnozeleni Karmann Ghia bila je registrirana na njezino ime s adresom koja je odgovarala zadnjoj prijavljenoj adresi u gradu, uz opasku da je isprva prenesena u Nevadu što je vjerojatno značilo da je promijenila boravište i državu.

Nazvala sam Boba Dietza, istražitelja u Nevadi kojega sam pronašla u telefonskoj knjizi. Rekla sam mu što me zanima. Obećao je da će nazvati što je i učinio istog poslijepodneva. Sharon Napier je podnijela zahtjev i izdata joj je vozačka dozvola u Nevadi, na adresu u Renou. Njegovi izvori u Renou su, međutim, izvjestili da je u ožujku prethodne godine pobjegla pred vjerovnicima, što bi značilo da joj se trag zameo pred četrnaest mjeseci. Pretpostavio je da je ostala u Nevadi pa je još malo njuškao. Mala kreditna udruga pokazala mu je zahtjeve s informacijama o njoj pristigle iz Carson Cityja, a potom iz Las Vegasa što je i meni predložio kao najbolje za početak. Iskreno sam mu zahvalila na brzini i učinkovitosti i zamolila ga da mi obračuna utrošeno vrijeme što je odbio smatrajući da će prije ili kasnije trebati uslugu od mene. Dala sam mu adresu i kućni telefon za slučaj da ustreba. Pokušala sam Službu informacija u Las Vegasu, ali nije bila evidentirana, pa sam nazvala tamošnjeg prijatelja koji je obećao da će se raspitati. Rekla sam da početkom tjedna planiram dolazak u Las Vegas.

Dala sam mu broj telefona da me i tamo može naći ako njegov pokušaj da joj uđe u trag potraje nekoliko dana.

Sutradan je bila nedjelja, jedna od rijetkih koju sam posvetila sebi: pranje rublja, čišćenje kuće, nabavke. Čak sam obrijala noge kao dokaz da još imam stila. U ponedjeljak ujutro sam obavila administrativne poslove u uredu. Natipkala sam izvješće za Nikki i još jednom nazvala Gradski kreditni biro radi provjere. Sharon Napier je očito napustila grad s puno tuđeg novca, ostavivši za sobom pomahnitale vjerovnike. Nisu imali daljnju adresu pa sam im dala informacije s kojima sam raspolagala.

Obavila sam i podugačak razgovor u California Fidelity po pitanju Marcie Threadgill. Za četiri tisuće osamsto dolara osiguravajuće društvo bilo je gotovo spremno da okonča slučaj. Morala sam se natezati smišljajući sve moguće razloge. Moje usluge su im u ovom slučaju bile besplatne pa me je utoliko više sablažnjavalo da su napola

spremni na ustupak. Morala sam se čak toliko poniziti da spomenem načela, jer to obično pogađa šefa odjela.

– Vara vas na očigled –, ponavljala sam, a on je uporno vrtio glavom kao da su tu upletene tajnovite sile, a ja sam preglupa da ih dokučim.

Rekla sam mu da još jednom porazgovara s pretpostavljenima, a ja ću se vratiti po odgovor.

Do dva sata sam već bila na autocesti za Los Angeles. Drugi dio zagonetke bila je Libby Glass. Morala sam otkriti kako se uklapa u sve ovo. Stigavši u L. A. pohranila sam prtljagu u motelu Hacienda Motor Lodge na Wilshireu, u blizini Bundyja. Hacienda ni u tragovima ne slični na pravu hacijendu – to je dvokatno zdanje u obliku slova L, s vječito kratim parkiralištem i bazenom okruženim žičanom ogradom s lokotom. Užasno debela Arlette obnaša dvostruku ulogu, direktorice i telefonistice. S recepcije se pružao pogled ravno u njezin stan. Čula sam da ga je namjestila zaradom na prodaji Tupperware, djelatnosti koju obavlja sa strane. Ima sklonost ka pokušaju mediteranskog stila, obloženom crvenim plišem.

– Debela sam i lijepa, 'Kinsey, – rekla mi je povjerljivo dok sam ispunjavala prijavnicu. – Pogledaj me.

Podigla sam pogled. Raširila je ruke da bih se mogla diviti teškom ovjesu prekomjerna sala.

– Ne znam što bih ti rekla, Arlette, – pokušala sam obazrivo. – Ja to nastojim spriječiti.

– Pogledaj samo koliko ti vremena i energije to oduzima. Nesreća je što se naše društvo ugiba gojaznima. Debeli su diskriminirani. Više nego hendikepirani. Nemoj se čuditi, dokazi tome postoje na svakom koraku.

Kamo god danas kreneš naići ćeš na invalidske znakove. Poseban prostor za parkiranje. Zahodi za hendikepirane. Vidjela si one male klinčaste likove u invalidskim kolicima. Pokaži mi međunarodnu oznaku za predebele. I mi bismo trebali imati svoja prava.

Lice poput punog mjeseca bilo je uokvireno čupom plave kose. Obrazi su joj vječno bili rumeni kao da joj je krvožilni sustav negdje opasno pritješnjen.

– Ali nezdravo je, Arlette. Hoću reći, zar ne brineš zbog visokog tlaka, srčanog udara...

– Opasnosti vrebaju na svakom koraku. To je samo razlog više da se s nama postupa pošteno.

Pružila sam joj kreditnu karticu koju je otisnula i dala mi ključ sobe broj 2.

– Odmah je tu blizu. Znam da ne voliš da te zabijemo negdje straga.

– Hvala ti.

9

Već sam dvanaest minuta u sobi broj 2. Osjećam se uvijek iznova turobno u tipiziranoj udobnosti. Ležaj je za dvoje. Izlizan tepih od zida do zida vjeвериčje sive boje. Stolac tapeciran narančastom plastikom s klimavom nogom koju su pričvrstili žicom. Na stoliću svjetiljka u obliku sportske kacige s natpisom "UCLA" sa strane. Kupaonica je mala, ispred tuš kade papirnat prostirač. Smještaj u kojemu ćete vjerojatno naći nečije gaće ispod kreveta. U van sezoni me košta 11,95 \$ plus taksa, uključiv "kontinentalni" doručak – instant kavu i uštipke sa želeom, glavninu kojih poždere Arlette. Jednom je u ponoć ispred mojih vrata sjedio pijanac i urlao sat i pol dok nisu došli policajci i odveli ga. Odsjedam ovdje jer sam škrt.

Podigla sam kovčeg na krevet i izvadila opremu za trčanje. U brzom hodu prošla sam od Wilshirea do San Vincentea, a onda sam u laganom trku dospjela do Dvadeset šeste ulice gdje sam dodirnula znak STOP i okrenula se trčeći natrag do Westgatea i opet kroz Wilshire. Prva milja je najbolnija.

Vratila sam se zadihana. Kad se uzmu u obzir otrovni plinovi iz vozila u prolazu kojima sam punila pluća na San Vincente, ocijenila sam da sam na istoj razini s toksičnim otpadom. Vratila sam se u dvojku, otuširala i presvukla se, a onda sam prelistala bilješke. Obavila sam par telefonskih razgovora. Prvi je bio na zadnju poznatu adresu Lylea Abernathyja.

Wonder Bread Company dolje u Santa Monici. Nikakvo čudo, nije više radio kod njih, a u kadrovskoj nisu imali pojma gdje je. Letimična provjera u telefonskoj knjizi nije mi pomogla, ali je Raymond Glass još uvijek stanovao u Sherman Oaksu, pa sam usporedila kućni broj koji sam izvadila iz policijske dokumentacije u

Santa Teresi. Još sam jednom nazvala prijatelja u Vegasu. Uhvatio je trag Sharon Napier, ali je ocijenio da će mu trebati pola dana da ga provjeri. Pripremila sam Arlette da bi mogao nazvati i upozorila ga da pripazi da poruka, ako je bude, bude točna.

Odigrala je uvrijeđenost jer sam uskratila povjerenje u nju, ali imala sam loše iskustvo otprije kada me njezin nehaj stajao dosta trčanja.

Nazvala sam Nikki u Santa Teresi i rekla joj gdje sam i što smjeram.

Potom sam provjerila telefonski servis. Zvao je Charlie Scorsoni, ali nije ostavio broj. Ako mu je važno, nazvat će opet, zaključila sam. Ostavila sam im broj telefona na kojem me mogu dobiti. Pohvatavši sve te konce otišla sam do restorana u susjedstvu koji je mijenjao nacionalnu pripadnost svaki put kad bih došla. Kad sam prošli put bila u gradu, bila je meksička hrana, što će reći jela s vrlo ljutim svijetlosmeđim umakom. Sad je na redu bila grčka kuhinja. Grumeni nalik izmetu zamotani u lišće. U parkovima uz cestu viđala sam oblike slične kakvoće. Ipak sam ih progutala, zalila čašom vina s okusom na tekućinu za upaljače i tko bi znao razliku? Bilo je sedam i petnaest minuta, a ja nisam znala što bih sa sobom. TV prijemnik u mojoj sobi bio je u kvaru pa sam se odvukla u predvorje i gledala televiziju s Arlette koja je usput izjela kutiju karamela.

Ujutro sam se odvezla preko brda u dolinu San Fernando. Na vrhu brda, gdje autocesta San Diego prelazi u Sherman Oaks, nazirao se magličasti sloj koji se širio poput zračne varke, titrava maglica svijetložutog dima kroz koju je izviralo nekoliko visokih zgrada kao da čeznu za svježim zrakom. Roditelji Libby Glass živjeli su u stambenoj zgradi s četiri stana na zavoju autoceste San Diego i Ventura. Bilo je to neugledno zdanje od žbuke i drvenih dasaka s velikim prozorima izbočenim duž fasade.

Otvoren hodnik dijelio je zgradu popola, a iz njega se ulazilo u dva prizemna stana. Na desnoj strani je stepenište vodilo do odmorišta na drugom katu. Sama zgrada nije spadala ni u koji određen stil, pa je za pretpostaviti da je tako bilo sve do tridesetih kada je nekome sinulo da bi kalifornijska arhitektura trebala imitirati južnjačke dvorce i talijanske vile.

Ispred kuće je bio koljem ograđen travnjak. Kratak kolni prilaz duž lijeve strane proširivao se otraga u niz drvenih garaža. Četiri plastične

kante za smeće lancem su bile pričvršćene uz drvenu ogradu. Grmlje smreke zasađeno duž prednje strane zgrade bilo je dovoljno visoko da sakrije prozore u prizemlju, ali se činilo da ga nešto nagriza jer su neke grane poprimile smeđu boju, dok su druge već ogoljele. Podsjećale su na odsječeno i odbačeno božično drveće s ružnijom stranom okrenutom prema van. Vrijeme radovanja u ovom okruženju bilo je davna prošlost.

Stan broj 1 nalazio mi se slijeva. Pritisnula sam zvonce koje je zazvečalo poput iznemogle budilice. Vrata mi je otvorila žena s hrpom pribadača u ustima koje su se micale gore dolje dok je govorila. Bojala sam se da će koju progutati.

– Izvolite?

– Gospođa Glass?

– Ja sam.

– Zovem se Kinsey Millhone. Ja sam privatni istražitelj. Djelujem u Santa Teresi. Mogu li razgovarati s vama?

Izvukla je pribadače iz usta, jednu po jednu i zabola ih u jastučić koji je nosila oko ručnog zgloba poput nakostriješena steznika. Pružila sam joj iskaznicu koju je pomno proučavala okrećući je kao da je na poleđini ispisana kakva zakučasta poruka. Iskoristila sam to vrijeme da je pažljivo pogledam. Zašla je u pedesete. Svilenkasta smeđa kosa bila je kratko ošišana, bez osobitog stila, neposlušni pramenovi bili su zataknuti iza uha.

Smeđe oči, nenašminkana, bosonoga. Nosila je traper suknju na preklop i platnene papuče kakve sam viđala u samoposluživanjima zamotane u celofan.

– U vezi Elizabeth –, rekla je vraćajući mi iskaznicu.

– Da.

Oklijevala je, a onda se povukla u dnevni boravak da mi napravi mjesta.

Oprezno sam tapkala po sobi u smjeru jednog jedinog stolca koji nije bio pokriven komadima tkanine ili krojevima. Daska za glačanje stajala je pokraj izbočena prozora, iz uključena glačala puckala je para. Gotovi odjevni predmeti visjeli su na sipki u dnu prostorije pokraj šivaće mašine.

Zrak je vonjao na tkaninu i ugrijan metal.

Ispod nadsvođena prolaza u blagavaonicu sjedio je krupan šezdesetogodišnjak u invalidskim kolicima, bezizražajna lica, s

raskopčanim hlačama iz kojih je visila teška trbušina. Prišla mu je i okrenula stolac tako da je zurio u televizor. Stavila mu je slušalice i uključila prijemnik. Zurio je u nekakvo natjecanje, sviđalo mu se to ili ne.

Natjecateljski par bio je maskiran u muško i žensko pile, ali nisam mogla ocijeniti jesu li što dobili.

– Ja sam Grace –, predstavila se. – Ovo je njezin otac. Pred tri godine stradao je u automobilskoj nesreći. Ne govori, ali čuje i svako spominjanje Elizabeth ga uznemiri. Poslužite se kavom ako želite.

Keramički lonac za kavu stajao je na malom stoliću uključen u produžni kabel koji se gubio negdje ispod kauča. Činilo mi se da su svi ostali aparati u prostoriji izbijali iz istog izvora struje. Grace se spustila na koljena. Na podu od tvrdog drveta bilo je rastegnuto oko četiri metra tamnozeleno svile na koju je pribadala uzorak. Dohvatila je modni časopis, prelistala ga i pokazala mi model s dubokim rasporom na jednoj strani i uskim rukavima.

Natočila sam šalicu kave i gledala je kako radi.

– Šijem ovo za supruga jedne od TV zvijezda –, govorila je prijaznim glasom. – I taj je imao sreće. Uskočio je nekome kao zamjena i postao slavan preko noći. Hvali se da ga već prepoznaju i u praonici automobila.

Ljudi tražen autogram. Dotjerao je lice. On, ne ona. Čujem da je posljednjih petnaest godina bio sirotan, a sad idu na raskošne prijeme u Bel Air. Ja joj šijem odjeću. Za njegovo oblačenje postoji samo Rodeo Drive. Ona je puno simpatičnija. Već sam pročitala u Hollywood Reporteru da se kod Stellinija oštro "zakačio" s nekim. Da je pametna, stavila bi nešto novca na stranu prije nego je ostavi.

Činilo se da Grace razgovara sama sa sobom, potpuno odsutna duhom, tu i tamo bi joj smiješak ozario lice. Dograbila je nazupčane škare i počela rezati duž ravnog ruba uz škripu škara po drvenu podu. Neko sam vrijeme šutjela. Bilo je neke hipnotičke privlačnosti u njenu radu što je isključivala bilo kakovu privolu na razgovor. Treptanje na TV ekranu privuklo je moju pozornost. Žensko pile skakutalo je pokrivši lice rukama. Gledateljstvo ju je očito mahnito bodrilo na nešto – da odabere, preskoči, promijeni kutije, uzme nešto skriveno iza zavjese, vrati omotnicu, sve to se odigravalo u tišini pred ravnodušnim pogledom Libbyna oca. Učinilo mi se da bi se trebala posavjetovati s partnerom, ali je muško pile stajalo po strani,

samoprijegorno, poput dječaka svjesna da je prestar da se ludira u maškarama. Svileni papir je zašuškao dok je Grace micala s tkanine i pažljivo presavijala prije negoli ga odloži za drugu potrebu.

– Šivala sam za Elizabeth dok je bila mala. Kad je otišla od kuće, naravno da je htjela nositi samo kupljeno u dućanu. Šezdeset dolara za suknju u kojoj je moglo biti najviše dvanaest dolara vrijednosti u materijalu, ali imala je istančano oko za boje, a mogla je sebi priuštiti da radi što hoće.

Hoćete li vidjeti njezinu sliku? – Grace je podigla pogled i sjetno se osmjehnula.

– Vrlo rado.

Najprije je uzela svilu i stavila je na dasku za glačanje, usput provjerivši toplinu glačala ovlaženim kažiprstom. Glačalo je zapištalo pa je premjestila regulator na "vunu". U duplom okviru na prozorskoj dasci bile su dvije Libbyne fotografije. Zagledala se u njih prije negoli mi je pružila okvir. Na jednoj Libby je bila okrenuta prema fotoaparatu, ali pognute glave i podignute desne ruke kao da želi sakriti lice. Plava kosa obasjana suncem bila je kratka kao u Grace, ali začesljana preko ušiju. Vesele plave oči, širok osmijeh na usnama, zbunjen izražaj lica kao da je ulovljena tko zna u čemu. Još nisam vidjela dvadesetčetverogodišnju djevojku tako mladenačka izgleda i svježine. Na drugom snimku osmijeh nedorečen, razdvojene usne otkrivale su blistavo bijele zube, blizu ugla usana nazirale su se rupice. Čist ten s nijansom zlatne boje, tamne trepavice naglašavale su plavetnilo očiju.

– Krasna je –, rekla sam. – Uistinu.

Grace je stajala uz dasku za glačanje dodirujući nabore svile vrškom glačala koje je plovilo po azbestnoj ploči poput broda na mirnoj površini tamnozeleno mora. Isključila je glačalo i ovlaš prešla rukama po suknji, a onda je pokupila komade svile i počela ih spajati.

– Dala sam joj ime po kraljici Elizabeth –, progovorila je i stidljivo se nasmiješila. – Rođena je 14. Studenog, isti dan kad i princ Charles.

Raymond je smatrao da je to glupo, ali ja nisam marila.

– Nikada je niste zvali Libby?

– Ma kakvi. To je smislila u osnovnoj školi. Uvijek je znala što je i što hoće od života. Čak i kao mala djevojčica. Bila je vrlo čista – ne cjepidlaka, ali uredna. Ladice njezina ormara bile su presvučene lijepim cvjetnim uzorcima i svaka je stvar uvijek bila na svom mjestu.

Iz istog je razloga zavoljela knjigovodstvo. Matematika je sređena i logična. Uvijek se dolazi do rješenja ako se radi sistematično i uporno, govorila je. – Grace je sjela u stolicu za ljuljanje i položila svilu u krilo. Počela je vezom izrađivati zrakasti uzorak.

– Doznala sam da je radila kao knjigovođa u tvrtki Haycraft i McNice.

Koliko dugo?

– Oko godinu i pol. Vodila je knjigovodstvo za očevu tvrtku – imao je popravak malih kućanskih aparata – ali taj rad za njega je u suštini nije zanimao. Bila je ambiciozna. Već s dvadeset dvije položila je državni ispit.

Poslije toga je završila nekoliko kompjutorskih tečajeva u večernjoj školi.

S vrlo dobrim ocjenama. Zna, imala je pod sobom dvoje mlađih knjigovođa.

– Je li bila zadovoljan poslom?

– Nedvojbeno. Jedno vrijeme je razmišljala da upiše pravo. Silno je voljela knjigovodstveno i novčano poslovanje. Uživala je raditi s brojkama, a znam da je bila impresionirana jer ta kompanija zastupa vrlo imućne ljude. Pričala je kako se štošta može doznati o karakteru čovjeka po načinu na koji troši novac, što se kupuje i gdje – da li se živi u okvirima raspoloživih sredstava i slične stvari. Živa prilika za proučavanje ljudske prirode, govorila je. – Glas joj je bio obojen majčinskim ponosom. Bilo mi je teško spojiti činilo se uzornu knjigovotkinju s državnim ispitom i lijepu, vedru, pomalo sramežljivu, ali nadasve dražesnu djevojku na fotografijama. Još manje sa ženom koja je imala jasno zacrtan životni put.

– Što je bilo s njezinim dečkom? Zna li možda gdje je?

– Zar Lyle? O, još malo pa će doći.

– Ovamo?

– Da, zaboga! Navrati svaki dan u podne da mi pomogne oko Raymonda.

Krasan mladić, ali vjerojatno znate da je prekinula s njim nekoliko mjeseci prije... smrti. Hodali su u srednjoj školi, a potom su oboje krenuli na Santa Monica City College dok on nije ispao.

– Zar je onda počeo raditi u Wonder Bread?

– Ma ne, Lyle je imao puno poslova. U vrijeme kad je napustio školovanje, Elizabeth je živjela u svom stanu i nije mi se puno

povjeravala, ali mislim da ju je razočarao. Trebao je biti pravnik, a onda se najednom predomislio. Pravo mu je postalo glupo i krcato bespotrebnim pojedinostima.

– Jesu li živjeli zajedno?

Obrazi su joj blago porumenjeli. – Nisu. Možda ćete se začuditi jer mi je i Raymond to zamjerao, ali poticala sam ih da stanuju zajedno. Slutila sam da se otuđuju pa sam mislila da će to pomoći. Raymond je bio kao Elizabeth, duboko razočaran što je Lyle prekinuo školovanje. Stalno joj je govorio da je zavrijedila boljega. Međutim, Lyle ju je obožavao. Smatrala sam da i to vrijedi mnogo. Kad tad bi pronašao svoj put. Bio je nemirna duha poput mnogih mladića te dobi. Urazumio bi se, govorila sam joj.

Trebalo mu je uliti osjećaj odgovornosti. Ona je to mogla, jer ga je imala.

Svejedno, Elizabeth je rekla da ne želi imati posla s njim i tu više nije bilo razgovora. Bila je energična kad joj je trebalo. Ne da je kritiziram. Kao kćerka je bila savršena. Prirodno je da sam stajala na njezinoj strani, ali bilo mi je teško gledati kako Lyle trpi. Vrlo je drag. Osvjedočit ćete se kad ga upoznate.

– Ne znate što je bio stvaran razlog njihovu prekidu? Da nije možda imala nekog drugog?

– Mislite na odvjetnika iz Santa Terese?

– Istražujem njegovu naprasnu smrt. Je li vam ikada pričala o njemu?

– Nisam niti znala da postoji sve dok k nama nisu došli policajci iz Santa Terese. Elizabeth nam nije povjeravala svoje intimnosti, ali dvojim da bi se zaljubila u oženjena muškarca. – Grace je vidljivo uznemirena počela petljati po svili. Sklopila je oči i pritisnula ruku na čelo kao da provjerava da nije iznenada dobila vrućicu. – Oprostite. Ponekad zaboravim.

Uvjeravam samu sebe da je samo bolesna. Sve drugo mi ne ide u glavu. Da je njoj to netko mogao učiniti, uopće da ju je netko mogao toliko mrziti.

Ovdašnja policija ne poduzima ništa. Slučaj nije razjašnjen, ali nikome više nije za to stalo, tako da je... jednostavno se pravim da je oboljela i da su je odveli na duže liječenje. Kako joj je netko mogao to učiniti? – Oči joj se napuniše suzama. Njezina patnja me je zapljusnula poput plimnog vala, izmamivši suze i u moje oči.

Posegnula sam za njezinom rukom. U trenutku se grozničavo uhvatila za moje prste, a onda se pribrala i odmaknula.

– To mi leži na srcu poput teška kamena. Nikada se neću oporaviti. Nikad.

Pažljivo sam uobličila sljedeće pitanje. – Je ili to uopće mogao biti nesretan slučaj? Laurence Fife – iz Santa Terese – umro je od oleandera kojega je netko stavio u kapsule protiv alergije. Uzmimo da su zajedno nešto radili, pregledavali račune ili stavke. Možda je kihala ili se tužila na hunjavicu pa joj je ponudio svoje lijekove. Ljudi to često čine u najboljoj namjeri.

Trenutak se zamislila primjetno zbunjena. – Čini mi se da su policajci spomenuli da je odvjetnik umro prije nje. Čak nekoliko dana.

– Možda nije odmah uzela pilulu –, rekla sam u nedoumici. – Kod takvih stvari nikad se ne zna kad će netko posegnuti za lijekom. Možda ju je spremila u torbicu i progutala kasnije, ni ne pomislivši na opasnost. Je li bila sklona alergijama? Ili ju je možda spopala prehlada?

Grace je počela tiho plakati, kao da kmeči. – Ne sjećam se. Ne vjerujem.

Nije bila sklona hunjavicama izazvanim mirisom sijena ili proljetnih trava.

Čak više ne znam, tko bi se sjetio nakon tolikih godina.

Pogledala me krupnim tamnim očima. Imala je ljepušasto lice, gotovo djetinje s malim nosom i ljupkim ustima. Uzela je papirnatu maramicu i obrisala lice. – Bojim se da ne mogu više govoriti o tome. Ostanite na ručku. Upoznat ćete Lylea. Možda će on moći reći nešto što će vam biti od pomoći.

10

Sjedila sam na stolcu u kuhinji i promatrala kako Grace za ručak priprema salatu od tune. Prodrmla je glavom kao da se probudila iz kratka, ali ne i okrepljujuća sna, a onda je stavila pregaču i počistila ostatke pribora za šivanje iz blagovaonice. Bila je vrlo staložena žena, smirenih kretnji.

Izvukla je podloške i salvete. Pomogla sam joj postaviti stol, osjećajući se poput dobro odgojene djevojčice. Ona je za to vrijeme oprala salatu i osušene listove poslagala na tanjure, kao tabletiće. Pažljivo je oljuštila tanku kožu s nekoliko rajčica i smotala je u obliku ruže. Izdubla je šampinjon za svaki tanjur, dodala po dva šiljka šparoge tako da je sve izgledalo poput cvjetnog aranžmana. Bojažljivo mi se osmjehnula, uživajući u svome djelu. – Volite li kuhati?

Zavrtjela sam glavom.

– Ni ja baš nemam puno prilike osim kad dođe Lyle. Raymond ne primjećuje razliku, a meni se vjerojatno ne bi dalo za sebe samu. – Podigla je glavu i osluhнула. – Evo ga.

Nisam čula kad je kamion skrenuo na prilaz zgradi, dok je ona vjerojatno već bila podešena na Lyleov dolazak. Nagonski je poravnala kosu. Došao je kroz spremište, zastavši na uglu očito da skinе čizme. Čula sam dva tupa udarca. – Hej, gospo! Što ima za ručak?

Ušao je u blagovaonicu i zvučno je cmoknuo u obraz prije nego je spazio mene. Zastao je dok su mu se ljutnja i oprez smjenjivali na licu, a onda potpuno iščezli. Pogledao ju je u nedoumici.

– Ovo je gospođica Millhone –, priskočila je.

– Kinsey –, dopunila sam pružajući ruku. Ispružio je ruku i automatski se rukovao sa mnom, ali bitno pitanje još nije bilo riješeno. Imala sam dojam da sam upala u nešto što u uobičajenim okolnostima ne trpi odstupanja. – Ja sam privatni istražitelj iz Santa Terese.

Ne udostojavši me ni pogleda Lyle je otišao Raymondu.

– Hej, taticе. Kako smo danas? Dobro?

Starčevo lice nije odavalo ništa, ali je usredotočio pogled. Lyle mu je skinuo slušalicu i ugasio televizor. Promjena na njemu je bila trenutačna.

Učinilo mi se da sam netom vidjela snimke dviju različitih ličnosti smještenih u jedno tijelo. Jedna puna veselja, a druga na oprezu. Nije bio puno viši od mene, imao je dobro tijelo, široka ramena. Nosio je košulju izvučenu iz hlača, sprijeda raskopčanu. Dobro oblikovani prsni mišići podsjećali su na dizača utega. Procijenila sam da bi mogao biti mojih godina. Duga plava kosa imala je na mjestima zelenkasti ton od kloriranog bazena i žarkog sunca. Oči su mu bile

isprano plave boje, previše plave za preplanulu kožu, trepavice pobijeljene, brada preuska za širinu obraza.

Cjelokupan dojam bilo je čudnovato postrano lice – pristala vanjšina malčice ukošena, kao da je ispod površine bila poput vlasi tanka napuklina. Kao da je podzemni drhtaj prouzročio sićušan pomak kostiju, pa se dvije polovice njegova lica nisu potpuno slagale. Nosio je isprane traperice spuštene nisko na bokove. Svilenasta crta tamnih dlačica pokazivala je poput strelice prema međunožju.

Latio se posla ignorirajući me potpuno. Obraćao se samo Grace. Dodala mu je ručnik koji je zataknuo ispod Raymondove brade, a onda ga je nastavio sapunati i brijati britvicom koju je isprao u zdjelici od nehrđajućeg čelika. Grace je izvadila pivske boce, odvrnula čep i ulila tečnost u čaše oblika tulipana koje je postavila pokraj svakog tanjura. Za Raymonda nije postavljeno mjesto za stolom. Čim je brijanje završeno, Lyle je počeo sljati Raymondovu prorijeđenu sijedu kosu, a onda ga je nahranio bočicom hrane za bebe. Grace me zadovoljno pogledala. Vidiš li kako je zlatan? Lyle me je podsjećao na starijeg brata koji brine o plentravcu u očekivanju mamine pohvale. I dočekao je. Raznježeno je promatrala kako Lyle žlicom struže po Raymondovoj bradi i vraća iscijeđenu kašicu od povrća natrag u labava usta. Pred mojim očima počela se širiti mrlja preko prednjeg dijela Raymondovih hlača.

– Ma ne brini zbog toga, tatic, – pjevuckavo će Lyle. – Oprat ćemo te odmah poslije ručka. Važi?

Osjećala sam kako mi se mišići na licu stežu od gnušanja.

Tijekom ručka Lyle je žurno gutao hranu, ne izmijenivši sa mnom niti riječ i jedva pokoju s Grace.

– Kakvim se poslom baviš, Lyle? – upitala sam.

– Slažem cigle.

Pogledala sam mu ruke. Dugački prsti posivjeli su od žbuke koja se već uvukla u raspukline na koži. I s te razdaljine osjećala sam vonj znoja, jedva osjetno ublažen blagim mirisom trave. Tko zna je li to Grace uopće zamijetila ili je to zamijenila kakvim egzotičnim losionom poslije brijanja.

– Moram skoknuti u Vegas –, obratila sam se Grace. – Ipak bih rado svratila ovamo još jednom na povratku u Santa Teresu. Imate li išta od Libbynih stvari? – Bila sam prilično sigurna da ima.

Grace je pogledom potražila Lyleov savjet, ali njegove su oči bile uprte u tanjur. – Mislim da imam. U podrumu su ostale neke kutije, je li tako, Lyle? Elizabethine knjige i neki papiri.

Starac se oglasio na spomen kćerina imena. Lyle je žurno obrisao usta i ustao bacivši ubrus na stol. Odgurao je Raymondova kolica kroz hodnik.

– Oprostite. Nisam smjela spomenuti Libby –, rekla sam.

– Ništa, ništa. Dođite kad se vratite u Los Angeles. Vjerujem da neće biti problema da pogledate Elizabethine stvari. Nema ih mnogo.

– Čini se da je Lyle loše volje. Nadam se da nisam ja tome razlog.

– Niti govora. Uvijek je mučaljiv u prisustvu nepoznatih ljudi. Uopće ne znam što bih bez njega. Raymond je previše težak da bih ga dizala. Imam susjeda koji svrati dvaput na dan da mi ga pomogne dići i smjestiti u kolica. Hrptenjača mu je stradala u saobraćajnoj nesreći.

Njezina pričljivost me osokolila. – Smijem li na zahod?

– Dolje je u dnu hodnika. Druga vrata nadesno.

Kroz otvorena vrata spavaće sobe vidjela sam da je Lyle već prebacio Raymonda na krevet. Dva drvena stolca s visokim naslonima gurnuta su uz stranicu bračnog kreveta da ne bi pao. Lyle je stajao između stolaca i prao Raymondovu голу stražnjicu. Požurila sam u zahod i zatvorila vrata.

Pomogla sam Grace počistiti stol, a onda sam otišla i čekala u autu na drugoj strani ulice. Nisam se ni pokušala sakriti, niti sam hinila odlazak.

Lyleov kamionet još je bio parkiran u dvorištu. Pogledala sam na sat.

Deset do jedan. Pretpostavljala sam da ima ograničen predah za ručak.

Nisam se prevarila. Postrana vrata ubrzo su se otvorila i Lyle je izašao na uzak trijem. Zastao je da zaveže visoke cipele. Pogledao je prema cesti, opazio moj automobil i nasmijuljio se. Govnar, pomislila sam. Ušao je u kamionet i oštro krenuo unazad. U trenutku mi se učinilo da ide ravno na mene, s očiglednom namjerom da me smlavi. Zaokrenuo je u zadnjoj sekundi i odvezao se uz cviljenje guma. Pomislila sam da ćemo imati improviziranu automobilsku trku, ali se pokazalo da njegovo odredište nije dovoljno daleko. Odvezao se osam blokova dalje i skrenuo na prilaz kući srednje veličine kojoj se fasada oblagala crvenom ciglom. Zacijelo je to bila neka vrsta status simbola

jer je na Zapadnoj Obali crvena cigla nadasve skupa. Pitanje je ima li šest kuća od crvene cigle u cijelom L.A.

Iskočio je iz kamioneta i polagano krenuo prema stražnjem dijelu kuće, gurajući usput košulju u hlače. Držanje mu je bilo krajnje bezobrazno.

Parkirala sam na cesti, zaključala kola i pošla za njim. Ne bi me začudilo da smišlja kako bi mi ciglom rastreskao glavu i da me potom ožbuka u fasadu. Nije se ustezao da pokaže otvoreno nezadovoljstvo prema mom nenajavljenom pojavljivanju na sceni. Prolazeći pokraj kuće zamijetila sam da vlasnik cijelu kuću preoblači u novo ruho. Umjesto tipične skromne kalifornijske kuće od lake građe, imat će građevinu nalik veterinarskoj stanici na srednjem zapadu, ali općepriznatu vrednotu. Lyle je već miješao mort u tačkama. Oprezno sam koracala po uskoj oplati iz koje su virili svinuti, zarđali čavli. Nekakav klinac nadobivao bi se injekcija protiv tetanusa da se muva po gradilištu.

– Mogli bismo početi ispočetka, Lyle, – dobacila sam razgovorljivo.

Prezirno je otpuhnuo, izvadio cigaretu i zataknuo je u ugao usta. Pripalio je, sakrivši šibicu ljuskavim šakama i otpuhnuo prvi oblak dima. Zaškiljio je na jedno sitno oko obavijeno dimom. Podsjetio me na prve fotografije Jamesa Deana – onaj pogrbljen obrambeni stav, iskrivljen osmijeh, isturena brada. Lako je moguće da poskrivečki luduje za filmom "Istočno od raja", bdije do neka doba noći da bi hvatao reprize na mračnim kanalima iz Bakersfielda.

– Ajde, ajde, zašto izbjegavaš razgovor?

– Nemamo što razgovarati. Čemu opet čačkati po tom sranju?

– Zar te ne zanima tko je ubio Libby?

Nije odmah odgovorio. Šutke je podigao opeku. Zidarskom lopaticom nanio je mort na jedan njezin dio, a potom ga je uravnao kao da razmazuje pješčano sivi topljeni sir. Položio je opeku na ozid u visini prsnog koša, a onda je nekoliko puta po njoj kvrcnuo čekićem. Sagnuo se po drugu.

Desnom rukom sam natkrila uho. – Molim? – upitala sam kao da sam naglo oglušila.

Kesio se glupo, ne vadeći cigaretu iz usta. – Da ne misliš da si nenadjebiva, ha?

Morala sam se nasmijati. – Čuj, Lyle. Ovo zbilja nema smisla. Ne moraš mi reći ništa, a znaš li što ja mogu učiniti? Mogu utrošiti sat i pol današnjeg poslijepodneva i doznati sve što me zanima o tebi. Mogu to riješiti u šest telefonskih razgovora iz motelske sobe u West Los Angelesu.

Čak me netko i plaća za sve to, dakle, mogu i bez tebe. Ako baš hoćeš znati, to je mnogo zabavniji način. Mogu doći do kojekakvih podataka o tvojoj prošlosti, mogu otkriti jesi li ikada bio u zatvoru, kakav si bio na prijašnjim poslovima, u vojsci, jesi li uredno vraćao posuđene knjige...?

– Samo naprijed. Nemam što skrivati.

– Zašto da se obmanjujemo? Jasno da mogu otići i pokupiti sve te podatke, ali ću sutra svejedno doći ovamo, a ti, ako me ne možeš podnijeti sada, sutra ćeš me podnositi još manje. Možda ću biti loše volje. Zašto se ne otkaziš?

– Ma jesam.

– Što je bilo s tvojim planovima za studij prava?

– Izletio sam – protisnuo je mrzovoljno.

– Možda te je preuzelo pušenje trave –, natuknula sam blago.

– A da ti možda malo odjebeš –, prasnuo je. – Zar ti ja sličim na odvjetnika? Prestalo me zanimati, kužiš? Nije to jebeni zločin.

– Ne optužujem te ni za što. Naprosto pokušavam dokučiti što se dogodilo Libby.

Otresao je pepeo s cigarete i spustio opušak zabivši ga u prašinu vrškom cipele. Sjela sam na hrpu cigli pokrivenih ceradom. Lyle je oborio pogled.

– Otkud ti pomisao da pušim travu? – upitao je iznenada.

Kvrcnula sam se po nosu dajući mu do znanja da sam to osjetila. – Osim toga to slaganje cigle ne izgleda baš odveć kreativno. Čovjek tvoje pameti mora poduzeti nešto da ne poludi.

Pogledao me i opustio se jedva primjetno. – Po čemu si zaključila da sam pametan?

Nehajno sam slegnula ramenima. – Deset godina si hodao s Libby Glass.

Malo je promislio.

– Ništa ja ne znam –, lanuo je osorno.

– Svakako znaš više nego ja.

Počeo je popuštati, mada su mu ramena još bila napeta. Stresao je glavom i vratio se poslu. Uhvatio je zidarsku žlicu i stao miješati žitku masu kao da doraduje zrnastu kremu za tortu. – Dala mi je nogu kad je upoznala onog tipa sa sjevera. Neki odvjetnik...

– Laurence Fife?

– Aha, mislim da se tako zvao. Nije mi ništa govorila o njemu. U početku se radilo o poslu – nešto s nekakvim računima. Njegova odvjetnička kancelarija je taman sklopila ugovor s njezinim ovdašnjim poslodavcima, pa je morala svu silu podataka unijeti u kompjutor. Znaš i sama što je to, trebalo je sve srediti da dalje ide glatko. Taj dio posla je zbilja bio krvav, telefoni su stalno zvrndali u oba smjera. Došao je ovamo nekoliko puta i kad bi završili s poslom znali su zajedno otići na piće, tu i tamo na večeru.

Zaljubila se. To je sve što znam.

Izvukao je malu pravokutnu metalnu sponu i zakucuo je u drvenu oplatu na kući. Na vrh je stavio mortom premazanu opeku.

– Čemu to služi? – upitala sam sa zanimanjem.

– Koje? Oh. Da se učvrsti zid od opeke uz ostalo. Kimnula sam napola ponukana da promijenim profesiju. – I poslije toga je prekinula s tobom? – vratila sam se predmetu razgovora.

– Manje više. Povremeno smo se viđali, ali znao sam da je među nama svršeno.

Glas mu se smekšao pa je zvučao više malodušan nego ljutit. Lyle je namazao novu ciglu i stavio na mjesto. Sunce me ugodno grijalo po leđima pa sam se nalaktila na ceradu.

– Kakva je tvoja teorija?

Ovlaš me je pogledao. – Možda se ubila.

– Samoubojstvo? Ta mi pomisao čak nije pala na pamet.

– Pitala si. Kažem ti samo ono što sam prvo pomislio. Vraški se zagrijala za njega.

– Zar toliko da sebi oduzme život kad je čula za njegovu smrt?

– Tko zna? – Podigao je jedno rame i pustio ga da padne.

– Kako je doznala za njegovu smrt?

– Netko je nazvao i priopćio joj.

– Odakle ti to znaš?

– Nazvala me. U prvi mah joj to nije bilo jasno.

– Je li se ražalostila? Suze? Šok?

Činilo mi se da prebire po sjećanju. – Bila je istinski smetena i uzbuđena.

Otišao sam k njoj. Zamolila me da dođem, a onda se predomislila i kazala mi da o tome ne želi razgovarati. Bila je potresena, nije se mogla koncentrirati. Razljutilo me što me vuče za nos pa sam otišao. I onda sam čuo da je mrtva.

– Tko ju je pronašao?

– Nadstojnik zgrade u kojoj je stanovala. Dva dana se nije pojavila na poslu niti je nazvala pa se njezin šef zabrinuo i krenuo vidjeti što je.

Nadstojnik je pokušao zaviriti kroz prozor, ali su zavjese bile navučene.

Malo su kucali sprijeda i straga, a onda su ušli ključem koji otvara sve stanove. Ležala je odjevena na podu kupaonice. Tri dana mrtva.

– A krevet? Je li bio razmješten?

– Nemam pojma. Policija to nije spominjala.

Malo sam razmislila. Sudeći po svemu kapsulu je popila navečer, isto kao Laurence Fife. Meni se još uvijek činilo da se radilo o istom lijeku – nekoj vrsti antihistaminika u kapsulama, koji je netko zamijenio tucanim oleanderom.

– Je li patila od alergije, Lyle? Da li se tužila na glavobolju ili možda hunjavicu kad ste se zadnji put vidjeli?

Slegnuo je ramenima. – Možda i jest. Ne mogu se sjetiti. Vidio sam je u četvrtak uvečer. U srijedu ili četvrtak u istom tjednu kad je doznala da je umro odvjetnik. Utvrdili su da je umrla u subotu, kasno u noći. Tako su barem objavili u novinama.

– A odvjetnik s kojim je imala vezu? Znaš li možda je li držao išta od svojih stvari kod nje? Možda četkicu za zube? Brijači aparat? Nešto od svojih stvari? Možda je zabunom popila njegov lijek?

– Kako bih ja to znao? – planuo je razdražen. – Obično ne guram nos tamo gdje mu nije mjesto.

– Je li imala kakvu prijateljicu? Nekoga kome se mogla povjeriti?

– Možda na poslu. Ne sjećam se nekog posebno. Nije imala prijateljicu u pravom smislu riječi.

Izvadila sam svoj blok i napisala mu telefonski broj motela. – Tu me se može naći. Hoćeš li me nazvati ako se nečega prisjetiš?

Uzeo je papir i nehajno ga tutnuo u stražnji džep traperica. – Što ima u Las Vegasu? – upitao je. – Kakve to ima veze sa slučajem?

– To još ne znam. Dočula sam da postoji jedna žena koja bi mogla popuniti neke praznine. Potkraj tjedna ponovo ću prolaziti kroz Los Angeles. Možda ću te onda potražiti.

Lyle me je već isključio. Lupkao je sljedeću ciglu na mjesto odbacujući suvišak morta u tačke. Pogledala sam na sat. Još sam imala vremena da stignem do kompanije u kojoj je radila Libby Glass. Nisam vjerovala da je Lyle govorio cijelu istinu, ali za sada nisam znala način da to provjerim. Zato sam to odložila na stranu – barem neko vrijeme.

11

Haycraft i McNiece su imali sjedište u poslovnom tornju Avco Embassy u West woodu, nedaleko mog motela. Parkirala sam na skupom parkiralištu blizu Westwood Village Mortuary. Ušla sam na ulaz pokraj Wells Fargo Bank i dizalom se odvezla gore. Ured je bio na desnoj strani. Gurnula sam teška vrata od tikovine ukrašena mjedenim slovima. Unutrašnjost je bila uređena ulaštenim neravnim podom od crvene cigle, zrcalima od poda do stropa, oplatima od neobrađena sivog drveta mjestimice ukrašenim osušanim klasjem kukuruza. Iza ograde meni slijeva sjedila je službenica u prijemnom uredu. Na drvenoj pločici bila su plamenom urezana slova: ALLISON, RECEPCIJA. Pružila sam joj posjetnicu.

– Željela bih razgovarati sa šefom računovodstva. Istražujem ubojstvo glayne knjigovotkinje koja je radila ovdje.

– O, da. Čula sam za nju, – prijazno će Allison. – Pričekajte.

Imala je dvadeset i koju i dugu crnu kosu. Nosila je traperice i vrpцу oko vrata. Košulja u stilu Divljeg zapada djelovala je kao punjena sijenom.

Kopča na ramenu prikazivala je propeta mustanga.

– Što vam je ovo? Tematičan prostor ili što?

– Molim?

Zavrtjela sam glavom ne želeći nastaviti s pitanjima, pa je otapkala u čizmama s visokim potpeticama i izgubila se iza pokretnih vrata. Ubrzo se vratila.

– Gospodin McNiece nije u uredu, ali osoba s kojom vi vjerojatno želite razgovarati je Garry Steinberg, s dva "r", molim.

– B-e-r-r-g?
– Ne, nego G-a-r-r-y.
– Ah, shvaćam. Oprostite.
– U redu je. Svatko pravi istu pogrešku.
– Hoće li biti moguće da posjetim gospodina Steinberga? Samo nakratko?

– Cijeli ovaj tjedan je u New Yorku.
– A gospodin Haycraft?
– Umro je. Zapravo je mrtav već godinama pa je ovo ustvari tvrtka McNiece i McNiece, ali nikome se ne da mijenjati sav papirnati materijal.

Drugi McNiece je na sastanku.

– Ima li netko tko bi je se sjećao?
– Ne vjerujem. Žao mi je.

Vratila mi je posjetnicu. Okrenula sam je i pribilježila telefonski broj motela i mogeg telefonskog servisa u Santa Teresi.

– Hoćete li ovo predati Garryu Steinbergu kad se vrati? Bila bih mu zahvalna da nazove. Neka ostavi poruku ako me ne nađe.

– Dakako. – Sjela je, a ja bih se mogla zakleti da je krišom spustila posjetnicu u koš za smeće. Prikovala sam pogled na nju pa se zbunjeno osmjehnula.

– Možda biste je mogli ostaviti na njegovu pisaćem stolu, s porukom.

Prignula se i uspravila s posjetnicom u ruci. Nabila ju je na ružan metalni šiljak pokraj telefona.

Nisam odvajala pogled s nje. Skinula je karticu sa šiljka i ustala.

– Samo trenutak da ovo ostavim na njegovu stolu –, rekla je i odlupetala.

– Dobra zamisao.

Vratila sam se u motel i obavila nekoliko telefonskih razgovora. Ruth, sekretarica Charlieja Scorsonija me obavijestila da je on još uvijek izvan grada, ali mi je dala broj hotela u Denveru u kojemu je odsjeo. Nazvala sam, ali ga nije bilo, pa sam ostavila svoj broj telefona. Nazvala sam Nikki i obavijestila ju o učinjenom, a onda sam provjerila telefonski servis. Nije bilo poruka. Obukla sam se za trčanje i odvezla se do obale. Stvari su sporo sjedale na mjesto. Do sada sam se osjećala kao da imam krilo puno konfeta, a predodžba kako ću od njih složiti sliku činila se nedokučivom.

Vrijeme je poput velikog stroja razderalo činjenice ostavivši samo istanjene papirnate niti od kojih je trebalo ponovo sastaviti stvarnost.

Osjećala sam se glupo i pretjerano razdražljivo, bilo je nužno da se ispušem.

Parkirala sam u blizini parkirališta Santa Monica i trčala prema jugu duž šetališta koje se protezalo usporedno s plažom. Trčala sam pokraj staraca zgrbljenih nad šahovskim pločama, pokraj žgoljavih crnačkih dječaraca koji su izvodili nevjerojatno skladne plesne figure na koturaljkama prateći tajanstvenu glazbu kroz obložene slušalice, pokraj svirača na gitari, narkomana i besposličara koji su me promatrali podrugljivim pogledom. Taj komad pločnika još je zadnji ostatak narkomanije šezdesetih godina – bosonogi mladići i djevojke upalih očiju i naboranih vratova, od kojih su neki izgledali kao da im je trideset sedam a ne sedamnaest ljeta, staklasto i odsutno su piljili preda se. Pridružio mi se jedan pas. Isplažena jezika trčao je pokraj mene i s vremenom na vrijeme sretno bi prevrnuo oči prema meni. Dlaka mu je bila gusta i nakostriješena, boje kukuruznog zrnja, a rep mu je bio smotan poput ukrasnog traka na poklonu. Spadao je u mutante s velikom glavom, kratkim tijelom i malo prekratkim nogama, ali je izvan toga bio sasvim priseban. Zajedno smo trčkarali iza promenade, prošli Ozone, Dudley, Paloma, Sunset, Thornton i Park. Izgubio je volju kod Wave Cresta. Skrenuo je na plažu da se uključi u igru s frizbijem. Zadnje što sam od njega vidjela bio je dojmljiv odskok s iskešenim zubima da bi ulovio frizbi u zraku. Osmijehom sam mu odala priznanje. Bio je jedan od rijetkih pasa u mom životu koje sam istinski zavoljela.

Kod Venice Boulevarda sam okrenula nazad sveudilj trčeći. Usporila sam u korak kad sam ponovo došla do pristaništa. Povjetarac s mora služio je kao prigušnica mojoj tjelesnoj toplini. Uspuhala sam se, ali ne i oznojila. Usta su mi se osušila, a obrazi zajapurili. Nisam trčala dugo, ali svakako oštrije nego obično, pa su me pekla pluća. Trčim iz istih pobuda iz kojih sam naučila voziti auto s klasičnim mjenjačem i piti kavu bez mlijeka, radi ne-dao-Bog kakvog zapletaja okolnosti u kojemu bi to moglo biti presudno. I ovo trčanje je bilo za "iskušavanje snage" jer sam već odlučila da malo potkrešem to svoje dobro vladanje. Previše kreposti izopači čovjeka. Čim sam se ohladila, sjela sam u auto i odvezla se istočno na Wilshire i natrag u motel.

Telefon je zazvonio dok sam otključavala vrata. Kolega iz Las Vegasa javljao je adresu Sharon Napier.

– Sjajno. Beskrajno sam ti zahvalna. Reci gdje te mogu naći kad dođem tamo da ti platim uslugu.

– Možeš poštom jer ne mogu unaprijed znati gdje ću biti.

– Nema problema. Koliko?

– Pedeset. S popustom. Samo za tebe. Nije nigdje ubilježena pa sam se dosta namučio.

– Javi mi kad ustrebaš uzvratnu uslugu –, rekla sam bespotrebno, potpuno svjesna da će to učiniti.

– Ah, još nešto, Kinsey. Ona dijeli karte za blackjack u Fremontu, ali čujem da radi malo i sa strane. Sinoć sam je promatrao pri poslu. Vrlo je brza i okretna, ali ne vara.

– Je li kome stala na kurje oko?

– Još nije, ali pitanje je trenutka. U ovome gradu te obično nitko ne pita čime se baviš sve dok ne varaš. Nije trebalo svraćati pozornost na sebe.

– Hvala na obavijesti.

– Sretno –, rekao je i prekinuo vezu.

Otuširala sam se i obukla hlače i košulju, a onda sam otišla u restoran preko puta. Pojela sam pržene dagnje natopljene kečapom i porciju prženih krumpirića. Zalila sam sve to s dvije šalice kave i vratila se u sobu. Jedva sam zatvorila vrata kadli je zazvonio telefon. Ovaj put je bio Charlie Scorsoni.

– Kako je u Denveru? – upitala sam čim se predstavio.

– Nije loše. Kako je L.A.?

– Može proći. Večeras idem u Las Vegas.

– Zar te zgrabila kockarska groznica?

– Ni govora. Ušla sam u trag Sharon.

– Odlično. Ne zaboravi joj reći da mi vrati šesto dolara.

– Svakako ću joj to reći. S kamatama naravno. Pokušavam otkriti zna li nešto o ubojstvu, a ti bi da utjerujem tvoj dug.

– Bojim se da ja neću biti u takvoj prilici. Kada se vraćaš u Santa Teresu?

– Možda u subotu. U petak još moram u prolazu kroz L.A. pregledati neke kutije sa stvarima Libby Glass. Ne mislim da će mi to uzeti puno vremena.

Radi čega pitaš?

– Htio bih te počastiti pićem. Prekosutra odlazim iz Denvera, znači da ću biti u gradu prije tebe. Hoćeš mi se javiti kad dođeš?

Nisam dugo oklijevala. – Dobro.

– Ne želim se nametati, Millhone –, dometnuo je oprezno.

Morala sam se nasmijati. – Nazvat ću te. Obećajem.

– Super. Dakle, vidimo se.

I nakon što sam spustila slušalicu osjećala sam da mi na licu titra glupav osmijeh mnogo duže negoli je trebalo. Što ima u tom muškarcu?

Las Vegas je oko šest sati vožnje od L.A. pa sam odlučila krenuti što prije.

Tek je prošlo sedam sati i još nije pao mrak, pa sam potrpala stvari na stražnje sjedište i rekla Arletti da me neće biti nekoliko dana.

– Hoćeš li da bilježim poruke ili što?

– Nazvat ću te kad stignem i reći ti gdje me se može naći.

Krenula sam prema sjeveru na autocestu San Diego i odabrala smjer Ventura kojim sam se vozila sve do skretanja za autocestu Colorado, jednu od rijetkih neopasnih cesta u cijelom prometnom sustavu L.A. Autocesta Colorado je široka i slabo prometna, a presijeca sjeverni dio grada. Prijelaz iz jednog traka u drugi moguć je na njoj bez nasrtaja s boka, a čvrst betonski razdjelnik prometa u dva smjera pruža umirujući osjećaj sigurnosti da neko od vozila iz suprotnog smjera neće naslijepo skrenuti i izazvati izravan sudar. S Colorada sam se ubacila na autocestu San Bernardino, a onda na 15. sjeveroistok, na dugačku nepravilnu poprečnicu prema Las Vegasu. Uz malo sreće, mogla bih razgovarati sa Sharon Napier, a onda produžiti za Salton Sea i potražiti Grega Fifea. Put bih mogla zaokružiti skretanjem u Claremont zbog razgovora s njegovom sestrom Dianne. U ovom trenutku nisam bila sigurna u ishod plana, ali sam morala upotpuniti osnove svog istraživanja. Činilo mi se da bi razgovor sa Sharon Napier mogao biti zanimljiv.

Volim voziti po noći. Po prirodi nisam sklona razgledavanju znamenitosti, pa tako i na putovanju nikada ne dolazim u iskušenje da obiđem čuda prirode i udivljenja vrijedne pejzaže. Ne zanimaju me tridesetak metara strme hridi kojekakvih oblika. Ne privlači me buljenje u vododerine nepostojećih rijeka i ne divim se kraterima koje su napravili meteori.

Svaka vožnja za mene je manje više ista. Vidim samo asfaltnu autocestu.

Pratim žutu crtu. Slijedim velike kamione ili vozila u kojima na stražnjem sjedištu spavaju sitna dječica i držim nogu na podu po mogućnosti sve dok ne stignem do odredišta.

12

Ponoć je odavno prošla, a ja sam se dobrano ukočila kad su se na obzorju pojavila svjetla Las Vegasa. Imala sam vruću želju da izbjegnem Strip. Da sam mogla, izbjegla bih cijeli grad. Ne kockam, naprosto nemam razvijene nagone za taj sport, a još manje znatiželju. Život u Las Vegasu točno odgovara mojoj predodžbi mogućeg života u gradovima ispod mora. Dan i noć ne znače ništa. Ljudi se bibaju besciljno kao da ih privlače nevidljivi topli izvori, žustri i neugodno blizu. Sve je napravljeno od bijelog gipsa, neoriginalno i beskrajno bezlično. Cijeli grad zaudara na pržene morske račiće po 1,89 \$.

Našla sam motel u blizini aerodroma, na periferiji grada. Bagdad je podsjećao na položaj legije stranaca napravljen od marcipana. Ravnatelj je imao na sebi prsluk od zlatnog satena i košulju od narančastog satena s napuhnutim rukavima. Na glavi je imao fes urešen rojtom. Disao je hrapavo što je mene natjeralo da pročistim grlo.

– Bračni par iz druge države? – upitao je ne podižući glavu.

– Ne.

– Dobio sam kupone u vrijednosti od pedeset dolara po bračnom paru iz druge države. Napisat ću. Nitko to ne provjerava.

Dala sam mu kreditnu karticu koju je provukao kroz stroj dok sam ispunjavala prijavnicu. Pružio mi je ključ i papirnatu čašu punu kovanica za automate pokraj vrata. To sam odmah ostavila na tezgi.

Parkirala sam auto ispred vrata i ostavila ga, a u grad sam se odvezla taksijem po umjetnom danjem svjetlu Glitter Gulcha. Platila sam taksisti i zastala trenutak da se orijentiram. Promet je bez prestanka tekao po East Fremontu, pločnici su vrvjeli od turista, blještavi žuti znakovi i svjetlucave reklame – THE MINT, THE FOUR QUEENS – osvjetljavale su cijelu paletu djelatnika: svodnike i prostitutke, džepare, kukuruzom hranjene majstore sa Srednjeg

zapada koji su se sjatili u Vegasu u uvjerenju da se sustav može razbiti s dovoljno lukavosti i vještine. Ušla sam u Fremont.

Iz kavane je dopirao miris kineske hrane. Miris piletine chow mei čudesno se miješao s parfimiranim mlaznim tragom koji se širio iza žene u kompletu od uzorcima štampana poliestera, koja me je podsjećala na komad putujuće tapete. U dokolici sam motrila kako trpa kovanice u otvor automata u predvorju. Stolovi za blackjack bili su na lijevoj strani. Upitala sam jednoga od šefova sale za Sharon Napier. Rekao mi je da će doći u jedanaest sati ujutro. Nisam ni očekivala da ću istu večer naletjeti na nju, ali sam htjela osjetiti atmosferu.

U kasinu je zujalo kao u košnici. Krupjei za stolovima su vješto prebacivali žetone amo tamo u igri koja me podsjećala na stolnu varijantu guranja pločica lopticom po zadanom liku na podu, naravno s drugačijim pravilima. Jednom mi se ukazala prilika u Nevadi da obidem tvornicu za izradu kockarskih kocki. S osjećajem blizu strahopoštovanja motrila sam kako se ploče od celuloznog nitrata teške trideset kila i debljine dva i pol centimetra suše i izrezuju u kockice malo veće od konačna oblika, otvrdnjuju, poliraju i buše sa svih strana, a onda se posebnim kistovima u udubljene točkice nanosi bijela smolasta smjesa. Kocke u procesu proizvodnje izgledaju kao sitni kvadratići želatine od trešnje i čini se da bi se mogle poslužiti kao niskokalorični desert. Promatrala sam ljude kako ulažu. Pass Line, Don t Pass Line, Come, Don t Come, the Field, the Big 6 i the Big 8, bile su nova zagonetka za mene. Ni za živu glavu nisam mogla proniknuti katekizam dobitaka, gubitaka, brzo odverglanih brojeva u jednoličnom tihom napjevu. Neprestano se smjenjivala intenzivna koncentracija s uzdasima iznenađenja. Iznad svega visio je blijedi oblak cigaretnog dima pomiješan s vonjem prolivena skoča. Zatamnjena zrcala ponad stolova nadzirala su brojne neumorne oči koje su nemirno kružile po pomagačima tragajući za najmanjim znakom izvrtanja. Ništa nije moglo proći neopaženo. Atmosfera je podsjećala na krcat Woolworth u vrijeme predbožićno kada se nije moglo vjerovati da netko u mnoštvu tu i tamo ne bi nešto drpio. Čak se sumnjalo da i uposleni mogu lagati, varati i krasti, pa se ništa nije smjelo prepustiti slučaju.

Preplavilo me trenutačno udivljenje prema cjelokupnom sustavu žetona i kupona u kojemu je u opticaju tolika masa novca, a tako se

malo povrata dopušta u džepove pojedinaca iz kojih je novac izmamljen. Preplavio me iznenadan osjećaj umora. Izašla sam natrag na ulicu i pozvala taksi.

Raskošan "srednjeistočni" dekor Bagdada naglo je zaustavljen pri vratima moje sobe. Pod je bio prekriven čupavim pamučnim tepihom, na zidu tapete s uzorkom palmi ukrašenih pramičcima koji su valjda predstavljali datulje. Zaključala sam vrata, skinula cipele i povukla baršunasti pokrivač.

Uvukla sam se u krevet s osjećajem olakšanja. Na brzinu sam se javila u telefonski servis i bunovnoj Arlette i ostavila im adresu prebivališta i telefonski broj na koji me se može dobiti.

Probudila sam se u deset sati s blagim nagovještajem glavobolje – poput mamurluka bez da sam nešto popila. Vegas tako djeluje na mene. Izaziva u meni kombinaciju napetosti i strave na koje moje tijelo reagira sa svim simptomima početnog stadija gripe. Popila sam dva Tylenola i dugo ostala pod tušem, pokušavajući isprati mučninu. Osjećala sam se kao da sam pojela kile hladnih masnih kokica i to zalila gustom otopinom šećera.

Izašla sam iz motelske sobe i zaškiljila na jarkom danjem svjetlu. Barem je zrak bio svjež, a i grad se po danu doimao ukroćen i povučen u se, smanjen opet na stvarne dimenzije. Iza motela protezala se pustinja obavijena svjetlom sumaglicom koja se pretapala u žućkastoljubičastu na obzorju. Puhao je blag i suh povjetarac, a najava ljetnih vrućina mogla se samo nazrijeti u udaljenom ljeskanju sunca na tlu pustinja. Na mjestima je skupina niskog žbunja sage posrebrena od prašine prekidala ravnu pustopoljinu oivičenu dalekim brežuljcima.

Svratila sam na poštu i poslala novčanu uputnicu za mog prijatelja, a onda sam provjerila adresu koju mi je dao. Sharon Napier je stanovala u naselju dvokatnica na rubu grada. Ružičasta fasada bila je izjedena na rubovima kao da su noću po njoj plazile živine i odglodavale uglove. Krov je bio gotovo ravan i posut kamenjem, po zidu iza željezne ograde prugasto se spuštala hrđa. Krajolik su činili kamen, juka i kaktusi. Dvadesetak kuća rasporedilo se oko bazena u obliku bubrega, koji je bio odvojen od parkirališta sivosmeđim zidićem od blokova troske. Nekoliko mališana praćakalo se u bazenu, a sredovječna žena stajala je na terasi ispred svoga stana pokušavajući s rukama punim vrećica otključati vrata svog stana.

Obojeni mladić je gumenom cijevi polijevao staze. S objiju strana kompleksa bile su manje obiteljske kuće. Na drugoj strani ulice bilo je prazno gradilište.

Sharon je imala stan u prizemlju. Njeno ime bilo je uredno otisnuto na bijelom plastičnom traku na poštanskom sandučiću, zavjese su bile navučene, ali se nekoliko kvačica pri vrhu odriješilo pa se obrubljena tkanina svinula i objesila, stvorivši prazninu kroz koju sam vidjela bež stol i dva tapetirana plastična kuhinjska stolca isto bež boje. Na jednom uglu stola, na hrpi papira stajao je telefon. Pokraj njega šalica za kavu sa žarko crvenim otiskom ruža u obliku polumjeseca. Cigareta, također obrubljena rumenilom, ugašena je u tanjuriću. Osvrnula sam se. Činilo se da nitko ne obraća pozornost na mene. Brzo sam šmugnula u prolaz koji je povezivao dvorište sa stražnjim dijelom stambene zgrade.

Broj Sharonina stana bio je označen i na stražnjim vratima. U razmacima su tu bila još četvora vrata, stražnji ulazi koji su se otvarali u male pravokutnike okružene do ramena visokim zidićima od blokova troske projektiranim, pretpostavljam, da stvore iluziju male terase. Kante za smeće bile su poslagane u prolazu, s vanjske strane zida. I kuhinjske zavjese su bile navučene. Stupila sam na njezinu malu terasu. Rasporedila je šest lončanica geranija duž plitke stepenice. Uza zid su bile naslonjene dvije složive aluminijske stolice, hrpa starih novina pokraj vrata. Na desnoj strani je bio mali prozor, a iza njega veći. Nisam mogla procijeniti pripada li njenoj ili susjedovoj spavaćoj sobi. Pogledala sam prema praznom gradilištu, a onda se iskrala van, skrenuvši ulijevo na stazu koja je ponovno izlazila na cestu. Vratila sam se do auta i zaputila u Fremont.

Imala sam dojam da od sinoć nisam ni izašla. Gospođa u tamnoplavom je još uvijek bila priljepljena za automat na kovanice. Kosa složena na vrhu glave nalik isklesanoj spiralnoj rezbariji od ulaštenog mahagonija. Činilo se da su ista lica još uvijek natiskana uz stol za kraps, kao da ih privlači magnetska sila. Krupje je svejednako gurkao žetone amo tamo malom palicom kao da bi metlicom s ravnim dnom skupljao nekakav skupocjeni nered. Konobarice su bez prestanka kružile s pićima, a krupan muškarac za kojega sam pretpostavljala da je služba sigurnosti u civilnom odijelu, švrljao je uokolo pokušavajući ostaviti dojam da je turist kojemu je sreća okrenula lice. Iz dvorane Carnival dopirao je ženski glas koji je

izvodio malo prostački, ali erotski nabijen potpuri melodija iz brodvejskih predstava. Letimice sam pogledala kako pod ružičastim reflektorom prosipa osjećaje po polupraznoj dvorani.

Nisam se mučila da pronađem Sharon Napier. Bila je visoka, možda sto sedamdeset pet ili i više u visokim potpeticama. Spadala je u onu vrst žena koja se gleda od pete do glave: duge lijepo oblikovane noge vitke u crnim mrežastim čarapama, kratka crna sukinja malo prepeta na bedrima. Imala je uske bokove, ravan trbuh i znalački naglašene grudi. Uski gornji dio crne haljine imao je dubok izrez, ponad lijeve dojke bilo je izvezeno njezino ime. Pepeljasto plava kosa doimala se bijelom pod rasvjetom, a oči su joj bile začudno zelene i blistave, vjerojatno radi kontaktnih leća u boji. Put joj je bila svijetla i čista, oval lica bijel poput ljuske od jajeta i jednako fine strukture. Imala je puna i široka usta, njihovu veličinu naglasila je jasno ružičastom šminkom. Bila su to usta stvorena za protuprirodne radnje.

Nešto u njezinu držanju obećavalo je vrhunske improvizacije u seksu, dakako uz pravu cijenu.

Mehanički je dijelila karte zadivljujućom brzinom. Tri muškarca su se nasadila na visoke stolce razmještene oko stola za kojim je radila. Nitko nije izustio riječ. Saobraćalo se jedva primjetnim podizanjem ruke, karte su se otvarale ili stavljale na dodatne oklade, netko bi slijegao ramenima kad se otkrije gornja karta. Dvije dolje, jedna gore. Jedan od igrača zastrugao je ivicom gornje karte po površini stola, tražeći isplatu. U drugom dijeljenju jedan je okrenuo blackjacka i isplatila mu je žetone u vrijednosti od dvjesto pedeset dolara. Nije mi promaklo kako ju je pritom gutao očima dok je skupljala karte, žustro ih promiješala i ponovno razdijelila Bio je koštunjav, s uskom proćelavom glavom i crnim brkom, zavrnutih rukava na košulji, s mrljama znoja pod pazuhom. Klizio je pogledom niz njezino tijelo i natrag do besprijeckorna lica s blistavim zelenim očima. Nije se posebno obazirala na njega, ali sam imala dojam da će njih dvoje kasnije imati susrete treće vrste. Povukla sam se do drugog stola i promatrala ju s neupadljive udaljenosti. U dva sata i trideset minuta uzela je predah. Zamijenio ju je drugi djelilac karata, a ona je prošla kroz kasino i krenula u Fiesta Room gdje je naručila koka kolu i pripalila cigaretu. Ja sam je slijedila u stopu.

– Jeste li vi Sharon Napier? – upitala sam. Podigla je pogled. Oči su joj bile uokvirene tamnim trepavicama, a na fluorescentnom svjetlu odozgo, njihovo zelenilo je poprimilo gotovo tirkiznu nijansu.

– Ne sjećam se da smo se srele –, rekla je oprezno.

– Ja sam Kinsey Millhone. Smijem li sjesti? Njezino slijeganje ramenima shvatila sam kao privolu.

Izvukla je pudrijeru iz džepa i provjerila sjenilo na očima. Skinula je malu nakupinu sjenila s gornjeg kapka. Očigledno je imala lažne trepavice, ali učinak je bio sjajan. Oči su joj djelovale egzotično ukošene. Nanijela je svježije sjajilo za usne, umaćući mali prst u posudicu s ružičastom kremom.

– Što me trebate? – upitala je pogledavši me ovlaš.

– Istražujem smrt Laurencea Fifea.

To ju je presjeklo. Prekinula je s dotjerivanjem, tijelo joj se primjetno ukočilo. Da sam je htjela fotografirati, imala bih savršenu pozu. Prošla je sekunda i ona se opet pokrenula. Škljocnula je pudrijerom i spremila ju, izvukavši cigaretu. Povukla je dugačak dim ne odvajajući pogled s mene.

Lagano je kvrcnula po cigareti i otrešla pepeo. – Bio je pravi govнар –, kazala je osorno, otpuhujući dim sa svakom riječi.

– To sam već čula. Jeste li dugo radili za nj? Licem joj preleti osmijeh. – U svakom slučaju ste dobro pripremljeni. Kladila bih se da znate i odgovor.

– Manje-više, da. Ima međutim puno stvari koje ne znam. Hoćete li mi pomoći?

– Na primjer?

– Kako je bilo raditi za njega? Je li vas pogodila njegova smrt...?

– Bio je odvratан poslodavac. Odahnula sam kad je umro. Ako niste znali, mrzila sam sekretarske poslove.

– Ovi vam vidljivo više odgovaraju.

– Ustvari, nemamo o čemu razgovarati, – protisnula je hladno. – Tko vas je uopće poslao ovamo?

– Nikki, – odgovorila sam bez oklijevanja. Lecnula se. – Ona je još u zatvoru. Zar nije? Zavrtjela sam glavom. – Puštena je na slobodu. Malo se zamislila, a onda joj je ponašanje postalo malo prijaznije. – Ima para, nije li tako?

– Ne gladije, ako si to mislila.

Ugasila je opušak i utabala žar. – U sedam završavam s poslom. Ne bi li došla k meni da porazgovaramo u miru?

– Ima li nešto što bi spomenula sada?

– Ne ovdje.

Izbrbljala je adresu koju sam poslušno pribilježila u notes. Svrnula je pogled ulijevo i u prvi mah sam pomislila da diže ruku da bi pozdravila prijatelja. Bljesnula je osmijehom koji je začas nestao. Pogledala me nesigurno i malo se okrenula tako da mi je zapriječila vidik. Automatski sam zavirila preko njena ramena, ali mi je odvukla pozornost kucnuvši noktom po mojoj nadlanici. Podigla sam pogled. Nadvila se nada me s odsutnim izražajem lica.

– Bio je to šef sale. Mome odmoru je kraj. Lagala je na meni prihvatljiv način, s dozom živahne drskosti koja izaziva slušača na pobijanje ili protivljenje.

– Onda ćemo se vidjeti u sedam.

– Dođi radije u sedam četrdeset pet. Treba mi vremena da se odvijem od posla.

Istrgnula sam komad papira iz notesa i načrčkala svoje ime i naziv motela.

Presavila je papirić nekoliko puta i gurnula ga ispod celofanskog omota na kutiji cigareta. Udaljila se bez osvrtnja, zamamljivo njišući bokovima.

Smrvljeni opušak još je tinjao a moj želudac je počeo odašiljati protestne znakove. Došla sam u iskušenje da se ostanem muvati kako bih je mogla držati na oku, ali ruke su mi postale ljepljive, a leđa su žudjela za posteljom. Uopće se nisam dobro osjećala i već sam počela vjerovati da bi moji simptomi mogli biti stvarni a ne retrogradni. Od potiljka mi se opet počela širiti glavobolja. Krenula sam kroz predvorje. Svjež zrak mi je pomogao, ali samo trenutačno.

Odvezla sam se u Bagdad i uzela sok iz automata. Trebala sam jesti, ali nisam bila sigurna da bi se išta zadržalo u nadraženu želucu. Bilo je rano poslijepodne i nisam morala nikamo do poslije večere. Objesila sam na kvaku oznaku NE SMETAJ i zavukla se u nenamješten krevet, čvrsto se zamotavši u pokrivače. Počele su me boljeti kosti. Trebalo je dugo da se ugrijem.

Telefon je zvonio prodorno i uporno sve dok nisam uplašeno skočila. U sobi je bio mrkli mrak. Nisam imala pojma koliko je sati, niti gdje sam.

Posegnula sam za telefonom, vrela i uzbuđena, odgurnuvši pokrivače dok sam se naslanjala na lakat. Upalila sam svjetlo i zaklonila oči od iznenadna bljeska.

– Halo?

– Kinsey, Sharon je. Zar si zaboravila na naš dogovor?

Pogledala sam na sat. Osam i pol. Dođavola. – Mili Bože! Oprosti mi, molim te. Zaspala sam kao klada. Hoćeš li još neko vrijeme ostati kod kuće? Došla bih odmah.

– Dobro –, rekla je preko volje kao da ima pametniji plan. – Oh, čekaj malo, netko mi je na vratima.

Odložila je slušalicu. Mogla sam je zamisliti pokraj telefona na stolu.

Osluškiivala sam dokono, čekajući da se vrati do telefona. Nije mi išlo u glavu da sam zaspala pa sam se neprestano lupala po glavi zbog gluposti.

Čula sam otvaranje vrata i njezin prigušen uzvik iznenađenja. Potom kratak, gotovo mukao pucanj.

Zažmirkala sam i naglo sjela. Pritisnula sam slušalicu na uho i pokrila je rukom. Što se događa? Netko je na drugoj strani podigao slušalicu.

Očekivala sam čuti njezin glas i već sam zaustila njezino ime kad sam kao na neki tajni znak zatvorila usta. Čula sam nečije disanje, utišane tonove nekog malo zapuhanog. Od šapatom izgovorena "halo" sledila mi se krv u žilama. Sklopila sam oči primoravajući sebe na šutnju. Cijelo tijelo preplavila mi je strepnja. Srce mi je zastrašeno bubnjalo u ušima.

Usljedilo je kratkotrajno bezvučno smijuljenje, potom je veza prekinuta.

Tresnula sam slušalicom i posegnula za cipelama. Usput sam dohvatila jaknu i izjurila iz sobe.

Provala adrenalina očistila mi je tijelo od bola. Ruke su mi se neobuzdano tresle, ali sam barem bila u pokretu. Zaključala sam vrata i pošla do auta.

Ključevi su zveckali u drhtavim rukama dok sam pokušavala otključati vrata i uključiti motor. Jureći prema Sharoninu stanu

posegnula sam za ručnom svjetiljkom u pretincu za rukavice i provjerila da li radi. Svjetlo je bilo dovoljno jako. Svakim trenutkom moja je zabrinutost bivala većom.

Ili me je vukla za nos ili je mrtva, a bojala sam se da znam odgovor.

Zaustavila sam auto na donjoj strani ulice. Posvuda je bilo mirno. Nitko se nije vrzmao uokolo. Nije bilo okupljenih susjeda, policijskih kola na cesti, zavijanje kola hitne pomoći. Bilo je puno automobila na parkiralištu.

Koliko sam mogla vidjeti letimice, gotovo u svakom stanu gorjelo je svjetlo. Iz zaključane torbe za spise izvukla sam par gumenih rukavica.

Dotaknula sam kratku cijev malog automatika poželjevši silno da ga tutnem u džep vjetrovke. Nisam znala što ću zateći u njezinu stanu, nisam bila sigurna tko bi me mogao dočekati, ali sama pomisao da me netko zatekne s nabijenim revolverom u slučaju da je ona mrtva, nametnula je dovoljno nevolja da sam bez puno dvojbe ostavila oružje. Zaključala sam auto i gurnula ključeve u džep traperica.

Ušla sam u prednje dvorište. Bilo je mračno jer je samo nekoliko malih reflektora bilo razmješteno uz stazu, još šest zelenih i žutih svjetala obasjavalo je kaktuse. Učinak je bio više živopisan nego djelotvoran.

Sharonin stan je bio u mraku, a pukotina u zavjesama kroz koju sam virila bila je također pritegnuta. Pokucala sam. – Sharon? – Izgovorila sam to tiho motreći prozore kroz koje bi se moglo vidjeti upaljeno svjetlo.

Navukla sam gumene rukavice i pokušala okrenuti okruglu ručicu.

Zaključano. Ponovo sam pokucala i ponovila ime. Iznutra se nije čuo nikakav šum. Što ću učiniti ako je netko unutra?

Krenula sam po kratkom puteljku prema stražnjem dijelu zgrade. Iz nekog od gornjih stanova dopirali su zvuči glazbe. Križa su mi pucala od bolova, a obrazi su mi plantjeli kao da sam se netom vratila s trčanja. Ne bih znala reći je li to od gripe ili straha. Žurno i nečujno hodala sam po puteljku iza zgrade. Sharonina kuhinja jedina je od pet u nizu bila zamračena. Vanjska žarulja iznad svakog stražnjeg ulaza bacala je nedovoljno, ali ipak nekakvo svjetlo na svaku malu terasu. Pokušala sam otvoriti stražnja vrata.

Zaključana. Pokucala sam na staklo.

– Sharon? – Naćulila sam uši osluškujući kakav šum iznutra. Sve je bilo tiho. Pažljivije sam pogledala stražnji ulaz. Ako je imala rezervne ključeve morali bi biti skirveni negdje u blizini. Svrnula sam pogled na staklena okna na vratima. Ako propadne sve drugo, morat ću izbiti jedno od njih.

Provukla sam prste po vrhu vratnica. Preusko za ključeve. Svi lonci s geranijama stajali su ravno, a letimična pretraga nije otkrila ništa utaknuto u zemlju. Nije bilo otirača. Podigla sam hrpu starih novina i malo ih pretresla, ali nisu zazveketali nikakvi ključevi. Zaštitni zid oko terase bio je napravljen od ukrasne "cigle", zapravo blokova od troske veličine trideset sa trideset. Uzorak na svakoj bio je dovoljno zamršen da osigura dosta veliko ako već ne originalno skrovište za ključ. Nadala sam se da neću morati pretraživati svaki. Vratila sam pogled na mala staklena okna, razmišljajući da skratim muke i obloženom šakom izbijem jedno okno.

Pogled su mi privukle zelena plastična poljevača i lopatica za vađenje biljaka u uglu tik uza zid. Čučnula sam i počela kliziti rukom po ukrasnim spiralama na zidu. U jednoj je bio ključ.

Istegla sam se na vrhove prstiju i okrenula žarulju iznad vrata. Terasa je utonula u tamu. Ugurala sam ključ i odškrinula vrata. – Sharon! – šapnula sam hrapavo. Imala sam volju da ostavim stan u mraku, ali sam se morala uvjeriti jesam li sama. Držeći ručnu svjetiljku kao buzdovan, tapkala sam uza zid do prekidača. Upalilo se svjetlo skriveno iznad sudopera. Prekidač za veliko kuhinjsko svjetlo opazila sam na suprotnom zidu. Pošla sam do njega i lako ga kvrcnula, prignuvši se istodobno da me se ne vidi. Zaustavivši dah ostala sam čučati leđima oslonjena na hladnjak.

Napeto sam osluškivala. Ništa. Mogla sam se samo nadatida ne pravim od sebe kompletnog kretena.

Prigušen pucanj koji sam čula preko telefona mogao je isto tako biti netom izvučen čep iz boce pjenušca, a Sharon u zamračenoj spavaćoj sobi izvodi nedopuštene spolne radnje s malim u tu svrhu dresiranim psom i bičem.

Zavirila sam u dnevnu sobu. Sharon je ležala ispružena na podu u kućnoj haljini od zelenog velura. Bila je mrtva ili u duboku snu, a ja još nisam znala tko bi mogao biti u stanu sa mnom. U dva koraka sam bila u dnevnoj sobi, pritisnuta uza zid. Pričekala sam trenutak prije nego sam zaškiljila u mračan hodnik. Nisam vidjela baš ništa.

Napipala sam prekidač i pritisnula ga. Hodnik je bio jarko osvjetljen, a dio spavaonice u mome vidokrugu činio se prazan. Napipala sam prekidač i upalila svjetlo i hitro promolila glavu. Otvorena vrata meni zdesna mogla su biti od kupaonice. Nije bilo znakova premetačine. Vrata garderobnih ormara su bila zatvorena što mi se nije sviđalo. Iz kupaonice je dopro slab, metalni zvuk. Skamenila sam se.

Srce mi je skočilo u grlo. Sagnula sam se. Ja i moja ručna svjetiljka. Više od svega na svijetu sada sam željela svoj mali revolver. Škripanje metala čulo se ponovno, a onda je poprimilo ujednačen prepoznatljiv ritam.

Prišuljala sam se vratima i bljesnula svjetlom. Proklet mali miš vrtio se u svom kolu. Kavez je stajao na ormariću. Upalila sam svjetlo. Kupaonica je bila prazna.

Prišla sam garderobnom ormaru i otvorila vrata gotovo pripravna da ću dobiti udarac u glavu. Obje strane duboka ormara bile su pune odjeće.

Ispustila sam dugo zadržavan zrak i još jednom pregledala cijeli stan.

Provjerila sam da su stražnja vrata zaključana, navukla kuhinjske zastore iznad sudopera. Tek tada sam se vratila Sharon. Upalila sam svjetiljku u dnevnoj sobi i kleknula pokraj nje. Rupa od metka u dnu vrata izgledala je nalik medaljonu napunjenu sirovim mesom umjesto slikama. Krv je natopila tepih ispod njene glave poprimivši već boju nekuhane pileće jetre.

Sitne krhotine kosti virile su joj iz kose. Od žestine udara metka vjerojatno joj je razmrskana kralježnica. Sreća za nju. Nije se patila. Sudeći po svemu oborena je nauznak i tako je izdahnula, raširenih ruku, samo malo nakrenutih bokova. Iz poluotvorenih zelenih očiju iščezlo je blistavilo. U smrti je posivjela njena plava kosa. Da sam stigla u dogovoreno vrijeme, možda ne bi bila mrtva. Htjela sam se ispričati za nepristojno vladanje, za zakašnjenje, za bolesno stanje. Htjela sam je uhvatiti za ruku i udahnuti život u nju, ali je za sve bilo prekasno. Glavom mi je poput munje proletjela pomisao da sam i sama mogla biti mrtva da sam došla na vrijeme.

Pomno sam pregledala prostoriju. Posvuda je bio tepih mutne boje od habanja pa tragovi cipela i nisu mogli ostati na njemu. Prišla sam prozoru i ponovo namjestila zavjese, provjerivši da među naborima nema pukotine koja bi omogućila pogled izvana pri upaljenim

svjetlima. Još sam jednom prošla po kući obraćajući pozornost na detalje. Krevet nije bio raspoređen.

Po kupaonici su bili porazbacani vlažni ručnici. Košara je bila prepuna prljavog rublja. Na rubu kade stajala je pepeljara s nekoliko opušaka, preklopljenih i onda zgnječanih na način koji sam vidjela svojim očima.

Stan se ustvari sastojao od te tri prostorije – dnevne sobe sa stolom za blagovanje smještenim pokraj prozora, kuhinje i spavaće sobe. Činilo se da je namještaj bio skupljen zbrda zdola, mogla bih se okladiti da je malo toga bilo njezino. Jedino je nered po stanu neprijeporno bio njezino djelo neoprano posuđe u sudoperu, kanta puna smeća. Ovlaš sam prelistala papire ispod telefona, zapravo zbirku opomena i neplaćenih računa. Očito se njezina sklonost financijskom kaosu nije promijenila od boravka u Santa Teresi. Pokupila sam cijeli snop i tutnula ga u džep jakne.

Opet sam čula cicanje i škripanje iz kupaonice. Stala sam na vrata i zagledala se u tog glupog stvora. Bio je sitan i smeđ, s jarko crvenim očima. Strpljivo i mukotrpno se probijao okolo naokolo, vrteći se u svom krugu. – Zao mi je –, promrmljala sam i suze su me zapekle na usnama.

Stresla sam glavu shvativši da je to suosjećanje na krivu mjestu. Pojilo s vodom je bilo puno, ali je plastična posudica za hranu bila prazna.

Napunila sam je sitnim zelenim zrnjem, a onda pošla do telefona i zamolila centralu da me spoje s policijskom postajom. Upozorenje Cona Dolana tupo je odjeknulo u mom sjećanju. Samo mi je trebalo da me zadrže na ispitivanju. Na drugo zvono javio se dostojanstveno služben glas.

– Dobra večer. – Glas mi je treperio pa sam na brzinu pročistila grlo. – Ja sam, znate, malo prije sam čula neku buku u susjednom stanu, a ne javlja mi se na kucanje. Bojim se da se susjeda nije pozlijedila. Postoji li način da to provjerite?

Nije bio oduševljen, ali je pribilježio Sharoninu adresu i obećao da će nekoga poslati.

Provjerila sam sat. Bila sam u stanu manje od trideset minuta, ali je bio krajnji čas da se maknem. Nisam htjela da zazvoni telefon. Nisam željela da netko iznenada zakuca na vrata. Krenula sam prema

stražnjem izlazu, gaseći usput svjetla, osluškujući nagoni približava li se itko. Nisam imala puno vremena.

Svrnula sam pogled na Sharon. Nije mi bilo drago što je ovako ostavljam, ali nije bilo drugog izbora. Nisam željela da me netko poveže s njezinom smrću i da moram gubiti dane u Las Vegasu čekajući istragu o uzroku naprasne smrti. Ponajmanje sam željela da Con Dolan dozna da sam bila ovdje. Možda ju je ubila mafija, možda kakav svodnik ili onaj mršavko iz kasina koji ju je proždirao očima dok mu je isplaćivala dvjesto pedeset dolara. Ili je možda znala nešto o Laurenceu Fifeu što nije smjela reći.

Prošla sam pokraj nje. Njene zlatne ruke bile su opuštene u smrti, nokti na dugim prstima naličeni ružičastim lakom. Zaustavila sam dah prisjetivši se da je uzela papirić s mojim imenom i gurnula ga u kutiju s cigaretama.

Gdje je? Srce mi je divlje udaralo dok sam se osvrnula uokolo. Nisam je vidjela na stolu gdje je ostala dogorjela cigareta od koje je ostao samo savršen stup pepela. Nisam vidjela kutiju na naslonu za ruku na kauču, niti na radnoj ploči. Još sam jednom provjerila kupaonicu osluškujući napeto.

Mogla bih se zakleti da sam iz daljine čula sirenu. Obuzela me panika.

Dovraga.

Morala sam pronaći taj komadić papira. Kanta za smeće u kupaonici bila je puna papirnatih maramica i omota za sapun, starih opušaka. Nije bilo kutije s cigaretama ni na noćnom ormariću. Ni na toaletnom stoliću.

Vratila sam se u dnevni boravak i pogledala je s gađenjem. Na zelenoj kućnoj haljini imala je dva velika džepa. Skrgutala sam zubima dok sam oprezno pipala. Kutija je bila u desnom džepu. Ostalo je možda šest cigareta. Izgužvan papirić s mojim imenom još je bio ispod celofana.

Žurno sam ga gurnula u jaknu.

Ugasila sam preostala svjetla, prišuljala se stražnjim vratima i malčice ih otvorila. Čula sam glasove u neposrednoj blizini. Poklopac kante za smeće zazvečao je pokraj susjednog stana.

– Mogao bi reći nadstojniku da joj je pregorjela žarulja –, govorila je žena. – Zvučalo je kao da stoji tik uza me.

– Zašto to ne kažeš njoj? – Čuo se malo razdražen odgovor.

– Ne vjerujem da je kod kuće. Svjetla su pogašena.
– Doma je. Malo prije sam vidjela da gori svjetlo.
– Otišli su, Shermane. Cijela kuća je u mraku. Vjerojatno je izašla na prednje vrata –, ustrajala je žena. Policijska sirena čula se jasnije. Zavijala je poput fonografa.

Srce mi je udaralo kao da će iskočiti. Stupila sam na zamračenu terasu i zastala da strpam ključeve natrag u pukotinu iza plastične kante za polijevanje. Mogla sam se samo nadati da zabunom nisam spremila ključeve svog auta. Iskrala sam se van, skrenula ulijevo i pošla opet prema cesti. Morala sam se prisiliti da ležerno prođem pokraj patrolnih kola koja su već bila parkirana ispred kuće. Otključala sam vrata i ušla, zaključavši se kao da me netko goni. Svukla sam gumene rukavice. Glava me luđački boljela, osjetila sam provalu ljepljiva znoja, gorčina mi se skupila u grlu.

Morala sam se maknuti odavde. Grčevito sam gutala slinu. Sve sam teže obuzdavala podražaj na povraćanje. Ruke su mi se toliko tresle da sam jedva pokrenula auto. Kad mi je to naposljetku uspjelo, pažljivo sam se odmaknula od nogostupa.

Dok sam prolazila pokraj kolnog ulaza, vidjela sam uniformirana policajca kako se šulja prema stražnjem ulazu u Sharonin stan, s rukom na bočnom oružju. Činilo mi se to previše teatralnim pristupom za običan susjedski prigovor pa sam sa zebnjom pomislila da je netko drugi nazvao s porukom jasnijom od moje. Samo još minuta i pol i ja bih ostala zarobljena u tom stanu s puno pitanja na koja bih morala odgovoriti. Pomisao mi se nije nimalo svidjela.

Vratila sam se u Bagdad i spakirala stvari. Očistila sam cijeli prostor od otisaka. Imala sam osjećaj vrućice. Zapravo sam silno željela jedino da se zamotam u deku i da ponovo zaspem. S tutnjavom u glavi otišla sam na recepciju. Ovoga puta sam zatekla ravnateljovu suprugu odjevenu poput djevojke u turskom haremu – ako je riječ "djevojka" uopće primjenjiva u ovom slučaju. Vjerojatno je imala šezdeset pet, zgužvano lice nalik nečemu što je predugo ostalo u sušilu. Navrh sijede glave nasadila je okruglu nisku kapu od satena sa žarom izazovno prebačenim preko ušiju.

– Krećem na put u pet ujutro, pa bih rado večeras napravila račun –, rekla sam.

Dala sam joj broj sobe. Polagano je prelistavala po kartoteci dok konačno nije izvukla moj karton. Bila sam nervozna, zabrinuta i

bolesna, željna da što prije krenem dalje. Umjesto toga morala sam se prisiljavati da vedro i naoko bezbrižno razgovaram s tim usporenim stvorenjem.

– Kamo putujete? – pitala je razgovorljivo dok je ukucavala cifre na zbrajalici. Pogriješila je i morala ispočetka.

– Reno –, slagala sam automatski.

– Jeste li imali sreću?

– Gdje?

– Jeste li puno dobili?

– Ah, da, dobro me je krenulo. Iznenadila sam samu sebe.

– Bolje nego mnogi. Neće biti međugradskih razgovora prije nego krenete na put? – Odmjerila me oštro i opominjući.

Odlučno sam zavrtjela glavom. – Idem rano u krevet.

– I izgledate kao da vam treba sna –, zaključila je. Ispunila je odrezak kreditne kartice koji sam potpisala i uzela svoj primjerak.

– Nisam iskoristila kupone vrijedne pedeset dolara. Možete ih spremi.

Bez riječi je strpala neiskorištene kupone u ladicu.

Za nekoliko minuta sam bila na glavnoj cesti 93 u smjeru sjeveroistok prema Boulder Cityju, gdje sam prešla na autocestu 95. jug. Dospjela sam sve do Needlesa, a onda sam osjetila potrebu za odmorom.

Pronašla sam jeftin motel i upisala se, opet se zavukla ispod pokrivača i odspavala deset sati u komadu. Čak i tako duboko u zaboravu osjećala sam strahovitu jezu prema onome što je stavljeno u pokret i besmisleni silnu potrebu da se ispričam Sharon Napier za ulogu koju sam odigrala u njezinoj smrti.

Ujutro sam opet bila svoja. Izjela sam obilat doručak u maloj zalogajnici preko puta motela. Slaninu, kajganu i raženi prepečenac zalila sam svježim narančastim sokom i još tri šalice kave. Napunila sam rezervoar benzinom, provjerila ulje i ponovno krenula na put. Poslije Las Vegasa vožnja po pustinji bila je pravo uživanje. Zemlja je bila jalova, boje prigušene: kržljava, vrlo blijeda lavanda prekrivena sitnom prašinom. Nebo je bilo bez oblačka, potpuno plavo,

grebeni planina na obzorju poput nagužvanog tamnosivog baršuna. Bilo je nečeg privlačljivog u toj još neosvojenoj prirodi bez neonskih znakova na daleko i na široko. Životinjsko carstvo svedeno je na štakorsku vrstu klokana i zemljane vjeverice, dok su vrletne kanjone nastavale lisice i pustinjaški ris. Pri brzini od devedeset kilometara na sat ne vide se životinje, ali sam čak i u snu čula kreketanje gatalinki, a sada sam iz svog jurećeg automobila zamišljala naplavine gline i šljunka pune žučkastih guštera i milipeda, stvorova čija je adaptacija na okruženje vezana uz štedljivo raspolaganje s vlagom i odbojnost prema vrelom suncu. U pustinji ima mrava guncobranara koji otkidaju lišće i nose ga kao suncobran nad leđima. Kasnije ga pohranjuju u podzemne rupe u kojima žive, kao suncobrane s plaže. Predodžba me natjerala u smijeh. Namjerno sam odvlačila misli od prisjećanja na smrt Sharon Napier.

Pronašla sam Greda Fifea u maloj sivoj guravoj kućici na kotačima izvan Durmida na istočnoj obali Salton Sea. Trebalo je vremena da ga nađem.

Gwen je rekla da živi na brodu, ali je njegov brod bio izvučen na obalu radi popravka i bojenja, pa je Greg bio privremeno nastanjen u aluminijskoj prikolici koja je podsjećala na bucmastu bubu. Unutrašnjost je bila stiješnjena. Sklopiv stol bio je obješen na zid, platneni stolac potpuno je zakrčio prilaz sudoperu, tu je bio i kemijski zahod, te žarna ploča za kuhanje. Otvorio je dvije boce piva koje je izvukao iz hladnjaka veličine kartonske kutije, smještena ispod sudopera.

Ponudio mi je da sjednem na tapeciranu klupicu, a onda je otvorio stolić između nas. Podbočio ga je izvukavši jednu nogu stola. Uspješno sam se utisnula, a udobnost sam mogla postići samo kad bih se okrenula na stranu.

Greg je sjeo na platneni stolac, nagnuvši se da me može promatrati dok ga proučavam. Bio je slika i prilika Laurencea Fifea – glatka tamnosmeđa kosa, uredno izbrijano glatko četvrtasto lice, crne oči, upadljive tamne obrve, jaka brada. Djelovao je mlađe od dvadeset pet godina, ali njegov je osmijeh imao istu dozu drskosti koju sam zamijetila kod njegova oca.

Koža mu je bila preplanula, jagodice opaljene od sunca. Imao je široka ramena, vitko tijelo, bose noge. Nosio je crvenu pamučnu

dolčevitu i odsječene hlače odrpane pri dnu, s pomršenim izbljedjelim končićima.

Popio je gutljaj piva.

– Misliš da mu sličim?

– Da –, rekla sam. – Je li ti krivo?

Greg je slegnuo ramenima. – Danas mi je skoro svejedno –, rekao je. – Nismo imali ništa zajedničko.

– Kako to?

– Bože, – počeo je vragolasto, – hajde da preskočimo glupi uvod i prijedemo na suštinu stvari, može li?

Osmjehnula sam se. – Nisam baš formalista.

– Ni ja –, priznao je.

– Dakle, o čemu ćemo najprije? Vremenu?

– Preskočimo to –, rekao je. – Znam radi čega si došla, pa počnimo od toga.

– Sjećaš li se dobro tog razdoblja života?

– Ne, ako ne moram.

– Osim psihića –, pomogla sam mu.

– I to sam činio za mamino zadovoljstvo –, rekao je i kratko se nasmijao kao da je shvatio da je izgovorio nešto previše djetinjasto za svoju dob.

– U nekoliko navrata sam radila za tvog oca –, rekla sam.

Noktom palca počeo je strugati komadić naljepnice, hineći nezainteresiranost. Nisam imala pojma što je čuo o svom ocu, ali sam odlučila da Laurence Fife nije zavrijedio posthumne pohvale da ne bih zvučala milostivo ili neiskreno.

Rekla sam: – Čula sam da je bio đubre.

– Nije moguće –, podsmješljivo će Greg.

Slegnula sam ramenima. – Osobno nisam imala loše iskustvo. Sa mnom je bio iskren. Mogu pretpostaviti da je bio zaguljen i da mu se nije uspjelo pridružiti mnogo ljudi.

– A ti?

– Ne –, rekla sam. Malo sam se pomakla na neudobnu sjedalu. – Kakvi su tvoji osjećaji prema Nikki?

– Ne naročiti.

Nasmiješila sam se. – Nastavi sa što kraćim odgovorima tako da mi svi stanu u jednu rečenicu –, rekla sam. Nije zagrizao. Neko sam vrijeme pila pivo, a onda sam položila bradu na šaku. Ponekad mi se

uistinu smuča od pokušaja da izvučem nešto iz ljudi koji za to nisu raspoloženi. – Ne bi li sklopio stol, pa da izađemo –, rekla sam.

– Zbog čega?

– Da udahnem svježeg zraka, jebivjetru, što si mislio?

Odjednom se počeo zadovoljno smijuckati. Odmaknuo je duge noge da mi nisu na putu dok sam se izvlačila sa sjedišta.

Iznenadila me otresitost prema njemu, ali pomalo sam sita ljudi koji mi se ponašaju razmetljivo ili mrgodno, oprezno ili šutljivo. Zanimali su me izravni odgovori, i to popriličan broj. Željela sam barem jednom uspostaviti odnos uzajamne razmjene, a ne da uvijek moram biti popustljiva, nekome gledati kroz prste ili se dovijati smicalicama. Hodala sam bez cilja pokušavajući se ohladiti. Greg mi je bio za petama. Bilo je jasno da nije njegova krivnja, i tako uvijek sumnjam u sebe kada me uhvati taj osjećaj pravičnosti i nerazumijevanja okoline.

– Žao mi je što sam se okosila na te –, rekla sam.

Prikolica je bila postavljena na dvjesto metara od mora. U blizini je bilo još nekoliko većih kućica na kotačima okrenutih prema moru, koje su podsjećale na skupinu neobičnih životinja koje su dogmizale do vode da se okupaju. Skinula sam tenisice i svezala vezice da bi ih mogla prebaciti preko ramena. Udaranje mora o obalu ovdje je blago do nepostojeće, kao da je ocean potpuno upokoren. Ne postoji vidljiva vegetacija u vodi, čak i rijetko koja riba. Sve je to i obali dalo čudno obilježje, kao da su plima i oseka podjarmljene, umirene, otplavljeni svi oblici života. Ostalo je nešto prepoznatljivo, ali vješto izmijenjeno, poput vizije budućnosti u kojoj je prolaznost vremena izmijenila neke prirodne zakonitosti. Stavila sam kapljicu vode na jezik. Okus soli bio je žestok. – Je li ovo morska voda?

Greg se osmjehnuo, očito neuznemiren mojom ranijom provalom. Čak mi se činio ljubaznijim. – Hoćeš lekciju iz geologije. Imat ćeš je –, rekao je zadovoljno. – Po prvi puta njegov je glas imao prizvuk oduševljenja.

– Naravno, zašto ne?

Podigao je oštar kamen i upotrijebio ga kao kedu da bi nacrtao grubu kartu na mokrom pijesku. – Ovo je obala Californije, a ovo je Baja. Tu je Mexico. Na samom vrhu kalifornijskog zaljeva je Yuma – jugoistočno odavde, manje ili više. Tu negdje smo mi –, rekao je

uprijevši prstom u pijesak. – Rijeka Colorado vijuga ovuda i gore dalje pokraj Las Vegasa.

Ovo je Hooverova brana. Rijeka teče dalje ovuda i prelazi u Utah, potom u Colorado, ali taj dio možemo preskočiti. Dakle –, nastavio je odbacivši kamen. Počeo je crtati prstom, pogledavajući me da vidi slušam li. – Ovo područje zove se Salton Sink. Osamdeset šest metara ispod razine mora tako nešto. Da rijeka Colorado nije ovdje napravila neku vrst prirodne brane, sva voda iz kalifornijskog zaljeva odavno bi se prelila u Salton Sink – i sve tako gore u Indio. Gospode, da se čovjek naježi kad pomisli na to. U svakom slušaju, Salton Sea je napravila rijeka Colorado, dakle prvobitno je ovo bila slatka voda. Izlivši se godine 1905, rijeka je u razdoblju od dvije godine ulijevala ovdje bilijune galona vode. Naposljetku su je obuzdali branama od kamenja i žbunja. Sol koja je postupno zasitila vodu potječe vjerojatno iz prehistorijskog doba kada je cijelo ovo područje bilo potopljeno. – Ustao je i otresao vlažan pijesak s ruku, vidljivo zadovoljan svojim izlaganjem.

Počeli smo hodati – on uz obalu, a ja sam povlačila bose noge po plićaku.

Gurnuo je ruke u stražnje džepove hlača. – Oprosti što sam prije bio onako zajeban –, progovorio je lagodno. – Loše sam volje otkako smo morali izvući brod. Nisam uopće kanio biti na kopnu.

– Brzo si se vratio u normalu –, pohvalila sam ga – Zato što si rekla "jebivjetar". Uvijek se razveselim kada to čujem iz usta žene. Naročito osobe kao što si ti. Bila je to posljednja riječ koju bih očekivao čuti iz tvojih usta.

– Čime se baviš ovdje? Ribarenjem?

– Pomalo. Uglavnom plovim. Čitam. Pijem pivo. Ljenčarim.

– Ja bih poludjela.

Greg je slegnuo ramenima. – Ja sam počeo s ludilom pa se oporavljam na ovaj način.

– Ne baš pravim "ludilom" –, rekla sam.

– Ne s uvjerenjem, to ne.

– Koja je to onda vrsta?

– Nemoj me tjerati da pričam sve te gluposti –, zamolio je blago. – Postajem dosadan samome sebi. Pitaj me radije nešto drugo. Tri pitanja.

Poput čarobnih želja.

– Ako se moram ograničiti na tri pitanja, bolje da odmah idem kući –, rekla sam, ali sam u biti bila spremna na igru. Pogledala sam u njega.

Izgledao je manje nalik ocu, a više sebi. – Čega se sjećaš iz razdoblja neposredno pred njegovu smrt?

– To si me već pitala.

– Da, i baš tada si pošizao na mene. Reći ću ti zašto me to zanima. Možda će ti biti lakše. Željela bih rekonstruirati događaje pred njegovu smrt.

Možda čak šest mjeseci prije negoli je ubijen. Možda je bio upleten u kakvu zakonsku zavrzlamu – upao u krvnu zavadu. Možda se natezao sa susjedom oko međe. Netko je to učinio i mora postojati slijed.

– O tome zasigurno nemam pojma –, rekao je. – Mogu ti prepričati obiteljske zgrade, ali o njegovim poslovima nisam imao pojma.

– U redu.

– Te jeseni smo bili ovdje. To je jedan od razloga da sam se vratio.

Htjela sam mu postaviti potpitanje, ali sam se bojala da će mi ga brojati kao jedno od moguća tri, pa sam odustala. Nastavio je.

– Bilo mi je sedamnaest godina. Gospode, bio sam takav mamlaz, uvjeren da je moj otac apsolutno nepogrešiv. Nisam znao što očekuje od mene, ali sam ocijenio da to nikada neću dostići, pa sam bio problematičan. U svojoj pretjeranoj kritičnosti duboko mi je vrijeđao osjećaje i zato sam se ogradio kamenim zidom. Jedno vrijeme slijepo sam slušao svaku njegovu riječ, a onda sam ga mrzio iz dna duše. Njegovom smrću izgubio sam priliku da izravnamo račune. Znaš ono – za sva vremena? To je sve. Nemam nikakva načina da riješim stare probleme s njim i zato sam zaglibio. Ocijenio sam da mogu zaglibiti i u prostoru, kad sam već zaglibio u vremenu i stoga sam došao baš ovamo. Jednom smo bili tu na plaži – on se po nešto morao vratiti u auto. Sjećam se da sam ga motrio kako hoda. Samo sam gledao za njim. Imao je pognutu glavu i vjerojatno je razmišljao o svemu drugom, ne o meni. Imao sam potrebu da ga dozovem, da mu uistinu kažem koliko ga volim, ali to nisam učinio. Eto u takovu svjetlu ga pamtim. Cijela ta priča me doslovce sjebala.

– Bili ste samo vas dvojica?

– Molim? Ne, cijela obitelj. Osim Diane. Ona se razboljela pa je ostala s mamom. Bio je to vikend pred blagdan rada. Najprije smo proveli dan u Palm Springsu, a onda smo došli ovamo.

– Jesi li volio Colina?

– Jesam valjda, mada nisam razumio zašto svi članovi obitelji moraju plesati oko njega. Mali je imao hendikep i bilo mi ga je žao, ali nisam htio usredotočiti svoj život na njegov nedostatak, ako me možeš razumjeti.

Mislio sam da bih se morao neizlječivo razboljeti da bih se izjednačio s njime. To su razmišljanja sedamnaestgodišnjaka, ne zaboravi. Danas imam više suosjećanja, ali u ono vrijeme nisam s time mogao izaći nakraj. Čak nisam mislio da bih trebao. Tata i ja nikada nismo bili prisni prijatelji, ali je i meni trebalo vrijeme u njegovu društvu. Znao sam maštati kako bi to bilo lijepo. Ja bih mu uistinu pričao nešto važno, a on bi me uistinu slušao.

Umjesto toga razgovarali smo o govornarijama – baš bezvezarijama. I šest tjedana kasnije je umro.

Pogledao me iskosa, zavrteo glavom i nasmijao se plaho.

– Shakespeare bi napravio dramu od tog materijala –, rekao je. – Ja sam napravio samo kratak monolog.

– On dakle nikada nije govorio s tobom o svome životu?

– To je treće pitanje da znaš –, opazio je. – Ubacila si potpitanje jesam li bio sam s ocem. Odgovor je ipak ne. Nije ustvari sa mnom razgovarao ni o čemu. Rekao sam ti unaprijed da ti neću biti od velike pomoći. Ostavimo to postrani, hoćeš li?

Nasmiješila sam se i bacila tenisice na zemlju. Počela sam trčati.

– Trčiš li i ti? – upitala sam preko ramena.

– Pomalo –, odgovorio je, sustigavši me. Počeo je kaskati pokraj mene.

– Što će biti ako se uznojim? – upitala sam. – Ima li se gdje oprati?

– Susjedi mi dopuštaju da se koristim tušem.

– Sjajno –, rekla sam i potrčala brže.

Trčali smo šutke, uživajući u suncu, pijesku i suhoj vrućini. Cijelo vrijeme mi se po glavi vrzmalo pitanje. Kako se Sharon Napier uklapala u sve ovo?

Što je takvoga mogla znati da nije živjela dovoljno dugo da ispriča? Do sada mi sve ovo skupa nije imalo smisla. Ni Fifeova smrt, niti Libbyna, ni Sharon osam godina kasnije. Osim ako nekoga nije

ucjenjivala. Osvrnula sam se prema maloj kućici na kotačima, koja se još vidjela, začudno blizu na čudnom zaleđu ravnog pustinskog krajolika. Nigdje okolo nije bilo nikoga. Ni traga vozilima, čak ni skitnice. Nasmiješila sam se Gregu. Nije se još niti zadihao.

– U dobroj si kondiciji –, rekoh.

– I ti. Kako dugo ćemo ovako trčati?

– Trideset minuta. Četrdeset pet.

Neko smo vrijeme tapkali u mjestu. Osjećala sam blagu bol u listovima od naporna trčkanja po pijesku.

– Kako bi bilo da ja tebi postavim tri pitanja? – prekinuo je šutnju.

– Dobro.

– Kako si se ti slagala sa svojim starim?

– Super –, odgovorila sam. Umro je kad sam imala pet godina. U saobraćajnom udesu. Gore blizu Lompoca. Velik kamen se skotrljao s planine i smrskao mu vjetrobran. Trebalo im je šest sati da me izvuku sa stražnjeg sjedišta. Moja majka je neko vrijeme plakala, a onda je iznenada prestala. Još uvijek to čujem ponekad u snu. Ne jecaje. Tišinu koja je uslijedila. Odgojila me teta. Mamina sestra.

Progutao je to. – Jesi li udata?

– Bila. – Podigla sam dva prsta.

Nacerio se. – Je li to za "dva puta" ili pitanje broj dva?

Prasnula sam u smijeh. – To je bilo treće.

– Hej, stani malo. Varaš.

– Neka ti bude. Još jedno. Ali se računa.

– Jesi li ikada ubila?

Pogledala sam ga sa znatiželjom. Činilo mi se to neobičnom promjenom teme. – Recimo to ovako. Prvo istraživanje ubojstva radila sam kad mi je bilo dvadeset šest godina. Posao sam obavljala za javnog pravobranitelja.

Žena je bila optužena za ubojstvo vlastite djece. Troje. Djevojčice. Mlađe od pet godina. Svezala im je usta, ruke i noge, a onda ih je strpala u kante za smeće i pustila da se uguše. Bila sam primorana gledati u sjajne uvećane policijske fotografije. Izliječila sam se od svih ubilačkih nagona.

A i želje za majčinstvom.

– Isuse –, zavapio je. – Zar je to zbilja učinila?

– Dakako. Naravno da se izvukla. Opravdavala se trenutačnim pomračenjem uma. Možda se već šetka po ulicama.

– Kako uspijevaš odoljeti ciničnosti? – upitao je.

– Tko kaže da nisam?

Dok sam se tuširala u susjednoj kućici na kotačima, razmišljala sam što bih još mogla doznati od Grega. Preplavio me nespokoj, želja da što prije krenem dalje.

Ako bih se dokopala Claremonta prije mraka, mogla bih odmah ujutro razgovarati s Diane, a onda se poslije ručka odvesti natrag u Los Angeles.

Ručnikom sam istrljala kosu i obukla se. Greg mi je otvorio još jedno pivo, koje sam pijuckala dok sam čekala da se on opere. Pogledala sam na sat.

Bilo je jedan i petnaest minuta. Greg je ušao u kućicu, ostavivši otvorena vanjska vrata. Njegova tamna kosa još je bila vlažna. Mirisao je na sapun.

– Djeluješ spremna za pokret –, rekao je, uzimajući pivo za sebe. Skinuo je zatvarač.

– Razmišljam da bih trebala pokušati do Claremonta prije mraka –, odgovorila sam. – Imaš li kakovu poruku za sestru?

– Zna gdje sam. Čujemo se s vremena na vrijeme, dovoljno često da smo u tijeku događaja –, rekao je. Smjestio se u platneni stolac i podigao noge na tapeciranu klupu pokraj mene. – Jesi li me još nešto htjela pitati?

– Nekoliko stvari ako nemaš ništa protiv.

– Pali.

– Sjećaš li se na što je sve bio alergičan tvoj otac?

– Pse, mačju dlaku, peludna groznica, ali ne znam što sve se podrazumijeva pod time.

– Nije bio alergičan na neku vrst hrane? Jaja na primjer? Žitarice?

Greg je zavrtio glavom. – Ne sjećam se da sam to ikada čuo. Govorilo se o zagađivačima iz zraka... cvjetnom prahu i tim stvarima.

– Je li imao antialergijske kapsule kada je tog vikenda došao ovamo?

– Ne sjećam se. Ne vjerujem. Znao je da ćemo boraviti u pustinji gdje je zrak prilično čist, čak i u kasno ljeto, odnosno ranu jesen. Pas nije bio s nama. Ostavili smo ga kod kuće, tako da tata radi toga nije imao razloga nositi antihistaminike, a drugi razlog nije postojao.

– Čini se da je pas bio pregažen. Ako se ne varam, to mi je rekla Nikki –, rekla sam.

– Da, baš dok nas nije bilo.

Prošla me jeza. Ni sama ne znam zašto, ali bilo je nečeg čudnoga u tome, nešto što nisam mogla objasniti. – Kako ste doznali za to?

Greg je slegnuo ramenima. – Čuli smo kad smo se vratili –, odgovorio je vidljivo ne pridajući osobit značaj slučaju. – Mama je odvezla Diane kući da nešto uzme. Mislim da je to bilo u nedjelju prijepodne. Mi smo se vratili tek u ponedjeljak navečer. Našle su Bruna uz rub kolnika.

Vjerojatno je bio gadno razmrskan, jer mama nije dopustila Diane da ga pogleda izbliza. Pozvala je Društvo za zaštitu životinja. Došli su i odnijeli ga, ali bio je već krepan neko vrijeme. Sve nas je pogodila njegova smrt.

Bio je krasan pas.

– Dobar čuvar?

– Najbolji.

– Kakva je bila gospođa Voss, kućegazdarica?

– Doimala se simpatična. Činilo mi se da se sa svima dobro slaže –, rekao je. – Rado bih da znam više, ali ovo je otprilike sve što sam mogao reći.

Dovršila sam pivo i ustala pruživši mu ruku. – Hvala, Greg. Možda će biti potrebe da ponovo razgovaramo ako nemaš ništa protiv.

Tobože lakrdijaški me je poljubio u ruku, ali sam bila uvjerena da je imao na umu nešto sasvim drugo. Izgovorio je meko: – Neka ti je sa srećom.

Lice mi je ozarilo zadovoljstvo. – Jesi li gledao Malu Bess? Jean Simmons i Stewart Granger? Isto to kaže on njoj. Bio je osuđen, mislim, ili je bila ona... zaboravila sam. Srcedrapateljno. Trebao bi to pogledati u noćnom kinu. Dotuklo me dok sam bila mala.

– Ti si samo pet ili šest godina starija od mene.

– Sedam –, odgovorila sam.

– Velike li razlike.

– Javit ću ti ako nešto otkrijem –, kazala sam.

– Sretno.

Pokrenula sam auto i osvrnula se kroz stražnje staklo. Greg je stajao iza mrežasta zaklona na vratima kućice i opet me silno podsjetio na Laurencea Fifea.

Stigla sam u Claremont u šest sati, ostavivši iza sebe Ontario, Montclair i Pomonu, sve manja gradska područja bez grada u pravom smislu riječi, fenomen tipičan za Californiju, gdje niz opskrbnih centara i široka prostranstva s pripadajućim kućama dobiju poštanski broj i postaju stvarnost na zemljovidu. Claremont je neobičnost u tom okruženju jer slični na uredan zaselak srednjeg Zapada s brijestovima i drvenim ogradama. U godišnjoj paradi povodom 4. srpnja sudjelovale su duhačke kapele, vodovi djece na biciklima ukrašenim krep-papirom i ekipa oženjenih muškaraca spremna samoizrugivanju, odjevena u bermude, crne čarape u finim cipelama za odlazak na posao, koja u zbijenim redovima izvodi vježbu s kosilicama. Da nema smoga, Claremont bi se mogao smatrati "slikovitim" s Mount Baldyjem u zaleđu.

Skrenula sam na benzinsku crpku i pozvala broj koji mi je dala Gwen.

Diane nije bila kod kuće, ali je njezina sustanarka rekla da bi se trebala vratiti oko osam sati. Nastavila sam voziti po Indian Hill Boulevardu, skrenuvši lijevo na Baughman. Odmah u drugoj kući žive moji prijatelji Gideon i Nell s dvoje djece, tri mačke i bazen. Nell poznajem iz srednjoškolskih dana. To je stvorenje dovoljno otkačeno da se ne obronda kad me vidi na svom kućnom pragu. Čak se činilo da joj je drago što me vidi. Sjela sam s njom u kuhinju i promatrala je kako pravi juhu dok razgovaramo. Poslije večere sam ponovno nazvala Diane. Pristala je da se sastanemo sutradan na ručku. Poslije toga, Nell i ja smo se skinule i uvaljale u bazen. Imale smo ohlađeno bijelo vino na dohvat ruke i puno konaca za pohvatati. Gideon je s puno razumijevanja držao klince u opkoljenju. Tu sam noć prospavala na kauču s mačkom na grudima i razmišljanjem postoji li ikakav način da ja živim takvim životom.

Sastala sam se s Diane u jednom od zdravljaka koji svi izgledaju jednako: puno prirodnog premazanog drveta i zdravog visećeg bilja, makramea i olovom uokvirenih prozora i konobara koji ne puše cigarete, ali bi od vas zacijelo uzeli sve drugo što imate. Naš je bio mršavko prorijeđene kose i crna brka koji je neprekidno gladio dok je bilježio našu narudžbu gorljivošću koju po mome uvjerenju ne

zavređuje ni jedan sendvič. Moj je bio od avokada i slanine. Njezin "vegeterijanski užitak" naslagan u tijesto za pitu.

– Greg kaže da se ružno ponio prema vama kad ste došli k njemu – , rekla je i nasmijala se. Nekakav nama? je počeo curiti kroz rupicu u tijestu pa ga je polizala.

– Kad ste razgovarali? Sinoć?

– Naravno. – Zgrabila je još jedan prevelik zalogaj. Motrila sam je dok je oblizivala prste i brisala bradu. Imala je Gregove lijepe crte lica, ali puno više kila, široku stražnjicu uguranu u izbljedjele traperice i lice neobično posuto pjegama. Crna kosa bila je razdijeljena na sredini i podignuta na potiljku u rep stisnut širokom kožnatom trakom probodenom drvenim štapićem.

– Jesi li znala da je Nikki uvjetno otpuštena iz zatvora? – upitala sam.

– Mama mi je to rekla. Je li se Colin vratio kući?

– Nikki je upravo krenula po njega kad smo razgovarale prije neki dan–, rekla sam. Borila sam se da ne narušim izgled svoga sendviča jer je kruh pucao pri svakom zalogaju, ali sam uspjela uloviti izražaj u njezinim očima. Zanimao ju je Colin. Nikki ne.

– Jesi li upoznala mamu?

– Jesam. Silno mi se dopala.

Dianinim licem preletio je kratkotrajan ponosit osmijeh. – Ako mene pitate, tata je stvarno bio blesav kad je odbacio nju radi Nikki. Hoću reći, Nikki je u redu, ali je nekako hladna, ne čini vam se?

Promrmljala sam nešto neobavezno. Činilo se da me Diane i onako ne sluša. Rekla sam: – Tvoja mama mi je pričala da si išla na terapiju poslije očeve smrti.

Diane je zakolotala očima i srknula gutljaj čaja od metvice. – Išla sam na terapiju pola svog života i još mi glava nije posve čista. To je zbilja grozno. Moj sadašnji psihijatar drži da bih se trebala podvrći psihoanalizi, ali s time se više nitko ne bavi. Kaže da trebam upoznati svoju "mračnu" stranu. Opsjednut je Freudom, kao i svi stariji liječnici. Hoće da se ispružiš u njihovoj ordinaciji i pričaš im svoje snove i šašave Maštarije, a oni od toga rade nauku. Pokušala sam i Reichianovu metodu, ali mi je dozlogrdilo napuhavanje i bučna reklama. Meni je to bilo glupo.

Zagrizla sam velik zalogaj kimajući kao da znam o čemu priča. – Nikada nisam išla na psihoterapiju.

– Čak ni grupnu? Zavrtjela sam glavom.
– Bože, vi ste onda istinski neurotična osoba –, ocijenila je puna poštovanja.

– Pa, ne grizem nokte niti mokrim u krevet.
– Onda ste vjerojatno agresivni tip koji ne podnosi obveze i slična sranja.

Tata je unekoliko bio takav.

– Kakav? – upitala sam brzo, preskočivši ocjenu mog karaktera.

Uostalom to je bila nasumična ocjena.

– Ah. Znete. Zajebavao je koga god je stigao. Greg i ja još uvijek uspoređujemo iskustva. Moj psihič kaže da je to bio njegov obrambeni mehanizam. Baka je manipulirala njime, pa je za promjenu on radio isto sa svima, uključiv mene i Grega. Mamu. Nikki i ne znam koga sve ne. Ne vjerujem da je u životu ikoga istinski volio, osim možda Colina. Previše se bojao.

Pojela je sendvič i utrošila nekoliko minuta da obriše lice i ruke. Potom je brižljivo složila papirnatu salvetu.

– Greg mi je rekao da si propustila izlet u Salton Sea.

– Kada, prije tatine smrti? Da, da, jesam. Imala sam gripu. Odvratno me zdrmala i zato sam ostala s mamom. Bila je divna. Obasula me nježnošću i ljubavlju. U životu nisam toliko spavala.

– Kako je pas dospio na cestu? Složila je ruke u krilu. – Molim?

– Bruno. Greg je rekao da ga je udario auto. Razmišljam tko ga je pustio.

Je li gospođa Voss ostala u kući dok tvojih nije bilo?

Diane me je pažljivo pogledala, a onda je odvratila pogled. – Ne vjerujem. Čini mi se da je bila na odmoru. – Svrnula je pogled na zidni sat meni iza leđa. – Imam predavanje –, promrmljala je. Rumenilo joj je prekrilo lice.

– Jesi li dobro?

– Jasno. Dobro sam –, odgovorila je skupljajući torbu i knjige. Doimala se sretnom što ima nečim uposliti ruke. – Oh, zamalo sam zaboravila.

Imam nešto za Colina ako ćete ga vidjeti. – Pružila mi je papirnatu vrećicu. – Sastavila sam album za njega. Imali smo sve ove slike po kutijama. – Sad je bila sasvim službena, rastresena i odsutna. Ovlaš se osmjehnula. – Žao mi je što nemam više vremena. Koliki je moj udio u računu?

- Ja ću platiti. Mogu li te prebaciti nekamo?
- Imam auto –, rekla je. Sva živahnost je iščezla s njena lica.
- Što se dogodilo, Diane? Nešto te muči.

Naglo je ponovo sjela, zureći ravno preda se. Glas joj se snizio za otprilike šest nota. – Ja sam pustila psa napolje, onaj dan kad su otputovali –, progovorila je jedva čujno. – Nikki mi je rekla da ga pustim da se istrči prije negoli mama dođe po mene. Učinila sam to, ali sam se osjećala užasno loše pa sam legla na kauč u dnevnoj sobi. Kad je mama potrubila, zgrabila sam svoje stvari i izjurila iz kuće. Sasvim sam zaboravila na psa.

Jadnik je lunjao okolo dva dana dok se nisam sjetila. Zato smo mama i ja išle tamo. Da ga nahranimo i pustimo u kuću.

Naposljetku se odvažila i pogledala me. Bila je na rubu suza. – Siroče –, zavapila je. Shrvala ju je grižnja savjesti. – Ja sam kriva. Stradao je jer sam zaboravila na njega. – Drhtavom rukom prekrila je usta, treptajući da odagna suze. – Osjećala sam se grozno, ali nisam to rekla nikome osim mami. Nitko drugi nije ni pitao. Nećete im reći, zar ne? Toliko su se uzrujali što je pas stradao da me nitko nije čak niti upitao kako je izašao iz kuće, a ja sam naravno to prešutjela. Nisam imala petlje reći. Nikki bi me mrzila.

– Nikki te neće mrziti radi toga, Diane –, pokušala sam je utješiti. – To je bilo davno. Kakve to ima veze s bilo čime?

Pogled joj je postao izbezumljen. Morala sam se nagnuti da čujem što govori. – Netko je ušao u kuću dok je pas bio vani. Netko tko je zamijenio lijek. Zato je tata umro. – Petljala je po torbici u potrazi za rupčićem. Njezini jecaji podsjećali su na ubrzano hvatanje zraka. Ramena su se pograbila u bespomoćju.

Dva momka za susjednim stolom radoznalo su je pogledali.

– O, Bože, dragi moj Bože, – šaptala je glasom punim bola.

– Hajdemo odavde –, rekla sam i pokupila njezine stvari. Ostavila sam na stolu previše novca za račun. Uхватила sam je za ruku i gurala prema vratima.

Dok smo stigle do parkirališta, gotovo je potpuno vladala sobom. – Oprostite, molim vas. Ne mogu vjerovati da mi se ovo dogodilo. Nikada se još nisam slomila na ovaj način.

– Sve je u redu. Nisam imala pojma da ću pokrenuti tu lavinu u tebi.

Naprосто mi se to pitanje ugnijezdilo u glavi otkako je Greg spomenuo.

Nisam te namjeravala optužiti ni za što.

– Nisam mogla vjerovati da si to izgovorila. – Oči joj se opet napuniše suzama. Pogledala me usrdno. – Mislila sam da znaš. Mislila sam da si otkrila. Inače ne bih priznala ni za živu glavu. Godinama me je to tištalo.

– Kako možeš kriviti sebe? Ako je netko nakanio ući u kuću i tako bi pustio psa. Ili bi ga ubio tako da izgleda kao da je bio nesretan slučaj.

Kako bi se inače mogao uspeti na kat, a da njemački ovčar cijelo vrijeme laje i reži?

– Ne znam. Možda jest tako. Pretpostavljam da bi moglo biti. Hoću reći, on je uistinu bio dobar pas čuvar. Da je bio u kući, nitko ne bi mogao učiniti zlo.

Duboko je uzdahnula i ispuhala nos u već vlažnu i zgužvanu papirnatu maramicu. – Ponijela sam se krajnje neodgovorno. Stalno su me nešto ispitivali, što je pogoršalo stvar. Nisam im mogla reći. Činilo se da nitko osim mene nije to povezao s tatinom smrću, a ja naprosto nisam mogla priznati.

– Hej, to je prošlost, gotovo je. Ne možeš se izjedati do smrti. Nisi to učinila s predumišljajem.

– Znam, znam. Ali rezultat je bio isti, razumiješ? – Povichla je glas i stisnula oči. Suze su joj tekle niz obraze. – Bio je grozan, ali sam ga obožavala. Znam da ga Greg nije mogao smisliti, ali za mene je bio silan.

Nije me bilo briga što se ševio okolo. Nije to bila njegova krivnja. Cijeli život mu je bio zabrljan. Zbilja.

Obrisala je oči papirnatom maramicom smotanom u grudu i još jednom duboko uzdahnula. Posegnula je u torbu i izvukla puderijeru.

– Ne bi li bilo pametnije da preskočiš predavanje i odeš kući?

– Možda i hoću –, kazala je. Pogledala se u zrcalu. – Gospode, na što ličim. Ne mogu ovakova nikamo.

– Zao mi je što sam razlogom tome. Mislim da se osjećam gore nego ti –, priznala sam skrušeno.

– Ne, nema veze. Nije tvoja krivnja. Moja je. Mislim da ću sad morati to reći i svome psihiću. On će to smatrati katartičnim,

smirujućim pročišćenjem. Razveselit će se, obožava takva sranja. Mislim da će sad svi znati. To mi i treba.

– Čekaj, ja to mogu, a možda i ne moram spomenuti. Ustvari još ne znam ni sama, ali ne vjerujem da je to danas više važno. Ako je netko naumio ubiti tvoga oca, učinio bi to na ovaj ili onaj način. To je naprosto činjenica.

– Može biti. U svakom slučaju drago mi je da si to rekla. Osjećam se mnogo bolje. Uistinu. Nisam čak niti bila svjesna da me to još uvijek opterećuje, ali očito jest.

– Jesi li sad sigurno sasvim dobro? Kimnula je uputivši mi slabašan smiješak. Pozdravile smo se što je potrajalo još nekoliko minuta, a potom je otišla do svog automobila. Ispratila sam je pogledom sve dok se nije odvezla, onda sam bacila album za Colina na stražnje sjedište i uključila motor. Ma koliko mi je bilo mrsko priznati, mala je ustvari imala pravo.

Da je pas bio u kući, nitko ne bi mogao zabrljati stvar. S druge strane, pas unutra ili vani, živ ili mrtav, nipošto ne bi mogao zaštititi Libby Glass.

Uklopio mi se barem jedan komadić slagalice. Činilo se da nije bogzna kako važan, ali se mogao utvrditi približan datum ulaska u kuću, ako je ubojica na taj način izvršio izmjenu. Ustvari bila je to prava praznina koju sam uspjela popuniti. Malen pomak, ali me razveselio. Odvezla sam se natrag do autoceste San Bernardino i krenula za L.A.

16

Vrativši se u Haciendu otišla sam u prijemni ured da provjerim telefonske poruke. Arlette je primila četiri, ali se ispostavilo da je Charlie Scorsoni telefonirao triput. Nalaktila se na tezgju žvačući nešto ljepljivo i tamnosmeđe obloženo tijestom.

– Što je to?

– Trimline Diet Snack Bar –, promuljala je kroz puna usta. – Svaki ima samo šest kalorija. – Malo file nalijepilo joj se na zube poput zubarskog kita pa je zaokružila prstom po desnim i ugurala smjesu natrag u usta. – Pogledaj ovu etiketu. Kladila bih se da u cijelom ovom artiklu nema jednog prirodnog sastojka. Mlijeko u prahu,

hidrirana masnoća, jaje u prahu i cijeli niz kemikalija i aditiva. A znaš li nešto? Opazila sam da prava hrana nije tako ukusna kao patvorena. Jesi li to uočila? Živa živcata istina. Prava hrana je bljutava, razvodnjena okusa. Uzmi samo rajčicu iz samoposluživanja. Upravo je jaderno koliko je to neukusno –, rekla je i stresla se. Pokušavala sam razvrstati poruke, ali mi je svojim trabunjanjem otežavala posao.

– Rekla bih da u ovome čak ni brašno nije pravo –, nastavila je kao navinuta. – Čula sam da ljudi vele kako ta umjetna hrana uopće nema kalorija, ali tko ih treba? Meni je draže da su prazne. Barem se neću udebljati. Taj Charlie Scorsoni je zbilja ustrajan, je li? Zvao je jednom iz Denvera, onda iz Tucsona i sinoć iz Santa Terese. Bogzna što hoće. Po glasu bi se reklo da je zgodan.

– Bit ću u sobi, – prekinula sam je.

– No, dobro. Neka ti bude. Ako hoćeš odgovoriti na koji od poziva, samo zvrčni ovamo, pa ću te spojiti.

– Hvala ti.

– Ah, da, dala sam tvoj telefonski broj u Las Vegasu ljudima koji nisu htjeli ostaviti poruku. Nadam se da je to u redu. Nisi mi rekla da to ne činim.

– Ne, u redu je –, umirila sam je. – Imaš li pojma tko je to mogao biti?

– Jedna ženska i jedan muškarac –, uzvratila je živahno.

Vratila sam se, u sobu, skinula cipele i nazvala ured Charlieja Scorsonija.

Javila se Ruth.

– Trebao se vratiti sinoć –, obavijestila me. – Nije namjeravao dolaziti u ured. Možda ćeš ga naći kod kuće.

– Ako ne uspijem, hoćeš li mu reći da sam se vratila u Los Angeles? On zna gdje me može naći.

– Dogovoreno.

Druga je poruka bila premija. Očito se Garry Steinberg, knjigovođa tvrtke Haycraft i McNiece vratio iz New Yorka nekoliko dana ranije i bio je voljan razgovarati sa mnom u petak poslijepodne, što je bilo danas.

Nazvala sam ga i kratko razgovarala s njim, rekavši mu da ću doći za sat vremena. Potom sam nazvala gospođu Glass i rekla joj da ću doći do nje odmah poslije večere. Trebala sam obaviti još jedan razgovor, ali sam se užasnula pri samoj pomisli. Odsjedila sam malo

na rubu postelje zureći u telefon, a onda sve poslala dovraga i nazvala svoga prijatelja u Las Vegasu.

– Za ime svijeta, Kinsey, – procijedio je kroz zube. – Kako mi to možeš učiniti! Prikupim ti činjenice o Sharon Napier i brzo zatim doznajem da je mrtva.

Objasnila sam mu situaciju što sam mogla jezgrovitije, ali nisam imala dojam da sam ublažila njegovu tjeskobu. Kao niti svoju. – Mogao je to biti bilo tko. Ne znamo da je ubijena radi mene.

– Istina je, ali ja se svejedno moram pokriti. Netko se može sjetiti da sam se raspitivao o toj dami, a onda je nađena s metkom u vratu. Znaš li u kakvu sam sosu?

Prosula sam sve moguće isprike i zamolila ga da me obavijesti ako dozna nešto novo. Nisam stekla dojam da je željan komuniciranja sa mnom.

Presvukla sam se, odjenuvši suknju, hulahupke i cipele s petom, a onda se odvezla do zgrade Avco Embassy i uspela se dizalom na deseti kat. Opet iznova sam se loše osjećala radi Sharon Napier, grižnja savjesti ugnijezdila mi se u utrobi poput podmukle kolike. Kako sam mogla propustiti dogovoreni sastanak? Kako se to meni moglo desiti? Ona je nešto znala i da sam stigla na vrijeme mogla sam lijepo zaključiti istraživanje umjesto da sam tu gdje jesam praktički nigdje. Ušla sam ponovno u imitaciju seljačkog dvorišta prijemna ureda Haycraft i McNiece, zureći u isušene klipove kukuruza na zidu dok sam još malo bičevala svoju savjest.

Pokazalo se da je Garry Steinberg vrlo zgodan čovjek. Procijenila sam da je zašao u tridesete. Imao je crnu kovrčavu kosu, crne oči i malo razmaknute prednje zube. Mogao je imati blizu metar sto osamdeset centimetara, dežmekasto tijelo sa strukom koji je kipio iz hlača poput dobro uzdigla kvašena tijesta.

– Ako se ne varam, uočili ste moj struk. Jesam li u pravu?

Slegnula sam ramenima pomalo pokajnički, nesigurna želi li ili ne čuti moj komentar. Mahnuo je rukom prema stolcu, a potom sjeo iza pisaćeg stola.

– Da vam nešto pokažem –, rekao je podižući prst u zrak. Otvorio je gornju ladicu i izvadio fotografiju koju mi je pružio. Pogledala sam.

– Tko je to?

– Sjajno –, obradovao se vidljivo. – Odličan odgovor. To sam naime ja.

Kad sam težio sto trideset pet kilograma. Sada imam devedeset osam.

– Gospode Bože, – zavapila sam iskreno zaprepaštena i ponovno pogledala sliku. Ustvari tek sam sada zamijetila da je nekoć izgledao kao Arlette kad bi se preobukla u muškarca. Luda sam za fotosima tipa "prijeiposlje", gorljiv obožavatelj svih oglasa -u časopisima gdje su prikazane žene napumpane poput autoguma, a onda čarobno utanjene, u pravilu sa zavodljivo izbačenom nogom kao da gubitak težine uključuje uzdizanja šarma i manekenskog umijeća. Nisam bila sigurna je li u Californiji ostao itko tko nije opsjednut vlastitim izgledom.

– Kako ste to uspjeli? – upitala sam vraćajući fotos.

– Scarsdale –, odgovorio je. – Najiskrenije rečeno namučio sam se, ali sam uspio. Prevario sam jednom – no, dvaput. Prvi puta na trideset i peti rođendan. Smatrao sam da me uz rođendansku svijeću dopada i roščić sa sirom. Jedne noći sam lumpao jer se moja draga razljutila i izbacila me iz kuće. Zamislite ludosti, dok sam bio debeljko nisam ni imao curu. A sada imam napadaj kad me najuri. Pomirili smo se i sve je opet dobro. Moram skinuti još petnaestak kila, ali sam uzeo mali predah. Strogo pridržavanje dijete, to je jedino rješenje. Jeste li ikada pokušali Scarsdale?

Zavrtjela sam glavom pokajnički. Činilo se da za sebe nisam učinila baš ništa. Niti Scarsdale, ni psihoterapiju.

– Nema alkohola –, nastavio je. – To je najteži dio. Kasnije, na održavanju kilaže smije se tu i tamo popiti čašica bijelog vina, ali to je sve.

Mislim da sam prvih dvadeset pet kila izgubio od toga. Odricanja alkohola. Ne biste vjerovali koliki je to dodatak tjelesnoj težini.

– Svaka čast.

– Zadovoljan sam sobom –, priznao je. – To je najvažnije u cijeloj priči.

Tako. Toliko o tome. Sto biste željeli znati o Libby Glass? Sekretarica kaže da ste došli radi nje.

Objasnila sam mu što me zanima i kako je došlo do toga da sam se uključila u istraživanje i njezine smrti. Saslušao me tu i tamo postavivši pitanje.. – Čime vam ja mogu pomoći? – upitao je konačno.

– Koliko dugo je obrađivala račun Laurencea Fifea?

– Drago mi je da ste postavili to pitanje jer sam baš to pogledao prije vašeg dolaska. Najprije smo vodili njegovo osobno knjigovodstvo oko godinu dana. Odvjetnička kancelarija Fife i Scorsoni bila je kod nas samo šest mjeseci. Ustvari nešto manje. Upravo smo uveli vlastiti kompjutorski sistem, a Libby je pokušavala srediti sve podatke i pripremiti ih za unos. Uzgred, bila je vrsna knjigovodkinja. Nadasve savjesna i bistra.

– Jeste li bili njezin dobar prijatelj?

– Prilično blizak. U to doba sam još bio El Blimpo, ali sam bio zateleban u nju. Bili smo kao brat i sestra, takav jedan odnos – platonski. Nismo se sastajali. Samo smo znali jednom tjedno otići zajedno na ručak, tako nešto.

Ponekad smo poslije posla svratili na piće.

– Koliko je računa vodila?

– Sve skupa? Rekao bih dvadeset pet, možda trideset. Bila je vrlo ambiciozna cura i zbilja se iscrpljivala... ni za što?

– Što će reći?

Ustao je i zatvorio vrata, uprijevši značajno prstom na zid susjednog ureda.

– Čujte, stari Haycraft je bio velik tiranin, prava muška šovinistička svinja. Libby je vjerovala da će predanim radom dobiti unapređenje i povišicu, ali ništa od toga. Ni ovi momci nisu mnogo bolji. Znete li kako ja dobivam povišicu? Priprijetim otkazom. Svakih šest mjeseci prijetim da ću otići. Libby nije činila čak ni to.

– Koliko su je plaćali?

– Ne znam. Možda bih mogao pogledati. Mogu samo reći ne dovoljno da bi bila zadovoljna. Fife i Scorsoni su imali velik račun – ne najveći, ali velik. Smatrala je da to nije pošteno.

– Pretpostavljam da je više radila za Fifea nego Scorsonija.

– U početku. Kasnije je to bilo pola pola. Glavna namisao našeg preuzimanja vođenja njihova poslovanja bila i jest upravo praćenje poslova s nekretninama. Pokojnik, Fife, je obavljao puno posla oko zamršenih razvoda, što je donosilo velike zarade, ali s gledišta knjigovodstva nije predstavljalo puno posla. Dakle, vodili smo za njih račun dospjelih doznaka, plaćali smo uredske troškove, pratili profit tvrtke i savjetovali ih glede ulaganja. No, u toj fazi nismo puno djelovali na savjetodavnom planu, jer nisu bili kod nas dovoljno dugo, ali to je svakako bilo predmetom dogovora. Obično smo malo

suzdržljivi dok ne vidimo kako stoje naši klijenti. Uostalom, ne mogu o pojedinostima na tu temu, ali vjerojatno bih mogao odgovoriti na bilo koje drugo općenito pitanje koje imate.

– Da li možda znate kamo je otišao novac od Fifeova imetka?

– Djeci. Raspoređen je jednako između njih. Nisam vidio oporuku, ali sam pomogao u sređivanju imetka u smislu isplate po pravovaljanosti oporuke.

– Da kojim slučajem ne predstavljate novu odvjetničku kancelariju Scorsoni?

– Ne –, odgovorio je Garry. – Susreo sam ga nekoliko puta otkako je Fife umro. Ostavio je dobar dojam na mene.

– Postoji li ikakva mogućnost da zavirim u stare knjige?

– Ne –, odgovorio je glatko. – Mogli biste uz Scorsonijevu pismenu privolu, mada ne vidim svrhe za to osim ako ste i sami knjigovodstveni stručnjak. Naš sistem nije odveć zamršen, ali dvojim da bi za vas imao smisla.

– Vjerojatno ne –, složila sam se, pokušavajući se sjetiti što sam ga još namjeravala pitati.

– Jeste li za kavu? Oprostite trebao sam pitati prije.

– Ne, hvala. Dobro je. Jeste li dobro poznavali Libbyn privatni život? Je li postojala mogućnost da joj je Laurence Fife bio ljubavnik?

Garry se nasmijao. – To zbilja ne znam. Skroz od srednje škole hodala je s jednim gmizavcem i znam da je prekinula s njim. Na moj nagovor, mogao bih dodati.

– Kako to?

– Došao je ovamo tražiti posao. Ja sam bio zadužen za provjeru kandidata.

Radilo se o mjestu dostavljača, ali nije djelovao dovoljno bistro čak ni za taj posao i ako želite moje iskreno mišljenje, bio je pod djelovanjem droge.

Možda je radi toga bio ratoboran.

– Da slučajno nemate njegovu molbu u arhivi? – upitala sam s naporom obuzdavajući val uzbuđenja.

Garry me je pogledao. – O ovome nismo razgovarali, je li tako?

– Točno.

– Vidjet ću što se može pronaći –, rekao je bez oklijevanja. – Ovdje nemamo ništa. To će biti u skladištu. Ondje je pohranjena sva

zastarjela dokumentacija. Knjigovođe su pravi hrčci. Nikada ne bacamo ništa i sve se zapisuje.

– Hvala, Garry. Ne mogu vam reći koliko sam zahvalna za ovu uslugu.

Nasmijao se sretan što može pomoći. – Kad sam već tamo, možda ću zaviriti i u staru dokumentaciju odvjetnika Fife. Neće škoditi nikome. U odgovoru na vaše pitanje o Libby, moja pretpostavka bila bi "ne". Ne vjerujem da je Laurence Fife bio njezin ljubavnik. – Pogledao je na sat.

– Imam sastanak.

Rukovala sam se s njim preko pisaćeg stola, zadovoljna razgovorom. – Još jednom hvala –, rekla sam.

– Nema na čemu. Svratite opet. U bilo koje vrijeme.

Vratila sam se u motel u tri sata i trideset minuta. Stavila sam jastuk na plastični stolac, smjestila pisaću mašinu na klimav stol i provela sat i pol tipkajući bilješke. Dugo već nisam sjela da obavim papirnate poslove i morala sam ispuniti prazninu. Dok sam isključala zadnji pasus, zaboljela su me križa, a osjećala sam i tupu bol među lopaticama. Presvukla sam se u odjeću za trčanje. Toplina moga tijela ubrzo je ponovo oživjela smrad ustajala znoja i automobilskih ispušnih plinova. Morat ću pod hitno potražiti praonicu rublja. Trčala sam za promjenu prema jugu, po Wilshireu, potom sam presjekla na San Vincente kod Dvadeset šeste ulice.

Čim sam se dokopala širokog travnatog razdjelnika, prešla sam na korak.

Trčanje je uvijek bolno – briga me što ljudi pričaju – činjenica je da se čovjek uspije upoznati sa svim dijelovima tijela. Ovoga puta pobunila su mi se bedra, a osjećala sam i blago boljuckanje u potkoljenicama na koje se nisam obazirala, klipsajući hrabro naprijed. Za svoju srčanost pokupila sam nekoliko grubih primjedbi od dva mladića u kamionetu. Stigavši u motel otuširala sam se i vratila u traperice, a onda sam stala kod McDonald'sa i naručila srednji hamburger, pržene krumpiriće i malu cocacolu.

Bilo je već šest sati četrdeset pet minuta. Napunila sam spremnik gorivom i krenula preko brda u Sherman Oaks.

Gospođa Glass je otvorila vrata nakon pola zvona. Ovoga puta je dnevna soba bila donekle pospremljena, njezino šivanje bilo je ograničeno na uredno složenu hrpu na naslonu kauča. Raymond nije bio na vidiku.

– Imao je loš dan –, kazala je. – Lyle je svratio na povratku s posla pa smo ga strpali u krevet.

Isključen je bio čak i televizor pa nisam mogla a da se ne upitam što radi sa sobom u dugim večerima.

– Elizabethine stvari su u podrumu –, promrmljala je. – Samo da uzmem ključ od spremišta.

Vratila se trenutak kasnije i slijedila sam je u hodnik. Skrenule smo lijevo, sišle stubištem do podrumskih vrata utisnutih u zid na desnoj strani. Vrata su bila zaključana. Otvorila ih je i lako udarila prekidač na vrhu stepenica.

Zapuhnuo me vonj starih prozorskih okvira i polupraznih kantica s lateks bojom. Bila sam otprilike dva koraka iza nje dok smo se spuštale uskim prolazom. Drvene stube oštro su zavijale udesno. Na odmorištu sam imala letimičan pogled na betonski pod s pregrađenim ostavama od drvenih letava koje su dosezale do niska stropa. Nešto nije bilo kako valja, ali neobičnost se nije pokazala sve dok nije odjeknula eksplozija. Žarulja na odmorištu se rasprsnula i obasula nas tankim listićima stakla. Podrum je trenutačno bio zavijen u tminu. Grace je vrisnula pa sam je zgrabila i povukla natrag uz stepenice. Izgubila sam ravnotežu, a ona je posrnula preko mene. Mora da je postojao vanjski izlaz jer sam čula pucanje drveta, tresak, a onda je netko grabio po betonskim stubama po dvije odjednom. S mukom sam se izvukla ispod Grace, podigla se na noge i povukla je za sobom uza stube. Ostavila sam je na hodniku i izjurila kroz ulazna vrata.

Netko je ostavio staru kosilicu na prilazu. Spotaknula sam se u mraku i izvalila na sve četiri, psujući žestoko dok sam se dizala. Pogrbljena dospjela sam do stražnje strane zgrade. Srce mi je divlje bubnjalo u ušima.

Bilo je mračno kao u rogu, oči su mi se taman počele privikavati na tamu.

U ulici preko puta uključen je motor. Povukla sam se i naljepila na zid.

Nisam više čula ništa doli grmljavinu vozila koje je odjurilo velikom brzinom. Usta su mi bila suha. Kupala sam se u znoju dok mi je tijelom prostrujila zakašnjela jeza. Osjećala sam žestoku bol u oba dlana na mjestima gdje se pijesak zabio u meso. Otklipsala sam do auta, izvukla baterijsku svjetiljku i tutnula svoj mali automatik u džep vjetrovke. Nisam pomislila da je ostao netko koga ću ubiti, ali bila sam sita prepada.

Grace je sjedila na pragu s glavom spuštenu među koljena. Tresla se od glave do pete. Počela je plakati.

Pomogla sam joj da stane na noge i otvorila vrata njena stana.

– Lyle je znao da ću doći po stvari, je li tako? – prasnula sam. Uputila mi je izmožden, preklinjući pogled.

– To nije mogao biti on. Meni to ne bi učinio –, izgovorila je plačnim glasom.

– Vaše povjerenje je dirljivo –, rekla sam. – Sjednite i smirite se. Začas ću se vratiti.

Otišla sam ponovo do podrumskih stuba. Snop svjetlosti proparao je tminu. U dnu stuba pronašla sam još jednu žarulju, pa sam povukla konopac. Mutno svjetlo viseće žarulje njihalo se u luku. Ugasila sam batersijku svjetiljku. Znala sam koja je ostava pripadala Grace. Bila je razvaljena. Lokot je bez učinka visio na mjestu gdje su skršene letve.

Kartonske kutije su bile otvorene, sadržaj u žurbi razasut po podu, tako da sam tapkala kroz svinjac do gležnja. Na svim ispražnjenim kutijama debelim markerom uredno je bilo ispisano ime "Elizabeth". Nisam mogla znati jesmo li prekinule uljeza prije ili nakon što je pronašao traženo. Čula sam šum iza sebe i strelovito se okrenula, nagonski podigavši džepnu svjetiljku kao palicu.

Upiljila sam pogled u muškarca koji je zaprepašteno zurio u mene.

– Imate li problema tamo dolje?

– Dovraga, tko ste vi?

Bio je srednjih godina, s rukama u džepovima i ustrašena izražaja lica. – Frank Isenberg iz stana broj tri –, kazao je kao da se ispričava. – Zar je netko provalio? Hoćete li da pozovem policiju?

– Ne, nemojte još. Moram pitati Grace. Čini se da je oštećena samo njezina ostava. Možda je to dječje maslo. – Srce mi je još uvijek udaralo kao mahnito. – Niste me trebali prestrašiti.

– Oprostite. Samo sam pomislio da vam je potrebna pomoć.

– Hmmm, u redu. Svejedno vam hvala. Obavijestit ću vas bude li što trebalo.

Stajao je nekoliko trenutaka promatrajući darmar, a onda je slegnuo ramenima i vratio se uz stube.

Provjerila sam vanjska podrumaska vrata. Staklo je bilo izbijeno. Netko je provukao ruku kroz rupu i povukao zasun. Naravno da su vrata bila širom otvorena. Zatvorila sam ih i namjestila zasun. Kad sam se okrenula, opazila sam Grace koja je oprezno silazila niz stube, još uvijek blijeda lica.

Čvrsto se držala za ogradu. – Elizabethine stvari –, zavapila je. – Uništili su sve njezine kutije, sve stvari koje sam sačuvala.

Spustila se na stepenicu trljajući sljepoočice. Krupne tamne oči doimale su se povrijeđene, ispaćene, s tračkom nečega neodređenog. Mogla bih se bila zakleti da je to osjećaj krivnje.

– Možda bismo trebale pozvati policiju –, rekla sam pokvareno, procjenjujući koliko je daleko spremna štititi Lylea.

– Zar zbilja? – upitala je. Pogled joj je neodlučno lutao amo tamo.

Izvukla je maramicu i pritisnula je na čelo kao da briše graške znoja. – Možda ništa ne nedostaje –, izgovorila je s nadom u glasu. – Možda ništa nije odneseno.

– Ili možda nećemo znati ako i jest.

Pribrala se i prišla bliže, zaokruživši pogledom po užasavajućim hrpama papira, punjenih plišanih životinja, kozmetike, donjeg rublja. Sagnula se i počela nasumce skupljati papire pokušavajući ih složiti. Ruke su joj još uvijek drhtale, ali nisam pomislila da se boji. Možda je bila zatečena, pa je grozničavo razmišljala.

– Nadam se da Raymond spava –, rekla sam. Kimnula je. Oči su joj se punile suzama kad je postala svjesna razmjera divljaštva. Počela sam se smekšavati. Čak i ako je to učinio Lyle, bilo je to nisko i pokvareno, oskvrnuće nečega dragocjenog za Grace. Propatila je dovoljno i bez toga.

Odložila sam džepnu svjetiljku i počela trpati papire natrag u kutije: bižuterija, donje rublje, stari primjerci časopisa Seventeen i Vogue, krojevi za odjeću koju Libby vjerojatno nikada nije dala sašiti. – Imate li štogod protiv da večeras ponesem ove kutije sobom i pregledam ih? – upitala sam. – Sutra ujutro ću vam ih vratiti složene.

– U redu je, pretpostavljam. Ne nalazim kakva se još šteta može načiniti –, promrmljala je ne gledajući u mene.

Zvučala je beznadno. Tko bi mogao znati što nedostaje u toj zbrkanoj mješavini? Morat ću temeljito pregledati sve u nadi da će mi nešto zapeti za oko, mada su šanse bile ravne ničtici. Lyle nije mogao dugo biti tu dolje – ako je uopće on bio provalnik. Znao je da ću se vratiti po stvari, a kada je svratio da pomogne, Grace mu je po svoj prilici rekla i točno vrijeme kad sam kanila doći. Morao je čekati da se spusti mrak i vjerojatno je računao da ćemo se duže zadržati u stanu. Svejedno je proračunao na vlas osim ako mu uopće nije bilo stalo. Zašto nije provalio tijekom tri dana dok sam bila odsutna? Prisjetila sam se njegova bezobrazluka i zaključila da je bio u stanju izvući zadovoljštinu pri samoj pomisli da mi osujeti plan, pa makar bio uhvaćen na djelu.

Grace mi je pomogla odnijeti kutije do auta, njih šest. Trebala sam možda ponijeti kutije kad sam prvi put bila ovdje, pomislila sam, ali bilo bi glupo da se vozim sve do Vegasa sa stražnjim sjedištem potpuno zatrpanim kartonskim kutijama. Barem bi ostale netaknute. Grdno sam pogriješila, pomislila sam ogorčena na samu sebe.

Obećala sam Grace da ću se vratiti rano ujutro i odvezla se. Preda mnom je bila duga noć.

Usput sam kupila dvije posude crne kave, zaključala sam vrata motelske sobe i navukla zastore. Ispraznila sam sadržaj prve kutije na krevet i počela ga razvrstavati u hrpice. Školske papire u jednu. Pisma. Časopisi.

Punjene životinje. Odjeća. Kozmetika. Računi i potvrde. Grace je očito čuvala sve što je Elizabeth imala u rukama od dječjeg vrtića. Školske svjedodžbe. Programi. Šest kutija i nije bilo puno kad sam spoznala što je sve u njima. Indeks s koledža. Kopije molbi za zaposlenje. Porezne prijave. Stvari nakupljane cijeli jedan život, a ustvari hrpa smeća. Kome će to ikad više trebati? Prvobitna volja i polet počeli su se osipati. Osjećala sam sućut prema njoj. U stanovitom smislu osjećala sam da donekle poznajem tu djevojku, čiji su uspjesi i neuspjesi, traženje svog životnog puta i sve male stvari koje su joj nešto značile ležale preda mnom u sumornoj motelskoj sobi. Nisam čak niti znala što tražim. Prelistala sam dnevnik iz petog razreda – rukopis je bio pravilan i uredan, zapisi dosadni.

Pokušala sam zamisliti da sam mrtva i da netko kopa po mojim stvarima.

Što bi ustvari ostalo iz mog života? Poništeni čekovi. Izvješća sva pretipkana i odložena. Sve što vrijedi svedeno je na sažetu prozu. Nisam nikada imala sklonost skupljanju i zgrtanju uopće. Dvije presude o razvodu braka. To je otprilike bio zbir. Prikupljala sam više podataka o životima drugih ljudi negoli o svojem, kao da bih možda mozgajući nad činjenicama o drugim mogla doznati nešto i o sebi. Moja osobna tajna, nedokučiva, neotkrivena, bila je razvrstana po uredno označenim fasciklima iz kojih se malo moglo doznati. Pregledala sam i zadnju od Elizabethinih kutija, ali nisam našla ništa zanimljiva. Bilo je četiri sata izjutra kad sam završila. Ništa. Ako je nešto bilo, nestalo je. Ponovo me preplavio bijes radi vlastite krive procjene. To je bilo drugi put da sam stigla prekasno – drugi put da mi je promakla bitno važna informacija.

Počela sam vraćati stvari u kutije, provjeravajući automatski svaku stvar, razvrstavajući ih. Odjevne predmete u jednu kutiju, punjene živine nabijala sam sa strane. Školske svjedodžbe, dnevnike, indekse u sljedeću. Sve je išlo natrag, ovaj puta uredno sistematizirano, nije moglo a da ne bude složeno, kao da sam bila dužna to srediti za Elizabeth Glass nakon što sam radoznalo zavirila u skrivene napukline njezina odbačena života. Prelistala sam časopise, držala teke za hrbat i protresla svaku stranicu. Hrpice na krevetu su se smanjile. Nije bilo puno pisama i zapekla me savjest pri pomisli da ih čitam, ali sam to učinila. Neka su bila od tetke iz Arizone. Neke od djevojke imenom Judy s kojom je Libby zacijelo prijateljevala u srednjoj školi. Činilo se da nitko ne pita za njenu intimu, pa sam morala zaključiti da se nije povjeravala ili nije imala što ispričati.

Preplavilo me žestoko razočaranje. Došla sam do zadnje hrpe knjiga, uglavnom broširanih knjiga. Kakav ukus. Leon Uris i Irving Stone, Victoria Holt, Georgette Heyer, još nekoliko egzotičnih putopisnih primjeraka koji su valjda bili dijelom kakvog seminara u koledžu.

Primjerak *Pride and Prejudice* imao je magareće uši na listovima iz kojih je ispalo pismo. Zamalo sam ga bacila u kutije s ostalim stvarima. Rukopis je bio stiješnjen kurziv ispisan na dvije strane tamnoplavom tintom. Bez datuma. Bez kuverte. Bez poštanske marke. Podigla sam jedan ugao i pročitala ga. Ledeni žmarci počeli su se širiti po mojoj kralježnici.

Draga Elizabeth... Pišem ti da te nešto dočeka kad se vratiš kući. Znam da ti ovi rastanci teško padaju i bio bih sretan kada bih znao način da ti olakšam bol. Toliko si iskrenija od mene i puno otvorenija u izražavanju osjećaja negoli ja, iako te volim i ne bih želio da sumnjaš u to. U pravu si kad kažeš da sam konzervativan. Kriv sam, časni suče, ali nisam imun na patnju ma koliko sam često bio osuđivan da sam sebičan. Nisam toliko bezobziran prema drugima kako možda misliš. Želio bih da ne brzamo i da se oboje uvjerimo da je ovo među nama nešto što oboje želimo. Naša veza mi je dragocjena i ne kažem... a molim da mi to vjeruješ... da ne bih preinačio svoj život radi tebe ako bi došlo do toga. S druge strane, mislim da bismo oboje trebali biti sigurni da možemo preživjeti danomične besmislice koje nosi zajednički život. Trenutačno smo oboje zasljepljeni žestinom osjećaja, pa nam se čini jednostavnim napustiti sve i započeti nov život, međutim ne poznajemo se dovoljno dobro niti dovoljno dugo. Ne mogu sebi dopustiti da u žaru strasti stavim na kocku ženu, djecu i karijeru, premda znaš da padam u iskušenje. Molim te, hajdemo polagano i sigurno. Volim te više nego što se može reći i ne bih te želio izgubiti... što je vjerojatno samo po sebi sebično. Imaš pravo na nestrpljenje, ali molim te ne zaboravi što je sve na kocki, za tebe kao i za mene. Izdrži moju opreznost ako možeš. Volim te. Laurence.

Nisam znala što da mislim. U tren oka sam shvatila da nije posrijedi samo moje nevjerovanje u ljubavnu vezu između Laurencea i Elizabeth. Ja nisam željela vjerovati u to. Još nisam bila na čistu jesam li povjerovala, jer me je zbunjivao unutarnji otpor. A sve je bilo jasno kao suza. Baš zgodno. Uklapalo se besprijekorno u sve ostalo, a ja sam svejedno tupo zurila u pismo, uhvativši ga oprezno za jedan ugao dok sam ga čitala ispočetka. Naslonila sam se na uzglavlje. Što je sa mnom? Bila sam iscrpljena i svjesna da sam u posljednjih nekoliko dana prošla previše, ali nešto me ključalo, a nisam bila sigurna da to ima toliko veze s pismom koliko sa mnom, s nečim u mojoj prirodi – sitničavim djelićem samoprepoznavanja koje nikako nisam htjela prihvatiti. Pismo je bilo pravo ili nije. Postojali su načini da se to provjeri. Pribrala sam se s puno napora. Pronašla sam veliku omotnicu i spremila u nju pismo, pazeći da ne zamrljam otiske, u mislima već s Conom Dolanom koji će se rascvasti kada mu dopadne ruku jer potvrđuje najgore sumnje o ondašnjim događanjima. Je li to

možda otkrila Sharon Napier? Zar bi to potvrdila da je živjela dovoljno dugo?

Ležala sam u krevetu potpuno odjevena, napeta kao puška, grozničavo razmišljajući. Koga li je mogla ucjenjivati s takvom informacijom ako ju je uopće znala? Mora da je to naumila. Mora da je radi toga bila ubijena.

Netko me je slijedio do Las Vegasa znajući da ću se susresti s njom, znajući da bi ona mogla potvrditi ono što nisam željela vjerovati. Dakako, nisam ništa mogla dokazati, ali sam se pitala nisam li se opasno približila istini ugrožavajući već i vlastiti život. Poželjela sam otići kući. Htjela sam se povući u sigurnost svoga sobička. Nisam još razmišljala sasvim jasno, ali sam bila blizu. U osam godina se ništa nije događalo, a sada se klupko počelo odmatati. Ako je Nikki nedužna, onda je netko cijelo vrijeme bio u vrlo povoljnom položaju, netko čija je sigurnost sada ugrožena.

Samo na trenutak vidjela sam bljesak u Nikkinim očima, bezumnu zlonamjernost, grubu, bjesomučnu mržnju. Ona je pokrenula sve ovo.

Morala sam razmotriti i mogućnost da je nju ucjenjivala Sharon Napier, da je Sharon znala nešto što bi Nikki moglo povezati s Libbynim smrću. Ako je Sharon nestala u vidu magle, moguće je da me je Nikki unajmila da ju istjeram iz skrovišta, a onda je jednim hicem uklonila svaku daljnju opasnost. Možda me je čak pratila do Sherman Oaksa da bi napravila mahnito pretraživanje po Libbynim stvarima u potrazi za nečim što bi moglo povezivati Libby s Laurenceom Fifeom. Nedostajali su neki dijelovi, ali i oni će sjesti na svoje mjesto, a onda će možda cijela priča imati smisla. Uz pretpostavku da živim dovoljno dugo da bih to procijenila...

18

Izvukla sam se iz kreveta u šest sati ujutro. Uopće nisam spavala. Imala sam suha usta pa sam oprala zube. Otuširala sam se i odjenula. Žudjela sam za trčanjem, ali sam se osjećala previše slabom da bih u taj sat trčala posred San Vincentea. Spakirala sam stvari, zaklopila

pisaći stroj i tutnula ispisane stranice u kovčežić za spise. Ponovo sam nakrcala kutije u auto.

Ubacila sam i svoj kovčeg. U prijemnom uredu su gorjela svjetla pa sam mogla vidjeti Arlette kako vadi uštipke s pekmezom iz kutije u kojoj su dostavljeni i stavlja ih na plastični tanjur s prozirnim poklopcem. Voda se već grijala za odvratnu, bljutavu instant kavu. Kad sam ulazila oblizivala je s prstiju šećer u prahu.

– Bože, što si poranila –, opazila je. – Hoćeš li doručkovati?

Zavrtjela sam glavom. Uza svu svoju sklonost bezvrijednoj hrani nisam bila sklona pojesti uštipak s pekmezom. – Ne bih, hvala –, rekla sam. – Sredila bih račun.

– Zar odmah?

Kimnula sam, gotovo preumorna da bih govorila. Činilo se da je na kraju ipak shvatila da je odabrala krivo vrijeme za razgovor. Pripremila je račun kojega sam potpisala bez provjere iznosa. Obično bi se zabunila u zbrajanju, ali nisam marila.

Sjela sam u auto i zaputila se u Sharon Oaks. Kod Grace je gorjelo svjetlo u kuhinji kojoj sam prišla s bočne strane zgrade. Pokucala sam na prozor i otvorila pokrajnja vrata. Doimala se sitna i pedantna jutros odjevena u samtastu zvonoliku suknju i dolčevitku boje kave. Govorila je tiho.

– Raymond se još nije probudio, ali ima kave ako hoćete –, rekla je.

– Hvala. Imam sastanak s doručkom u osam –, rekla sam slagavši bez razmišljanja. Sve što kažem bit će preneseno Lyleu, a moja kretanja ga se nisu ticala... kao ni nje. – Samo sam donijela kutije.

– Jeste li štogod pronašli? – upitala je. – Pogledi nam se na čas susretoše, a onda je zažmirkala i pogledala najprije u pod, a potom nekamo sa strane.

– Prekasno –, rekla sam ne obazirući se na navalu olakšanja od koje su joj se zarumenjeli obrazi.

– Šteta –, promrmljala je i stavila ruku na vrat.

– Ja sam... sigurna sam da nije Lyle...

– To više i tako nije važno –, rekla sam. I protiv svoje volje osjetila sam žaljenje prema njoj. – Spakirala sam natrag sve što sam mogla urednije.

Složit ću kutije u podrum, pokraj kante za smeće. Vjerojatno ćete ih spremiti kad se poprave podrumaska vrata.

Kimnula je. Krenula je zatvoriti vrata, a ja sam se povukla promatrajući je kako bešumno hoda prema kuhinji u svojim papučama s mekim potplatom. Imala sam dojam da sam na neki način narušila njezin život, da je sve završilo loše. Pomogla je koliko je najviše mogla, a za uzvrat je dobila malo. Slegnula sam. U ovoj fazi ništa nisam mogla učiniti.

Ispraznila sam auto i u nekoliko puta odnijela sam kutije u podrum.

Nesvjesno sam napela uši osluškujući ide li Lyle. Po danu je u podrum dopiralo nešto siva svjetla, ali osim letava razbijenih u krhotine i polomljena prozora, nije bilo nikakvih znakova upadanja. Izašla sam iz podruma putem kojim je uljez pobjegao, tražeći nasumce smrvljene opuške cigareta, otiske krvavih prstiju, možda čak i posjetnicu koja je ispala uljezu. Došla sam do betonskih stuba s vanjske strane, gledajući udesno na put kojim se upadač poslužio – kroz neujednačenu travu u stražnjem dvorištu, preko uleknute žičane ograde i kroz zapleteno grmlje.

Vidjelo se skroz do susjedne ulice u kojoj je vjerojatno parkirao. Bilo je još rano jutro, sunce nisko i mirno. Čula sam gust promet na autocesti Ventura, koji se letimično i vidio kroz šumarak na desnoj strani. Zemlja čak nije bila dovoljno meka da bi upila tragove. Obišla sam oko zgrade do prilaznog puta meni slijeva i zamijetila sa zanimanjem da je kosilica odvučena na stranu. Dlanovi su mi još uvijek bili razderani, imala sam brazde po pet centimetara od smicanja po šljunku. Nije mi čak palo na pamet da uzmem batine, pa mi je preostala samo nada da neću dobiti nezaustavljivu gangrenu, opasne infekcije, ili otrovanje krvi – pogibelji na koje me upozoravala teta svaki put kad bih ogrebala koljeno.

Vratila sam se u kola i krenula put Santa Terese, zaustavivši se na doručak u Thousand Oaksu. Stigla sam kući u deset sati. Zamotala sam se u vunenu deku, legla na kauč i spavala gotovo cijeli dan.

U četiri sata poslijepodne odvezla sam se u Nikkinu kuću uz more.

Nazvala sam da joj kažem da sam se vratila u grad, pa me je pozvala na piće. Još nisam bila sigurna koliko ću joj reći, a koliko – ako išta – ću zadržati za sebe, ali nakon sumnji u nju koje me izjedaju odnedavna, namjeravala sam testirati svoju moć opažanja. U svakoj istrazi postoje trenuci kada mi se nagađanja o mogućim rješenjima

zasjene i zbrkaju mi i ono malo preostala uvjerenja o pravom stanju stvari. Željela sam provjeriti intuiciju.

Kuća je bila smještena na stijeni ponad oceana. Parcela nije bila velika, nepravilna oblika, okružena stablima eukaliptusa. Kuća je bila utisnuta u zelenu površinu – lovor i tisa, s ružičastim i crvenim geranijama posađenim uz puteljak – izvana obložena sindrom od cedrovine još uvijek u boji sirova drveta, s valovitim krovom koji je podsjećao na uzburkano more. Sprijeda je bio velik ovalan prozor s dva staklena luka sa strane, sve bez zastora.

Tratina je bila blijedo zelena, nježne vlati trave doimale su se gotovo jestivima, kovrčava kora eukaliptusa umiješala se poput strugotina. Bijele i žute tratinčice bile su rasute u nehajnim mrljama. Opći dojam bio je domišljat nehaj, čista divljina nenarušena, ali ukroćena, čudesno privlačna s teškim mirisom oceana i tupim hućanjem valova koji su se negdje dolje razbijali o stijenje. Zrak je bio vlažan i mirisao je na sol, dok je vjetar mlatio po nazupčanoj travi. Koliko je kuća u Montabellu bila nalik kutiji, solidna, klasična, obična, ova je bila ekscentrična, s čudnovato širokim uglovima, prozorima neobična izgleda i neobojenom drvenom građom. Na ulaznim vratima bio je velik ovalni prozor uokviren olovom i prošaran obrisima tulipana, a zvono na vratima zvučalo je poput vjetra.

Nikki se pojavila isti čas. Imala je na sebi široku haljinu boje celerova lista prednji dio koje je bio ukrašen ogledalcima veličine novčića. Kosu je makla s lica i podigla ju, zavezavši je blijedo-zelenom vrpcom od baršuna.

Doimala se opuštenom, bez jedne bore na široku čelu, sive oči bezbrižne i jasne, usnice namazane blagom ružičastom bojom bile su savijene na gore kao od neka skrivena zadovoljstva. Išcezla je tromost iz njezina ponašanja i ustupila mjesto živahnosti, odlučnosti. Ponijela sam album s fotografijama kojega mi je dala Diane i pružila joj ga čim je zatvorila ulazna vrata.

– Što je to? – upitala je.

– Diane je složila album za Colina –, rekla sam.

– Dođi da ga vidiš –, pozvala je. – Mijesimo kruh.

Krenula sam za njom kroz kuću. Uopće nije bilo četvrtastih soba.

Prostorije su se ulijevale jedna u drugu, povezane sjajnim podovima od svijetla drveta i čupavim tepisima. Posvuda prozori, čak

i na stropu, ukrasno sobno bilje. Kamin u dnevnom boravku bio je izveden od gromada kamenja žućkaste boje, nasloženih nasumično poput ulaza u spilju. Ljestve od sirova drveta na udaljenu zidu vodile su u potkrovlje s pogledom na ocean. Nikki mi je uputila sretan osmijeh, položivši album u prolazu na stakleni niski stolić.

Kuhinja je bila polukrug od drveta i bijele plastike, sa sočno zdravim sobnim biljkama, prozorima na tri strane, s pogledom na terasu iza koje se u daljini protezao ocean, beskrajan i siv u kasno poslijepodne. Colin je gnječio tijesto, okrenut mi leđima, potpuno zaokupljen poslom. Njegova je kosa bila iste svijetle, bezbojne nijanse kao Nikkina, svilenkasta poput njene i kovrčasta pri vratu. Imao je žilave i snažne ruke s dugačkim, spretnim prstima. Skupio je rubove tijesta prema unutra i okrenuo ga.

Činilo se da je došao na sam rub puberteta, počeo je naglo rasti, ali ne još nezgrapno. Nikki ga je dotaknula i smjesta se okrenuo pogledavši ravno u mene. Zapanjila sam se. Imao je krupne, malo ukošene oči neobične, maslinasto-zelene boje, guste i crne trepavice. Lice mu je bilo usko, brada isturena, uši jedva primjetno usiljene, što je s kosom koja se na čelu spajala u vršak, tvorilo vilenjački dojam. Njih dvoje su podsjećali na ilustraciju priče o vilama -krhki i lijepi i nadasve neobični. Oči su mu bile mirne, prazne, neprijeporno inteligentne. Opazila sam isti taj pogled u mačaka, bistar, uzdržan, ozbiljan.

Kad sam se obratila Nikki, motrio je naša usta, pomičući svoja bezglasno, tako da je učinak bio začudno seksualan.

– Čini mi se da sam se upravo zaljubila –, rekla sam i nasmijala se. Nikki se smijuckajući obratila Colinu, skladnim, jezgrovitim govorom prstiju.

Colin mi je uputio blistav osmijeh, bitno stariji nego po godinama. Osjetila sam rumenilo na obrazima.

– Nadam se da mu to nisi kazala –, rekla sam. – Vjerojatno bismo morali pobjeći zajedno.

– Rekla sam mu da si moja prva prijateljica poslije izlaska iz zatvora.

Rekla sam mu da te trebamo ponuditi pićem –, govorila je i dalje dajući znake, pogleda prikovana za Colinovo lice. – Inače obično ne dajemo toliko znakova. Ovo ja sada obnavljam znanje.

Nikki je otvorila bocu vina, a ja sam promatrala Colina kako obrađuje tijesto za kruh. Ponudio mi je da pomognem, ali sam zavrtjela glavom, dajući prednost promatranju njegovih vrijednih ruku pod kojima je tijesto postajalo glatko. Tu i tamo je ispuštao hrapave, nerazgovjetne glasove, čega očito nije bio svjestan.

Nikki mi je dala ohlađeno bijelo vino u čaši s tankim drškom, a ona je pila Perrier. – Za uvjetni otpust –, nazdravila je.

– Djeluješ puno opuštenije –, kazala sam.

– Oh, i jesam. Osjećam se sjajno. Divno ga je imati uza se. Posvuda idem za njim. Osjećam se poput šteneta. Nema mira od mene.

Ruke su joj se micale automatski, pa sam shvatila da mu simultano prevodi razgovor sa mnom. Osjećala sam se netaktna i bespomoćna što se i ja ne znam sporazumijevati prstima. Bila sam sigurna da ima stvari koje bih mu željela priopćiti sama, pitanja koja sam željela postaviti u svezi s tišinom u njegovoj glavi. Njihovo sporazumijevanje sličilo je nekoj vrsti šarada.

Nikki je koristila tijelo, ruke, lice, uključila je potpuno cijelo svoje biće, Colin je uzvraćao ležerno. Činilo se da govori mnogo brže nego ona, bez promišljanja. Kadikad bi Nikki zastala, grozničavo tražeći riječ, prisjećajući se, smijući se samoj sebi dok mu je priznavala svoju zaboravljivost. U tim trenucima njegov je osmijeh bio blag, pun praštanja i ljubavi. Bila sam kivna na to začudno carstvo tajni, čak samoizrugivanja, u kojemu je Colin bio gazda, a Nikki naučnica. Nisam mogla zamisliti Nikki ni sa kakvim drugim djetetom.

Colin je smjestio glatko tijesto u zdjelu, prevrnuvši ga jednom da blijedu površinu premaze maslacem, a potom ga je pažljivo prekrpio čistom bijelom krpom. Nikki ga je pozvala u dnevni boravak gdje mu je pokazala foto album. Colin se smjestio na rub kauča, nagnuo se naprijed, nalaktio se na koljena i zagledao u album rastvoren ispred njega na stoliću. Lice mu je bilo nepomično, ali očima nije promaklo ništa i u tren oka je bio zadubljen u fotografije.

Nikki i ja smo izašle na terasu. Bilo je kasno, ali još uvijek dovoljno sunca da se stvori privid topline. Stajala je pokraj ograde, zagledavši se u ocean koji je šumio ispod nas. Na mjestima sam tik ispod površine vidjela zapletenu morsku travu, tamne vlati koje su se lelujale na valovima svjetlije zelene boje.

– Niltki, jesi li bilo kome rekla gdje sam i što smjeram? – upitala sam.

– Ni govora –, rekla je, preneražena. – Zašto pitaš?

Ispričala sam joj događanja u proteklih nekoliko dana – ubojstvo Sharon Napier, moj razgovor s Gregom i Diane, pismo koje sam našla među stvarima Libby Glass. Moje povjerenje u nju bilo je nagonско.

– Bi li prepoznala njegov rukopis?

– Naravno.

Izvukla sam omotnicu iz svoje torbe, pažljivo izvadila pismo i otvorila ga.

Bacila je letimičan pogled.

– To je on –, rekla je.

Kazala sam: – Željela bih da pročitaš pismo. Hoću znati poklapa li se s tvojim instinktivnim poimanjem događaja.

Nevoljko je vratila pogled na svijetloplave stranice. Kad je dovršila, bila je gotovo zbunjena. – Nisam pretpostavljala da je bilo tako ozbiljno. Druge veze to nisu bile.

– A Charlotte Mercer?

– To je kučka. Alkoholičarka. Jednom me je nazvala. Nisam je mogla smisliti. A ona je ustvari mrzila njega. Trebala si čuti što je sve izgovorila.

Pažljivo sam preklopila pismo. – Nisam to mogla shvatiti. Od Charlotte Mercer na Libby Glass. To je bio povelik skok. Držala sam ga čovjekom od ukusa.

Nikki je slegnula ramenima. – Lako se dao zavesti. Godilo je njegovoj taštini. Charlotte jest lijepa... na svoj način.

– Zar je tražila razvod? Jesu li se tako upoznali? Nikki je zanijekala. – Družili smo se s njima.

Sudac Mercer je svojedobno bio neka vrst Laurenceova mentora. Ne vjerujem da je ikada otkrio tu vezu... bojim se da bi ga to ubilo. Uostalom, on je jedini pošten sudac u ovome gradu. I sama znaš kakvi su ostali.

Rekla sam: – Razgovarala sam s njom samo nakratko. To je morao biti netko tko je znao gdje sam, a kako je mogla doći do takve informacije?

Netko me je morao slijediti do Las Vegasa. Sharonina smrt je vremenski previše tijesno utvrđena, da bi bila slučajnost.

Colin je prišao Nikki i postavio rastvoren album na ogradu. Upro je prstom u jednu od fotografija, izgovarajući nešto za mene potpuno nerazumljivo, neko neodređeno mrmljanje samoglasnika. Prvi put ga je čula kako govori.

Imao je dublji glas nego što bi se očekivalo za dvanaestogodišnjaka.

Nikki mu je objasnila: – To je proslava Dianine male mature. – Colin ju je ovlaš pogledao, a onda je naglašenije upro prst. Stavio je potom kažiprst ispred usta i stao ga brzo pomicati gore dolje. Nikki se namrštila.

– Tko te muči, zlato?

Colin je spustio prst na sliku na kojoj je bila skupina ljudi.

– Ovo je Diane, pa Greg, Dianeina prijateljica Terry i Dianeina mama –, govorila mu je izgovarajući riječi pažljivo i istovremeno mu dajući znakove.

Na Colinovu licu je zaigrao zagonetan osmijeh. Raširio je ruke, stavio palac na čelo, a potom na bradu.

Nikki se sad nasmijala, ali joj je izražaj lica bio jednako zagonetan kao njegov.

– Ne, ovo je Nana –, rekla je pokazujući sliku s prethodne stranice. – A ovo je Dianeina mama, ne tatina. Mama od Grega i Diane. Zar se ne sjećaš Nane? Oh, Bože, kako bi se i mogao sjećati –, okrenula se prema meni.

– Umrkla je kad je imao samo godinu dana. – Ponovo ga je pogledala.

Colin je ispuštao neke grlene glasove, nešto niječno i razočarano.

Razmišljala sam u što će se pretvoriti njegova ćud kad ga pubertet zapljusne u punoj mjeri. Ponovo palac na čelu, potom na bradi. Nikki mi je dobacila još jedan zbunjen pogled. – On neprestano govori "tatina mama" za Gwen. Kako da mu čovjek objasni "bivša žena"? – Opet je strpljivo poCela davati znakove.

Colin je blago tresao glavom, odjednom nesiguran u se. Promatrao ju je kao da očekuje neko dodatno objašnjenje. Uzeo je album i stao uzmicati, ne skidajući pogled s Nikkina lica. Zarumenjevši se od nelagode dao joj je još nekoliko znakova. Očigledno nije želio da se osramoti preda mnom.

– Pregledat ćemo to zajedno za koji trenutak –, obećala mu je, prevodeći meni.

Colin se polagano udaljio i zatvorio pomična staklena vrata.

– Oprosti što nas je prekinuo –, rekla je kratko.

– Nema problema, i tako moram ići.

– Ostani na večeri ako želiš. Napravila sam pun lonac govedine bourguignon. Izvrsna je s Colinovim kruhom.

– Hvala, ali imam svu silu posla.

Nikki me otpratila do vrata, a da nije bila svjesna da je cijelo vrijeme znakovima prevodila na jezik gluhonijemih.

Ušla sam u kola i ostala sjediti, zbunjena Colinovom zabunom radi Gwen.

To je bilo čudno. Vrlo čudno.

19

Kad sam se vratila kući, Charlie Scorsoni je sjedio ispred ulaznih vrata.

Osjećala sam se neuredna i nespremna i s nelagodom sam shvatila da sam gajila nadu da ćemo se ponovno sresti, ali nipošto ovako.

– Za Boga miloga, ne uzbuđuj se, Millhone –, rekao je opazivši izražaj moga lica.

Izvukla sam ključ. – Oprosti, ali imaš dara da me uhvatiš u najgore moguće vrijeme.

– Imaš sastanak...

– Nemam nikakav sastanak, nego izgledam grozno. Otključala sam vrata i upalila stolnu svjetiljku, puštajući da me slijedi.

– Barem sam te ulovio u dobru raspoloženju –, rekao je raskomotivši se.

Odvukao se do kuhinje i izvadio zadnju bocu piva. Njegovo neusiljeno ponašanje me je razbjesnilo.

– Čuj, moram oprati rublje. Tjedan dana nisam bila u dućanu. Nagomilalo mi se pošte, cijela kuća je puna prašine. Od našeg zadnjeg susreta nisam čak obrijala ni noge.

– Trebaš i šišanje –, dometnuo je.

– Ne trebam. Uvijek izgledam ovako.

Smijuckao se tresući glavom. – Obuci se. Idemo van.

– Ne želim ići nikamo. Hoću se srediti.

– Možeš to i sutra. Nedjelja je. Kladio bih se da ta sranja uvijek obavljaš nedjeljom.

Zapanjeno sam buljila u njega. Imao je pravo.

– Čekaj malo. Ovako ćemo napraviti –, počela sam strpljivo. – Ostajem kod kuće. Obavit ću sve svoje poslove, pošteno se naspavati što mi silno treba, a onda ću te sutra nazvati, pa ćemo se navečer vidjeti.

– Sutra navečer moram biti u kancelariji. Dolazi mi klijent.

– U nedjelju navečer?

– U ponedjeljak rano ujutro imamo parnicu, pa je ovo ispalo jedino što smo uspjeli smisliti. I ja sam se vratio u grad tek u četvrtak navečer i do grla sam u poslu.

I dalje sam zurila u njega, ali sam se pokolebala. – Kamo bismo išli?

Hoću li se morati oblačiti?

– Takovu te ne vodim nikamo.

Spustila sam pogled. Još uvijek sam imala traperice i košulju u kojima sam putovala i spavala, ali nisam namjeravala popustiti.

– Što nije u redu? – upitala sam pokvareno.

– Otuširaj se i presvući odjeću. Ako mi napraviš popis, donijet ću ti namirnice iz dućana. Dok se vratim, ti ćeš biti spremna, je li tako?

– Volim sama ići u kupovinu. Uostalom trebam samo mlijeko i pivo.

– Onda ću te odvesti u samoposluživanje poslije večere –, rekao je naglašavajući svaku pojedinu riječ.

Odvezli smo se u Ojai Ranch House, jedan od onih otmjenih restorana gdje konobar stoji uz vaš stol i recitira vam jelovnik kao pjesničko djelo.

– Hoću li naručiti za oboje ili bi to povrijedilo tvoju žensku osjetljivost?

– Samo izvoli –, rekla sam osjetivši začudno olakšanje, – to mi se sviđa.

Dok je vijećao s konobarom, kradomično sam mu proučavala lice. Bilo je četvrtasto i snažno, jaka vilica, primjetljiva rupica na bradi, pune usne.

Nos mu je možda bio nekoć slomljen, ali je stručno zakrpan tako da je ostao samo mali trag tik ispod grebena. Imao je očale s velikim, u plavosivo metaliziranim staklima, ispod kojih su plave oči bile jasne

kao nebo. Riđe trepavice, riđe obrve, gusta riđa kosa koja se tek počela prorjeđivati. Imao je krupne šake, krupne kosti na zapešćima, ispod manšeta nazirale su se paperjaste riđe dlake. Bilo je još nečega u njemu, doduše nejasno i tinjajuće, ali isti osjećaj koji sam imala prije, seksualnosti koja je tu i tamo izbijala na površinu. Činilo se da ponekad ispušta gotovo čujan mrmor, kao putujuća električna centrala, koja nesmiljeno grabi preko padine brijega, zloslutna i označena znacima za opasnost. Bojala sam ga se.

Konobar je nekoliko puta kimnuo i udaljio se. Charlie se okrenuo prema meni, skriveno zadovoljan. Bila sam svjesna da sam omutavila, ali se pravio da to ne opaža na čemu sam mu bila zahvalna, makar blago oblivena rumenilom. Preplavio me osjećaj užasne nelagode, iste kakvu sam imala u šestom razredu kada sam na jednoj rođendanskoj proslavi vidjela da sve druge djevojčice nose najlonke, a ja sam još uvijek imala glupe bijele kratke čarape.

Konobar se vratio s bocom vina, pa je Charlie prošao kroz uobičajeni ritual. Čaše su nam napunjene, kucnuli smo se, a da ni za trenutak nije skinuo pogled s moga lica. Popila sam gutljaj hladnog bijelog vina, iznenađena njegovom tečnošću.

– Onda, kako napreduje istraga? – upitao je čim se konobar udaljio.

Stresla sam glavom koristeći priliku da se orijentiram.

– Ne želim razgovarati o tome –, odbrusila sam i prekinula se. – Ne bih željela biti gruba –, dometnula sam mekše. – Naprosto ne vjerujem da će mi pričanje o tome pomoći. Nisam zadovoljna.

– Zao mi je što to čujem –, rekao je. – Bit će bolje.

Slegnula sam ramenima promatrajući ga dok je pripaljivao cigaretu i škljocnuo upaljačem. – Nisam znala da pušiš –, rekla sam.

– Samo ponekad –, odgovorio je. Ponudio mi je cigaretu, ali sam ponovno zavrtjela glavom. Doimao se opušten, vladao je sobom, muškarac profinjen i krepostan. Osjećala sam se blesavo i neobično šutljivo, što njega, čini se, uopće nije smetalo, jer je trabunjao bez prestanka o nevažnim stvarima. Činilo se da je uključen na pola brzine i da ne žuri ni u čemu. Tek sam uz njega postala svjesna uobičajene napetosti u kojoj živim, svojih prenapregnutih živaca radi kojih škrgućem zubima u snu.

Kadikad sam u tolikoj jurnjavi da potpuno zaboravljam jesti, sjetim se tek uvečer, a ni tada nisam gladna nego pohlepno gutam

hranu kao da će brzina ubacivanja i količina nadoknaditi neredovitost. Pokraj Charlieja sam osjećala da mi se bioritam preudešava, usporavajući se i usklađujući s njegovim. Tek kada sam ispila drugu čašu vina, s usana mi se oteo dubok uzdah jer sam u tom trenutku shvatila da sam se držala napeto, poput zmiје na oprugu spremne da u svakom času iskoči iz kutije.

– Osjećaš li se bolje? – upitao je.

– Da.

– Dobro. Onda možemo jesti.

Hrana koja je donesena bila je svakako najputenija od sve koju sam okusila u svome životu: svjež, mekan kruh s koricom u tankim slojevima, premazan gušćjom paštetom, hruskava zelena salata s aromatičnim začinima, komadići raže u umaku s maslacem posluženi sa sočnim bobama bijelog grožđa. Za desert su bile svježije maline sa šlagom i cijelo vrijeme Charliejevo lice meni sučelice, zasjenjeno onim nagovještajem opreza, nepopustljivom i zastrašujućom odlučnošću, koja me privlačila čak i kad sam mislila da posve vladam sobom.

– Kako to da si završio na pravu? – upitala sam ga pri kavi.

– Nesretnim slučajem, rekao bih. Otac mi je bio pijanac i propalica, ništarija od čovjeka. Često me mlatio. Ne s razlogom. Više kao komad namještaja koji mu se našao na putu. Tukao je i mamu.

– Nije baš doprinijelo tvome samopoštovanju. Charlie je nehajno slegnuo ramenima. – Za mene je to ustvari bilo dobro. Očvrsnuo sam. Postao sam svjestan da se ne mogu pouzdati ni u koga, nego u sama sebe, što je" lekcija koja se dobro pamti s deset godina. Pobrinuo sam se za sebe.

Morao sam.

– Školovao si se zarađujući?

– Do posljednjeg centa. Zarađivao sam pišući za varalice, pod njihovim imenima, sjedio sam na testovima i bilježio odgovore za minus tri, da ne bi netko posumnjao. Iznenadila bi se koliko je teško izostaviti taman toliko pitanja da ispadne nepatvoreno. Imao sam i stalnih poslova, ali kad sam shvatio da je pola kolega s godine nastavilo studirati zahvaljujući mojoj domišljatosti, ocijenio sam da bih mogao pokušati i ja.

– Čime se bavio tvoj otac osim što je pio?

– Građevinarstvom dok mu zdravlje nije otišlo k vragu. Na kraju je umro od raka. Mučio se šest godina. Gadno. Meni se fućkalo i on je to znao. Ali se natrpio bolova. Platilo je kaznu –, govorio je vrteći glavom. – Majka je umrla četiri mjeseca poslije njega. Očekivao sam da će joj laknuti kad ga ne bude. Pokazalo se da je bila ovisna o zlostavljanju.

– Zašto baš ostavštine? To mi ne ide uz tebe. Zamišljam te u kaznenom pravu ili nešto takvo.

– Čuj, moj otac je rasfućkao sve što je imao. Iza njegove smrti nije mi ostalo ništa – još i gore. Potrajalo je godinama dok sam isplatio njegove bolničke račune i ostale proklete dugove. Morao sam platiti i maminu sahranu. Srećom nije dugo болоvala. Bog joj dao duši lako, ali ni to nije bilo jeftino. Stoga sada poučavam ljude kako da nadmudre vlasti čak i poslije smrti. Najveći dio mojih klijenata su mrtvi, stoga se dobro slažemo, a ja se brinem da njihovi pohlepni nasljednici dobiju više negoli zaslužuju.

Usto, kad si izvršitelj oporuke za nečije imanje, plaćen si na vrijeme i nitko se ne žali na visinu honorara.

Rekla sam: – Nije loš posao.

– Nimalo –, složio se.

– Jesi li ikad bio oženjen?

– Ne. Nikada nisam za to imao vremena. Radim. Jedino me to zanima. Ne sviđa mi se pomisao da nekom drugom dam pravo da postavlja zahtjeve. U zamjenu za što?

Morala sam se nasmijati. I ja sam osjećala isto. Njegov ton je međutim bio ironičan, a pogled koji je tada prikovao uza me bio je neobično nabijen seksualnošću, pun muževne strasti kao da su se novac i moć i seksualnost u njemu isprepleli na neki čudan način, hraneći se međusobno. Ma koliko se činio otvoren kazujući ugodne i neugodne stvari iz svoga života, bilo mi je jasno da tu nema spontanosti, lakomislenosti i iskrenosti, ali me privlačila upravo ta neprozirnost. Je li znao da me privlači? Ni ovako ni onako nije pokazivao svoje osjećaje.

Čim smo popili kavu, bez riječi je dao znak konobaru i platio je ček.

Ponestalo je tema za razgovor i ostavila sam da tako bude, osjećajući i sama da sam se stišala, pojačala oprez, čak me je opet obuzeo strah pred njim. Hodali smo kroz restoran tijesno jedno uz

drugo, vladajući se pristojno, smotreno. Otvorio mi je vrata. Izašla sam. Nije mi se ni pokušao približiti, verbalno ili na drugi način, pa sam se odjednom zbunila da ne bi ispalo da je moj dojam o njegovu povlačenju vlastita umišljotina. Charlie me ovlaš uhvatio za ruku i preveo me preko plitke stepenice, ali čim smo se našli na ravnu nogostupu, maknuo je ruku. Pošli smo do moje strane auta. Otvorio je vrata i pustio da uđem. Pomisao da nisam izgovorila ništa koketnog ispunila me je zadovoljstvom, ali me još uvijek kopkala znatiželja glede njegovih namjera prema meni. Njegovo hladno, odsutno vladanje mi nije bilo jasno.

Vozili smo se natrag u Santa Teresu, progovorivši tek pokoju riječ. Opet sam se osjećala kao mutavac, ne neugodno, ali mlitavo. Tek kad smo se približili gradu, uzeo je moju ruku, neobavezno. Činilo mi se kao da mi je cijelu lijevu stranu prožela niskonaponska struja. Lijevom rukom je držao upravljač. Desnom je nehajno, usputno trljao moje prste, i dalje neangažiran. Pokušavala sam zadržati ležeran stav, poput njegova, pokušavajući zavarati samu sebe da možda postoji neki drugi način da se protumače tinjajući seksualni signali od kojih je pucketao zrak oko nas, a meni su se sasušila usta. Što ako sam pogriješila, pomislila sam. Što ako sam navalila na čovjeka kao pseto na kost samo da bih na kraju otkrila da su njegove namjere bile prijateljske, kolegijalne, rastresene, bezlične?

Nisam mogla razmišljati ni o čemu drugom jer smo oboje šutjeli, nije bilo glasa niti izričaja na koji bih mogla reagirati ili prebaciti misli – nije bilo načina da skrenem razmišljanje. Sve sam teže dolazila do daha. Osjećala sam se kao staklena šipka koju trljaju svilom. Krajičkom oka učinilo mi se da je okrenuo lice prema meni. Pogledala sam ga.

– Hej, – progovorio je tiho. – Pogodi što ćemo raditi?

Charlie se malo pomaknuo u sjedištu i pritisnuo mi tuku u međunožje.

Naboj je prostrujio kroza me poput munje natjeravši me da zastanjem, nesvjesno. Charlie se nasmijao, duboko i ushićeno, a potom je usredotočio pozornost na cestu.

U krevetu s Charliejem osjećala sam se uvedena u velik grijači stroj. Ništa se od mene nije očekivalo. Za sve se pobrinuo s lakoćom, sve je teklo glatko. Nije bilo ni trenutka nelagode. Nije bilo ustezanja, suzdržanosti, oklijevanja, obaziranja. Činilo se kao da je između nas

probijen kanal kroz koji je seksualna energija strujala u oba smjera bez zapreka. Vodili smo ljubav u više navrata. U početku je prevladala glad, prevelika uspaljenost.

Nasrnuli smo jedno na drugo neobuzdano, žestinom koja nije priznavala nikakve izljeve nježnosti. Udarali smo jedno o drugo poput valova o lukobran, ushićenje je u valovima hitalo naprijed i jednakom silinom vraćalo se nazad. Zorni prikaz emocija sveo bi se na udarni juriš, osjećaj tutnjave, udaranja i nabijanja maljem sve dok me nije skršio, a onda se provaljao i protezao po meni sve dok i posljednji obzid u meni nije pretvoren u krš i pepeo. Na trenutak se podigao i naslonio na lakat, poljubio me dugo i slatko, a onda je sve počelo iznova, ovaj puta njegovim tempom, u pola brzine, mučno polagano poput prespora zrenja breskve na grani. Osjećala sam ružičaste tonove, pretvarala sam se u med i mlijeko blaženo olakšanje strujalo je kroza me poput sedativa. Naposljetku smo se ispružili, razdragani, znojavi i bez daha, a onda me zagrlio u snu, pribivši me uz postelju težinom svojih snažnih ruku.

Nisam se osjećala ulovljena u stupicu, nego smirena i sigurna kao da mi se ništa na ovome svijetu ne može dogoditi sve dok sam pod zaštitom ovoga čovjeka, tog utočišta, pećine od mesa i topline u koju sam se uvukla i ostala u njoj do jutra, ne probudivši se ni jednom.

U sedam sati osjetila sam njegov blag poljubac u čelo, a onda su se vrata tiho zatvorila. Nestao je prije negoli sam se uspjela razbuditi.

20

Ustala sam u devet sati i provela nedjelju obavljajući sitne poslove.

Očistila sam stan, oprala rublje, otišla u dućan i poslijepodne sam ugodno ćaskala sa svojim gazdom, koji se sunčao u stražnjem dvorištu. Za čovjeka od osamdeset jedne, Henry Pitts je imao začudno dobre noge. Također je imao krasan orlovski nos, usko aristokratsko lice, šokantno bijelu kosu i oči plave poput cvijeta zimzelena. Opći dojam vrlo seksi, električan, fotografije iz njegove mladosti koje sam imala priliku vidjeti nisu bile ništa. S dvadeset i trideset i četrdeset, Henryjevo je lice bilo previše okruglo, previše neoblikovano. Kako su se nizala desetljeća, fotografije su počele otkrivati sve mršavijeg i

privlačnijeg muškarca, koji je sada bio koncentrat svih vrлина kao kad se osnovna sirovina svede na eliksir pun sadržine.

– Slušaj, Henry, – rekla sam ljosnuvši na travu pokraj njegove ležaljke. – Provodiš život krajnje isprazno.

– Uvreda časti –, odgovorio je smireno, ne udostojaviši se otvoriti oči. – Sinoć si imala društvo.

– Spoj sa spavanjem. Točno ono na što su nas mame stalno upozoravale.

– Kako je bilo?

– Nije za pričanje –, rekla sam. – Kakvu si križaljku izmudrio ovaj tjedan?

– Sasvim laku. Sve udvojene riječi. Jednostavno pokušaj ovo: deset slova, "dvostruki otisak".

– Smjesta odustajem.

– Makulatura. To je štamparski pojam. Malo je teže, ali mi se baš uklopio.

No, probaj ovo. "Dvostruko značenje". Dvanaest slova.

– Hoćeš li prestati s tim, Henry?

– Dvosmislenost. Ostavit ću ti je pred vratima.

– Nemoj, molim te. To mi se ugniježdi u tikvu i stalno me kopka.

– Osmjehnuo se. – Jesi li već trčala?

– Nisam, ali se spremam –, rekla sam ustajući. Prešla sam preko tratine osvrnuvši se na njega. Nisam mogla, a da se ne razveselim. Razmazivao je ulje za sunčanje po koljenima koja su već imala prekrasnu nijansu karamela. Pomislila sam koliko je ustvari bitno što je razlika među nama pola stoljeća. No, valjalo je razmisliti o Charlieju Scorsoniju. Presvukla sam se i krenula na trčanje. I razmišljanje o njemu.

U ponedjeljak ujutro sam otišla do Cona Dolana u Odjel za umorstva.

Telefonirao je kad sam ušla, pa sam sjela uz njegov radni stol. Nagnuo se u stolcu zabivši noge uz rub stola, sa slušalicom labavo prislonjenom uz uho.

Izgovarao je "uh-huh, uh-huh, uh-huh" opetovano, s izražajem krajnje dosade na licu. Pomno mi je ispitivao svaku crtu lica kao da ih upija i preslikava i radi usporedbe unosi u kompjutorsku datoteku okorjelih zločinaca. Nisam odvratila pogled. Na trenutke sam mogla zamisliti mlada čovjeka po licu koje se sada objesilo i zamorilo,

dobilo jastučice ispod očiju, s kosom kao namazanom uljem, obrazima koji su omekšali pri vilici kao da se salo počelo grijati i topiti. Koža na njegovu vratu omlohavila je u niz sitnih nabora, naribanih i malo nabujalih preko uštrkana ovratnika košulje. Osjećam neku srodnost s njim koju nikada ne mogu sasvim odrediti. Neugodan je, beščutan, povučen, proračunat, grub. Čula sam i da je pokvaren, ali ja u njemu vidim ponajprije zavidnu sposobnost. Zna svoj posao i ne pravi propuste i usprkos činjenici da mi zagorči gdje god može, svjesna sam da sam mu draga, makar to pokazuje jako škrto. Opazila sam da je pojačao pozornost. Pomno je slušao sugovornika koji mu je primjetno digao tlak.

– Dobro, a sad poslušaj ti mene, Mitch, jer sam već rekao sve što sam kanio reći. Približavamo se posljednjim potezima i ne želim da mi zajebeš stvar. Da, to znam. Da, i to si mi rekao. Samo hoću da je među nama sve jasno. Tvome momku sam pružio sve šanse koje sam mu naumio dati i stoga će surađivati ili ga možemo odmah vratiti tamo gdje je bio. Da, no dobro porazgovaraj s njim još jednom!

Con je spustio slušalicu s visine, ne tresnuvši doduše njome, ali bilo je jasno u kakvu je raspoloženju. Bio je gotov. Pogledao me očima zamagljenim od razdraženosti. Šutke sam spustila oмотnicu na njegov stol.

On je spustio noge na pod.

– Što je to? – prasnuo je. Provirio je kroz zaklopac i izvukao pismo koje sam pronašla u osobnoj pokretnoj imovini Libby Glass. Čak i ne znajući o čemu se radi, uhvatio je pismo za rub, površno preletio po sadržaju a onda se vratio na početak i pažljivo ga pročitao. Prostrijelio me pogledom.

Pismo je gurnuo u omotnicu.

– Odakle ti to?

– Majka Libby Glass sačuvala je sve njezine stvari. Bilo je zagurano u broširanu knjigu. Pokupila sam to u petak. Možeš li dati da se provjere otisci?

Sledila sam se od njegova pogleda. – Ne bismo li najprije razgovarali o Sharon Napier?

Osjetila sam šikljaj straha, ali nisam oklijevala. – Mrtav je –, rekla sam posegnavši za omotnicom. Bubnuo je šakom po njoj pa sam nagoniski povukla ruku. Pogledi nam se ukliještise. – Rekao mi je to prijatelj u Vegasu –, izustila sam. – Tako sam doznala.

- Koješta. Bila si tamo.
- Krivo.
- Prokletstvo, ne laži mi –, zarežao je.

Obuzeo me bijes. – Hoćete li mi pročitati moja prava, poručnice Dolan?

Hoćete li mi dati uvjerenje da sam upoznata s pravima koja mi jamči ustav? Jer sam ga spremna pročitati i potpisati ako to želite. Potom ću nazvati svog odvjetnika, pa možemo razgovarati tek kad on dođe. Što kažeš na to?

– Dva tjedna si na ovom poslu i imamo mrtvaca. Pokušaš li me nasamariti, obećajem da ću te prebiti. A sada da čujem istinu. Rekao sam ti da se ne miješaš u to.

– Čekaj, stani. Rekao si mi da se klonim nepravilika što sam i činila. Rekao si da bi htio pripomoć u povezivanju Libby Glass i Laurencea Fifea i donijela sam ti ovo –, rekla sam upirući prst u omotnicu na njegovu stolu.

Uzeo ju je i bacio u smeće. Znala sam da je to samo predstava. Pokušala sam nov smjer.

– Daj se sredi, Con, – rekla sam. – Nisam imala veze sa smrću Sharon Napier. Baš nikakve. Što misliš? Da sam odjurila tamo i ubila nekog tko bi nam mogao biti od pomoći? Ti si lud! Nisam čak ni bila u Vegasu. Odvezla sam se u Salton Sea na razgovor s Gregom Fifeom. Ako sumnjaš u moju riječ, nazovi njega! – Zašutjela sam uzrujano zureći u njega, puštajući da ova drska mješavina istine i čiste izmišljotine proдре kroz njegovo namrgođeno lice.

– Kako si znala gdje je?

– Jer je privatni istražitelj imenom Bob Dietz utrošio dan i pol da joj na moj zahtjev uđe u trag. Namjeravala sam se odvesti u Vegas poslije razgovora s Gregom. Nazvala sam ga prije puta i doznala da joj je netko smjestio metak u glavu. Što misliš kako je meni? Mogla mi je popuniti nekoliko bitnih praznina. I bez tega se gnjavim na pasja kola. Osam godina zastarjeli slučaj, ma daj molim te!

– Tko je znao da kaniš razgovarati s njom?

– To ne bih znala reći. Ako misliš da ju je netko ubio da spriječi njen razgovor sa mnom, bojim se da si na krivu putu, ali ne bih se mogla zakleti. Po svemu što sam čula, mnogima je nagazila na prste. I ne pitaj me pojedinosti jer ih ne znam. Netom sam čula da je stala nekome na žulj.

Ispravio se zureći u mene. Naslutila sam da sam pogodila žicu. Priče koje mi je prenio prijatelj iz Vegasa zacijelo su se poklopile s nekim otkrićem policije u Las Vegasu. Osobno, bila sam duboko uvjerenjena da je ubijena da ne bi progovorila, da me je netko slijedio i stigao do nje u pravom trenutku, ali neka me vrag odnese ako ću dopustiti da se upre prst u mene.

Nisam u tome vidjela nikakve svrhe, a sasvim sigurno bi me zakočilo da nastavim s istragom. Još uvijek nisam bila posve mirna zbog činjenice da je netko drugi vjerojatno dojavio policiji o pucnjavi. Da sam ostala samo minutu duže u njezinu stanu, našla bih se u pravom škripcu, koji bi možda zaključio moju istragu zauvijek. Grižnju savjesti koju sam imala radi umiješanosti u njezinu smrt nemam namjeru okajati time da me ulove zbog posljedica.

– Što si još otkrila vezano uz Libby Glass? – upitao je tada, za nijansu promijenivši ton.

– Ne mnogo. Trenutačno još uvijek pokušavam uklopiti nekoliko komadića na pravo mjesto, ali me do sada baš sreća nije poslužila. Ako je Laurence Fife uistinu napisao ovo pismo, onda bismo imali barem taj dokaz. Ruku na srce, nadam se da nije, ali Nikki vjeruje da je rukopis njegov. Nešto u pismu mi ne sjeda kako valja. Možeš li mi javiti ako otisci odgovaraju njegovim?

Con je nestrpljivo gurnuo hrpu spisa na svom stolu. – Razmislit ću –, progundao je. – Ne želim nikakvo prijateljevanje u ovoj stvari.

– Vjeruj mi, nas dvoje nikada nećemo biti bliski prijatelji –, rekla sam. Iz neka meni nedokučiva razloga izražaj lica mu se malo smekšao i gotovo sam pomislila da će se nasmiješiti.

– Nosi se odavde –, rekao je osorno.

Otišla sam.

Sjela sam u auto i odvezla se iz centra, krenuvši lijevo na Anacondu i prema obali. Dan je bio prekrasan – sunčan i prohladan, s gustim oblacima šćućurenim na obzorju. Jedrilice tu i tamo razbacane po moru vjerojatno je postavila Trgovačka komora radi slikovitosti za turiste koji su tumarali duž obale slikajući druge turiste koji su sjedili u travi.

Kod Ludlow Beacha skrenula sam uzbrdo, a potom sam prešla na strmu pokrajnju ulicu u kojoj je živjela Marcia Threadgill. Parkirala sam i izvukla dvogled, pretražujući njezinu terasu. Sve njezine biljke bile su prisutne i uračunate, jedino su izgledale zdravije negoli je

trebalo. Nije bilo traga ni Marciji niti susjedi s kojom se posvađala. Priželjkivala sam da se pojavi kako bih je mogla snimiti gdje vuče kutije s knjigama teške barem dvadeset pet kila dolje do kontejnera. Zadovoljila bih se i letimičnim pogledom na nju na povratku iz dućana s mamutskom vrećicom prepunom konzervirane hrane, pri dnu raspucalom od težine.

Usredotočila sam pozornost ponovo na njezinu terasu i uočila po prvi put da su četiri kuke za cvijeće bile zašarafljene u drvenu izbočinu gornje terase. Mamut biljka koju sam vidjela neki dan visjela je tik do ugla terase, dok su ostale tri kuke bile prazne.

Odložila sam dvogled i otišla u zgradu, zaustavivši se na odmorištu između drugog i trećeg kata. Zavirila sam preko ograde. Ako se dobro smjestim, mogla bih fokusirati kameru točno pod pravim kutom da ulovim Marcijina ulazna vrata. Provjerivši to, vratila sam se do auta i odvezla se do opskrbnog centra Gateway.

Dizanjem sam odredila težinu nekoliko biljaka u plastičnim loncima i pronašla jednu lončanicu točno po mojoj mjeri – dvanaest kilograma čvrstog trupa sa prijetećim sabljama nalik listovima. Uzela sam nekoliko već složenih vrpca za ukrašavanje poklona u boji vatrogasnih kola i kartu sa željama za skorašnje ozdravljenje izraženim srcebradateljnim stihovima.

Sve ovo mi je oduzimalo dragocjeno vrijeme koje bih radije posvetila slučaju Nikki Fife, ali morala sam se pobrinuti za najamninu, a imala sam osjećaj da California Fidelity dugujem barem pola mjeseca.

Otišla sam ponovo do Marcijina stana i parkirala. Provjerila sam kameru, rastrgala paketić s ukrasnim vrpcama i nalijepila ih po plastičnoj tegli, a onda sam ubola u nju kartu s potpisom nadrljanim tako da ga ni sama nisam mogla pročitati. Oteglila sam lončanicu, kameru i sebe uz strme betonske stube, u zgradu i na drugi kat. Malo uspuhana smjestila sam biljku pokraj Marcijina dovratka i uspela se do odmorišta, provjerila svjetlomjer, namjestila kameru i izoštrila sliku. Sjajan ugao, pomislila sam zadovoljno. Ovo bi moralo biti umjetničko djelo. Otrčala sam dolje, duboko udahнула i pritisnula zvonce na vratima gospođice Threadgill, odjurivši uz stube vratolomnom brzinom. Uхватила sam kameru i još jednom provjerila fokus. Vremensko usklađivanje bilo je savršeno.

Marcia Threadgill je otvorila vrata i pogledala dolje iznenađeno i zbunjeno. Imala je kratke hlače i kukičani prsluk, a u pozadini je glas Olivije Newton-John bučao kao zvučni lilihip. Trenutak sam oklijevala, a onda sam zavirila preko ograde. Marcia se prignula da izvuče kartu.

Pročitala ju je, okrenula, a onda se ponovo zagledala u prednji dio s potpisom, u čudu sliježući ramenima. Pogledala je niz hodnik, a onda je prišla ogradi i virnula niz stepenište kao da bi mogla još uhvatiti dostavljača. Počela sam škljocati. Preglasna svirka iz stana zaglušila je zujanje trideset-pet-milimetarske kamere. Marcia je otapkala do svojih vrata, savila se ležerno iz struka i podigla lončanicu od dvanaest kila, ne mareći čak ni da savine koljena kako nam savjetuju u svim priručnicima za vježbe. Čim je odnijela biljku unutra, pojurila sam niz stube i na cestu.

Namjestila sam se za snimanje s pločnika upravo u trenutku kad je izašla na terasu i odložila biljku na ogradu. Nestala je. Odmaknula sam se nekoliko metara, pričvrstila telefoto leće i stala čekati zaustavivši dah.

Vratila se noseći valjda kuhinjski stolac. Škljocnula sam nekoliko krasnih snimaka kako se penje. Bez dvoumljenja je podigla teglu u visinu ramena, istegla je mišiće dok nije ulovila žičanu omču na kuki iznad glave. Napor je bio toliki da joj se prsluk nadigao, pa sam napravila sasvim zgodan snimak prilično krupne sise koja je izvirila ispod njega. Mislim da sam se okrenula na vrijeme, pa sam ulovila samo nagovještaj njezina letimična pogleda uokolo da vidi je li još netko vidio njezinu golotinju. Kad sam se okrenula, više je nije bilo.

Ostavila sam film na razvijanju, pobrinuvši se da bude pravilno označen i datiran. Fotografije nam neće bogzna što pomoći bez očevica da potkrijepi moj iskaz glede datuma, vremena i okolnosti, ali fotografije će možda potaknuti odgovorne u California Fidelity da nastavi sudski postupak, najviše čemu sam se mogla nadati u ovom trenutku. Uz njihovo dopuštenje, mogla bih se vratiti s video opremom i pravim fotografom i osigurati kakvo uporište koje bi prošlo na sudu.

Trebala sam znati da direktor Službe za odštete neće dijeliti moje razmišljanje. Andy Motycka je prešao četrdesetu i još grize nokte. Taj dan je obrađivao desnu ruku, pokušavajući upravo odglodati ostatke na palcu.

Uхватиła me nervoza samo od gledanja u njega. Stalno sam se pribojavala da će otrgnuti velik trokut mesa u uglu nokta. Osjetila sam da mi se lice razvuklo u gnušanju, pa sam se upiljila preko njegova ramena. Počeo je tresti glavom prije negoli sam stigla do pola objašnjenja.

– Ne mogu to učiniti –, lanuo je bez uvijanja. – Ta mačka čak nema odvjetnika. Idući tjedan bismo trebali dobiti mišljenje s potpisom liječnika.

Ne dolazi u obzir. Ne želim zabrljati stvar. Četiri tisuće osamsto dolara je pizdin dim. Pljunuli bi deset tisuća ako idemo na sud. To znaš i sama.

– Pa znam, ali...

– Nema ali. Rizik je prevelik. Uopće ne znam radi čega ti je Mac dao da je provjeravaš. Čuj, znam da je to za tebe fijasko, pa što? Ispravi pogrešku i ona će otići i smjesta uzeti odvjetnika. Tužit će nas i tražiti milijun dolara.

Zaboravi.

– Napraviti će isto negdje drugdje. Andy je nehajno slegnuo ramenima.

– Zašto tratim vrijeme na to sranje –, izgovorila sam glasom povišenim od razočaranja.

– Ne bih ti znao reći –, rekao je razgovorljivo. – Svejedno mi pokaži snimke kad ih dobiješ. Ima velike sise.

– Jebi se –, odbrusila sam i ušla u svoj ured.

21

Našla sam dvije poruke na sekretarici. Prva je bila od Garryja Steinberga.

Nazvala sam ga.

– Bok, Kinsey, – rekao je čim sam dobila vezu.

– I tebi, Garry. Kako si?

– Nije loše. Imam jednu vijest za tebe. – Po prizvuku u njegovu glasu naslutila sam da je zadovoljan sobom, ali me je njegova sljedeća rečenica ipak zatekla nespremnu.

– Jutros sam pregledao onaj zahtjev za namještenje. Lyle Abernathy je očito neko vrijeme radio kao bravarski šegrt. Kod nekog starog po imenu Fears.

– Bravar?

– Tako je. Jutros sam nazvao staroga. Trebala si to čuti. Kazao sam da je Abernathy podnio molbu za posao čuvara i da provjeravam radnu prošlost.

Fears se malo nakašljavao i zamuckivao da bi na kraju izbacio da je momka morao otpustiti. Fears je dobivao puno pritužbi o nestanku gotovine u kućama u kojima je radio Lyle, pa je počeo sumnjati da je dečko sklon sitnim krađama.

Nije to nikada mogao dokazati, ali nije se smio izlagati riziku, pa je Lyleu dao otkaz.

– Gospode, pa to je sjajno –, obradovala sam se. – To znači da je Lyle mogao ući u Fifeovu kuću kadgod je htio. U Libbynu također.

– Ispada tako. Radio je kod Fearsa osam mjeseci i jamačno je skupio dovoljno znanja da pokuša. Tako barem misli Fears. Osim ako su imali alarmne uređaje ili nešto slično.

– Slušaj, jedino osiguranje koje su imali bio je velik njemački ovčar kojega je usmratio auto šest tjedana prije nego je umro Laurence Fife. On je sa ženom i djecom bio odsutan kad je pas pregažen.

– Zgodno –, rekao je Garry. – Ništa što bi mogla provjeriti nakon tolikih godina, ali možda će te barem usmjeriti na pravi put. Što ćemo s molbom?

Hoćeš li kopiju?

– Vrlo rado. Sto je s Fifeovim računima?

– Odnio sam izvatke kući i pogledat ću ih kad nađem vremena. To je hrpetina papira. U međuvremenu sam ti htio javiti za taj bravarski dar.

– Hvala ti na pomoći. Nebesa, kakav je to šmokljan.

– Oprosti, imam drugu liniju. Čut ćemo se. – Dao mi je telefonski broj i kod kuće za slučaj da ga ustrebam.

– Strašan si. Hvala ti.

Druga je poruka bila od Gwen iz K-9 Kornera. Javila se jedna od pomoćnica, pa sam imala priliku čuti svakojaka lajanja i cviljenja dok Gwen nije došla do telefona.

– Kinsey?

– Da, ja sam. Primila sam tvoj poziv. Što ima novo?

– Jesi li slobodna za ručak?

– Samo trenutak. Moram zaviriti u notes –, odgovorila sam. Dlanom sam poklopila slušalicu i pogledala na sat. Bilo je jedan četrdeset i pet minuta.

Jesam li ručala? Jesam li danas uopće doručkovala? – Da, slobodna sam.

– Fino. Sastat ćemo se u Palm Gardenu za petnaest minuta ako ti to odgovara.

– Važi. Do skorog viđenja.

Upravo je stigla moja čaša bijela vina kad sam opazila da Gwen korača preko dvorišta: visoka i vitka, sijede kose odmaknute od lica. Imala je na sebi košulju od sive svile s dugačkim, bogatim rukavima stisnutim u zapešću. Tamnosiva suknja naglašavala je vitak struk i bokove. Bila je elegantna, samopouzdana – u tome poput Nikki – pa mi je postalo jasno u čemu su obje žene privukle Laurencea Fifea. Vjerujem da se nekoć i Charlotte Mercer uklapala u isti kalup: žena od stasa, žena od ukusa. Tko zna da li bi Libby Glass tako znala nositi godine da je ostala živa. Sasvim sigurno nije bila toliko samouvjerenja s dvadeset četiri, ali bila je pametna njezina mladenačka svježina i ambicije mogle su se dojmiti Laurencea Fifea koji se bližio četrdesetj. Neka nas Bog sačuva sve od posljedica muškog klimakterija, pomislila sam.

– Dobar dan. Kako si? – živahno će Gwen, sjedajući. Maknula je ubrus pokraj tanjura i naručila čašu vina konobarici u prolazu. Izbliza, crte njezina lica djelovale su blaže, izbočene jagodične kosti ublažile su krupne smeđe oči, svijetli ružičasti ruž ublažio je odrješitost na usnama.

Najviše od svega pridonosilo je njezino ponašanje: zabavno, inteligentno, ženstveno, otmjeno.

– Kako su svi psi? – upitala sam.

Nasmijala se. – Prljavi. Hvala Bogu. Danas smo krcati, ali htjela sam razgovarati s tobom. Bila si izvan grada.

– Vratila sam se tek u subotu. Jesi li me pokušavala dobiti?

Kimnula je. Nazvala sam ured, čini mi se u utorak. Od telefonskog servisa dobila sam broj u Los Angelesu pa sam te pokušala dobiti tamo. Javila se neka bezveznjača...

– Arlette.

– Svejedno mi je kako se zove, dvaput je krivo ponovila moje ime pa sam odustala.

Stigla je konobarica s vinom za Gwen.

– Jesi li naručila jelo?

Zavrtjela sam glavom. – Čekala sam na tebe. Konobarica je izvadila notes, pogledavajući me.

– Ja ću šefovu salatu –, rekla sam.

– Može i za mene.

– Začin?

– Svjež sir –, rekla sam.

– Ja ću ulje i ocat –, rekla je Gwen i pružila oba jelovnika konobarici koja se udaljila. Gwen se okrenula prema meni.

– Odlučila sam da budem iskrena s tobom.

– U vezi s čim?

– Mojim bivšim ljubavnikom. – Obrazi su joj se blago zarumenjeli.

– Shvatila sam da ti to moram reći jer ćeš vjerojatno krenuti u bezizgledan pothvat i potrošiti mnogo vremena u pokušaju da otkriješ njegovo ime.

Ovako ispada zagonetnije nego što vrijedi.

– Kako to?

– Prije par mjeseci umro je od srčanog udara –, rekla je i ponovo živnula.

– Poslije našeg razgovora pokušala sam mu ući u trag sama. Zvao se David Ray. Bio je profesor. Ustvari Gregov, tako smo se upoznali.

Smatrala sam da bi trebao znati da se raspituješ o Laurenceovoj smrti ili barem da bi te znatiželja mogla dovesti do njega.

– Kako si ga uspjela pronaći?

– Čula sam da je sa ženom preselio u San Francisco. Bio je direktor jedne od javnih škola.

– Zašto mi to prije nisi rekla?

Slegnula je ramenima. – Vjernost na pogrešnu mjestu. Zaštićivanje. Ta mi je veza mnogo značila i nisam mu htjela nakon svega činiti probleme.

Pogledala me i vjerojatno pročitala sumnjičavost ne mom licu. Crvenilo na njezinim obrazima produbilo se jedva primjetno.

– Mogu zamisliti kako to zvuči –, rekla je jednostavno. – Najprije odbijam reći njegovo ime, onda je mrtav i nedostupan, ali poanta jest upravo u tome. Da je živ, ne vjerujem da bih ti ovo pripovjedala.

Vjerojatno je to bila istina, ali nju je mučilo nešto drugo, a ja nisam mogla dokučiti što. Stigla je konobarica, pa je nastupilo nekoliko trenutaka blažene šutnje dok smo se nudile dvopekom i spremale za jelo.

Gwen je preinačila raspored salata na tanjuru, ali nije puno jela. Bila sam znatiželjna da čujem što mi još ima za reći i previše gladna da bih se brinula oko toga barem dok ne pojedem nešto.

- Jesi li znala da ima srčanih problema? – upitala sam naposljetku.
- Nisam imala pojma, ali zaključujem da je bio godinama bolestan.
- Tko je od vas prekinuo vezu, ti ili on?

Gwen se gorko nasmijala. – Laurence je to učinio umjesto nas, ali sada se pitam nije li mu David pripomogao. Cijela priča mora da mu je gadno zagorčila život.

– Zar je rekao ženi?

– Mislim da jest. Bila je vrlo pristojna na telefonu. Rekla sam joj da me je Greg zamolio da stupim u vezu. Prihvatila je igru. Kad je rekla da je David umro, meni je... nisam uopće znala što da joj kažem, ali jasno da sam morala nastaviti trabunjati... kako mi je žao, kako je šteta... blebetala sam poput nepristrana, pasivna promatrača koji mora ipak nešto reći. Bilo mi je grozno. Užasno.

– Nije ti spomenula vašu vezu?

– Ma kakvi. Previše je mudra za to, ali je točno znala tko sam. No, iskreno mi je žao što ti odmah nisam rekla sve.

– Ništa nije izgubljeno –, utješila sam ju.

– Kako inače napreduješ? – upitala je. Oklijevala sam. – Malo-pomalo.

Skupljam mrvice.

Ništa konkretno.

– Očekuješ li uistinu iskopati nešto nakon toliko vremena?

Osmjehnula sam se. – Nikad se ne zna. Ljudi postaju nehajni kad se uljuljaju u sigurnost.

– Vjerojatno imaš pravo.

Kratko smo razgovarale o Gregu i Diane i mojim posjetama koje sam oštro redigirala. U dva sata i pedeset minuta Gwen je pogledala na sat.

– Moram se vratiti –, kazala je kopajući po torbici u potrazi za novčarkom. Izvadila je novčanicu od pet dolara. –'Hoćeš li se javiti?

– Svakako –, obećala sam. Gucnula sam gutljaj vina promatrajući ju kako ustaje. – Kada si zadnji put vidjela Colina?

Naglo je zastala i prikovala pogled na moje lice. – Colina?

– Upoznala sam ga u subotu –, rekla sam kao da je time sve objašnjeno.

– Pomislila sam da bi možda Diane rado znala da se vratio. Voli ga.

– Da, dobro su se slagali –, rekla je Gwen. – Ne sjećam se zapravo kad sam ga posljednji put vidjela. Čini mi se na proslavi Dianene male mature.

Zašto pitaš?

Slegnula sam ramenima. – Puka znatiželja –, rekoh. Uputila sam joj najumiljatiji moguć pogled. Na njezinu vratu pojavila se blago ružičasta mrlja, pa sam se pitala može li se to podnijeti sudu kao izum za detekciju laži. – Ja ću se pobrinuti za napojnicu.

– Javi mi kako napreduješ –, kazala je opet svoja. Umetnula je novac ispod tanjura i udaljila se žustrim korakom kakvim je i došla. Pratila sam je pogledom, ne mogavši se oteti dojmu da je nešto značajno ostalo neizrečeno. Za Davida Raya mi je mogla reći telefonom. Osim toga nisam bila sasvim uvjerena da nije znala za njegovu smrt. Colin mi je pao na um sasvim neočekivano.

Prošetala sam dva bloka do Charliejeva ureda. Ruth je tipkala s diktafona.

Prsti su joj lako letjeli po tastaturi. Bila je jako brza.

– Je li tu?

Kimnula mi je s osmijehom, ne propustivši riječ, pogleda oborena dok je zvuk pretvarala u riječ, ne gubeći na vremenu.

Provirila sam u njegov ured. Sjedio je za stolom, skinuta kaputa, s otvorenim zakonikom ispred sebe. Bež košulja i tamnosmeđi prsluk. Kad me spazio, polagano je rastegnuo lice u osmijeh i naslonio se i zavrnuo ruku na naslon stolca iza glave. Bacio je olovku na stol.

– Jesi li slobodan danas navečer? – upitala sam.

– Što se dogodilo?

– Ništa. To je prijedlog –, rekla sam.

– U šest i petnaest.

– Vratit ću se –, rekla sam i zatvorila vrata, razmišljajući o svijetloj košulji i tamnosmeđem prsluku. Dakle, to je zbilja seksi. Muškarac u prozirnim kupaćim gaćama s isturenom kvržicom sprijeda nije ni

upola zanimljiv kao muškarac u dobro krojenom odijelu. Charliejeva odjeća podsjetila me na čašu Reesejeva maslaca od kikirikija koju sam tek načela a želim ju potrošiti.

Odvezla sam se do Nikkine kuće na obali.

22

Nikki je otvorila vrata u staroj sivoj majici i ispranim trapericama. Bila je bosonoga, raskuštrene kose, s kistom za ličenje u ruci. Prsti su joj bili zamrljani bojom orahove ljuske.

– Ah, ti si Kinsey. Uđi. – Krenula je prema terasi, a ja sam pošla za njom.

Na drugoj strani pomoćnih staklenih vrata vidjela sam Colina, bez košulje, ali s komadom zaštitne pregače oko vrata. Prekrštenih nogu sjedio je ispred komode koju su njih dvoje očigledno dotjerivali. Ladice su bile izvučene, naslonjene uspravno duž balkona, metalni dijelovi bili su uklonjeni. Sve je vonjalo na tekućinu za skidanje boje i terpentini, potpuno nespojivo s mirisom eukaliptusove kore. Nekoliko araka šmirgl-papira bilo je zgužvano i bačeno na stranu na pregibima istrošenih i bijelih od drvene prašine, omekšalih od revnog trljanja. Sunce je žestoko upeklo u ogradu, a ispod komode su bile raširene novine da se zaštiti terasa.

Colin je podigao pogled i nasmiješio se kad me je opazio. Nos i obrazi već su mu bili jarko crveni od sunca, oči zelene poput morske vode, gole ruke opečene, ni traga dlačicama po licu. Vratio se poslu.

– Htjela sam nešto upitati Colina, ali mi se čini da bih najprije trebala pokušati s tobom –, obratila sam se Nikki.

– Samo izvoli, pali –, odgovorila je. Naslonila sam se na ogradu i promatrala je. Umočila je vrh kista u malu kantu s bojom i suvišak ocijedila uz rub. Colina je Očito više zanimalo bojenje nego naš razgovor.

Zaključila sam da mu je naporno slijediti razgovor makar je bio vješt čitanju s usana ili je možda držao da su odrasli dosadni.

– Možeš li se na brzinu sjetiti jesi li izbivala iz grada u bilo kojem razdoblju unutar četiri do šest mjeseci prije negoli je umro Laurence?

Nikki me je iznenađeno pogledala i zažmirkala ne očekujući valjda takvo pitanje. – Jednom me nije bilo tjedan dana. U lipnju te godine je

moj otac imao srčani udar pa sam odletjela u Connecticut –, odgovorila je bez ustezanja. Potom je zastala i zavrtjela glavom. – Čini mi se da je to bilo jedino moje izbivanje. Na što ciljaš?

– Nisam sigurna. Hoću reći, možda će zvučati smiješno, ali muči me Colinovo nazivanje Gwen "tatinom mamom". Je li to spominjao odonda?

– Ne. Niti riječ.

– Naprosto se pitam je li možda imao mogućnost da negdje vidi Gwen u vrijeme tvog odsustva. Previše je oštrouman da bi je pomiješao s vlastitom bakom, osim ako mu je netko nije predstavio na takav način.

Nikki mi je uputila sumnjičav pogled. – Ženska glavo, pa to je bilo davno. Nije mogao imati više od tri i pol godine.

– Da, znam to, ali malo prije sam upitala Gwen kada ga je posljednji put vidjela i ona tvrdi da je to bilo na Dianeinoj proslavi male mature.

– Vjerojatno je istina –, rekla je Nikki.

– Nikki, Colin je u to vrijeme morao imati četrnaest mjeseci. I sama sam vidjela te fotografije. Bio je još beba na rukama.

– I?

– I zašto ju je uopće upamtio?

Nikki je zamišljeno razmazivala boju. – Možda ga je vidjela u samousluživanju ili je Diane negdje bila s njim. Mogla ga je vidjeti negdje usput ili je on susreo nju bez neke osobite važnosti.

– Možda. Svejedno imam dojam da mi je Gwen lagala kad sam je upitala o tome. Ako je to bio slučajan susret, zašto to ne bi rekla. Radi čega bi tajila?

Nikki me je dugo motrila. – Možda je naprosto zaboravila.

– Imaš li što protiv ako ga upitam?

– Ne, samo izvoli.

– Gdje je album?

Mahnula je rukom preko ramena, pa sam se vratila u dnevni boravak.

Album s fotografijama ležao je na stoliću. Prelistala sam ga dok nisam pronašla snimak na kojemu je Gwen. Izvukla sam je iz kutnika i vratila se na terasu. Pokazala sam mu sliku. Okrenuo je glavu.

– Upitaj ga sjeća li se što se događalo kad ju je vidio zadnji put –, rekla sam.

Nikki ga je lupnula po ramenu. Pogledao je nju, a čvrsto se radoznalo upiljio u mene. Nikki mu je prevela pitanje. Lice mu se zatvorilo poput liljana poslije zalaza sunca.

– Coline?

Okrenuo je lice i nastavio ličiti.

– Zamisli malog bezobraznika. – Kazala je dobronamjerno. Gurnula ga je pod rebra i ponovila pitanje.

Colin je ljutito slegnuo ramenima. Pažljivo sam promatrala njegovu reakciju.

– Upitaj ga je li bila ovdje.

– Tko? Gwen? Što bi ona tražila ovdje?

– Ne znam. Radi toga ga pitamo.

Pogled koji mi je uputila bio je mješavina dvojbe i nevjerice. Vidljivo protiv volje ponovo se okrenula prema njemu. Meni za volju prevela je pitanje, bez imalo uzbuđenja.

– Da li je Gwen ikada bila ovdje ili u drugoj kući?

Colin je motrio njezino lice. Na njegovu se licu zrcalila nesigurnost i nešto drugo – nelagoda, čuvanje tajne, zbunjenost.

– Ne znam –, rekao je glasno. Suglasnici su se rasplinuli poput tinte na mokrom papiru, ali je ton kojim je izgovorio nerazgovjetnu rečenicu odavao tvrdoglavo nepovjerenje.

Svrnuo je pogled na mene. Nesvjesno sam pomislila na doba u šestom razredu kad sam prvi puta čula riječ "tucanje". Jedan od razrednih kolega rekao mi je da pitam tetu što to znači. Slutila sam da je posrijedi zamka, ali nisam imala pojma u čemu je.

– Reci mu da se ne ljuti –, obratila sam joj se. – Reci mu da tebi to nije važno.

– I te kako jest –, prasnula je.

– Oh, saberi se, Nikki. Važno je, ali kakve to ima veze poslije tolikih godina.

Ušla je u kratku raspravu s njim, samo njih dvoje, ali su mahali kao sumanuti – očito je to bila prstna svađa. – Ne želi razgovarati o tome –, kazala je oprezno. – Zabunio se.

Nisam povjerovala, nego sam osjetila žestoko uzbuđenje. Promatrao nas je netremično pokušavajući prepoznati emocije u našem razgovoru.

– Znam da zvuči neshvatljivo –, nastavila sam napeto, – ali me zanima da li mu je Laurence možda rekao da... da mu je ona mama.

– Radi čega bi to činio? Pogledala sam je.

– Možda ih je Colin ulovio kako se grle ili nešto slično.

Nikkino je lice na trenutak ostalo bezizražajno, a onda se namrštila. Colin je čekao nesigurno, gledajući od nje u mene. Nikki mu je prenijela pitanje.

Doimao se zbunjen, pognuo je glavu izbjegavajući njen pogled. Ponovo mu je dala nekoliko znakova. Colin je zavrteo glavom, ali je kretnja bila odraz opreza, ne neznanja.

Izražaj Nikkina lica neočekivano se promijenio. – Upravo sam se nečega sjetila –, kazala je i sama iznenađena. – Laurence je bio ovdje. Rekao mi je da je doveo Colina onaj vikend kad sam bila na istoku.

Greg i Diane su ostali kod kuće s gospođom Voss. Oboje su navodno imali nekakvih obveza, ali je Laurence rekao da su njih dvojica – on i Colin došli na obalu da se malo maknu od kuće.

– Zgodno –, rekla sam ironično. – S tri i pol godine malome je vjerojatno sve bilo svejedno. Pretpostavimo da je istina. Pretpostavimo da je bio ovdje...

– Ne želim dalje čačkati po tome.

– Samo još jedno pitanje –, zamolila sam. – Upitaj ga samo zašto ju je nazvao "tatina mama". Samo da raščistim taj naziv "tatina mama".

Nevoljko je prenijela pitanje Colinu, ali njegovo je lice zablistalo od olakšanja. Uzvratilo joj je znakovima i zgrabio se za glavu.

– Ima sijedu kosu –, prenijela mi je. – Njemu je izgledala kao baka kad je bila ovdje.

Osjetila sam bljesak srdžbe u njezinu glasu, ali se pribrala, očigledno radi njega. Nježno ga je pomilovala po kosi.

– Volim te –, rekla je. – Dobro je. Sve je u redu.

Činilo se da se Colin opustio, ali napetost je smračila Nikkine oči do sive boje drvenog ugljena.

– Laurence ju je mrzio –, rekla je. – Nije... ne bi mogao...

– Ovo je samo pretpostavka –, rekla sam. – Sve je to moglo biti sasvim bezazleno. Možda su se sastali na píce da porazgovaraju o djeci i njihovu uspjehu u Školi. Ustvari ne znamo ništa sa sigurnošću.

– Vraga –, promrmljala je. Postala je zlovoljna.

– Nemoj se ljutiti na mene –, pokušala sam. – Samo pokušavam povezati sve to da bi imalo nekog smisla.

– Ne vjerujem ni jednu riječ –, zaključila je kratko.

Odložila je kist na papir i obrisala ruke o krpu.

– Možda bih željela zadržati nekoliko iluzija.

– Nimalo ti ne zamjeram. Ali ne razumijem zašto te to uzrujava. Charlotte Mercer mi je stavila tu bubu u glavu. Rekla je da je poput mačka lutalice, uvijek njuška oko istog stražnjeg dvorišta.

– U redu, Kinsey. Rekla si što si mislila.

– Ne, ne vjerujem da jesam. Platila si mi pet tisuću da otkrijem što se dogodilo. Odgovori ti se ne dopadaju, mogu ti vratiti novac.

– Ne, nije važno. Preskočimo to. U pravu si.

– Hoćeš li da nastavim s istragom ili ne?

– Da –, odgovorila je ravnodušno, ali više me nije ni pogledala. Našla sam ispriku i odmah poslije toga otišla, s neobičnim osjećajem malodušja.

Još uvijek joj je bilo stalo do tog čovjeka, a ja više nisam znala što da mislim. Osim da nikada ništa nije gotovo – napose kad su u pitanju muškarci i žene. Zašto sam imala grižnju savjesti, a samo sam obavljala svoj posao?

Ušla sam u Charliejevu poslovnu zgradu. Čekao je na vrh stuba, razvezane kravate, s kaputom prebačenim preko ramena.

– Sto se tebi dogodilo? – upitao je kad mi je vidio lice.

– Ne pitaj. Pokušat ću dobiti stipendiju za školu za sekretarice. Nešto zgodno i jednostavno. Nešto od devet do pet.

Došla sam do njega i malo nagnula lice da ga pogledam. Imala sam dojam da sam iznenada ušla u magnetsko polje kao ona dva mala psića na magnet iz mog djetinjstva – jedan crni, jedan bijeli. Kad bi ih se na pozitivnim polovima držalo na udaljenosti od centimetara, počeli bi se međusobno lizati uz mali škljocaj. Lice mu je bilo tako ozbiljno, sasvim blizu uz moje, oči prikovane na moja usta kao da me snagom volje hoće nagovoriti. Punih deset sekundi činilo se da smo potpuno opčinjeni. Malčice sam ustuknula nepripravna na intenzitet.

– Isuse –, protisnuo je i sam iznenađen, a onda je zakikotao na meni već poznat način.

– Treba mi piće –, rekla sam.

– Nije to sve što ti treba –, kazao je blago. Nasmiješila sam se ignorirajući ga. – Nadam se da znaš kuhati jer ja ne znam.

– Čuj me, ima jedna sitna promjena. Moram čuvati kuću svoga partnera.

Nije u gradu, a treba mu nahraniti pse. Možemo kupiti hranu i pojesti je tamo.

– Meni odgovara –, rekla sam.

Zaključao je ured, pa smo krenuli niz stražnje stube do malog parkirališta pokraj poslovne zgrade. Otvorio je vrata auta, ali ja sam već krenula prema svom autiću parkiranom na ulici.

– Nemaš povjerenja u moju vožnju?

– Izlažem se opasnosti da dobijem cedulju ako ostavim auto tamo. Vozit ću iza tebe. Ne volim zaglaviti bez vlastitih kola.

– Kola? Govoriš o svom autu kao što se govorilo šezdesetih?

– Da. Pročitala sam to u knjizi –, rekla sam suho.

Zakolutao je očima i nasmijao se popustljivo, pomirivši se sa sudbinom.

Sjeo je u auto i pričekao da stignem do svoga. Tek je tada polagano krenuo. Vozio je sporo da me ne izgubi. Povremeno bih opazila da me motri u unazadnom zrcalu.

– Seksepilna mrcino –, izgovorila sam ispod glasa i nevoljko zadrhtala.

Imao je tu moć.

Vozili smo prema kući Johna Powersa, smještenoj na obali. Charlie nije žurio. Kao obično, vozio je s pola brzine. Cesta je počela vijugati.

Napokon je sasvim usporio i skrenuo ulijevo niz strminu prema kući, koja po mojoj procjeni nije bila daleko od Nikkine kuće na obali. Zaustavila sam auto iza njegova, s njuškom prema dolje, u nadi da će ručna kočnica izdržati. Powersova kuća bila je utisnuta u brdo s desne strane, s garažom ravno ispred i prostorom za parkiranjem dva automobila. Prednja strana garaže bila je od bijelih letvica. Činilo mi se da je njegov auto parkiran unutra.

Charlie je izašao i pričekao me. Kao i Nikkin posjed, ovaj je bio na stijeni, vjerojatno dvadesetak metara ponad mora. Kroz garažu mogao se vidjeti komadić trave i dvorište u obliku polumjeseca. Hodali smo po uskom puteljku iza kuće i ušli u kuhinju. John Powers je imao dva psa upravo one vrste koju mrzim: Pasminu koja skače, laje, slini i ima nokte oštre poput zubi morskog psa.

Odvratno im je smrdjelo iz gubica. Jedan je bio crn, a drugi boje raspadajućeg kita kojega mjesec dana na obali polagano ispire more. Oba su bila velika i uporno su stajali na stražnjim nogama da mi

mogu zuriti u lice. Neprestano sam odmicala glavu, stisnutih usana da ne bi uslijedili mokri, balavi poljupci.

– Charlie, možeš li me izbaviti od ovoga? – pokušala sam procijediti kroz stisnute zube. Jedan me je oblizao posred usta dok sam govorila.

– Tootsie! Moe! Maknite se!

S gnušanjem sam obrisala usta. – Tootsie i Moe? Charlie se nasmijao, uhvatio ih oba za ogrlice i odvuкао u spremište gdje ih je zatvorio. Jedan je počeo zavijati, a drugi lajati.

– Oh, Gospode. Pusti ih van – predložila sam. Otvorio je vrata i oba su nahrupila napolje, lamatajući jezicima koji su podsjećali na trake usoljene govedine. Jedan je odmah jurnuo u susjednu sobu i dotrčao s uzicom u ustima. Charlie je stavio uzice na oba ovratnika, a oni su se propinjali i zapišavali pod.

– Kad ih prošetam, smire se, – opazio je Charlie. – Otprilike kao ti.

Iskrivila sam lice, ali činilo se da ne preostaje drugo nego da izađem s njim. Po travi je bilo psećih govana svih oblika. Uske drvene stepenice spuštale su se strmo prema obali ustupajući na pojedinim dijelovima mjesto goloj zemlji i kamenu. Bio je to opasan spust, pogotovu s dvije mrcine od po četrdeset pet kila koje su na svakom zaokretu izvodile bjesomučne skokove i piruete.

– John dolazi kući u vrijeme ručka da ih pusti na trčanje –, obavijestio me Charlie preko ramena.

– Dobro za njega –, odgovorila sam, birajući put po litici, usredotočena na svoje noge. Na sreću sam imala tenisice, pa u svemu zlu barem nisam imala brige s petama kojima bih sigurno zapela za kvrgave stepenice i naglavačke odletjela u Pacifik.

Obala je bila dugačka i uska, pritiješnjena vrletnim stijenama. Psi su dugim koracima grabili s jednog na drugi kraj plaže. Crni je stao, pogrbio leđa, stidljivo oborio pogled i istovario pozamašnu pušću hrpu govana.

Isuse, zar je to jedino što psi znaju? Odvratila sam pogled. Ustvari mi se sve ovo gadilo. Smjestila sam se na kamen i pokušala isključiti mozak. Bio mi je potreban prekid, jedno poduže razdoblje u kojemu ne bih morala brinuti ni o čemu nego o sebi. Charlie je bacao štapiće koje su psi sveudilj promašili.

Konačno, natežući pse uza se, uspeli smo se uz stepenice. Čim smo ušli u kuću, psi su zadovoljno bubnuli na velik ovalni tepih u dnevnoj

sobi i počeli ga trgati u komadiće. Charlie je otišao u kuhinju odakle sam čula pucketanje posuda za led.

– Što ćeš popiti? – doviknuo je.

Prišla sam kuhinjskim vratima. – Vino ako ga imaš.

– Odlično. Ima ga u hladnjaku.

– Činiš li to često? – upitala sam, pokazavši prstom na kućne ljubimce.

Slegnuo je ramenima puneći vodom posude za led.

– Svaka tri ili četiri tjedna. Ovisi. – Nasmijao mi se.

– Vidiš da nisam tako loš kakvim si me zamišljala.

Zavrtjela sam kažiprstom po zraku tek da mu pokažem kako sam impresionirana, ali sam uistinu držala da je lijepo od njega što brine o psima. Nisam mogla zamisliti da bi Powers našao štenaru koja bi ih uzela.

Morao bi ih odvesti u zoološki vrt. Charlie mi je pružio čašu vina, utočivši za sebe čist burbon s ledom. Nagnula sam se na dovratak.

– Jesi li znao da je Laurence svojedobno imao ljubavnu aferu s majkom Sharon Napier?

Pogledao me zabezeknuto. – Šališ se.

– Ne. Istina je. Očigledno je to bilo određeno vrijeme prije negoli je Sharon došla raditi za njega. Koliko sam shvatila, njezino "zaposlenje" bilo je kombinacija iznuđivanja i osvete. Čime bi se moglo objasniti njezino ponašanje prema njemu.

– Tko ti je sve to rekao?

– Zar je to uopće važno?

– Zvuči kao besmislica. Ime Napier mi nikada nije nešto značilo, a poznavao sam ga godinama.

Slegla sam ramenima. – To si rekao i za Libby Glass.

Osmijeh je polako iščezao s Charliejeva lica. – Nebesa, ti ništa ne zaboravljaš, je li? – Krenuo je u dnevnu sobu, a ja za njim. Sjeo je u pleteni naslonjač koji je zaškripao pod njim.

– Jesi li radi toga došla ovamo? Da radiš? – pitao je.

– Ustvari ne. Ustvari, sasvim suprotno.

– A to je?

– Došla sam ovamo da bih pobjegla od posla.

– Čemu onda pitanja? Čemu ispitivanje? Znaš što osjećam za Laurencea i ne želim da se to zlokoristi.

Osjetila sam kako se osmijeh gubi s mog lica ustupajući mjesto zbunjenosti.

– Zar tako misliš? – đpitala sam.

Zagledao se u čašu, progovorivši oprezno. – Cijenim činjenicu da imaš pravo. To je u redu i nemam ništa protiv. Pomoći ću ti gdje god mogu, ali mogao bih proći bez ispitivanja na svakom koraku. Ne vjerujem, da možeš zamisliti kako to izgleda. Trebala bi vidjeti promjenu na svom licu kad počneš govoriti o ubojstvu.

– Oprosti –, protisnula sam ukočeno. – Nije mi namjera da ti idem na živce. Dobijem informaciju i moram je provjeriti. Ne mogu sebi priuštiti da uzimam stvari zdravo za gotovo.

– Čak ni mene?

– Zašto to činiš? – upitala sam, a glas mi se nehотиčno spustio do šapata.

– Pokušavam razjasniti nekoliko stvari.

– Čekaj. Ti si došao k meni. Sjećaš li se?

– U subotu. Jesam. A ti si došla k meni danas. I sad me ispipavaš, a to mi se nimalo ne sviđa.

Zurila sam u pod osjećajući se postuđenom i uvrijeđenom. Nisam voljela pljuske. Osjećala sam se popisanim. Grozno. Počela sam vrtjeti glavom.

– Imala sam naporan dan –, rekla sam. – Ovo sranje mi zbilja nije potrebno.

– I ja sam imao naporan dan –, rekao je. – Pa što?

Odložila sam čašu s vinom na stol i zgrabila svoju torbicu.

– Odjebi –, protisnula sam blago. – Ostani i jebi se sam.

Pošla sam prema kuhinji. Psi su istodobno podigli glave i promatrali me u prolazu. Bila sam uzrujana pa su skrušeno oborili poglede kao da su shvatili poruku. Charlie se nije pomaknuo. Izjurila sam kroz stražnja vrata i sjela u auto. Krenula sam žestoko i izletila uzbrdo na cestu poput metka.

Dok sam ubacivala u prvu brzinu, opazila sam Charlieja. Stajao je pokraj garaže. Odjurila sam ne mahnuvši mu na pozdrav.

Nisam nikada dobro prihvaćala nesuglasice, napose s muškarcima. Prošao je sat vremena otkako sam stigla kući, a još se nisam bila ohladila. Osam sati uvečer, a ja ništa nisam jela. Natočila sam čašu vina i sjela za pisaći stol. Izvukla sam nekoliko kartica i počela raditi. U deset sati sam večerala – sendvič s tvrdo kuhanim jajima i pšeničnim kruhom s puno majoneze i soli. Poslije sam otvorila pepsi i paketić kukuruznih pahuljica. Do tada sam već pohranila sve prikupljene podatke na kartice koje sam pribila na ploču.

Zacrerala sam priču, dopustivši sebi nagađanje. A zašto ne, pomislila sam?

U ovoj fazi i onako se nisam imala za što uloviti. Činilo mi se vjerojatnim da je netko provalio u kuću Fifeovih onaj vikend kad je pregažen njemački ovčar, dok su Nikki i Laurence bili u Salton Seau s Colinom i Gregom.

Također se čini vjerojatnim da je Sharon Napier otkrila nešto poslije Laurenceove smrti – što je (možda) bilo razlogom njezine naprasne smrti.

Počela sam slagati popise i sistematizirati informacije s kojima sam raspolagala, skupa s napola formiranim predodžbama koje su mi se vrzmale po glavi. Pretipkala sam listove i presložila ih po abecednom redu.

Počela sam s Lyleom Abernathyjem i Gwen.

Nisam odbacila pomisao da su možda uvučeni Diane i Greg, premda mi predodžba da ga je mogao ubiti netko od njih, a kamoli Libby Glass, nije imala nikakva smisla. Na popis sam stavila i Charlotte Mercer. Bila je pokvarena i pakosna, dovoljno da ne bi štedjela energije ni novca da uredi svijet upravo onako kako je željela. Mogla je unajmiti nekoga ako nije htjela okaljati ruke. Ako je ubila njega, zašto ne i Libby Glass? Zašto ne Sharon Napier, ako je Sharon to otkrila? Zaključila sam da bi bilo pametno provjeriti avio-linije da se vidi pojavljuje li se njezino ime na bilo kojem popisu putnika za Las Vegas u vrijeme kad je ubijena Sharon. O tome ranije nisam razmišljala. Ubilježila sam to. Charlie Scorsoni je i dalje bio na mojem popisu i ta je spoznaja imala začudno uznemirujući učinak.

Nagonski sam odskočila čuvši kucanje na vratima. Adrenalin mi je prostrujio žilama. Pogledala sam na sat: dvanaest sati i dvadeset pet minuta. Prišla sam vratima i nakrivila glavu.

– Da?

– Ja sam –, javio se Charlie. – Mogu li ući? Otvorila sam. Charlie se naslonio na dovratnik. Bez jakne. Bez kravate. Tenisice bez kratkih čarapa. Njegovo četvrtasto, lijepo lice djelovalo je ozbiljno i potišteno. Ispitujućim pogledom preletio mi je po licu, a onda je odvratio pogled. – Bio sam preoštar prema tebi. Došao sam se ispričati –, rekao je.

Pomno sam mu proučavala lice. – Imao si opravdan prigovor –, rekla sam. Bila sam svjesna nepopustljiva prizvuka u glasu, bez obzira na smisao, a znala sam i da ga želim kazniti. Bilo je dovoljno da me pogleda pa da shvati moj istinski stav i da se smrzne.

– Isuse Kriste, možemo li barem razgovarati? – upitao je.

Ovlaš sam ga pogledala i odmaknula se od vrata. Ušao je zatvorivši vrata iza sebe. Naslonio se na vrata, s rukama u džepovima, promatrajući me kako tumaram po sobi, šunjam se do mog pisaćeg stola, gdje sam počela žustro skidati kartice i spremati papire.

– Što hoćeš od mene? – upitao je bespomoćno.

– Što ti hoćeš od mene? – odbrusila sam. Pribrala sam se i digla ruku. – Oprosti. Nisam namjeravala biti toliko gruba.

Zurio je u pod kao da pokušava smisliti sljedeći korak. Sjela sam na tapeciran stolac blizu kauča i podigla noge na obložen naslon.

– Hoćeš li piće? – upitala sam.

Zavrtio je glavom. Prišao je kauču i teško sjeo, umorno zabacivši glavu.

Lice mu se doimalo starije, prošarano borama, obrve namrštene. Riđa kosa djelovala je raskuštrano kao da je opetovano provlačio ruku kroz nju. – Ne znam što da radim s tobom –, rekao je.

– Nemaš što. Znam da sam ponekad odvratna, ali zašto ne bih bila?

Ozbiljno ti kažem, Charlie. Previše sam stara da bih gutala bilo čiju bezobraštinu. Iskreno rečeno u ovom slučaju čak niti ne znam tko je kome što učinio. Je si li ti zametnuo svađu ili ja?

Blijedo se osmjehnuo. – Dobro, znači da smo oboje tu i tamo preosjetljivi. Je li to pošteno?

– Ne znam ja više što je pošteno. Ne želim uopće znati za te stvari.

– Zar nikada nisi čula za kompromis?

– Oh, kako ne. To je kad se odrekneš polovice stvari koje želiš. To je kad drugome daš pola onoga što po pravu pripada tebi. Činila sam to nebrojeno puta. To te ispija.

Zatresao je glavom, smijuckajući se klonulo. Upiljila sam pogled u njega osjećajući se tvrdoglavom i ratobornom. Već je pružio više nego ja, a ja se još nisam dala saviti. Motrio me sumnjičavo.

– Što misliš kad me gledaš ovakvim pogledom? – pitao je. Nisam znala što bih mu odgovorila pa sam radije šutjela. Ispružio je ruku i prodrmao mi je bosu nogu da privuče moju pozornost.

– Jesi li svjesna da me držiš na odstojanju –, rekao je.

– Ma nemoj? Misliš da sam to činila i u subotu uvečer?

– Kinsey, seks je jedino vrijeme kad me puštaš blizu. Što bih trebao? Kako da se ponašam? Da jurim za tobom s isturenom karom?

Nasmijala sam se u sebi, nadajući da to neće opaziti. Svejedno je pročitao radost u mojim očima. – Zašto ne? – upitala sam zločesto.

– Mislim da nisi navikla na muškarce, zaključio je ne gledajući me u oči, a potom se ispravio. – Ne na muškarce, mislim da nisi navikla imati bilo koga u svom životu. Navikla si na slobodan hod. I to je u redu. U suštini i ja živim takvim načinom, ali ovo je drugačije. Čini mi se da bismo na ovo trebali pripaziti.

– O čemu govoriš?

– O našem odnosu –, kasno je. – Ne želim da me isključuješ. Nije te teško pročitati. Ponekad nestaješ u vidu magle i s tim se ne mogu boriti.

Nastojat ću postupati oprezno. Pokušat ću da ne budem grub, to ti mogu obećati. Nemoj mi bježati. Ti se povlačiš naglo, poput školjke... – Glas mu je napukao.

Smekšala sam se, pitajući se jesam li ga krivo procijenila. Bila sam preoštra, prenagla. Stroga sam prema ljudima i toga sam svjesna.

– Oprosti –, izustila sam. Morala sam pročistiti grlo. – Oprosti. Znam da to činim. Ne znam čija je bila pogreška, ali si mi očitao bukvicu i ja sam eksplodirala.

Pružila sam ruku. Prihvatio ju je i stisnuo mi prste. Dugo me je promatrao.

Uhvatio mi je vrhove prstiju i izljubio ih, ne odvajajući pogled s mog lica.

Imala sam osjećaj da mi je stavio u pogon prekidač u dnu kraljeznice.

Okrenuo mi je ruke i pritisnuo usta na dlan. Nisam željela da to učini, ali sam primjetila da nisam ni povukla ruku. Motrila sam ga hipnotično, sva moja čula bila su umrtvljena vatrom koja je bješnjela

negdje u dubini utrobe. Kao da je počela tinjati hrpa krpa, nedokučivi dio mojega bića skriven ispod stubišta, nešto na što su nas uvijek upozoravali vatrogasci još u osnovnoj školi. Kante s bojom, benzinom – pare pod pritiskom. Bila je dovoljna iskra, čak ni toliko. Osjećala sam kako mi se oči sklapaju, a usta otvaraju protiv moje volje. Osjetila sam da se Charlie miče, ali nisam mogla shvatiti što smjera, a već sljedeći trenutak bio je na koljenima između mojih nogu i svlačio mi majicu, cjelivajući mi obnažene dojke.

Grčevito sam se uhvatila za njega. Pridigao me objumivši mi rukama stražnjicu. Sve do tog trenutka nisam bila svjesna koliko ga želim, ali krik koji sam ispustila bio je iskonski. Njegova reakcija bila je žestoka i neposredna, pa smo se našli na podu, odgurnuvši stol, te smo u polumraku vodili strastvenu ljubav. Činio mi je stvari o kojima sam samo čitala u knjigama. Kad se bura stišala, a noge još podrhtavale i srce divlje udaralo, počela sam se smijati. Zakopao je lice u moj trbuh, smijući se također.

Otišao je u dva sata izjutra. Sutradan je imao posla, a i mene je čekalo štošta. Svejedno mi je nedostajao dok sam četkala zube, virkajući u svoj odraz u zrcalu. Brada mi je bila ružičasta od oštih dlaka na njegovoj bradi.

Činilo se da svaka dlaka na mojoj glavi strši na svoju stranu. Ne postoji samozadovoljstvo ravno samopouzdanju poslije poštene i kvalitetne ševe.

Svejedno sam bila malo zbunjena. Ovo nije bilo dobro, ni pametno. U pravilu se strogo pridržavam načela da izbjegavam osobni kontakt s osobama vezanim uz slučaj. Moje seksualno divljanje s Charliejem bilo je glupavo, neprofesionalno i, teoretski, možda čak i opasno. Iz podsvijesti je stizao prigovor, upozorenje da ne činim dobro, a ja sam tako silno voljela njegove nalete. Ne sjećam se kada sam posljednji put srela muškarca s toliko maštovitosti. Moja reakcija na njega bila je kemija ograničena na donji dio trbuha – poput natrijevih kristala bačenih u bazen, gdje bacaju iskre i plešu po vodi poput svjetlosti. Jednom mi je jedna moja prijateljica kazala: "Gdjegođ ima seksa, trudimo se da stvorimo prijateljstvo koje će ga biti vrijedno." Razmišljala sam o tome sada, sluteći da sam na najboljem putu da to počnem činiti s njim – počet ću se vezati, maštati, izbacivati izdanke emocija poput vriježa mladog graška. I toga sam bila svjesna. I to me je tjeralo na oprez. Seks je bio nadasve

dobar i žestok, ali je ostala činjenica da sam bila usred istrage i da još nije bio prekrižen na popisu sumnjivaca. Nisam vjerovala da je naša tjelesna veza pomutila moju prosudbu o njemu, ali tko bi znao? Nisam mogla sebi priuštiti nikakav rizik. Osim, dakako, ako nisam racionalizirala vlastitu sklonost da se držim po strani. Zar sam ovih dana odjednom bila toliko brižljiva za se?

Je li moguće da izbjegavam intimnost? Jesam li ga držala na popisu "mogućih sumnjivaca" da bih opravdala svoje opiranje preuzimanju rizika? Bio je drag čovjek – pametan, brižljiv, odgovoran, privlačan, s razvijenim darom opažanja. Što sam još htjela za ime svijeta?

Isključila sam svjetlo u kupaonici i napravila krevet, što se ustvari svelo na preklapanje popluna po dužini kauča. Mogla sam razvući sofu i pošteno napraviti krevet – plahta, jastučnica, prava spavaćica. Umjesto toga ja sam navukla istu majicu i zavukla se pod pregeb pokrivača. Toplina moga tijela odašiljala je mirise seksa iz moga međunožja. Ugasila sam svjetiljku na pisaćem stolu i nasmiješila se u tami prisjetivši se njegovih usana na mome tijelu. Možda je ovo trenutak za razmišljanje i usvajanje. Spavala sam kao top.

Ujutro sam se otuširala, preskočila doručak i stigla u ured u devet sati.

Otključala sam vrata i provjerila sekretaricu. Zvao je Con Dolan. Okrenula sam broj policijske postaje u Santa Teresi i upitala za njega.

– Što je? – zarežao je već srdit na cijeli svijet.

– Ovdje je Kinsey Millhone –, rekla sam.

– Ma nemoj? Što hoćeš?

– Poručnice, našla sam poruku! – Kao da sam ga vidjela kako trepće.

– Ah. Dobro. Dobio sam laboratorijsko izvješće za ono pismo. Nema otisaka. Same mrlje, dakle ništa od toga.

– Prokletstvo. Što je s rukopisom? Odgovara li?

– Dovoljno da nas zadovolji –, odgovorio je. – Dao sam ga Jimmyju i on ga smatra pravovaljanim. Što ima još?

– Trenutačno ništa. Mogla bih svratiti na razgovor kroz par dana ako je to u redu.

– Prije nazovi.

– Svakako –, obećala sam.

Izašla sam na balkon i zagledala se niz ulicu. Nešto nije bilo kako valja.

Bila sam napola uvjerena da je pismo bilo patvoreno, ali sada je provjereno i potvrđeno. To mi se nije svidjelo. Vratila sam se unutra i sjela u svoj okretni stolac, ljuljajući se naprijed nazad, slušajući kako škripi.

Vrtjela ' sam glavom u nedoumici. Nisam mogla pojmiti. Pogledala sam na kalendar. Dva tjedna sam radila za Nikki. Činilo se da me je unajmila prije minute, a s druge strane činilo se da sam na tom slučaju radila cijeli život.

Nagnula sam se naprijed i dohvatila notes. Zbrojila sam utrošeno vrijeme i povrh svega dodala troškove. Sve sam to pretipkala, napravila fotokopije računa i sve to strpala u omotnicu koju sam adresirala na njenu kući na obali. Otišla sam u otpremu California Fidelity i predala omotnicu Veri koja obavlja administrativne poslove za njih.

Preskočila sam ručak i završila s poslom u tri sata. Na putu kući svratila sam kod fotografa i pokupila uvećane kolor fotografije Marcie Threadgill.

Nakratko sam sjela u auto i pregledala svojih ruku djelo. Nisam se često susretala s tako očaravajućom paradom pohlepe i prijevare. Najbolji snimak (koji sam mogla nazvati "Portret dlijetom") bila je Marcia na kuhinjskom stolcu, ramena istegnutih težinom lončanice koju je podizala uvis. Njene sise u kukičanom prslučiću objesile su se kao lubenice kroz dno mrežaste torbe. Slika je bila tako izoštrena da sam vidjela sitne crne mrlje na kopcima na mjestima gdje joj se maskara preslikala kao da je prošetala kakva sitna živina. Kakva svinjarija. Nacerila sam se samoj sebi.

Ako svijet funkcionira na takav način, neka me zaborave. Pomirila sam se s činjenicom da će gospođica Threadgill provesti svoje. Varalice uvijek dobivaju. Spoznaja nije bila novost, ali je vrijedi upamtiti. Ubacila sam sve slike natrag u omotnicu. Uključila sam motor i krenula prema kući. Danas mi nije bilo do trčanja. Htjela sam sjediti u kući i prepustiti se mračnim mislima.

Pribola sam fotografiju Marcie Threadgill na svoju ploču i zagledala se u nju. Skinula sam cipele i prošetala bosa po sobi. Mozgala sam cijeli dan, bez ikakva pomaka, stoga sam uzela križaljku koju mi je Henry ostavio na pragu. Ispružila sam se na kauču s olovkom u ruci. Uspjela sam pogoditi 6 okomito -"vjeroloman", osam slova, dakle "dvoličan" i pogodila sam 14 vodoravno, "Instrument s dvostrukim jezičcem", četiri slova – "oboa". Koji uspjeh. Zapela sam na "spiralnoj crti", tri slova. U sedam sati i pet minuta odnekud iz najskrovitijeg dijela mozga sinula je ideja od koje sam poskočila kao od električnog udara.

Potražila sam u imeniku telefonski broj Charlotte Mercer i nazvala je.

Javila se domaćica. Zamolila sam da me spoji sa Charlotte.

– Sudac i gospođa Mercer su pri večeri –, odbrusila je negodujuć.

– Svejedno bih vas molila da je pozovete. Imam samo jedno kratko pitanje. Uvjerena sam da se neće ljutiti.

– Tko zove, molim? – pitala je. Dala sam joj ime.

– Samo jedan trenutak. – Odložila je slušalicu. Charlotte se javila supijanim glasom. – Ne slažem se s ovim –, prosiktala je.

– Žao mi je –, rekla sam mirno. – Trebam hitno jednu informaciju.

– Rekla sam već sve što sam znala i ne želim da me zoveš dok je sudac doma.

– Dobro. Dobro. Samo jednu stvar –, pohitala sam prije negoli je spustila slušalicu. – Sjećate li se slučajno imena gospođe Napier?

Tišina. Praktički sam je vidjela kako odmiče slušalicu i zuri u nju.

– Elizabeth –, lanula je i tresnula slušalicom. Vratila sam polagano slušalicu na mjesto. Komadić za kojim sam tragala upravo je sjeo na mjesto. Pismo uopće nije pisano Libby Glass. Laurence Fife ga je pred mnogo godina pisao Elizabeth Napier. Mogla bih se kladiti u to. Pravo pitanje sada je bilo kako je Libby došla do pisma i tko ga je tako očajnički želio natrag.

Izvadila sam bilješke i vratila se ponovnu pregledu popisa. Svjesno sam precrtala Raymonda i Grace Glass. Nisam vjerovala da bi bilo tko od njih ubio vlastito dijete, a ako se moja pretpostavka o pismu može dokazati, onda je moguće da Libby i Laurence nikada nisu bili u romantičnoj vezi.

Što je značilo da je razlog njihovoj smrti moralo biti nešto drugo. Ali što?

Pretpostavimo, rekoh samoj sebi, samo pretpostavimo da su Laurence Fife i Lyle bili umiješani u nešto. Možda je Libby nabasala na to, pa ih je Lyle ubio oboje da bi se zaštitio. Možda je Sharon nešto nanjušila pa je ubio i nju. Nisam doduše nalazila puno logike u svemu tome, ali poslije osam godina je glavnina stvarnih dokaza morala biti izgubljena ili uništena.

Neke od očiglednih veza su izbledjele. Pribilježila sam nekoliko naputaka i provjerila popis.

Kad sam dospjela do imena Charlieja Scorsonija, osjetila sam istu nelagodu kao prije. Provjerila sam ga prije dva tjedna, prije negoli sam ga srela. Bio je čist, ali izgled vara. Preosjetljiva kakva sam postala na njega, pomislila sam da bih mogla provjeriti njegova kretanja u noći kad je ubijena Sharon. Znam da je bio u Denveru jer sam ga onamo zvala, ali nisam zapravo bila sigurna kamo je otišao poslije. Arlette je rekla da je ostavio poruke iz Tucsona i ponovno iz Santa Terese, ali je za to imala samo njegovu riječ. Kad je u pitanju Laurence Fife, imao je priliku. Od samog početka, ovo je bio slučaj u kojemu su se motiv i alibi čudno preklapali. Obično je alibi popis svih kretanja osumnjičenoga u vrijeme kad je izvršen zločin i podnosi se kao dokaz nedužnosti, ali ovdje uopće nije bilo važno gdje je tko bio. Kod trovanja bilo je važno samo da li je netko imao razlog da poželi nečiju smrt – pristup otrovu, pristup žrtvi i namjeru da ubije. To sam još uvijek razvrstavala. Imala sam poriv da Charlieja jednostavno skinem s popisa, ali na tu temu sam još morala sebe preispitati. Jesam li doista vjerovala u njegovu nedužnost ili sam naprosto htjela osloboditi dušu vlastite nelagode? Pokušala sam prebaciti misli na nešto drugo. Pokušala sam se odlijepiti, ali misli su mi se neprestano vraćale istome. Nisam baš bila domišljata. Čak nisam bila sigurna jesam li iskrena sa sobom. Odjednom mi se nije dopala zamisao da moje razmišljanje možda nije nepristrano. Cijela situacija počela je ostavljati mučan dojam. Dohvatila sam telefonski imenik i potražila njegov kućni broj. Kolebala sam se, a onda sam se pribrala i okrenula broj. Morala sam to učiniti.

Telefon je zvonio četiri puta. Pomislila sam da je možda u Powersovoj kući na obali, ali taj broj nisam imala. Priželjkivala sam da ga nema.

Podigao je slušalicu na peto zvono. Osjetila sam iznenadni grč u želucu.

Nije bilo svrhe da odlažem.

– Bok, Kinsey je.

– Zdravo –, kazao je meko. Neskriveno je bilo zadovoljstvo u njegovu glasu. Mogla sam mu zamisliti lice. – Bože, nadao sam se da ćeš se javiti.

Jesi li slobodna?

– Ne, ustvari nisam. Ma, čuj me, Charlie. Razmišljam da se neko vrijeme ne viđamo. Dok ne skončam ovaj posao.

Tišina je bila duga i potpuna.

– U redu –, izgovorio je napokon.

– Slušaj, nije ništa osobno –, požurila sam. – To je pitanje razboritosti.

– Nisam ništa pitao –, rekao je. – Čini što te je volja. Samo je šteta da o toj "razboritosti" nisi razmišljala prije.

– Charlie, nije tako –, zavapila sam očajnički. – Možda će ispasti sve dobro i bez poteškoća, ali sad me to muči. Silno. Ja to inače ne radim. Bilo je to jedno od mojih neprikosnovenih pravila. Ne mogu se viđati s tobom dok ne povezem sve ove konce.

– Malena, razumijem te –, rekao je. – Ako ti ne smatraš da je u redu, onda to i tako nije prava stvar. Nazovi me ako ikada promijeniš mišljenje.

– Čekaj. Dobijesa, nemoj mi to raditi. Ja te ne odbacujem.

– Oh, ma nemoj –, izgovorio je glasom punim nevjerice.

– Samo sam htjela da znaš.

– Pa dobro, sad znam. Cijenim tvoju iskrenost –, rekao je.

– Javit ću ti se kad uzmognem.

– Uživaj –, rekao je i prekinuo vezu.

Ostala sam sjediti sa slušalicom u ruci, sumnje su navirale poput plime, poželjela sam ga nazvati ponovo, poželjela sam povući sve što sam netom izgovorila. Tražila sam olakšanje, tražila sam način da izbjegnem nelagodu koju sam osjećala. Čini mi se da sam čak poželjela da me izvrijeđa da bih mogla pružiti otpor i osjećati se pravednom. U pitanju je bio moj osobni integritet. Nije li? Povrijeđenost u njegovu glasu bila je bolna, nakon svega što smo prošli. Možda je čak imao pravo pretpostavkom da ga odbacujem.

Možda sam samo bila pokvarena, jer sam ga gurala ustranu, jer sam trebala prostor između sebe i svijeta. Posao uvijek pruža tako savršeno opravdanje! Većinu ljudi susrećem upravo kroz svoj posao i

ako se uz njih ne mogu osjećajno vezati, kamo da onda krenem? Istraživanje je cijeli moj život. To je razlog radi kojega ujutro ustajem i koji me umornu uvečer baca u krevet. Veći dio vremena sam sama, ali zašto ne? Nisam nesretna, nisam nezadovoljna. Morala sam se osloboditi dok ne doznam što se zbiva.

Neka me ne razumije i neka ide do vraga dok ne skončam ovaj prokleti slučaj, a onda ćemo možda vidjeti gdje smo – ako ne bude prekasno. Čak i ako je u pravu, čak i ako je moj prekid s njim rezultat pretjerane savjesnosti, pokriće za nešto drugo – pa što onda? Među nama nisu pale nikakve izjave, nije bilo obveza i obećanja. Dvaput sam spavala s njim.

Što mu dugujem? Ne znam što je ljubav i uostalom, nisam sigurna da vjerujem u nju. "Čemu se onda toliko braniš", javio se glasić iz podsvijesti, ali sam ga ignorirala.

Morala sam ići dalje. Više nije postojao način da se izvučem iz ovoga.

Digla sam slušalicu i nazvala Gwen.

– Halo?

– Gwen, Kinsey je –, rekla sam bezbojnim glasom. – Nešto je iskrslilo i čini mi se da bismo trebale porazgovarati.

– Što to?

– Radije bih te vidjela osobno. Znaš li gdje je gostionica "Rosie's", tu dolje pri obali?

– Da. Čini mi se da znam gdje je –, izgovorila je ne odveć sigurno.

– Možeš li doći tamo za pola sata? Važno je.

– Svakako. Dopusti samo da obučem cipele. Doći ću što prije budem mogla.

– Hvala ti –, rekla sam.

Provjerila sam sat. Bilo je sedam sati četrdeset pet minuta. Ovoga puta htjela sam je imati na svom terenu.

Gostionica je bila prazna, svjetla prigušena, sve je zaudaralo na jučerašnji dim cigareta. To me podsjetilo na matineje u djetinjstvu kada je zahod u kinu uvijek zaudarao takvim vonjem. Rosie je imala široku haljinu oslikanu plamencima koji su stajali na jednoj nozi. Sjedila je pri dnu šanka i čitala novine uz svjetlo s malog televizijskog ekrana, kojega je stavila na šank, zvuk je bio isključen. Podigla je glavu kad sam ušla i odložila novine.

– Zakasnila si na večeru. Kuhinja je zaključana. Dala sam sebi slobodno veče –, izjavila je izdaleka. – Ako nešto hoćeš pojesti, idi kući i napravi si sama. Zamoli Henryja Pittsa. On će ti pripremiti nešto fino.

– Dogovorila sam sastanak na piće –, rekla sam. – Vidim da imaš gužvu.

Osvrnula se uokolo kao da joj je netko promakao. Prišla sam šanku.

Izgledala je kao da je netom obojila kosu jer joj je lubanja još bila ružičasta. Obrve je izvlačila tamno smeđom olovkom tvrtke Maybelline.

Činilo mi se da su svaki puta bile sve bliže nosu, koketno izvijene u luk.

Pitanje je dana kada će cijela stvar biti riješena jednim valovitim potezom.

– Jesi li našla muškarca? – upitala je.

– Šest ili sedam tjedno –, rekla sam. – Imaš li štogod hladna chablisa?

– Samo u rinfuzi. Posluži se.

Obišla sam šank i uzela čašu, a potom sam iz hladnjaka ispod šanka izvadila velik vrč bijela vina. Ulila sam ga u čašu i dodala led. Otišla sam u svoj omiljeni pregradak i sjela na duhovne vježbe, poput glumca prije izlaska na pozornicu. Došlo je vrijeme da se prestane s finoćom.

Gwen je stigla četrdeset minuta kasnije, svježja i sposobna. Pozdravila me dovoljno srdačno, ali sam ispod toga osjetila napetost, kao da je naslutila što joj kanim reći. Rosie se dogegala do stola, kratko odmjerivši Gwen. Očito je dobila prolaznu ocjenu jer ju je udostojila izravnim pitanjem.

– Želite li nešto popiti?

– Skoč s ledom. I ako može čaša obične vode, molim vas.

Rosie je slegnula ramenima. Bilo joj je svejedno što ljudi piju. – Hoćeš li ti voditi račun? – upitala me je. Zavrtjela sam glavom. – Ja ću se pobrinuti za to –, odgovorila sam. Rosie se otputila prema šanku. Pogled koji smo Gwen i ja nehotice izmijenile pokazivao je da smo se obje sjetile prvog spominjanja kako je pila skoč davnih dana dok je bila udata za Laurencea Fifea i igrala ulogu savršene žene. Baš me je zanimalo koju ulogu sad igra.

– Vraćam se tu i tamo žestokom piću –, rekla je, pročitavši mi misao.

– Zašto ne? – odgovorila sam.

Na trenutak se pažljivo zagledala u mene. – Što se dogodilo?

Pitanje je bilo hrabro. Nisam vjerovala da doista želi znati, ali je od prvog dana ostavila dojam osobe koja ne okoliša. Vjerojatno je s isto toliko odlučnosti trgala velike komade ljepljive trake da ju što prije potroši.

– Razgovarala sam s Colinom –, rekla sam. – Sjetio te se.

Promjena u njezinu ponašanju bila je jedva zamjetna, a u očima joj je bljesnuo izražaj, ne strahovanja, nego opreza.

– No to je lijepo –, rekla je. – Dakako, nisam ga vidjela godinama. To sam ti rekla. – Posegnula je u torbicu i izvukla puderijeru, provjerivši na brzinu odraz u zrcalu, a potom je provukla ruku kroz kosu. Rosie je stigla sa skočem za nju i čašom vode. Platila sam račun. Rosie je tutnula novac u džep široke haljine i vratila se do šanka, a Gwen je popila gutljaj vode.

Činilo se da se obuzdava, ne usuđujući se nastaviti razgovor tamo gdje smo stali. Bubnula sam je da je iznenadim.

– Nisi mi spomenula da si imala ljubavničku vezu s Laurenceom –, lanula sam.

Njezin smijeh podsjećao je na žamorenje. – Tko, zar ja? S njim? Ne misliš to valjda ozbiljno.

Morala sam prekinuti njezino veselje. – Colin te je vidio u kući na obali onog vikenda kad je Nikki bila izvan grada. Ne znam pojedinosti, ali mogu naslutiti.

Promatrala sam je kako procjenjuje situaciju i mijenja brzinu. Bila je sjajna mala glumica, ali vanjski plašt se već malo izlizao od neupotrebljavanja.

Prošlo je mnogo vremena otkako je morala igrati tu igru, pa je malo zaostajala u odabiranju pravog trenutka. Znala je pravi tekst, ali je pretvaranje bilo teško održivo poslije prekida od osam godina. Činilo se da nije svjesna blefa, a ja sam šutjela. Gotovo sam mogla vidjeti što se događa unutar njene glave. Silna potreba da prizna i skonča s tim, pritisak da oda tajnu, bili su preveliko iskušenje da bi mu odoljela. Prošla je već nekoliko rundi sa mnom i postigla uspjeh, ali samo zato što nisam znala šifru.

– Pa dobro –, izlanula je buntovno. – Spavala sam s njim jednom. Što onda? Ustvari sam naletjela na njega u Palm Gardenu. Neki dan sam ti skoro priznala. On mi je rekao da Nikki nije u gradu. Bila sam zaprepaštena da mi se uopće obratio. – Prešla je na skoč i potegnula dobar gutljaj.

Fabricirala je laži što je brže mogla, čak je dobro zvučalo osim što je podsjećalo na longplejku. Odlučila sam preskočiti dijelove koje nisam htjela čuti. Ponovno sam je bubnula.

– Nije bilo samo jednom, Gwen, – rekla sam. – Imala si sasvim rascvetenu vezu s njim. Charlotte Mercer se ševila s njim kao blesava upravo u to vrijeme, ali je prekinuo s njom. Kazala je da je uletio u nešto vrlo tajanstveno. "Žestoko", da je citiram. Mislim da si to bila ti.

– Kakve veze ima ako smo ljubakali. Činio je to godinama.

Pustila sam da prođe malo vremena, a kad sam progovorila, držala sam glas tihim, nagnuvši se malo naprijed da pojačam učinak.

– Mislim da si ga ti ubila.

Živahnost je iščezla s njezina lica kao da je izvučen utikač. Počela je govoriti nešto, ali nije mogla. Mozak joj je grozničavo radio, ali ništa nije mogla povezati dovoljno brzo. Borila se, a ja sam stiskala.

– Hoćeš li mi pričati o tome? – pitala sam. – Srce mi je divlje udaralo i osjećala sam vlažne kolutove znoja ispod pazuha.

Tresla je glavom, ali to je bilo sve. Kao da je paralizirana. Lice joj se potpuno izmijenilo i poprimilo izražaj kakav ljudi imaju u snu kad su lišeni svakog opreza. Oči su joj bile sjajne i tamne, a dvije žarke ružičaste mrlje pojavile su se na smrtno blijedim obrazima, s klaunovskim učinkom, kao da je nanijela previše rumenila na umjetnom svjetlu. Žmirkanjem je odagnala suze, naslonila bradu na šaku i zagledala se nekamo pokraj mene, boreći se za samo-kontrolu, ali je srušena i posljednja obrana, a krivnja je probijala kroz divnu fasadu. Viđala sam to i prije. Ljudi izdrže dovoljno dugo, a onda se odjednom skrše. Ona je ustvari bila amater u duši.

– Predugo su te omalovažavali pa si se slomila –, rekla sam nadajući se da nisam pretjerala i otišla predaleko. – Čekala si dok su on i Nikki otišli iz grada, a onda si s Dianeinim ključevima ušla u kuću. Smjestila si kapsule s oleanderovim prahom u njegovu malu plastičnu bočicu, budno pazeći da ne ostaviš otiske, a onda si otišla.

– Mrzila sam ga iz dna duše –, progovorila je drhtavih usana. Zažmirkala je i jedna suza je poput kapi kiše pala na njezinu košulju.

Duboko je udahnula. Riječi su navrle poput bujice. – Upropastio mi je život, oduzeo mi djecu, opljačkao me, izvrijeđao, zlostavljao – oh, mili Bože, nemaš pojma što sve nije radio. Pakost u tom čovjeku...

Zgrabila je ubrus i pritisnula ga na oči. Začudo Rosie čini se nije opazala njezinu uzrujanost. Sjedila je za šankom, vjerojatno je čitala Ann Landers, razmišljajući da je "Na rubu pameti" trebalo muža objesiti radi bestidnih poziva, dok joj je ispod nosa mušterija upravo priznavala ubojstvo. Njoj zdesna na malom TV ekranu išla je repriza Muppetsa.

Gwen je uzdahnula zureći u ploču stola. Ispružila je ruku i dohvatila čašu.

Ispila je velik gutljaj skoča i stresla se kad joj je skliznuo niz grlo. – Čak se nisam osjećala loše, osim radi djece. Iznenadilo me koliko su teško prihvatili činjenicu da ga nema. A bilo im je bolje bez njega.

– Zašto krevet? – pokušala sam.

– Ne znam –, odgovorila je slažući i presavijajući papirnatu servijetu. – Mislim da je to bila moja osveta. Bio je čisti egoist. Znala sam da neće odoljeti. Uostalom, duboko sam povrijedila njegovu taštinu upustivši se u vezu s drugim. Nije to mogao podnijeti. Znala sam da će htjeti povratiti svoje. Čak mi to i nije bilo teško izvesti. Htio je nešto dokazati samome sebi. Htio mi je pokazati što sam propustila. Ovaj put je čak bilo i nešto strasti u tom seksu. Neprijateljstvo je bilo toliko blizu površine da nam je oboma dalo morbidan naboj. Gospode, kako mi se gadio. Zbilja jest. Reći ću ti još nešto –, dometnula je grubo. – Nije bilo dovoljno što sam ga ubila samo jednom. Bila bih sretna kad bih to mogla ponoviti.

Podigla je glavu i pogledala me u oči, kao da je počela shvaćati svu strahotu svojih riječi.

– A Nikki? Što ti je ona skrivila?

– Računala sam da će je osloboditi –, rekla je. – Nije mi bilo ni nakraj pameti da će ići u zatvor, a kada je izrečena kazna, nisam bila spremna ustati i zauzeti njezino mjesto. Tada je već bilo prekasno.

– I što još? – upitala sam opazivši da mi ton postaje neprijazan –, jesi li ubila i psa?

– S tim nemam nikakve veze. Pregažen je u nedjelju ujutro. Odvezla sam Diane kući jer se sjetila da ga je ostavila vani i uzrujala se radi toga. Već je ležao na cesti. Za ime svijeta, kako bih mogla

pregaziti psa –, rekla je posebno naglašeno, kao da bih se trebala diviti njenoj tankočutnosti.

– A sve ostalo je naprosto sjelo na svoje mjesto? Oleander u vrtu? Kapsule na katu?

– Jedna kapsula. Ja sam patvorila samo jednu.

– Koješta, Gwen. Ne pričaj gluposti.

– Nipošto. Govorim istinu. Dugo sam razmišljala o tome, ali nisam vidjela način da to izvedem. Nisam čak bila sigurna da će ga ubiti. Diane se međutim toliko uzrujala radi psa da sam je morala odvesti k sebi i smjestiti u krevet. Čim je zaspala, uzela sam njezine ključeve i vratila se. To je sve.

– Govorila je s dozom prkosa kao da nakon svega što je izgovorila otvorivši dušu, nema više razloga da se prenemaže.

– A druge dvije? – prasnula sam. – Što je sa Sharon i Libby Glass? Blenula je u mene i povukla se natrag. – Ne znam o čemu pričaš.

– Oh, vraga ne znaš –, rekla sam ustajući. – Lagala si mi od prvog trenutka. Ne mogu više vjerovati ni riječ i ti to znaš.

Moja žestina kao da ju je prenerazila. – Što namjeravaš učiniti?

– Prenijet ću informaciju Nikki –, rekla sam. – Ona je platila da je otkrijem. Odluku ćemo prepustiti njoj.

Digla sam se od stola i krenula prema vratima. Gwen je dohvatila jaknu i torbicu, i požurila za mnom.

Napolju na ulici zgrabila me za ruku, ali sam je otrešla.

– Kinsey, čekaj... – Lice joj je bilo upadljivo blijedo.

– Možeš me poljubiti u dupe –, prosiktala sam. Radije unajmi vrhunskog branitelja jer će ti trebati.

Krenula sam niz ulicu, ostavivši Gwen iza sebe.

25

Zaključala sam vrata svog stana i pokušala doprijeti do Nikki u kući na obali. Telefon je zvonio osam puta prije negoli sam prekinula vezu, hodajući po sobi s neodređenim osjećajem u prsima. Nešto nije bilo kako valja, a ja nisam mogla uprijeti prstom u to što me mučilo. Nisam imala osjećaj da je skončano. Ništa. Ovo je trebalo biti kraj priče. Veliki vrhunac.

Unajmljena sam da otkrijem tko je ubio Laurencea Fifea i ja sam to učinila. Kraj. Svršetak. A meni je ostalo pola slučaja i sva sila nerazjašnjenih podataka. Gwen je ubila Laurencea dijelom s predumišljajem, dijelom impulzivno, ali ostalo se nije uklapalo. Zašto sve nije sjelo na mjesto? Nisam mogla zamisliti da bi Gwen ubila Libby Glass.

Gwen je godinama mrzila Laurencea Fifea, nadražujući se možda načinima na koje bi ga željela likvidirati, možda čak nije ni sanjala da će to provesti u djelo, ne sluteći da bi imala petlju da to učini. Izmudrila je oleander i odjednom joj se ukazala prilika da to provede u djelo. Pružila joj se savršena mogućnost i ona ju je iskoristila. Smrt Libby Glass nije se mogla udesiti tako jednostavno. Kako je Gwen doznala za nju? Kako je mogla znati gdje stanuje? Kako je mogla ući u njezin stan? I kako je mogla računati da će uzeti bilo kakav lijek? Gwen nisam mogla zamisliti niti da vozi u Las Vegas. Nisam je mogla zamisliti kako hladnokrvno ubija Sharon. Što bi time dobila? Laurenceovom smrću izbrisala je staru gorčinu i nezadovoljstvo, zadovoljila je drevnu i gorku mržnju među njima, ali zašto da ubije druge dvije? Ucjena? Prijetnja da će biti raskrinkana? To bi moglo proći u slučaju Sharon Napier, ali zašto Libby Glass? Gwen se doimala iskrena u svojoj začuđenosti. Kao i u nijekanju odgovornosti za psa. Odavala ju je nijansa iskrene srdžbe u glasu. Sve to nije imalo smisla.

Osim ako nije uključen netko drugi. Još jedan ubojica.

Osjetila sam jezu.

– Gospode. Lyle? Charlie? Sjela sam trepćući u zaprepaštenju, s rukom na ustima. Cijelo vrijeme radila sam s pretpostavkom da je jedna osoba ubila sve troje, ali možda nije. Možda postoji još jedna mogućnost. Pokušala sam je izvući. Gwen je ubila Laurencea Fifea. Zašto netko u tome ne bi mogao vidjeti priliku i iskoristiti je. Odabrano je vrijeme, sasvim blizu prvom slučaju, isti način. Posve je prirodno da će sve izgledati kao sastavni dio prvog zločina.

Pomislila sam na Lylea. Razmišljala sam o njegovu licu, čudno jedva primjetno nejednakim očima: mrkim, budnim, ratobornim. Rekao je da je bio s Libby tri dana prije njezine smrti. Znala sam da je čuo za Laurenceovu smrt. Nije bio čovjek velikih intelektualnih mogućnosti, ali toliko je mogao svladati, oponašajući možda lukavost nekog drugog čak je možda bio nafiksan.

Nazvala sam telefonski servis. – Idem u Los Angeles –, rekla sam. – Ako nazove Nikki Fife, želim da joj date telefonski broj motela Hacienda i da joj kažete da mi je jako važno da se javi. Nikom drugom. Ne želim da se zna da sam otišla iz grada. Javljat ću vam se dovoljno često da čujem tko me je sve zvao. Recite naprosto da sam u gužvi i da ne znate gdje sam.

Jeste li me razumjeli?

– Sve je jasno, gospođice Millhone. Bit će učinjeno –, kazala je oprezno i isključila se. Mili Bože! Da sam joj rekla, "Zadržite pozive. Prerezat ću grkljan", – reagirala bi s istom bezizražajnom dobrohotnošću.

Vožnja do Los Angelesa dobro mi je došla -umirujuće, bez događaja.

Prošlo je devet sati i na mračnoj cesti prema jugu nije bilo previše prometa. Meni slijeva, valovito su se protezali nabujali brežuljci obrasli niskom vegetacijom – ni drveća niti kamenja. Meni zdesna šumio je ocean, gotovo na dohvat ruke, zastrašujući i crn, posut mjestimice bijelom čipkom pjene. Prošla sam Summerland, Carpinteriu, prošla sam pokraj bušaćih tornjeva i električne centrale, ovjenčane sitnim žaruljama poput raskošne Božićne dekoracije. Bilo je nečeg umirujućeg u tome da čovjek nema o čemu razmišljati osim da je pretrpio brodolom i da mu prijeti ubojstvo.

Oslobodila sam mozak za druge stvari.

Napravila sam pogrešku, pošla sam od krive pretpostavke i osjećala sam se kao početnik. S druge strane, išla sam od iste pretpostavke kao svi ostali: isto sredstvo, isti ubojica. Sada više nisam vjerovala da je to točno. Sada mi se jedinim razložnim objašnjenjem činilo da je netko drugi ubio Libby Glass – Sharon također. Provezla sam se kroz Venturu, Oxnard, Camarillo, u kojemu je smještena državna bolnica za duševne bolesti. Čula sam da ima manje sklonosti nasilju među osobama smještenim na liječenje, nego među luđacima na slobodi i sve više vjerujem. Razmišljala sam o Gwen bez iznenađenja ili zgražanja, misli su mi nasumce skakale amo-tamo. Na neki način, više me ljutilo manje zlodjelo Marcie Threadgill počinjeno ni za što, bez ikakve druge motivacije osim pohlepe. Učinilo mi se da će Marcia Threadgill postati novo mjerilo moralnosti, prema kojemu ću procjenjivati sve druge grijehe. Mogla

sam shvatiti mržnju – duboku potrebu za osvetom, za naplatom starih dugovanja. Uostalom, na to se svodio pojam "pravda" -namirenje.

Prešla sam preko visoka brda u Thousand Oaks, gdje je promet bio pojačan. Kuće u nizu protezale su se s objiju strana ceste, s dućanima po cijeloj duljini. Noćni zrak bio je vlažan, pa sam spustila prozore do kraja.

Pipala sam po stražnjem sjedištu tražeći kovčežić sa spisima, a onda sam nespretno petljala jednom rukom po bravici. Tutnula sam svoj mali automat u džep jakne, napipavši smotuljak papira. Izvadila sam ih i pogledala. Računi Sharon Napier. Gurnula sam ih u džep vjetrovke na izlazu iz njezina stana i otada nisam razmišljala o njima. Morat ću ih pregledati. Bacila sam ih na susjedno sjedište i zaškiljila na sat na blijedom osvjetljenju s ceste. Bilo je deset i deset minuta – predstojalo mi je još četrdeset pet minuta vožnje, možda i nešto više radi gušćeg prometa kad siđem s autoceste. Pomislila sam na Charlieja, pitajući se jesam li upropastila prekrasnu vezu. Nije ostavljao dojam tipa koji će oprostiti i zaboraviti, ali tko zna. Bio je mnogo popustljiviji od mene, u to smo se uvjerali. Misli su mi lutale nepovezano. Lyle je znao da idem u Vegas.

Nisam mogla dokučiti povezanost sa Sharon, ali ću je pronaći. Još uvijek mi se ucjena činila najprihvatljivijom varijantom. Pismo nisam mogla uklopiti nikamo. Kako je Libby došla do toga? Je li uopće? Možda su Lyle i Sharon bili u dosluhu. Možda je Lyle od nje dobio pismo. Možda je on ubacio pismo među Libbyne stvari, namjerno ga ne želeći maknuti.

Svakako mu je išlo u prilog da potkrijepi pretpostavku o Libbynoj romantičnoj vezi s Laurenceom Fifeom. Znao je da ću svratiti i pokupiti kutije s njezinim stvarima. Mogao se vratiti u Los Angeles dobro prije mene, jer sam jednu noć prenoćila na putu da bih posjetila Diane. Možda je to namjerno tempirao tako tijesno da podjari moju znatiželju o važnosti nečega skrivenog u kutijama. Misli su mi skrenule s te teme i odlutale dalje. S blijedim osmijehom sjetila sam se poručnika Dolana. Bio je tako siguran da je Nikki ubila svog muža, tako zadovoljan time. Morat ću ga nazvati kad se vrati. Ponovo sam pomislila na Lylea. Nisam ga namjeravala potražiti večeras. Nije bio oštrouman kao Gwen, ali bi mogao biti opasan. Ako je on. Nisam si smjela dopustiti ponovo ishitren zaključak.

Ubilježila sam se u Haciendu u jedanaest sati i pet minuta, otišla ravno u sobu broj dva i svalila se u krevet. Za pultom je bila Arletteina mama.

Dvostruko deblja od nje.

Ujutro sam se otuširala i uvukla se u istu odjeću, a onda sam oteturala do auta po kovčeg s čistim rubljem, kojega sam držala na prenatrpanom stražnjem sjedištu. Vratila sam se u sobu i oprala zube – koje blaženstvo!

– i provukla češalj kroz kosu. Prošetala sam do zalogajnice na uglu Wilshire i Bundy, gdje sam naručila kajganu, pržene kobasice, prepečeno pecivo s namazom od sira, kavu i svjež sok od naranče. Ma tko da je izmislio doručak, učinio je dobro djelo.

Već na prilazu Hacijendi vidjela sam golemu Arletteinu ruku kako mi uzbuđeno maše s vrata svog ureda. Okruglo lice bilo je zajapureno, kapica plavih kovrča raskuštrana, oči stisnute u jedva vidljive proreze pod teretom teških obraza. Tko zna kad je zadnji put vidjela svoj vrat, pomislila sam.

Svejedno mi je bila draga, mada ponekad grozno zamorna.

– Imam na liniji za tebe žensku koja zvuči uzrujano. Rekla sam joj da si vani, ali se nije dala odvratiti. Sva je sreća da si se vratila –, izgovorila je bez daha i sopćući.

Nisam vidjela Arlette toliko uzbuđenu otkako je otkrila da su joj potrebne gaće veće od prosjeka. Požurila sam u ured, s njenim soptavim dahom za petama. Podigla sam na pult odloženu slušalicu.

– Halo?

– Kinsey, ovdje je Nikki.

Čemu strah u njezinu glasu, pomislila sam automatski. – Pokušala sam te sinoć nazvati –, rekoh.

– Što se dogodilo? Jesi li dobro?

– Gwen je mrtva.

– Sinoć sam razgovarala s njom –, lanula sam bezizražajno. Ubila se.

Počinila je samoubojstvo. Oh, do vraga, pomislila sam.

– To se dogodilo jutros. Vozač je pobjegao s mjesta nesreće. Upravo sam čula u vijestima. Trčala je po Cabana Boulevardu i netko ju je oborio i onda pobjegao.

– Ne mogu vjerovati. Jesi li sigurna?

– Sasvim. Smjesta sam te pokušala nazvati i dobila sam obavijest da si izvan grada. Što radiš u L.A.-U?

– Moram nešto provjeriti, ali se večeras vraćam –, odgovorila sam razmišljajući grozničavo. – Čuj, možeš li se pobrinuti da doznaš pojedinosti?

– Mogu pokušati.

– Nazovi poručnika Dolana u odjel za umorstva. Reci mu da sam te ja zamolila da pitaš.

– Odjel za umorstva –, ponovila je zabezegnuto.

– Nikki, on je murjak. Znat će što se dogodilo. Osim toga možda i nije nesretan slučaj, zato provjeri što ti on ima reći, a ja ću ti se javiti čim se vratim.

– No dobro –, izgovorila je sumnjičavo –, vidjet ću što mogu napraviti.

– Hvala. – Spustila sam slušalicu.

– Je li netko umro? – upitala je Arlette suosjećajno. – Je li to netko koga si poznavala?

Gledala sam ravno u nju, ali je nisam vidjela. Zašto Gwen? Što se događa?

Slijedila me iz svog ureda i sve do moje sobe.

– Mogu li što učiniti da ti pomognem? Treba li ti štogod? Izgledaš grozno, Kinsey. Blijeda si ko smrt.

Zatvorila sam vrata. Pred očima mi je iskrsla Gwen kakvom sam je zadnji put vidjela, sinoć je ostala stajati na ulici, smrtno blijeda lica. Je li to bio nesretan slučaj? Slučajnost? Stvari su se odvijale previše brzo. Nekoga je obuzela panika iz meni još uvijek nedokučivih razloga.

Sinula mi je misao. Stajala sam ukočeno, puštajući je da se vrti poput starog filma. Može biti da je tako. Možda jest. Uskoro će sve sjesti na mjesto. Sve će se uklopiti.

Bacila sam sve stvari na stražnje sjedište, ne mareći ni da se odjavim.

Poslat ću prokletih dvanaest dolara poštom.

Vožnja prema Valleyu protekla je kao u magli, auto se kretao automatski, makar uopće nisam obraćala pozornost na cesti, suncu, prometu, smogu.

Čim sam se približila kući u Sherman Oaksu gdje je Lyle polagao opeku, spazila sam njegov ofucani kamionet parkiran na prilazu.

Nisam više imala vremena za gubljenje, niti sam bila raspoložena za poigravanja. Zaključala sam auto i krenula po prilazu, zaobišavši kuću prema stražnjem dijelu.

Spazila sam Lylea prije nego je on vidio mene. Bio je prignut iznad hrpe dasaka: izbljedjele traperice, radne cipele, bez košulje, s cigaretom u uglu usta.

– Lyle.

Naglo se okrenuo. Imala sam pištolj uperen u njega. Držala sam ga objema rukama, malo raširenih nogu, spremna potegnuti. Skamenio se na mjestu, ne progovorivši ni riječ.

Osjetila sam hladnoću, grlo mi se steglo, ali pištolj se nije pomaknuo ni za milimetar u mojoj ruci. – Hoću neke odgovore i to smjesta –, rekla sam.

Opazila sam da je na tren pogledao ulijevo. Ondje je na zemlji ležao čekić, ali nije se ni pomaknuo da ga dohvati.

– Natrag! – protisnula sam, pomaknuvši se malo naprijed dok nisam stupila između njega i čekića. Poslušao je, prikovavši blijedoplave oči opet na mene, podigavši ruke uvis.

– Ne želim te ubiti, Lyle, ali hoću ako budem prisiljena.

Po prvi put nije djelovao namrgođen, podmukao ili prkosno drzak. Zurio je ravno u mene s prvim znakom poštovanja kojega sam doživjela od njega.

– Ti si šef parade –, rekao je.

– Ne zajebavaj me prosipanjem pameti –, zarežala sam. – Nisam raspoložena. Sjedni dolje u travu. Tamo. I da se nisi ni pomaknuo dok ti ne kažem.

Poslušno se pomaknuo do komada tratine i sjeo, cijelo vrijeme ne odvajajući pogled s mene. Potpunu tišinu remetilo je jedino glupo cvrkutanje ptica. Odgovaralo mi je da smo sami. Uperila sam pištolj ravno u njegove grudi, nagovarajući ruke da se ne tresu. Sunce je upržilo i natjeralo ga da zaškilji.

– Pričaj mi o Libby Glass –, rekla sam.

– Ja je nisam ubio –, ispalio je nelagodno.

– Nije stvar u tome. Hoću znati što se dogodilo. Hoću znati ono što si mi prešutio. Kad si je zadnji puta vidio?

Šutio je.

– Govori!

Nije posjedovao Gweninu ravnotežu i njezinu domišljatost. Pogled na uperen pištolj pripomogao mu je u odluci.

– Na dan njezine smrti, je li tako?

– Jest, ali ja joj nisam učinio ništa. Otišao sam k njoj, žestoko smo se posvađali i bila je vrlo uzrujana.

– Dobro, dobro. Preskoči detalje. Što još? Šutio je.

– Lyle –, izustila sam opominjući. Mišići na licu su se skupili poput vrpcom stegnute kese, i on je zaplakao. Prekrio je rukama lice skršen osjećajima. Držao je to u sebi dugo vremena. Ako sam u tome pogriješila, pogriješila sam u svemu. Nisam ga smjela pustiti s udice.

– Samo mi reci –, rekla sam bešćutno –, moram znati.

Pomislila sam da kašljuca, ali je bilo jasno da jeca poput malog djeteta.

Zguren i iscijeđen, sitan i slab, mogao je imati devet godina.

– Dao sam joj sredstvo za smirenje –, rekao je tjeskobno. – Molila me i pronašao sam tu bočicu u ormariću s lijekovima i dao joj. Bože, donio sam joj čak i čašu vode. Silno sam je volio.

Prva provala osjećaja se stišala, pa je obrisao suze s lica prljavom rukom, ostavljajući tragove nečistoće. Obuhvatio je ruke i stao se ljuljati naprijednazad u nezadrživoj tuzi, dok su mu se suze ponovo slijevale niz koštunjavo lice.

– Nastavi –, potaknula sam ga.

– Otišao sam poslije toga, ali sam se osjećao krivim i kasnije sam se vratio. Tad sam je našao mrtvu na podu u kupaonici. Uplašio sam se da će pronaći moje otiske prstiju i pomisliti da sam joj ja nešto učinio, stoga sam obrisao cijeli stan.

– A na odlasku si ponio bočicu sa sredstvom za umirenje?

Kimnuo je zabijajući prste u očne duplje kao da će time odagnati suze. – Bacio sam ih u zahod i pustio vodu čim sam stigao kući. Bočicu sam zdrobio i bacio u smeće.

– Kako si znao da je to?

– Nemam pojma. Naprosto sam znao. Sjetio sam se onog tipa sa sjevera, a znao sam da je umro na isti način. Da nije bilo mene, možda ne bi trebala uzeti to prokletu sredstvo, ali posvađali smo se na pasja kola i ona se toliko uzrujala da se tresla kao prut na vodi. Nisam čak ni znao da u kući ima sredstva za umirenje, dok me nije zamolila da joj donesem. Nisam u tome vidio ništa zlo. Vratio sam se da se

ispričam. – Najgore je čini se prevalio preko usta, pa je duboko uzdahnuo, a glas mu je bio ponovno skoro normalan.

– Što još?

– Ne znam. Telefon je bio iskopčan. Ukopčao sam ga i na tome obrisao tragove otisaka –, govorio je ukočeno. – Nisam želio učiniti nikakvo zlo.

Samo sam se htio zaštititi. Ne bih je otrovao. Kunem se Bogom da joj to ne bih mogao učiniti. Nisam imao nikakve veze s tim ni sa bilo čim drugim, osim što sam obrisao otiske. Ako ih je uopće bilo. Nisam htio ostaviti ništa što bi ukazivalo na mene. Da, uzeo sam i bočicu u kojoj su bile pilule. To sam učinio.

– Ali nisi provalio u podrumsku šupu? Žestoko je zatresao glavom.

Spustila sam oružje. Napola sam to znala, ali morala sam biti sigurna.

Vratila sam se do auta i sjela tupo zureći preda se, razmišljajući na neki čudno glupav način da li bih uopće upotrijebila pištolj. Nisam vjerovala.

Ali bila sam čvrsta. Velika stvar što sam na smrt uplašila nedozrelo dijete.

Stresla sam glavom, osjetivši da mi naviru suze. Uključila sam motor i stavila ga u brzinu, vraćajući se preko brda u West L.A. Imala sam još jednu postaju, a onda sam se mogla vratiti u Santa Teresu i konačno raščistiti stvar.

26

Uhvatila sam svoj odraz u jednom od zrcala nasuprot ulazu u Haycraft i McNiece. Djelovala sam spremna za zadnje pritjerivanje stoke: zgužvana, raščupana, skupljenih usana. Čak se i Allison, u košulji od jelenje kože s resama na rukavima, uplašila ugledavši me i njen prethodno uvježbavan recepcionerski osmijeh sišao je sa šezdeset vata na dvadeset i pet.

– Trebam razgovarati s Garryjem Steinbergom –, rekla sam kratko, vjerojatno tonom koji nije trpio prosvjeda.

– Otraga je u svom uredu –, kazala je skrušeno. – Znadete li koja je to soba?

Kimnula sam i nahrupila na pomična vrata. Opazila sam Garryja u dnu uzana hodnika. Išao je prema svom uredu, lupkajući se hrpom neotvorene pošte po bedru.

– Garry?

Okrenuo se. Lice mu se ozarilo kad me ugledao, a onda je poprimilo oklijevajući izražaj. – Odakle dolaziš? Djeluješ izmoždeno.

– Sinoć sam se dovezla. Možemo li razgovarati?

– Dakako. Dođi.

Skrenuo je ulijevo u svoj ured, pokupivši hrpu papira sa stolca ispred svoga pisaćeg stola. – Jesi li za kavu? Mogu li ti donijeti još nešto? – Bacio je poštu na ormarić sa spisima.

– Ne, dobro sam, ali moram provjeriti jednu slutnju.

– Pali –, rekao je sjedajući.

– Zar mi nisi rekao nekoć davno...

– Prošli tjedan –, ubacio je.

– Da, može biti. Spomenuo si da su Fifeovi računi ubačeni u kompjutor.

– Naravno, prebacivali smo sve. Mnogo je jednostavnije poslovanje za nas, a bolje je i za klijente. Napose u vrijeme prijavljivanja poreza.

– Što ako je netko prčkao po knjigovodstvu?

– Misliš na utaju?

– Na neki način –, rekla sam ironično. – Zar se to ne bi pokazalo prilično brzo?

– Apsolutno. Misliš da je Fife muzao svoje vlastite račune?

– Ne mislim –, odgovorila sam polako. – Charlie Scorsoni je to učinio.

U tome dijelu bih ti trebala postaviti nekoliko pitanja. Je li mogao obirati novac od ostavština koje je zastupao u ono vrijeme.

– Dakako. To se može izvesti, čak i bez velikih poteškoća –, odgovorio je Garry ne krijući udivljenje. – Jedino je gadno kad se tome mora ući u trag. Ustvari sve ovisi o načinu na koji je to izveo. – Na trenutak se zamislio, očito zagrijan za ideju. Slegnuo je ramenima. – Na primjer, mogao je otvoriti neku vrstu posebnog računa ili pomoćni račun za sve svoje ostavštine -možda dva ili tri lažna računa unutar ovog glavnog. Ako se čekom doznači velik iznos, postotak od tog čeka ne stavlja na glavni račun, nego na lažni.

– Je li Libby mogla dokučiti da nešto smrdi?

– Mogla je. Imala je nos za takve stvari. Morala bi istražiti dividende u glavnoj knjizi u kojoj je unesen iznos svake dividende po kompaniji. Ako bi se i nakon toga pokazala odstupanja, mogla je zatražiti izvješće ili dokumentaciju – bankovne izvode, poništene čekove, takve stvari.

– Da, Lyle mi je prošli tjedan rekao da je bilo puno telefonskih poziva u oba smjera, da je neki odvjetnik došao ovamo i odveo je na večeru.

Konačno mi je palo na pamet da je Charlie mogao izmudriti ljubavnu vezu s njom nadajući se da će ga pokriti...

– Ili joj je možda ponudio udio –, prekinuo me je Garry.

– Oh, zar misliš da bi pristala?

Garry je slegnuo ramenima. – Hej, tko zna? A on?

Zurila sam u ploču njegova pisaćeg stola. – Da, mislim da bi mogao –, složila sam se. – Znaš, svi su stalno govorili da je bila upetljana s nekim odvjetnikom iz Santa Terese i svi smo pretpostavili da se radi o Fifeu jer je umro na isti način. Međutim, ako sam u pravu da je posrijedi utaja, onda trebam dokaze. Jesu li spisi još u tvom stanu?

– Ne, ovdje su. Namjeravao sam ih pregledati tijekom stanke za ručak.

Imam svježi sir što ne držim za hranu, pa sam zaključio da mogu i bez njega. Donio sam ih još jučer, ali sam upao u gužvu. Kad si to sad spomenula, mislim da je zbilja radila na tom računu u vrijeme kad je naprasno umrla, jer su murjaci našli kovčežić sa spisima u njezinu stanu –, rekao je i zagledao se ozbiljno u mene. – Kako si dospjela do njega?

Zavrtjela sam glavom. – Ne znam. Sinulo mi je i poklopilo se. Charlie mi je rekao da je Fife bio na putu u Los Angelesu u tjednu prije svoje smrti, ali ne vjerujem da je to istina. Prije bih rekla da je Charlie bio na tom putu i to dan ili dva nakon što je Laurence umro. Libby je imala bočicu sredstava za umirenje i čini mi se da je patvorio nekoliko pilula – tko zna, možda i sve. To se nikada neće saznati.

– Isuse. Zar je ubio i Fifea?

Zanijekala sam. – Nije. Znam tko je ubio Fifea. Moja je pretpostavka da je Charlie vidio način da se spasi. Možda Libby nije htjela surađivati u nepoštenu poslu ili mu je možda prijetila da će ga prijaviti. Nemam na žalost dokaza ni za jedno niti za drugo.

– Ne brini, pojavit će se –, rekao je utješljivo. – Ako je nešto u dokumentaciji, iščačkat ćemo. Počet ću danas poslijepodne.

– Dobro –, rekla sam. – Sviđa mi se.

– Čuvaj se.

Rukovali smo se preko njegova pisaćeg stola.

Vozila sam prema Santa Teresi odlučno odbijajući da razmišljam o Gwen.

Razmišljanje o Charlieju Scorsoniju bilo je dovoljno deprimirajuće. Morat ću provjeriti njegovo kretanje u vrijeme kada je umrla Sharon, ali mogao je vrlo lako napustiti hotel u Denveru i odletjeti ravno u Las Vegas, dobiti od mog telefonskog servisa mjesto gdje sam odsjela, pronaći motel i potom me slijediti u Fremont. Pomislila sam na Sharon – na trenutak dok smo ćaskale u pauzi njezina posla, kad mi se učinilo da je opazila poznato lice. Rekla mi je da joj šef daje znak da je odmor istekao, ali bila sam uvjerenjena da je lagala. Možda se baš tada pojavio Charlie i povukao se ugledavši mene. Možda je pomislila da se pojavio da ju isplati. Bila sam prilično uvjerenjena da je visila na njemu radi novca, ali i opet nisam imala nikakav dokaz. Sharon je po svoj prilici znala da Fife nikada nije imao ljubavni odnos s Libby Glass. Charlie je putovao u Los Angeles na dogovore o vođenju računa. Sharon je vjerojatno šutjela tijekom suđenja, promatrajući razvijanje priče, čekajući svojih pet minuta da bi na kraju unovčila informacije s kojima je raspolagala. Čak je bilo moguće da Charlie Scorsoni nije znao gdje je – da sam ga ja dovela ravno pred njezina vrata. Mozgajući o slijedu događanja bila sam svjesna da je glavnina toga zvučala kao maštovito nagađanje, ali sam imala osjećaj da sam na pravom putu i da se valja pobrinuti za potkrepljujuće dokaze.

Ako je Charlie ubio Gwen u nazovi nesreći s odbjegliim vozačem, mora postojati način da se trag navede na njega: kosa i vlakna na odbojniku njegova auta, koji je zasigurno oštećen i morat će na popravak; tragovi boje i krhotine stakla na Gweninoj odjeći. Možda čak i koji očevidac. Bilo bi puno razboritije da Charlie nije ništa poduzeo – mogao je mirovati, šutjeti, pritajiti se. Vjerojatno bi nakon svih ovih godina bilo teško dokazati bilo što. Bilo je bahatosti u njegovu ponašanju, sasvim zamjetljiv nagovještaj da je sebe smatrao previše pametnim i vještim da bi bio uhvaćen. Nitko nije bio baš

toliko dobar. Pogotovo pri brzini kojom je djelovao posljednjih dana. Pogreške su bile neminovne.

A zašto nije mogao pokleknuti na račun prvotne utaje? Jamačno je očajnički pokušavao prikrivati svoju djelatnost i ostati čist u očima Laurencea Fifea. Međutim, čak i da je bio otkriven, čak da je i uhvaćen, nisam vjerovala da bi ga Laurence predao vlastima. Ma koliko nesolidan bio u privatnom životu, znala sam da je bio vrlo savjestan i pošten prema poslu. Napokon, Charlie mu je bio najbolji prijatelj. Zajedno su prošli dalek put od mladosti. Mogao je oštro ukoriti Charlieja ili ga zviznuti od jada – možda čak razvrgnuti partnerstvo. Ali ne vjerujem da bi Charlie završio onkraj rešetaka ili bi mu se oduzelo pravo bavljenja odvjetničkom praksom. Njegov život vjerojatno ne bi bio upropašten i vjerojatno ne bi izgubio ono na čemu je toliko mukotrпно radio i postigao. Izgubio bi dobro mišljenje, možda i povjerenje Laurencea Fifea, ali to je morao znati kada je prvi put posegnuo za zabranjenim voćem. Apsurdna je činjenica da u današnje vrijeme privredni kriminalac može postati glasovita ličnost, heroj, može nastupati na javnim tribinama i pisati bestselere. Čemu se onda znojiti? Društvo će nam oprostiti sve osim ubojstva. Tu je optužbu bilo teško otresti, gotovo nemoguće je se osloboditi i dok se prije Charlie mogao izvući okaljana glasa, ali neditnut, sada je bio u velikoj nevolji, a svojim je bezumnim postupcima samo pogoršavao situaciju.

Nisam čak previše niti razmišljala o njegovom ponašanju prema meni.

Držao me naivčinom, isto kao Libby Glass. Ona je barem, u svojoj mladenačkoj bezazlenosti, imala bolju ispriku za nasijedanje na slatkorječivost, nego ja. Predugo je vremena prošlo otkako mi je bilo stalo do bilo koga, predugo otkako sam se izložila tom riziku i već sam uložila previše. Nije mi preostalo drugo nego da se emocionalno potpuno isključim i nastavim dalje. Jedino mi nije bilo jasno zašto mi to ovaj puta pada tako teško.

Stigavši u Santa Teresu otišla sam ravno u ured, noseći sobom hrpu računa koje sam pokupila iz stana Sharon Napier. Po prvi puta mi se činilo da bi mogao biti od neke važnosti. Počela sam ih pregledavati s imaginarnom znatiželjom, koja je svejedno djelovala lešinarski. Bila je mrtva, pa se činilo bestidnim doznati da je kupila donje rublje, koje je ostalo neplaćeno, kozmetiku, cipele. Kasnila je s

plaćanjem režija mjesec dana, a bilo je tu i opomena radi neplateža od poreznika, kiropraktičara, te podsjetnik za obnovu članstva u rekreacijskom centru. Visa i Mastercharge su joj skresali kredit, a American Express je neodložno tražio povrat kartice. Mene je međutim zanimao telefonski račun. Na pozivni broj koji je uključivao Santa Teresu bila su tri poziva u mjesecu ožujku, ne prevelik broj, ali upečatljiv. Dva su poziva bila upućena u ured Charlieja Scorsonija – oba istog dana, u razmaku od deset minuta. Treći broj nisam odmah prepoznala, ali je isto išao na centralu u Santa Teresi. Uzela sam telefonski imenik. Bio je to telefonski broj Powersove kuće na obali.

Bez oklijevanja nazvala sam Ruth. Charlie joj zasigurno nije kazao da sam mu dala nogu. Nisam mogla zamisliti da bi svoju intimu povjeravao bilo kome. Ako je i on u uredu, morat ću na brzinu nešto smisliti, a ništa uvjerljivo mi nije padalo na pamet. Zapravo sam trebala informaciju od nje.

– Scorsoni i Powers –, zapjevušila je.

– Bok, Ruth. Kinsey Millhone pri telefonu –, izgovorila sam. Srce mi je skočilo u grlo. – Je li Charlie u uredu?

– Oh, bok, Kinsey. Ne, nema ga –, odgovorila je s prizvukom žaljenja radi mene. – Ima parnice u sudu u Santa Mariji sljedeća dva dana.

Hvala ti Bože, pomislila sam i duboko uzdahnula. – No, možda bi mi ti mogla pomoći –, rekla sam ohrabreno. – Upravo pregledavam račune jedne klijentice i čini se da je bila u kontaktu s njim. Da se slučajno ne sjećaš nekoga tko ga je opetovano zvao nekoliko puta prije možda šest ili sedam tjedana? Zove se Sharon Napier. Međugradski.

– Ah, to je ona što je nekoć radila kod njega. Da, sjećam se. Što te zanima?

– Ne mogu iz ovoga razabrati je li ga uspjela dobiti ili ne. Čini se da je zvala u petak – dvadeset prvi ožujka. Zvuči li ti to poznato?

– Oh, da, kako ne – Ruth će djelotvorno. – Nazvala je tražeći ga, a on je bio u kući gospodina Powersa. Uporno je zahtijevala da je spojim, ali ja nisam smatrala da joj smijem dati broj prije negoli provjerim kod njega.

Stoga sam joj rekla neka nazove ponovno. Nazvala sam njega, rekao je da je u redu, pa sam joj u drugom razgovoru dala telefonski

broj. Nadam se da te nije unajmila da mu dosađuješ ili da ga muči na bilo koji način.

Nasmijala sam se. – Za ime svijeta, Ruth, zar bih ja pristala na to?

Zamijetila sam telefonski broj Johna Powersa pa sam pomislila da je možda razgovarala s njim.

– A, ne. Taj vikend je on bio izvan grada. Obično oko dvadeset prvoga izbiva nekoliko dana. Imam zapisano na kalendaru. Gospodin Scorsoni je brinuo o njegovim psima.

– Oh, dobro, sad mi je sve jasno – rekla sam uzgredno. – Nemaš pojma koliko si mi pomogla. Sad još samo moram provjeriti njegov put u Tucson.

– Tucson? – ponovila je. Sumnjičavost se počela uvlačiti u njezin glas, koji je poprimio onaj zaštitnički prizvuk tipičan za tajnice kad shvate da netko traži više nego što smiju reći. – O čemu se ovdje radi, Kinsey?

Možda bih ti mogla biti više od pomoći kad bih shvatila kakve sve ovo ima veze s tvojom klijenticom. Gospodin Scorsoni je izričito strog u ovakvim stvarima.

– Oh, nema veze, ovo je nešto sasvim drugo. Mogu to provjeriti i sama, stoga ne brini. Uostalom, mogu i sama nazvati Charlieja kad se vrati.

– Dobro, mogu ti dati broj motela u Santa Mariji ako ga želiš nazvati –, rekla je. Pokušavala je odigrati ulogu umiljata janjeta – da pomogne meni ako su moju pitanja poštena, ali i Charlieju, ako nisu. U svakom slučaju da cijelu priču iskrca njemu u krilo. Vrlo dovitljivo za gospođu u njezinim godinama.

Poslušno sam pribilježila broj, znajući pritom da ga uopće neću zvati, ali zadovoljna što je odluka na meni. Htjela sam je zamoliti da mu ne spominje da sam zvala, ali nisam znala kako to izvesti a da ne izgubim njezino povjerenje. Ostala mi je samo nada da je Charlie neće zvati tako skoro. Čim bi mu rekla o čemu sam se raspitivala, smjesta bi shvatio da sam mu na tragu i to mu se nimalo ne bi svidjelo.

Nazvala sam Dolana u odjelu za umorstva. Bio je vani pa sam ostavila dvaput podcrtanu poruku "hitno", da me nazove čim se vrati. Pokušala sam dobiti Nikki u kući na obali. Odgovorila je na treće zvonu.

– Hej, Nikki, ja sam –, rekla sam. – Je li sve u redu?

– Oh, jest. Sve je dobro. Još se nisam oporavila od šoka glede Gwenine naprasne smrti, ali ne znam što da radim. Nikada je nisam upoznala, a svejedno mi je žao.

– Jesi li uspjela doznati pojedinosti od Dolana. Upravo sam ga nazvala, ali nije u uredu.

– Ne mnogo –, odgovorila je. – Bio je užasno grub. Bio je gori negoli sam ga upamtila i nije mi htio reći ništa više osim da je auto kojim je udarena bio crne boje.

– Crne? – ponovila sam u nevjerici. Zamišljala sam Charliejev svijetloplavi mercedes i očekivala sam barem jedan podatak koji bi se uklopio. – Jesi li sigurna?

– Tako mi je rekao. Mislim da policajci provjeravaju prodavaonice rezervnih dijelova i mehaničarske radionice, ali do sada ništa još nije iskrslo.

– Čudno –, izustila sam.

– Hoćeš li doći na piće? Rado bih čula što se događa.

– Možda kasnije. Pokušavam raščistiti neke nejasnoće. Reći ću ti što mi još treba. Možda mi možeš pomoći. Sjećaš li se pisma koje sam ti pokazala, ono koje je pisao Laurence...

– Kako ne, napisano Libby Glass –, prekinula me.

– Tako je. Osim što sam prilično uvjeren da je pismo bilo upućeno Elizabeth Napier.

– Kome?

– Pričat ću ti o tome kasnije. Mislim da se upetljao u vezu s Elizabeth Napier u vrijeme dok je bio u braku s Gwen. To je majka Sharon Napier.

– Ah, onaj skandal –, kazala je, prisjećajući se. – No, to bi moglo biti.

Doduše nije mi pričao puno o tome, ali znam da je bilo gužve. Naravno da ne bih znala pojedinosti da se za to nije pobrinula Charlotte Mercer. Jedino nije bilo riječi o imenu. Svejedno, to je bilo negdje davno, u Denveru, odmah po završetku studija.

Oklijevala sam. – Možeš li se sjetiti tko je još mogao znati za to pismo?

Tko je mogao imati pristup do njega? Je li moguće da je Gwen?

– Moguće je –, odgovorila je. – Svakako i Charlie. U to je vrijeme radio kao pripravnik u odvjetničkoj kancelariji koja je zastupala muža

u toj brakorazvodnoj parnici. Kako sam čula, on je pokupio to optužujuće pismo.

– Što je učinio?

– Ukrao je pismo. Oh, uvjereni sam da se radi o istom pismu. Zar ti nisam pričala? Onda ne znaš ni kraj priče. Charlie je drpio pismo, ustvari je uklonio sve dokaze i zato su se nagodili izvan sudnice. Nije prošla bogzna kako, ali je Laurence oslobođen krivnje.

– Gdje je završilo pismo? Je li ga Charlie mogao zadržati?

– Nemam pojma. Pretpostavljala sam da je uništeno, ali mogao ga je i zadržati. Nisu ga ulovili, čak mislim da zastupnik muža nije niti dokučio u čemu je problem. Spisi se mogu izgubiti, to znamo. Vjerojatno je kakva daktilografkinja dobila otkaz.

– Je li Gwen mogla posvjedočiti bilo što od svega što si izrekla?

– Što je ovo, jesam li ja ured okružnog tužilaštva? – upitala je kroz smijeh. – Otkud mogu znati što je sve znala Gwen?

– Bilo kako bilo, ona je to odnijela u grob –, rekla sam.

– Oh –, zavapila je. Mogla sam naslutiti da joj je osmijeh iščezao s lica.

– Oh, to mi se nimalo ne sviđa. Sama pomisao je grozna.

– Ostalo ću ti ispričati kad se vidimo. Čim se iskopam iz posla, nazvat ću te i provjeriti jesi li kod kuće.

– Bit ćemo doma. Imam dojam da napreduješ.

– Brzo –, rekla sam.

Njezin pozdrav bio je nabijen znatiželjom, moj je bio kratak.

Izvukla sam pisaći stroj i prenijela sve što sam znala na papir u dugačak i detaljan izvještaj. Još je jedan komadić sjeo na mjesto. U noći kad je provaljena podrumaska šupa, Charlie je, a ne Lyle, ugurao pismo među Libbyne stvari u nadi da ću ga pronaći, u nadi da će ono potkrijepiti njegovu vlastitu izmišljotinu o ljubavnoj vezi između Laurencea Fifea i Libby Glass. Što je vjerojatno bilo i objašnjenje kako je ključ njezina stana dospio na kolut s ključevima nađenim u uredu Laurencea Fifea. Charlie je imao priliku da sredi i to. Tipkala sam već obuzeta umorom, ali odlučna da završim posao. Negdje u podsvijesti ključala me pomisao da je to jedan vid samozaštite, polica osiguranja, mada mi nije bilo sasvim jasno kakvu sam zaštitu ustvari trebala. Možda nikakvu. Možda mi uopće ne treba zaštita, razmišljala sam. Pokazalo se da sam bila u krivu.

Završila sam izvješće i zaključala ga u ladicu pisaćeg stola. Zaputila sam se do parkirališta, sjela u auto i krenula prema Charliejevoj kući na Missile Avenue. Dva broja niže od njegove kuće nalazila se "Vila Spokoj", koja je dobila taj naziv iz sasvim nepoznatih razloga. Parkirala sam ispred nje.

Charliejeva kuća bila je dvokatno zdanje, obloženo žućkasto obojenom sindrom, s krovom od tamne šindre, sa zatvorenom verandom sprijeda i dugačkim uskim kolnim prilazom s lijeve strane. Bio je to dizajn kuće koji se mogao pojaviti u večernjoj obiteljskoj TV emisiji, kao promidžbeni spot za obiteljsku kuću snova. Njegov auto nije bio na vidiku, niti je bilo ikakvih znakova života. Polagano sam koračala po kolniku prema garaži, osvrćući se povremeno preko ramena. Nije bilo čak ni znatijeljih susjeda koji bi me potajice promatrali. Stigavši do garaže, zaobišla sam je i popela se na mjesto s kojega sam mogla zaviriti unutra. Bila je prazna: duž jednog zida protezala se drvena klupa, bilo je starog namještaja, prašine.

Razočarano sam se okrenula, pitajući se čija su to bila crna kola, zašto im policija još nije ušla u trag. Kad bih mogla popuniti tu prazninu, imala bih o čemu razgovarati s poručnikom Dolanom. Namjeravala sam svakako stupiti u vezu s njim, ali željela sam da u rukama imam nešto konkretno.

Vratila sam se do svog automobila i sjela. To mi je postalo omiljenom razbibrigom. Spuštao se mrak. Pogledala sam na sat. Iznenadila sam se vidjevši da je šest četrdeset pet. Očajnički sam žudjela za čašom vina, pa sam odlučila da se odvezem do Nikki. Rekla je da će biti kod kuće.

Okrenula sam auto i izvela nedopušten U, pa sam nastavila niz Missile na autocestu prema sjeveru. Sišla sam na izlazu La Cuesta i krenula prema obali uz Horton Ravine, golemo prostranstvo zelene površine poznato kao "gradilište otmjenih kuća". Horton Ravine pripadalo je nekoć jednoj obitelji, ali je sada podijeljeno u parcele od po milijun dolara namijenjene smještaju nove generacije bogataša. U Santa Teresi, Montebello se smatra "starim" otmjenim kvartom, a Horton Ravine "novim" – nitko zapravo tu razliku ne uzima za ozbiljno. Bogato je bogato i svi mi znamo što to znači.

Ceste kroz Horton Ravine su uske i zavojite, zakriljene drvećem i jedina razlika koju sam mogla uočiti bila je da su ovdje neke kuće vidljive s ceste, dok u Montebellu nisu. Izbila sam na Ocean Way i skrenula ulijevo, na cestu koja je išla uz strmu stjenovitu obalu, načičkana bogatim posjedima utisnutim u komadičke zemlje između ceste i hridina.

Prošla sam pokraj kuće Johna Powersa, gotovo je i ne prepoznavši jer sam zadnji puta dolazila iz drugog smjera. Prepoznala sam krov koji je bio gotovo u ravnini sa cestom. Misao mi je munjevito prošla kroz glavu, pa sam nagoni skočila i stala uz rub ceste. Sjedila sam nekoliko trenutaka pokušavajući obuzdati divlje udaranje srca. Isključila sam motor, stavila mali automat u traperice i uzela džepnu svjetiljku iz pregratka za rukavice.

Uključila sam je. Svijetlila je zadovoljavajuće. Na ovom potezu je bilo malo ulične rasvjete, a i ono što sam vidjela više je bilo ukrasno, mutno i tajnovito poput litografije. Nedjelotvorni krugovi svjetla jedva su probijali tamu. Izašla sam iz auta i zaključala vrata.

Tu nije bilo pločnika nego isprepletene grane bršljana duž puta. Kuće su bile raštrkane, razdvojene šumarcima u kojima su sada carevali cvrčci i ostali kukci koji se glasaju noću. Koračala sam po cesti prema Powersovom posjedu. Nasuprot njemu nije bilo kuća. Niti automobila.

Zastala sam. U kući nije bilo svjetla. Krenula sam niz prilaz osvjetljavajući put džepnom svjetiljkom. Nisam mogla znati je li Powers još uvijek izvan grada, a ako jest, što je s psima. Ako je Charlie morao otići na dva dana u Santa Mariju, netko je morao brinuti o psima.

Noć je bila tiha, ocean je šumio osjekujući potmulo poput prijeteće oluje.

Na magličastom nebu jedva se nazirao blagi obris mjeseca. Bilo je i prohladno, zrak je mirisao na zasićenost i vlagu. Ručna svjetiljka rezala je uzan trak niz puteljak, osvjetlivši iznenada pristup garaži. Iza bijelih daščica nazirao se Powersov auto, s njuškom unutra. Čak i s mjesta na kojemu sam stajala, mogla sam vidjeti da je crn. Nisam bila iznenađena.

Vrata od bijelo obojenih daščica bila su zaključana, ali sam skrenula pokraj njih prema ulazu u kuću. Osvijetlila sam prednji dio

automobila. Bio je lincoln. Nisam mogla odrediti godinu proizvodnje, ali auto nije bio star.

Provjerila sam lijevi branik, bio je u redu. Srce mi je počelo tupo bubnjati od strepnje. Desni branik je bio zdrobljen, prednje svjetlo izbijeno, metalni okvir zgužvan i nabijen, odbojnik blago ulubljen. Pokušala sam dočarati Gwenino tijelo u trenutku udara. Mogla sam naslutiti na što je sličilo.

Začulo se naglo cviljenje kočnica gore na cesti, škripa prebrze unazadne vožnje po šljunku. Iznenada jarko svjetlo automobilskih farova na silazu niz prilazni put. Nagonski sam se naglo sagnula i ugasila svjetiljku. Ako je to Charlie, ja sam mrtav čovjek. Krajičkom oka zamijetila sam plavičastu boju. Do vraga! Zvao je Ruth. Vratio se. Znao je što smjeram. Farovi mercedesa bili su upereni ravno u garažu. Samo me je Powersov auto štitio od potpuna izlaganja. Čula sam tresak vrata i potrčala.

Preletjela sam kroz dvorište, letimice dotičući grubo pokošenu travu. Iza mene, gotovo nečujno, razabiralo se potmulo udaranje psećih šapa u dugačkim preskocima. Krenula sam niz uske drvene stepenice prema obali, pogleda zamagljena poslije blještava svjetla automobilskih farova.

Promašila sam stepenice i odsklizala se na drugu, hvatajući ravnotežu.

Samo nekoliko metara ponad mene režao je crni pas. Krenuo je dolje, dašćući, stružući šapama po stepenicama. Osvrnula sam se. Crni je već bio iznad moje glave. Bez promišljanja ispružila sam ruku, zgrabila ga za dugačku, košćatu prednju nogu i naglo ga potegnula. Pas je zaštekao od iznenađenja kad sam ga gurnula naprijed, gotovo ga bacivši niz strmu kamenitu obalu. Drugi, beba od četrdeset pet kila, cvilio je uznemireno pipajući put niz stepenice. Zamalo sam izgubila ravnotežu, ali sam se uspravila u posljednji trenutak. Odvaljena zemlja kotrljala se u grudicama niz padinu. Čula sam da je crni pas sletio dolje na hrid, ali nije mogao pronaći uporište pa je bespomoćno tumarao amo-tamo. I ja sam gotovo na boku sjurila zadnjih nekoliko metara i ljospnula na meki pijesak. Pištolj mi je ispao iz ruke, pa sam grozničavo grabila dok mi prsti ponovo nisu osjetili držak. Svjetiljku sam izgubila negdje putem. Čak se i ne sjećam kada sam je posljednji put držala u ruci. Crni pas je ponovno jurio prema meni. Pričekala sam dok mi se nije sasvim približio, onda sam podigla

nogu i žestoko udarila, a istovremeno sam ga tresnula drškom pištolja po glavi. Zacvilio je od bola. Očito je da nije bio izvježban za napad. Moja je prednost bila u tome što sam znala da mi predstavlja opasnost, a on je tek počeo poimati moju podmuklost. Uzmicao je neprekidno lajući. Morala sam donijeti hitnu odluku. Na sjever su se duž obale protezale vrletne stijene, prekinute samo Harley Beachom, previše osamljenom plažom da bi mi mogla pružiti zaklon. Na istoj toj strani put mi je zapriječio pas.

Obala meni zdesna vrludala je izvan grada, ali ne više nego nekoliko milja.

Počela sam se povlačiti dalje od psa. Ostao je na mjestu, oborene glave, lajući besprekidno. Valovi su mi već zalili cipele. Počela sam se probijati unazadno kroz pjenu valova. Pas je trčkarao amo tamo, lajući tek povremeno. Sljedeći nalet vala oplahnuo mi je koljena, namočivši me do struka. Zinula sam od iznenadna udara hladnoće, a onda me je preplavio strah jer sam opazila Charlieja na vrhu stijene. Sva su vanjska svjetla sad bila upaljena, pa se njegovo krupno tijelo ocrtavalo u sjeni. Lice mu je bilo prepoznatljivo. Zurio je ravno u mene. Jurnula sam naprijed, probijajući se mučno kroz vodu koja mi je sezala do struka, pomičući se prema stijenama na krajnjem jugu plažice. Dočepala sam se oštih i skliskih stijena, granitne gromade koja se otrgnula od hridi i stropoštala u more. Veranje mi je bilo otežano mokrim hlačama koje su mi se pripile uz noge, cipelama natopljenim vodom. Smetao mi je i pištolj, kojega se nisam usudila pustiti.

Ispod mene se smjenjivao glib i nazubljene školjke. Okliznula sam se i nešto mi se duboko zarežalo u lijevo koljeno, skroz kroz traperice.

Probijala sam se dalje i stigla ponovo do pijeska i blagog proširenja obale.

Powersova kuća nije se mogla vidjeti iza okuke. Nije bilo ni traga psima.

Znala sam da me ne mogu slijediti ovako daleko čak i da su pokušali, ali nisam bila sigurna za Charlieja. Nisam mogla znati je li pošao za mnom niz drvene stepenice i slijedio me uz morsku obalu ili je odlučio čekati.

Osvrnula sam se sa strahom, ali vidjela sam samo brdo koje je sakrivalo čak i svjetlo. Bilo je dovoljno da sjedne u kola i proveze se usporedno s obalom. Mogao me vrlo mirno dočekati na drugom kraju.

Naposljetku bismo oboje završili u Ludlow Beachu, odakle ja više nisam imala kamo.

Harley Beach je bio gori, predaleko od ulične rasvjete i pomoći mještana.

Počela sam trčati zaozbiljno, bez ikakve predodžbe koliko daleko još moram proći. Mokra odjeća prilijepila se uza me, hladna i ljepljiva, ali moja prvenstvena briga je pištolj. Već mi je jednom ispao i znala sam da ga je morska voda oplahnula dok sam se verala preko hridi. Nadala sam se da se nije namočio, ali nisam bila sigurna. Vidljivost je bila nešto bolja, ali je obala bila puna kamenja i morske trave. Molila sam Boga da ne uganem gležanj. Kad ne bih mogla trčati, Charlie bi me sustigao svojim tempom, a ja ne bih imala kamo. Ponovno sam se osvrnula: nije mu bilo traga, šum valova prikrivao je bilo kakav drugi zvuk. Nisam ni pomislila da me slijedi. Čim se dokopam Ludlow Beacha, bit će mi puno lakše, ondje su ljudi, živahan promet. Tako dugo dok sam trčala, činilo se da strah nije mogao probiti na površinu, adrenalin je istiskivao svaki drugi osjećaj, osim grozničave želje da bježim. Vjetar se stišao, ali meni je bilo hladno i bila sam mokra do kostiju.

Obala se ponovno suzila, pa sam trčala kroz plicak, probijajući se kroz uspenjene valice. Pokušala sam se orijentirati, ali nikad još nisam bila ovako daleko. Zamijetila sam drvene stube koje su u cikcaku vijugale ukopane u stijenu meni s lijeve strane. Pogledom sam ih slijedila do vrha, pretpostavljajući da je to Sea Shore Park, koji se protezao duž stjenovite obale. Parkiralište. Na suprotnoj strani bile su kuće. Uхватила sam se za ogradu i počela se uspinjati. Osjećala sam bolove u koljenima, grudi su mi se nadimale od teška disanja. Stigavši do vrha provirila sam i skamenila se.

Charliejev 450 SL bio je uredno parkiran s farovima usmjerenim na stube.

Brzo sam ugnjurila glavu i stala se vraćati niz stube, kmećeći nekontrolirano. Disala sam isprekidano, pluća su mi plamtjela. Dokopavši se ponovno pijeska, počela sam trčati kao sumanuta. Pijesak je bio premekan, pa me usporavao, stoga sam potrčala udesno u potrazi za mokrim, nabijenim pijeskom. Barem mi je postalo toplije, vlažna odjeća zagrijala se od trljanja, voda koja je kapala s kose bila je izmiješana sa solju. Lijevo koljeno me je žigalo, a osjećala sam i nekakvo toplo prokapavanje kroz nogavicu. Obala sad nije bila

isprekidana stijenjem, nego okomicom koja je u obliku klina uranjala u more. Zagazila sam u valove, odolijevajući morskim strujama. Čim sam se probila oko stijene, opazila sam Ludlow Beach i odahnula. Zamalo sam zaplakala od olakšanja. Izmučena počela sam trčati kao da trčim posljednju životnu trku... Već sam nazirala svjetla, tamne obrise palmi na sivom nebu.

Usporila sam pokušavajući doći do daha. Naposljetku sam stala, sagnula se u struku, suhих уста, s mješavinom znoja i slane vode na licu. Obrazi su mi gorjeli, a oči su me pekle. Nadlanicom sam obrisala usta i nastavila, sad korakom. Strah se opet počeo uvlačiti u mene sve dok mi srce nije bubnjalo po rebrima.

Ovaj dio obale bio je pitom i čist, svijetlo sive boje, s proširenjem na lijevoj strani, gdje se vrletna stijena smanjivala u padinu, koja se pretvarala u ukošenu kamenu ploču u pijesku. Iza nje sam vidjela dugačko parkiralište, a još dalje cestu, dobro osvijetljenu, praznu i primamljivu.

Parkiralište za plažu zatvaralo se u osam sati, pa sam pretpostavljala da se mora isprazniti u to vrijeme i zatvoriti lancima i lokotom. Utoliko više je pogled na Charliejev svijetloplavi 450 SL bio poput udara groma – bilo je to jedino vozilo na velikoj betonskoj površini. Svjetla njegova auta bila su upaljena, ukošena prema palmama. Nije postojao način da prepriječim put, a da me on ne zamijeti. Tmina, koja mi se malo prije činila razbijena, sada se zgusnula u veo. Nisam razabirala ništa. Ulična rasvjeta u daljini činila se besmislena, čudnovata i grozna. U biti nije osvijetljavala ništa, samo je označavala put u sigurnost do koje nisam mogla doći. A gdje je bio on?

Sjedio je u svom autu, pogledom oštro motreći park, iščekujući da mu se zaletim u zagrljaj? Ili se možda spustio među palme, puno bliže obali?

Skrenula sam opet udesno, gacajući po moru. Od hladne vode zaledila mi se krv u žilama, ali sam nastavila hodati, dok su mi valovi pljuskali po koljenima. Ovdje će me teško spaziti. Ako ja nisam vidjela njega, barem sam mogla biti sigurna da ne vidi niti on mene. Kad sam se udaljila dovoljno od obale, uronila sam i nastavila se provlačiti kroz vodu. Trebalo je dosta prisebnosti da sačuvam pištolj. Već me je boljela ruka, prsti su obamrli. Moja kosa je plutala oko lica

poput namočene gaze. Promatrala sam obalu, ne vidjevši ništa, tražeći Charlieja. Farovi su još bili uključeni.

Ništa. Nigdje žive duše. Odmaknula sam se možda dvjesto metara od krajnjeg lijevog parkirališta, gotovo u ravnini s prostorom za ugostiteljsku ponudu: malom oazom palmi i stolova za piknik, kanti za otpatke i telefonskih govornica. Spustila sam noge i uspravila se, budno motreći uokolo. Mogao je biti bilo gdje, u svakoj sjenci. Gacala sam prema plićaku, valovi su mi oplakivali koljena. Naposljedku sam se ponovo dokopala vlažnog pijeska. Polagano sam se pomicala pokušavajući prodrijeti tamu da ga vidim. Nije ni on mogao u isto vrijeme gledati na sve strane. Prignula sam se prebacivši pogled ulijevo. Sad kada sam bila prisiljena na nepokretnost, strah je preplavio sva moja čuvstva, grlo mi se steglo. Polagano i tiho ispuzala sam iz traperica i cipela.

Ispred mene je bila zamračena zgrada ugostiteljskog objekta. Krenula sam udesno kroz sitni pijesak u koji su mi noge upadale do gležnjeva, po kojemu sam se kretala teže nego u vodi. Odskočila sam. Tu je – samo blijesak meni s lijeve strane. Opet sam se zgurila, razmišljajući koliko sam vidljiva. Ispružila sam se potrbuške i počela puzati na laktovima. Tako sam dosegla tamne sjene palmi, koje su se čak i u to doba noći jasno ocrtavale na sivilu noći. Provirila sam ulijevo i spazila ga opet. Imao je bijelu košulju i tamne hlače. Izgubio se u sjeni, između stolova u šumarku palminih stabala. Iza mojih leđa šumio je ocean, kao zvučna kulisa ovoj igri mačke i miša. Meni zdesna bila je pravokutna kanta za smeće, u visini grudi, s metalnim poklopcem okovanim šarkama. Čula sam da je Charlie uključio motor, pa sam se iznenađeno okrenula. Možda odlazi. Možda je pomislio da me je izgubio, pa se vraća da mi presiječe put dolje niže na obali. Prije negoli je okrenuo auto, jurnula sam prema kanti za smeće, podigla poklopac i prebacila se preko metalnog ruba u hrpu papirnih čaša, odbačenih vrećica s ostacima izletničke hrane, smećem. Migoljeći leđima polagano sam se smještavala, a istovremeno sam gurala gole noge sve dublje u otpatke, naprčivši nos od gnušanja. Desnom nogom dotakla sam nešto hladno i ljepljivo, a otpad ispod mene bio je topao, poput hrpe komposta u kojoj caruju bakterije. Malčice sam se odigla i provirila preko ramena kroz pukotinu od hrpe otpadaka napola zatvorena poklopca.

Charlie je vozio ravno prema meni, osvjetljavajući farovima moje sklonište.

Zagnjurila sam s osjećajem da će mi iskočiti oči od žestoka lupanja srca.

Izašao je iz auta ostavivši svjetla. Tračak svjetla odbijao se o poklopac iznad moje glave. Tresnuo je vratima. Čula sam njegove korake po betonu.

– Kinsey, znam da si tu negdje –, govorio je ispod glasa.

Pokušala sam ostati nepomična. Pokušala sam ne disati.

Tišina.

– Kinsey, ne moraš me se bojati. Nebesa, zar to ne znaš? Glas mu je zvučao nepopustljivo, blago, uvjerljivo, uvrijeđeno.

Jesam li ja sve ovo umislila? Zvučao je kao uvijek. Tišina. Čula sam udaljavanje koraka. Odahnula sam i oprezno provirila kroz pukotinu.

Stajao je tri metra dalje od mene i zurio prema oceanu, tijela nepomična, napola okrenuta. Stao se vraćati pa sam opet zagnjurila. Čula sam korake koji su se približavali. Skvrčila sam se i drhtavim rukama podigla sam pištolj. Možda sam poludjela. Možda pravim budalu od sebe. Iz dna duše mrzila sam ovu igru skrivača. Nisam je voljela niti u djetinjstvu. Uvijek sam iskočila čim bi se netko približio, jer bih se inače od napetosti popiščila u gaće. Oči su me peckale od suza. Isuse Kriste, ne sada, pomislila sam grozničavo. Strah je bio poput oštra bola. Svaki otkucaj srca pričinjao mi je bol, a krv je sumanuto bubnjala u ušima. Zacijelo to ne čuje. Zacijelo je već znao gdje sam.

Podigao je poklopac. Zrake svjetla njegovih farova pozlatile su mi lice.

Pogledao me je. U desnoj ruci držao je mesarski nož s oštricom od dvadeset centimetara.

Raznijela sam ga.

Policija u Santa Teresi provela je kratku istragu, ali na kraju nije podignuta optužnica. Fascikl sa slučajem Laurence Fife sadrži i izvješće koje sam poslala Balističkoj službi glede ispaljena metka iz mog oružja "u domašaju ovlaštenja" prilikom obavljanja zadatka. U njemu je i kopija isplate prije primljena novca koji sam vratila Nikki na neiskorišteni iznos od 5000 \$. Sve u svemu bio mi je isplaćen iznos od 2978,25 \$ za usluge obavljene u tih šesnaest dana, što mi se

čini sasvim pristojnim. Pucnjava me još uvijek proganja. Stavila me je u isti koš s vojnicima i manijacima.

Nikada nisam pomišljala da ću nekoga ubiti. Ali, možda bi to rekla Gwen, pa i Charlie. Jasno da ću se oporaviti. Za tjedan ili dva opet ću biti spremna za posao, ali nikad više ista kao prije. Čovjek pokušava pojednostavniti život, ali nikada ne uspijeva. I na kraju ostaje sam sa sobom.

Sa štovanjem, Kinsey Millhone.

